BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
L
B
5
NAPOLI
L
B
5

VITA
P. BERNARDINI REALINI,
E SOCIETATE IESV.

Ex manuſcriptis Italicis.

Auctore L. N. Societatis eiuſdem Sacerdote.

LVGDVNI,

Sumptib. Hæred. Petri Proſt, Philippi Borde & Laurentij Arnaud.

M. DC. XLV.

Cum Priuilegio.

NAPOLI

AVCTOR AD LECTOREM.

VITAM Bernardini Realini quâ ſimplicitate ſtyli Italicè huc miſſam pridem acceperam, eâdem tibi Lector benè cordate, ſucciſiuis horis, Latinè exhibeo, ratus veritatem & virtutem, natiuo contentam ſucco, & colore, adſcititia ornamenta non quærere. Hic porrò ille eſt Bernardinus, cuius ſe precibus Chriſtianiſſimus Rex Henricus Magnus huius nominis Quartus, totámque familiam Regiam, & Regnum, Anno huius ſæculi decimo enixè commendauit, datis ad Patrem Hieronymum Bariſonium eius tunc

Prouincialem humaniſſimis ac piiſſimis literis; Hic ille qui Regis eiuſdem, multorum dierum lacrymis proſecutus eſt necem. Hic qui hominem Gallum genere nobilem, ſed longè à patria, egeſtate ac morbo interceptum diebus quadraginta in Lupienſi Collegio habuit, ſtudioſâque per id tempus curatione reſtitutum ac valentem, veſte, equo, pecuniâ ad profectionem quam Romam ſuſceperat, inſtruxit; ex quo efficitur, vt ingenua & pia virtutum eius hiſtoria, cum placere piis omnibus debeat, Gallis potiſſimùm probanda videatur.

In eius porrò enarrandis geſtis, ita vulgi conſultum intelligentiæ volui, vt ferè Italicis locorum nominibus hominúmque ſeruatis, duntaxat ea Latinè deflecterem, morem in hoc veterum, tum Græ-

çorum,

corum, tum Latinorum conſecta-tus.

Huic demum hiſtoriæ, ne maiorem quam par ſit fidem cenſeat arrogare, proteſtationes ab ſede Apoſtolica in eiuſmodi narrationibus imperatas præmitto.

PROTESTATIO AVCTORIS.

CVM Sanctiſſ. D. N. Vrbanus Papa VIII. die 13. Martij anno 1625. in S. Congregatione S. R. & Vniuerſalis Inquiſitionis Decretũ ediderit, idemque confirmauerit die 5. Iulij anno 1634. quo inhibuit imprimi libros hominum qui ſanctitate, ſeu Martyrij famâ celebres è vita migrauerunt, geſta, miracula, vel reuelationes, ſeu quæcunque beneficia, tanquam eorum interceſſionibus à Deo accepta continentes, ſine recognitione atque approbatione Ordinarij, & quæ hactenus ſine ea impreſſa ſunt, nullo modo vult cenſeri approbata. Idem autem Sanctiſſimus die 5. Iunij 1631. ita explicauerit, vt nimirum non admittantur Elogia Sancti, vel Beati abſolutè, & quæ cadunt ſuper perſonam, benè tamen ea quæ cadunt ſuper mores, & opinionem cum proteſtatione in principio, quod iis nulla adſit auctoritas ab Eccleſ. Rom. ſed fides tantùm ſit penes Auctorem. Huic decreto, eiuſque confirmationi & decla

declarationi obſeruantiâ & reuerentiâ quâ par eſt, inſiſtendo, profiteor me haud alio ſenſu, quicquid in hoc libro refero, accipere, aut accipi ab vllo velle, quàm quo ea ſolent, quæ humanâ duntaxat auctoritate, non autem diuina Cathol. Rom. Eccleſiæ, aut Sanctæ Sedis Apoſt. nituntur.

APPRO

APPOBATIO.

VItam *P. Bernardini Realini* è Societate Ieſu,ab vno ex PP. eiuſdem Societatis editam nos ſubnominati Doctores Theologi in alma Pariſienſi facultate legimus, & omnia fidei Orthodoxæ conſona vidimus, idcirco prælo mandari poſſe in maximum perlegentium fructum iudicauimus, Actum Lugduni die 16. Octobris 1645.

F. STEPHANVS MOLIN, Carmelita,

F. MICARD, Franciſcanus.

PERMISSIO.

HVnc libellum, qui inſcribitur *Vita P. Bernardini Realini*, typis mandari & in lucem edi hac in vrbe, Sumptibus Hæredum Proſt, Philippi Borde, & Laurentij Arnaud Bibliopolarum Lugdunenſium, Ego Regis in Præfectura Lugdunenſi Procurator non impedio, die 18. Octobris 1645.

LORIN.

CON.

CONSENSVS.

Viſo Procuratoris Regis conſenſu hunc Librum typis mandari ſupradictis Lugdunenſibus Bibliopolis concedimus,& ne quis vltra dictam facultatem denuò excudat prohibemus, Lugduni, die 18. Octobris 1645.

LANGLOIS.

Facultas P. V. Prouinciali s.

Claudius Boniellus V. Prouincialis Societatis Ieſu in prouincia Lugdunenſi iuxta priuilegium eidem Societati à Regibus Chriſtianiſſimis Henrico III. 10 Maij 1583. Henrico Magno dicto IV. huius nominis, 20. Decemb. 1606. Ludouico XIII. 14. Februarij 1611. conceſſum, quo Bipliopolis omnibus prohibetur ne libros ab eiuſdem Societatis hominibus compoſitos abſque Superiorum permiſſione Imprimant, permittit Hæredibus Prost, Philippo Borde, et Lavrentio Arnavd, Bipliopolis Lugdunenſibus vt Vitam P. Bernardini Realini à L. N. ex manuſcriptis Italicis Latinè vulgatam, eiuſdem Societatis Religioſis ad decem proximos annos imprimere ac liberè diuendere poſſint.

Clavdivs Boniellvs.

Auenione 18. Octobris 1645.

INDEX

Capitum huius Libelli.

CAP. I. REALINI *ortus & ſtudia literarum.* pag. 1

II. *Inauguratur Bononiæ Doctor, & Mediolanum profectus varias obit præfecturas.* 5

III. *Neapolim vocatus Beatæ Virginis monitu Societatem ingreditur.* 10

IV. *Abſolutis ſtudiis Sacerdotio initiatur.* 16

V. *Quid ſenſit de Societate.* 19

VI. *Amiſſo Patre Bernardinus Societatis fit profeſſus, & fructuosè Neapoli laborat.* 23

VII. *Lupiis eximiè rem gerit.* 29

VIII. *Fundatur Lupiis Domus Multis*

Bernar

Bernardinus de ſama & vita periclitantibus ſuccurrit. 35

IX. *De fundatione Collegij Lupienſis; detentione Bernardini Lupiis, mirâ & perpetuâ; Conuerſione fidelium vberrima.* 44

X. *De admirandis rebus quas magno numero patrabat Bernardinus arundinis attactu qua ipſe greſſum fulciebat.* 52

XI. *Quo pacto in morbis ſe haberet; Quàm multa per ſacras Beatæ Irenes Virginis & Martyris reliquias admiranda patraret.* 57

XII. *Lupienſis Collegij rector præficitur, illúdque adminiſtrat.* 68

XIII. *De graui, ex lapſu, Bernardini ægrotatione.* 73

XIV. *De Morte Bernardini.* 82

XV. *Quàm pridem, & quoties mortem ſuam Bernardinus prædixerit.* 87

XVI. *Funus Viri Dei, & admiranda in*

eo

in eo edita. 90
XVII. *Vltimò vitæ anno crebrioribus admirandis ſeruum ſuum Dominus exornat.* 97
XVIII. *Diuerſa ſpecie diuerſis viſendum ſe exhibet Bernardinus.* 102
XIX. *Spectatur à multis lucenti facie Bernardinus.* 112
XX. *Quàm eſſet ſublimis & ampla de Bernardini ſanctimonia exiſtimatio omnium.* 114
XXI. *De multorum in rebus dubiis ad illum concurſu.* 130
XXII. *De fama eiuſdem à morte ac deinceps.* 134
XXIII. *De Prophetiæ dono in Bernardinum cœlitus collato.* 137
XXIV. *Bernardinus multis futuram valetudinem prædicit.* 147
XXV. *De iis quibus mortem Bernardinus prædixit.* 156
XXVI. *Multa in ſtatos certóſque articulos temporis prædicit.* 161

XXVII.

XXVII. *Multa & arcana introſpicit.* 165
XXVIII. *Longè diſſita prænunciat.* 167
XXIX. *De eximia Perfectione ſerui Dei.* 176
XXX. *De Amore illius in Deum & ſtudio proficiendi è re quauis.* 178
XXXI. *Quantâ Dei fiduciâ, & quàm mirabili niteretur.* 184
XXXII. *De charitate in proximos.* 187
XXXIII. *De abiecta ſui æſtimatione, ſeu humilitate.* 201
XXXIV. *De illius obedientia.* 211
XXXV. *De Paupertate, & Caſtimoniâ ipſius.* 218
XXXVI. *De odio corporis, eiuſque afflictatione.* 222
XXXVII. *De Oratione.* 226
XXXVIII. *De cultu ſingulari Auguſtiſſimi Sacramenti & Sanctiſſimorum* IESV *ac* MARIÆ *nominum.* 232
XXXIX. *De cultu ſingulari Beatorum*

Angelorum

Angelorum, Beatæ Irenes, aliorúmque Sanctorum. 237
XL. *De cultu B. Caroli & quorumdam è Societate* IESV *Beatorum.* 244
XLI. *Multo ſacrata Agni cerâ, luſtrali aquâ, & imaginibus, & reliquiis Sanctorum valetudini reſtituit.* 250
XLII. *De dono lacrymarum.* 254
XLIII. *De verborum ipſius efficacitate.* 257
XLIV. *De precum ipſius efficacitate in auxilium animarum, & poteſtate aduerſus Dæmones.* 264
XLV. *Quoſdam à variis tentationibus liberat; Quibuſdam animi bona varia impetrat.* 269
XLVI. *Signo Crucis Sanctiſſimæ multa edit miracula.* 271
XLVII. *Multa in illos confert Deus qui Bernardini preces quæſiuerant.* 275

XLVIII.

XLVIII. *Multa ſuo conſpectu, afflatu, attactu, aditu mirabiliter patrat.* 280
XLIX. *Imaginibus Coronis precatoriis, literis ſcriptiſque Bernardini, &c. multa Deus mirabiliter patrat.* 284
L. *Inuocatione Bernardini multa cælitus conceſſa.* 297
LI. *Vota Bernardino, optato ſucceſſu nuncupata.* 301

ERRATA

ERRATA.

pag. 5. *Patauium l. Papiam.* 10. *certe eſſe. L.certò eſſe ibid. permoueret L. permouebat.* 11. *patre L. Patri* 21. *adiectum L. addictum* 34. *veri Dei L. viri* Dei 37 *init. l. iuit.* 46. *moderationibus L. moderatoribus* 56. *comodiore* L. *commodiorem* 67. *diuino L. diurno* 71. *lixinium* L. *lixiuiam loturam* 119. *præpoſitis gen. L. præpoſito generali* 169. *præceptoris reg. L. perceptoris reg.* 109. *reuulſus L. reuerſus* 169. *profectuſque* L. *proiectuſque* 244. *Patauij* L. *Papia* 255. *præfecta* L. *profecta effectoris L. effectores* 297. *oculis L. oſculis.*

VITA

VITA
P. BERNARDINI REALINI,
E SOCIETATE IESV,

Auctore L. N. ſocietatis eiuſdem Sacerdote.

CAPVT I.

Realini ortus & ſtudia literarum.

NATVS eſt Carpis Realinus Ciſalpinorum oppido, ſub exeuntem Chriſti annum trigeſimum ſeſquimilleſimum; octauo poſt die Conceptæ Virgini dicato, Bernardini nomen ſacro ex fonte tulit, quòd eſſet Elizabetha eius mater ex Bellintanorum familia Beati Senenſis Bernardini quondam hoſpitio inſigni, & Carpenſes eumdem colerent Tutelarem, vt quem Chriſti præconem habuiſſent & cuius precibus direptionem euaſiſſent, hoſtilis exercitus furore inductâ nebulâ eluſo, intactúm-

A quę

que oppidum prætetuecto. Fuit Elizabetha prudens & religioſa femina, factis diues, verborum parcior, ergà egentes miſericors, in quo non diſſimilem habuit conjugem Franciſcum Realini Patrem, eiuſque germanum ex eodem Franciſco Ioannem Baptiſtam qui cum pauperum cenſeretur parens, in Religioſos Ordines fuit admodùm propenſus, Capuccinorum præcipuè quos illi noſter Bernardinus crebris litteris commendabat: Ad hæc in piorum librorum lectitatione valde aſſid uus, in Diuinis myſteriis multos primùm annos ſemel quoque menſe frequentandis; Feſtis dein quibuſque diebus, mirè conſtans; docilis in ſenſu proprio, vbique ex Dei nutibus fingendo; in fluxarum rerum deſpicientiâ, fortis & ſublimis; demum fine valde Chriſtiano viuere deſiit. Bernardinus verò quem ſcribimus ſollicita matris educatione teneros in primis erga Virginem Matrem inſtinctus hauſit, cui coronarios globulos, docebatur ſæpius orando pertexere & inerat puero is lepos in loquendo; ſuauitas, alacritaſque in agendo, quam & formæ decor exornabat, vt eſſet apud omnes gratioſus; in illa verò iam tum ætatulâ cibi parcus & tam compoſitus, vt nuſquam parentibus fuiſſ grauis memoretur; tàm miti, officioſóque ingenio, vt diligeretur ab omnibus; dictitabat enim qui cũ hominibus neſciret humaniter agere, hominem non eſſe ſed belluam, & quidem aſperè domandam; hinc illa ipſius quoad recula ſinebat, liberalitas erga omnes, & deſiderium habendi multa, vt poſſet illa in amicos, & egentiores diuidere; libros certè tum condiſcipulis tenuioribus emebat, complectebatur animo

mo pauperes, ac vti poterat iuuabat, memor illius Chriſti Ieſu. *Quod vni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis*, quam ille ſententiam altè ſemper mente retinuit; afficiebatur, tametſi iuuenis, Templorum aditu, Religioſorum virorum conſuetudine, Græcarum ſtudio literarum, in quibus breui adeò profecit vt multos deinde illarum authores commode interpretatus ſit.

Anno ætatis iam ſexto, & decimo Carpis Mutinam profectus Ludouicum Caſteluetrium biennio audiuit, ingenij laude, datiſque in lucem operibus celebrem, & Bendinellum Lucenſem, qui Græcam & latinam linguam magno tùm plauſu ibidem tradebat. Poſt hæc Bononiam ad maturiora ſtudia progreſſus, Dialecticæ ac Philoſophiæ diligentem operam nauauit; quo ferè tempore, cum ingenio valeret, & delectaretur multiplici lectione complura ſcripſit, quæ ipſe typis deſtinabat [*vt candidis*, inquit, *rei literariæ ſtudioſis propenſum animi ſui indicaret affectum, ſimùlque vt aliquid relinqueret, quo ſe vixiſſe teſtaretur.*] Eius opus fuit commentarius vnus in eas Elegias, quæ Cornelij Galli nomine feruntur; Et alter in Catullianas Pelei & Thetidis nuptias Chriſtophoro Madrucio Cardinali dicatus, qui ab eruditis libenter legitur. Collegit præterea in loca ſcriptorum varia, diuerſorum ſententias auctorum, quæ Anno 1551. Bononiæ prodierunt, aliámque ſuam huic non diſſimilem in Latinos & Græcos lucubrationem obſeruationibus illuſtrauit. Ad hæc cecinit verſu de coniunctione ſapientiæ cum potentia, libros Latinorum Carminum duos; Italicorum vnum; Saluſtianam item Catilinæ

coniurationem commentariis expoſuit, elucidauit rithmos Bembi omnes; Petrarchæ permultos; Ariſtophanis Plutum, & Homeri Odyſſæam Latinè ad verbum reddidit; Multa in totum Platonem adnotauit; compoſuit Dialogum de vocibus vnum, in quibus ipſemet cum Concilio diſſerit; alios de honore; Tractatus nonnullos de legibus; vnum de Somno, Vigilia, & Inſomniis ex Ariſtotelis opinione. Qui Tractatus apud eius familiæ poſteros manuſcripti ſeruantur.

Philoſophiæ curſum abſoluerat cum Medicas artes meditantem Matrona erudita, religioſa, & nobilis ad Iuriſprudentiam impulit; fuit hæc illa re iuxta, & vocabulo Clara, Philoſophiæ, Poëticæ, & ſingulariter pietati addicta, quæ Superioris ſæculi anno ſexageſimo obiit. Mariano itaque Socino iuniore, Primario tum Bononiæ Doctore Iuris diſciplinam aggreſſus Bernardinus, annum agens ætatis vigeſimum primum dedit ſe in Academiam, quæ Infumatorum dicebatur, vbi multa neceſſariò argumenta eleganter tractauit, deditque ſui eiuſmodi ſpecimen, vt portentoſi ingenij haberetur. Sæpius interim diuina obibat myſteria; multus erat in Templo Ieſuatorum Patrum extra vrbem, ſeniſque optimi, quo illic vtebatur familiariter, adhortatione, atque conſiliis, in animi cura non mediocriter promouebat. Itabat quoque ad Sancti Michaëlis de Boſco, vbi magna illi cum patribus Oliuetanis neceſſitudo intererat, maximè vero cum ſuo quodam populari viro docto, ſingulariſque prudentiæ ac virtutis: adiit, & ſemel Rectorem noſtri Collegij confeſſionis causâ, ſed cadem ex cauſa illuc non rediit: firmabant

Iuuenem

Iuuenem ſaburræ in modum cogitationes de morte ac æternitate ſuppliciorum, & præmij, exprimebantque has ſæpe ex illo voces (quas & poſtea in ſocietate non rarò iterabat) Æternitatem, æternitatem! O rem verè horrendam, ſemper, ſemper, & hanc mihi Deus, vti reo multorum in ipſum admiſſorum vocis huiuſce notitiam penitus in animum defigit, meque timore perpetuo ſuſpendit. Bononiâ inde, haud ſcio qua causâ, Ferrariam tranſiens, pergebat in Legum ſtudio, ſed Philoſophicis & politioribus literis cùm valde caperetur, vna etiam Maggium inſignem Philoſophum, Gyraldum eruditione percelebrem, Excellentiſſimum Medicum Bratauolam, & Pignam Hiſtoricum nominatiſſimum frequentauit, eamque adhibuit contentionem in ſtudendo, vt in compendium temporis cœperit ſolo eſſe in diem prandio contentus, quem deinceps morem toto vitæ tempore obſeruauit.

CAPVT II.

Inauguratur Bononiæ Doctor & Mediolanum profectus varias obit præfecturas.

CVrrebat annus à milleſimo quingenteſimo ſextus, & quinquageſimus cùm raſâ demum felici curſu ſtudiorum metâ, ſcientiæ palmam retulit Bernardinus, & Doctor in vtroque iure 3. Nonas Iunij Bononiæ renunciatus eſt; ſuſcepto poſt hæc Mediolanum itinere cum Patauium

prætereueheretur, mira quædam iactari accepit de adoleſcentuli virtute & ſanctimoniâ, ibi tum literis operam nauantis, & inceſſit hominem cupido ingens, illius viſendi, erat is Carolus Borromæus poſtea Cardinalis, demum à Paulo V. ſanctorum Catalogo adſcriptus, qui vitæ integerrimæ ſplendore, profuſione in egenos, ſacrorum frequentatione, grauitate morum, atque modeſtiâ rarum de ſe exemplum præbebat. Vidit ergo, nec famâ minorem comperit, ac futurum olim ſanctitate clarum iam tum animo coniecit, magnâque deinceps veneratione, quoties ſermo incideret de illo ſemper locutus eſt. Adminiſtrabat id temporis Mediolani res publicas Madrucius Cardinalis qui Bernardinum, eiúſque ſucceſſores donauit ciuitate, quòd eſſet Franciſco huius Patri valde beneuolus: fuit præterea eadem in vrbe Triuultiis carus magnâque in opinione, ac iis viciſſim ſemper ipſe in poſterum addictus; vſus eſt & amicitiâ Cardani Medici, qui ſuos tunc libros in publicum dabat: Coluit autem non paucos ex Sfondratorum gente, in iiſque maximè Nicolaum Sfondratum, ſpectatæ virtutis hominem, & Cremonenſibus poſt paulùm Infulis, Romanâ deinde purpurâ, tandem ſummo Pontificatu Orbi notum Gregorij XIV. nomine. Tantis fulto amicitiis, & præſidiis animi Bernardino deeſſe non poterant quibus ornaretur præfecturæ. Statim itaque Felizzani Prætor tam egregiè id munus tenuit, vt ampliſſimo Ciuium teſtimonio publice laudaretur. Alexandriæ fiſci aduocatus, magnam integritatis famam reportauit. Caſſini iterùm Prætor factus, audiuit de Claræ obitu cuius

paulo ante facta eſt mentio, eamque diuerſis Elogiis quà Latinè, quà Italicè celebrauit; Narrabat verò præter excellentiam ingenij partaſque virili diligentia doctrinas, fuiſſe dotibus verè Chriſtianis, ac præſtanti virtute, cumque annum ageret duo-detrigeſimum, magnâ ſalutis fiduciâ obiiſſe, ſpectatâ per viſum Chriſti cruce, ac cœlo patente.

Sub idem tempus Bernardinus habuit à Patre literas, quibus de illius valetudine afflictâ fiebat certior, ad quas optimus adoleſcens piâ delibutam conſolatione reddens epiſtolam inter cætera ſic ait: Dici non poteſt lectis litteris tuis, quantum illo dolore oculorum qui tibi ad febrim acceſſit, ipſe doluerim. Ita eſt planè, habentque perpetuo viri boni quibus mille modis exerceantur, moleſtias; me quidem ipſe contra res aduerſas patientiâ, contra fortunam reluctantem Dei fiduciâ muniui; ad declinandas verò inſidias, quas nullo non puncto temporis tendit nobis hoſtis capitaliſſimus, viuaci fide ac vegetâ; ad hunc modum tibi (mi Pater) autor ſum gratias Deo agas, ac de tuo malo in eius nutu acquieſcas, noſtrum vtique bonum in omnibus ſpectante; ac licet fragilis & vilis hæc pulpa ægre id nobis perſuaderi ſinat, dubitare tamen non poſſumus, quicquid id eſt quo iactamur aut diſcruciamur à Deo proficiſci, eſséque in bonis, cum ſit eius munus, recenſendum, ſin minus corpori at certè animo ſalutare. Quare illum precor, vt de valetudine reſtitutà ex te quamprimum accipiam; ſolatium quidem extra Deum, nuſquam mihi ſat potens occurrit, nempe ſalutis noſtræ tum cupidiſſimum, tum

ſcientiſſimum medicum; illum voca, mi Pater, illo innitere ſecurus; precantibus certè, at è ſua ſuſpenſis bonitate nunquam defuturo.

Caſſini Bernardinus legitimum tempus expleuerat cum à Franciſco Ferdinando de Auolo Piſcariæ, & Guaſti Marchione, Caſtroleoni præficitur miſſis (præter Diploma Mediolani datum Ian. 10. 1562.) ad commune Oppidi literis quibus affirmabat, ſe virum ad illos deſtinare, quo Prætore, vim ſuam æquitas, tranquillitatem oppidum; clientes beneuolentiam ſuæ in Dominum fidelitati parem poterant ſibi polliceri Addebat, viderent etiam atque etiam, vt eum apud ſe condignè meritis haberent. Et verò incredibili amore & obſeruantiâ coluerunt; vtpote valde abſtinentē, contemptoremque potiùs lucri omnis, quod pro lutea argilla æſtimabat, menti quàm crumenæ grauiore. Erat in pauperes benignus; & vno fretus Deo, ſpes alias putabat euanidas, vnde ad fratrem ſcribens. Expecto, aiebat, Mediolano, num quid noui, quod mihi arrideat, tametſi optatum venerit, quicquid mitti, Deo viſum erit, in quo vno ſpes meas vnicè locaui, haud quidem felicitatis huius volubilis, ſtultæque appetens, ſed eius duntaxat gloriæ, ac ſalutis meæ; ardebat cupiditate Diuini amoris, cumque in Elegis quos compoſuerat de Cancro, dixiſſet, vt is ab igne totus rubet, ſic hominis pectus ab infuſâ totum charitate incendi, ſubdiderat:

O me felicem, tali ſi torrear igne,
Vre ô vre animum flamma beata meum.

Seueriſſima exempla in Aleatores, fures, homicidas edebat, quò cæteros homines ab iis ſceleribus arceret;

arceret; erat in expediendis reorum cauſis celer; diligens in conciliandâ diſſidentes inter, & contentioſos pace; cautus,ſi quiſquam alius in iubendo, in pronuncianda ſententiâ eximiè ſapiens; prudens in conſiliis; in communi vſu & conſuetudine perhoneſtus; vigilans in quiete priuatim ac publicè tuendâ; in defenſione miſerabilium ſtrenuus; acceſſu facilis & affatu,recti, bonique apud omnes cuſtos acerrimus. Nec obſtitere publica munera quo minus interim verſu, proſâ, Latinè, Italicè pia opuſcula ſcriberet, quæ iuſtum volumen facile impleant, in quibus ſunt notæ ad ſacrã paginam ferè totam; DiſſertatioChriſtiana,quâ nihil ineſſe hoc in mundo boni fortiter adſtruit ſed quantus quantus eſt,inanitatem eſſe meram; Deliberatio item qua fratri reſpondet, de vxore ducendâ conſulenti, & alia complura. Sic tandem omnibus hanc ſuam Præturam probauit Bernardinus, vt ei fuerit ad biennium prorogata, datis ab Iſabella Gonzaga Palæologa (viro ſcilicet Marchione in Aulam Hiſpaniæ profecto) ad eoſdem Clientes epiſtolis, quibus Bernardini integritatem, fidem,diligentiam, æquitatem commendabat, & patentibus ad ipſum literis,quibus egregiè laudatus, noua plebis illius aſſenſione,nouiſque lætitiis geſtum munus denuò iniuit.

***

CAPVT. III.

Neapolim vocatus Beatæ Virginis monitu Societatem ingreditur.

REdux ab Aula, Piſcariæ Marchio, mox Neapolim nauigat, iuſſo terra ſequi Bernardino, quem Maio menſe Inſpectorem ſummum ac Procuratorem creat totius ſuæ in eo Regno Ditionis. Neapolim ergo cum fortè vti fit inambularet Bernardinus, accidit vt duo è Societate adoleſcentes coram pertranſirent, quorum ipſe rarâ caſtigati oris, inceſsúſque modeſtiâ (quod ſæpè poſtea narrauit) valde captus, quæſiuit ex comitibus quinam eſſent? ſcholares eſſe Collegij cum audiſſet, exarſit illicò ingenti deſiderio eiuſdem Inſtituti, ratus abſque vlla dubitatione, quotquot eſſent in Societate totidem Angelos certè eſſe, ex quo factum vt ſuis literis paſſim illos ſemper eo vocabulo deſignaret: nec multò poſt ſubiit animum, die feſto illorum Templum adeundi, vbi tum Pater Carminata vir ſpectatiſſimæ virtutis ſuggeſtum conſcendebat dicturus ad frequentem concionem, quam magna vi permoueret, Tum verò Bernardinus qui ad audiendum ſubſtiterat, ad ſingulas eius vulnerabatur ſententias, ſic vt è veſtigio ſtatuerit apud illum quamprimum peccata deponere; quare hoc ipſum conſilio paucis ab hinc diebus cum adiret, vt anteactam omnem vitam confeſſione ſacrâ expiaret, doctus nihilominus à Patre, maiore id fructu peractum iri, ſi

paucas

paucas meditationes præmiſiſſet, accepit magnâ animi voluptate quas S. Ignatius primas in exercitiis poſuit, rediitque identidem ad Patrem vt ſibi alias traderet, poſt quas deſtinatam Confeſſionem generalem denique obiuit, cum animoſo, & conſtanti perfectioris vitæ propoſito. Exinde igitur in lectione Aſceticâ multus eſſe, decimoquinto quoque die menſæ Diuinæ accumbere, doctiorem eumdem ad confeſſiones adhibere, partámque nouis acceſſionibus virtutem quotidie augere; his incumbenti conatibus altè in animum deſcendit abdicandi ſæculi deliberatio, & religioſi Ordinis amplectendi, vbi caſtâ, placidáque in pace Deo, ſibíque attenderet: cúmque Septembri menſe coram Deo cor ſuum effunderet, ecce tibi orantem comparens Virgo cum puero IESV quem gerebat, clarâ luce impleuit, vt quicquid eſt humanarum rerum hominis amore indignum duceret, hortata inſuper vt Societati IESV nomen daret. Qua ille ſpecie miris gaudiis perfuſus, omnino ſtatuit cœleſti oraculo parere, ac poſt paulum à Patre Alfonſo Salmerone vno ex primis S. Ignatij ſociis tum Prouinciali Societatem exorauit. Prius tamen nec diligentiæ, nec ſumptui parcens, ſuos illos Commentarios in Catullum quàm maximo potuit numero à Bibliopolis, & Typographis recepit, igníque damnauit, vehementer dolens quod multis alibi excuſos locis (qui nunc etiam Doctorum manibus teruntur) non poſſet vel ſuo ſanguine delere, ſeque poſtea cœcum perſæpe vocitans, quod in ſimilibus tempus & operam perdidiſſet. Mandauit prætere a quicquid olim nominum fecerat exolui; Quod

autem

autem fortè tum, penes ſe habuit, id omne in pauperes erogauit, pridie quàm Tyrocinium ſubiret; Sic Patre per literas erudito, virtutique in paucis dedito id ſignificabat; Cras Deo benè adſpirante Societatem ingrediar; mihi momentum quoduis interea ſexcenti anni ſunt, donec liceat Deo integrè ſeruire, diuerticulis procul & remoris quas ſolet mundus obiicere; laudetur Diuina bonitas, cuius radio afflatus tandem illas perſpexi; ſpero mihi hanc ipſam præſidio adfore, ad perfectam Dei ſeruitutem; & paupertatis cuiuſlibet, crucisque robuſtam patientiam, cum ex Paulo Apoſtolo teneam omnes qui piè volunt viuere in Chriſto IESV paſſuros perſecutionem non tam opinor ab externis, quàm ab inteſtinis, & domeſticis hoſtibus, carunculâ ſcilicet perduelli, cum mundo ac Dæmone aduerſus animum coniuratâ.

Ingreſſus Collegium Bernardinus, in quo Neapoli adhuc Tyrones probabantur, ab Rectore Gaſparo Hernando viro religioſè docto, Ioanni Nicolao Pedelongo in diſciplinam eſt traditus qui tùm Nouitios exercebat, olim & ipſe Iuris doctor, ſed cum hominem vidiſſet ab Iudicibus damnari, quem certò nouerat innocentem, tam diræ neceſſitatis odio & horrore, Societatem amplexus, poſt diſtributa in egenos, & Noſocomia quæcumque poſſederat. Eâ de cætero animi comparatione cœpit Bernardinus, vt ſe in numerum temporalium Adiutorum, ad miniſterium domeſticum admitti crederet, quod ipſe diſertè flagitarat, adeò ſe ad quæuis alia, id ingenij, literarumque homo, ineptum cenſebat; ſed cum voti

non

non fieret compos, honorificam repulſam totâ deinde vitâ ægerrimè tulit; dum viribus demùm, oculiſque defectus recreari ſe magnopere ſenſit, quòd ſibi quæ forent ætate integro negata, ætas decrepita contuliſſet; nempe libris valere iuſſis, omiſsâ ſacrificandi curâ, Officiíque Canonici penſo, ad communionem laïcam cum fratribus noſtris accederet, & eſſet Coronâ Beatæ Virginis recitandâ ſat lætus. Edito iam ad dies aliquot Probationum præludio, & Sancti Ignatij meditationibus per ſeſquimenſem exercitus, coco iubetur miniſtrare, cui veſtem è tela his verbis porrigenti; hanc fore ipſius ſyntheſim nuptialem quam eſſet ad immortales nuptias allaturus; procidit in genua Bernardinus, & magno gaudio vilem deoſculatus telam ſibi eam aptauit, negans ſe vſquam theſaurum in terris pretioſiorem inueniſſe; hinc eo ardore abiiciendi ſui ac Deo placendi, ad infima quæque, verrendi, eluendi, tergendi culinæ miniſteria ſe dedit, non modò vt primus illa inuaderet, ſed ſolus etiam apud ſuum ductorem conaretur ſibi vindicare, quod iunioribus parcendum diceret; ſe prouectiorem pluribus machinis egere ad prauos habitus corrigendos, quos ipſe ex ſæculo pertinaciores aduexiſſet. Inter hæc attamen ſuſpenſus, ſemper metuebat, ne vt frugis nullius, amandaretur ab Societate: Cùm ei primùm Tonſor barbam raſit, quam conſuerat concinnam geſtare; Procul, inquit, hæ nugæ triuiales, & nullius vſus Duos menſes in Tyrocinio exegerat, cùm Patrem per literas compellans; Tàm alacer, aiebat, in curſu virtutis progredior, vt ne ſceptro quidem totius orbis hanc, Societatem commutaturus ſim.

O Socie

O Societatem planè IESV, in quâ niſi ad Deî gloriam, animarúmque auxilium nihil auditur prorſus aut cernitur; Et quidem hic Domi, vbi quinque degimus ſupra quinquaginta omnium ſcito me, inutiliſſimum, imperitiſſimum & maximè reum; Ah Deus optimè! cui meo merito tàm ſancta Societas concedi potuit? agnoſco vnas in beneficio tam præſtanti bonitatis Diuinæ miſericordias. Domandis ſenſibus & cuſtodiendis ita ſeriò incubuit, vt ſe ipſe perfectè vicerit. Fuit inter prima quæ à Magiſtro duxit rudimēta, vt quidlibet acturus, eius initium, finem, ac medium ſubleuatâ in Deum mente conſecraret; vnde hoc poſtea præcipiebat Societatis hominibus, principio agendi viderent ante omnia, nùm res expediret, opémque à Deo peterent illius ritè obeundæ; demùm eamdem vocarent ad trutinam, vt pro veniâ, vel pro benè re geſtâ ſupplicarent. At vbi quid obedientia iuberet, aiebat eſſe protinus occupandum, cunctatione procul, & dubitatione; præmiſsâ ſolùm inuocatione cœleſtis auxilij, quæ ſibi cum ſemel memoriâ excidiſſet, ſeuerè propterea ſe à Domino reprehenſum; Porrò Deum vbique reuereri præſentem, ſic aſſueuerat, vt illud Abrahamo iniunctum *Ambula coram me & eſto perfectus*, exequeretur conſtantiſſimè, idque in hunc finem in Muſæo, præ oculis ſcriptum teneret perpetuò; dictitans nihil eſſe, vero animæ cibo, hoc eſt Diuinâ præſentiâ religioſo viro iucundius.

Quid dicam quot lacrymis proſequeretur vitam anteactam, etſi alioqui non ita pœnitendam? De hac ſcribens ad fratris filium. Laudator temporis acti ſenex, inquit, ab Horatio dicitur, ſed

abſum

abſum longius ab hac mei laude, cum meæ potiùs quod præteriit ætatis malè feriatæ lugere compellar: *Delicta iuuentutis meæ, & ignorantias meas ne memineris Domine*, ad pœnam ſcilicet quam me ob illa commeritum fateor, ſed ad miſericordiam, quam per tuam te Crucem ſanctiſſimam, matrémque dulciſſimam, obſecro; miſericordiarum,& gratiæ matrem. Aliis literis ſic fratrem alloquitur,illa,inquit, Dauidis recogitans: *Delicta iuuentutis meæ & ignorantias meas ne memineris Domine*,atque illa Ezechiæ Regis. *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ*; haud ſcio qui poſſint corde & oculis tenere lacrymas, ob exactam in nugis, & futilitate adoleſcentiam; poſteaquam verò Domino placuit anno ætatis quarto & trigeſimo in hanc me Societatem ſuam adſciſcere, exinde non nego mutatum eſſe me in virum alterum; Inter hos tamen placidi animi cruciatus ſanctos, tria potiſſimum doluit, lectos nimirum ab ſe profanos Auctores; data in lucem quædam ab ſe compoſita, licentiores verſus ſcriptos. Priùs illud fratri ſubindicat, non ſi mortales,ait, omnes connitantur, hoc à me impetrent, vt præter Diuinas literas,aliud quidpiã librorum attingam,ita reliquos omnes odi;viden hac in re Dei manum amaris dulcia, dulcibus amara felici conuerſione permutantis. Alterum clarius, aliâ ad eumdem epiſtola; pauxillum id quicquid eſt mearum, inquit, lucubrationum quod prælis vertitur, quàm ardenter, ſi poſſim reuocem. O bone IESV: *Delicta iuuentutis meæ & ignorantias meas ne memineris,ſed ſecundum miſericordiam tuam memento mei.* De tertio rogat, Vide, te quæſo frater, quod

mihi

mihi ſuccurrit, & crede hoc mihi ſuggeſtum ab Angelo Cuſtode; ſi quid etiamnum Domi latet meorum olim opiſtographorum, in quibus iuuenis operam perdidi, Latinum, an Vernaculum ſit nihil intereſt, oro quantum poſſum, illicò igni tradas, cum nulli iam vſui prodeſſe, exemplo autem poſſint non minimùm obeſſe; hoc ſcribo cum incredibili deſiderio, præteritorum pœnitens, & eorum pœnas piacularibus ſaltem in flammis opperiens; proin iterum te rogo, ne quod abs te peto de meis illis nugis prætermittas. Denique aliâs ad illum ſic ſcribit. Pœnitet, pœnitet elapſi temporis, & perditum lugeo, quicquid animæ non impendi, ac precor illos vt verſus Italicos in quibus delirauì, comburas omnes.

CAPVT IV.

Abſolutis ſtudiis Sacerdotio initiatur.

DEſtinatus neſcio quo pacto ad Philoſophica ſtudia Bernardinus, cæco impetu morem geſſit, nec indicium cuiquam fecit, quot iam foret annos, & quàm eximiè in iis verſatus in quibus interim adeò promouebat, vt rari ab omnibus ingenij crederetur, licet de ſe ipſe longè diuerſiſſimè ſentiens, amoueri ab literis flagitaret, quod præter iacturam temporis, nihil ſe agere doleret; Erat autem otio inimiciſſimus, nec ab honeſtâ vnquam, piâve occupatione penitus vacabat. Ad pulſus horologij ſingulos, ſupremo Iudici ſiſtendum

dum ſe breui meminerat, eoſque totidem vadimonia cenſebat, quibus ſibi diem horámque mors diceret; quem colligendi ſui morem cum familiarem, noſtris ſtatumque poneret, rogatus num certò de omnibus illud haberet perſuaſum puto reſpondit præter Bernardinum, qui non feruidè id præſtet, eſſe neminem; vnum hunc frigidè, oſcitanterque id præſtare. Agebat Deo ignorantiæ gratias, quam eſſe ducebat arrogantiæ ſuæ antidotum; gnarus tamen hanc eſſe Præpoſitorum mentem vt applicarent animum ad ſtudia, ſummâ id egit aſſiduitate, ſummâ propenſione ſuſcepit, ac obiuit, quicquid eſſet à Præceptoribus, quoad ſtudia imperatum; denique ab condiſcipulis vulgò pro ſancto eſt habitus.

Quibus animi ornamentis moderatores excitati, inaugurandum Sacerdotio indicarunt anno ſæculi proximè præcedentis ſeptimo & ſexageſimo, de quo ad Parentem has dedit literas. Non poſſum ſatis, meas verbis lætitias conſequi atque vt intelligas, mi Pater, Dei optimi erga me liberalitatem, ſcito, me quartâ & vigeſimâ menſis huius pridie Sanctiſſimæ Trinitatis Sacerdotem ab Neapolitano Archiepiſcopo creatum ſacrificandi primitias ipsâ Auguſtiſſimi Corporis Chriſti luce Deo obtuliſſe, in quo eius aduerte clementiam quæ nec auſum optare, nedum poſtulare in eum me gradum extulit, vt poſſim ipſius præpotenti Verbo piacularem ſcelerum victimam æterno Patri verum eius filij corpus, & ſanguinem re ipſa immolare, quod ipſis quoque negatum Angelis, ſolis Chriſtus in vltimâ Cœnâ Sacerdotibus donauit; nihil poteſt maius à mortali homine pa-

trari; nihil ab Eccleſia glorioſius Deo hoc Agni puriſſimi Sacrificio fieri; ſtupori ſanè ipſe mihi eram, indignitatis meæ probè gnarus; ſed hæc nempe ſunt Dei miracula iuſtum ex reo effingentis, ac pœnarum loco debitarum, honores gratuitos conferentis. Sacerdos ſum igitur, quod nec tibi vnquam in mentem veniſſet, nec ego dum Societatem ingrederer cogitaram, verùm humana conſilia retractat, & corrigit Deus. Faxit me ſibi Miniſtrum idoneum aſſerendarum animarum quas ſibi Dæmon ſubiugauit; hanc enim earum libertatem pro ſcopo habet Societas; peto abs te maiorem in modum pro tam læti nuntij mercede, in templum te conferas, & coram Auguſtiſſimo Sacramento agas beneficij gratiam, quo tuum filium ornauit, profiteariſque ex animo, quod veriſſimum eſt, nihil tale vnquam nos eſſe promeritos. Hactenus eius epiſtola.

Sub hæc Neapoli Noſtrorum confeſſionibus, negotiis animæ, imò & Tyronibus eſt præfectus, fuitque in ea opinione ſanctitatis vt quorumdam remedij causâ hunc adeuntium euaneſcerent interiores moleſtiæ mox tantùm vt erant cubiculi ianuæ propiores quaſi tentatore ſanctimoniæ odorem non ferente; quare omiſsâ conſultatione ſilentes ad munia redibant; necdum tamen Bernadinus ſtudia abſoluerat, ſed pergebat ſcholis, repetitioni, diſputationibus, nullâ prorſus neglectâ, intereſſe: ſuos verò tyrones haud valde mirum eſt, ſi quoad poterat, in Beatiſſimam Virginem eniteretur afficere, ac precatoriæ Coronæ vſum iis maximè inculcaret; Si quidem ipſe, dum illam recitat (quod ei fuit ſummâcum voluptate

luptate frequens) ipſamet Virginem Dei Matrem vidit ſibi manifeſtâ ſpecie adſtantem; vt multis poſt annis Petro Antonio Spinello tunc Prouinciali enarrauit, arcana pectoris è Societatis more apud illũ deponẽs: Ipſe verò Spinellus cũ promiſſo obſtrictus plura nequiret de hoc viſo, referebat ſolummodo hæc duo. Alterum Beatam Virginem abſterſiſſe omnes à Bernardino (ſuntque ipſiſſima eius verba) impuras cogitationes; Alterum, fuiſſe adeò nobilem Virginis ſpeciem, tantæque plenam Maieſtatis, vt nihil ipſe in viſis legiſſet ſimile, vel audiſſet; erat tamen Spinellus virtutis haudquaquam obuiæ, ſed interioris gubernationis ſcientiſſimus. Atque hinc fortaſſis Bernardinus illud didicerat, quod impuris imaginibus vexatos docebat factitare, vt decubituri ſcilicet Crucis ſigno ter pectus munirent; ter Cruci precatiunculam adderent: Per ſanctam Virginitatem tuam Puriſſima Virgo Maria emunda carnem meam in nomine Patris & Filij & Spiritus ſancti. Quod amuletum quidam efficaciſſimum probarunt.

CAPVT V.

Quid ſenſit de Societate.

Altè ſemper ac mirabiliter de Societate ſenſit Bernardinus, & quærens iam à Patre copiam, vt ei nomen daret: Spero, inquit, breui diuinæ adſcribi clientelæ, in nobiliſſimo ſi vllus alius, purgatiſſimóque Cœtu, ac Deo in terris cariſſimo.

riſſimo, quæ Sacerdotum eſt ſodalitas tam benè compoſita, vt ſi quid merita apud Deum valent, nomen aliud præter id quod gerit Societatis nempe IESV non admittat. Vitæ integritas,probitas doctrinæ,caſtimonia, paupertas, pietatis opes, charitatis in Deum & homines ardor, oblectamenta ſunt illarum mentium, felicium planè, & honoram cunctis hominibus, charámque naſcentis Eccleſiæ normam repreſentantium. Aliâ verò quâdam ad eumdem epiſtolâ. Cras ait, cum bono Deo Societatem ingrediar, quod eò te monendum cenſui, vt mœrorem ſi quis inde conſurget voluntate diuina coſoleris,& gaudio quod ex beneficij magnitudine capio,omnino tanti vt eſſe maius non valeat, quanquam auctum iri ex conſuetudine pia & religioſâ talium hominum plurimùm confido.Ad hæc non paruo poſt tempore ad fratrem cum ſcriberet; Tot iam anni ſunt, inquit, cum Societatem hanc inij Anni 1564. Octobri menſe; Beatam planè recordationem ac fortunatam diem, quàm lætor eius memoriâ! Ad fratris autem filium; mero, inquit, mero Diuinæ in me clementiæ dono Societati IESV traditus ſum, in qua vixi hactenus mirè lætus,tametſi conuictu tot ſanctorum indignus, quales poſſum iure nominate Patres fratréſque iſtius Ordinis,IESV ſit gloria tanti boni. Quibuſdam iterum ad Patrem.Dominis Triuultiis, & Piſcariæ Marchioni multas debeo apud Deum preces, per eos enim id factum recolo, vt in hanc Societatem ſanctam reciperem memet,quæ in ſola collimat Diuinæ gloriæ, & animarum lucra; laudetur hinc æternùm Bonitas, tuque illi hoc nomine pro me gratias habe,
quas

quas ne aſſequor quidem cogitando ; Nam quo meo Deus ! id facto egeram, vt me in Domum tuam pelliceres, ſodalitatique tot Angelorum acceſeres ? Fuit hoc, fuit bonitatis tuæ, non mei vllius meriti ; Aliis, mihi crede, ait, ingratiſſimus ſum in liberatorem meum IESVM & Societate indigniſſimus, vt qui tam benignâ cultâque in vineâ locum fruſtra ſterilis occupem. Rurſum, Aliis affirmat conditionem ſe hanc ſuã, præ ſceptris omnibus æſtimare ; ſcire ſe fratri aſſeuerat, ingreſſu in Societatem bonorum ſibi plus additum quàm ſi regnis eſſet præpoſitus ; ſcribitque religioſum ſtatum coniugio tantùm eminere, quantum editos montes depreſſis vallibus, nec ſe ſuam coronâ, vel orbis totius Pontificio ſortem mutaturum. indidem manabant tituli, quibus egregiis Societatem decorabat. Nunc illam virorum fœcundam appellans, qui fragrantia virtutum moriendo implerent ſuperſtites ; Nunc inſtitutum vnis IESV dulciſſimi adiectum obſequiis ; ſodalitium cœleſtium in terris ſpirituum ; perfectionis ſcholam morumque optimorum ; Inſtructiſſimam aciem ad pugnandum aduerſus Dæmones, quà exercitiis ſpiritus, quà ſoliditate ſtudiorum in Dei honorem perpetuò erectâ ; particulam, quæ Altiſſimo placuiſſet ; Chriſtianitati vtiliſſimum Ordinem, Chriſto ſemper vſum propitio, ac proinde ab illo magna doctum ſperare ; cohortem, cui Deus id videretur præſtitiſſe, quod Moſi ſpoponderat cum diceret ; *Oſtendam tibi omne bonum* ; Quæ terrâ marique animarum quæſtus IESV & Mariæ ſecura præſidio ſectaretur inſatiabiles ; quæ præclarâ ſui diſpenſatione, & conſenſione mutua

charitatis terreſtrem referret Paradiſum; Hæc & ſimilia de Societate loquens, ſcribenſque vſurpabat; Quin & agens familiariter cum Patre Recupito (cuius fidem virtus & ſcripta nobilitant) aiebat Sanctum Chriſti Præcurſorem, in terras ſi rediret, non poſſe maiori à Deo beneficio ornari, quam adoptione in Societatem. Proli maſculæ ſuſceptæ ex fratre filius cum Ignatij nomen indidiſſet, ſic eum per literas conuenit Bernardinus; peculiarem certò Infantis curam B. Pater geſturus eſt, iſque, ſi vixerit non modò accedet ad Societatem, verùm & ex illis inſontibus animulis alios ſpero ad illam peruenturos, nec poſſum aliquid ijs melius optare, cum norim quàm ſancta, quàm docta ſit, quam plena charitatis & perfectiſſimæ pietatis. Cùm ſit bonum quo fruor, ingens, ijs idem maximè cupio, quorum cauſâ nihil non cupio; Eſt enim id propriè amare, bonum velle; Quod porrò, niſi immortalem Deum? vbi verò hic plenius, niſi religioſo in Ordine poſſidetur, propoſiti ac Regulæ tenaci, qualem iam inde ab annis quadraginta quotidie hunc eſſe experior, erga Deum, proximum, ſeipſum. Et fas ſit in eius gloriam dixiſſe, qui fons eſt omnium bonorum ſeruator dulciſſimus Chriſtus IESVS, eiuſque Beatiſſima Parens Virgo.

Nec verò tantùm vnicuique de Societate dicebat congruere vt Ieſuita vocaretur; Quaſi IESVS ita ſcilicet cogitaret, ita loqueretur, ita operaretur IESVS, ſed illorum exemplis quantopere gauderet, ſic dulci piaque ad fratrem epiſtolâ. Et planè Societas charitate diues; inuicem amamus vnanimes in Domo Domini IESV; negare nequeo,

ſemper,

ſemper,ſemper;ſemper magnæ mihi conſolationi, & exemplo fuiſſe, Patrum meorum, fratrúmque omniũ religioſos mores. Et alibi. Clarè, inquit, aduerto, Quod nomen Scriptura promiſſæ terræ attribuit, hoc Societati me debere, Terram lacte & melle manãtẽ, vt quæ pietate ac cœleſtibus gratiis redundet. Solebat idcirco ad eam quicquid pertineret Sanctitatis vocabulo ornare, hoc eſt, Regulas ſanctas; obſeruationem ſanctam; ſanctum Inſtitutum; Conſtitutiones; Gubernationem, ſancta omnia nominare.

CAPVT VI.

Amiſſo Patre Bernardinus Societatis fit Profeſſus & fructuosè Neapoli laborat.

DVm ſemel quot hebdomadis Bernardinus pro matris anima ſacrum facit, licet multis ab annis fato functæ, Patrem quoque amittit Anno ſexageſimo ſeptimo poſt milleſimum quingenteſimum exeunte, hoc eſt Decemb. 25. vt in precum libello adnotarat Ioannes Baptiſta Realinus natorum minimus, addens tanto animi robore, tanto ardore pietatis, & admiſſorum in vitâ deteſtatione, vt fingi obitus non poſſit magis Chriſtianus; Quod vbi cognouit Bernardinus, multis illum mox ſacrificiis procurauit. At verò interdum infantes filios ab conſanguineis elatos audiens cum primæuo Baptiſmalis innocentiæ candore, il-

larum adnotabat nomen, in peculiari quem ſibi talium mortuorum contexuerat indiculo, vt eos aſſiduè in vota poſceret, beatamque illis ſempiterni boni gratulabatur partem, parentes literis plurimùm adhortans fortunatos, vt ipſi paruorum, ſic eos vocabat, tranſitus Angelorum feſtis proſequerentur gaudijs. Multò poſt etiam Bernardini frater viuere deſiit, currentis nimirum ſæculi anno 6. Die Auguſti octauâ & decimâ, cum diù ante, crebro ipſius monitu, rei Domeſticæ curâ omni, poteſtatéque in filios reiectâ, Deo vni ſibique attendiſſet; Vnde ob honorem Sancti Franciſci, cum ſe ſanctâ Capuccinorum Patrum veſte ſub mortem indui præcepiſſet, in eâque tranquilliſſimè obiiſſet, cum eâ ſepulchro illatus eſt; Quæ cum Patruo Bernardino ſignificaſſent filij, in hunc modum ad eos reſcripſit. IESVS Maria. Fateor in Chriſto cariſſimi obitum ſuauiſſimi noſtri Domini Ioannis Baptiſtæ, vt cum Bernardo loquar, ſentio prorſus, & doleo, nec humanum nego affectum, quando me nec hominem eſſe nego; caro mea non eſt ænea, vt item de ſe Iobus ſanctiſſimus inter accerbiſſimas iacturas non abnuit; verùm enim verò, cum finem intueor quo literæ veſtræ admodum felici vitam illum clauſiſſe indicarunt, magnam video nobis Chriſtianæ conſolationis reſtare materiam, reddendarúmque Chriſto gratiarum à quo eſt in cœlum euocatus, vitáque annorum ſeptuaginta trium, ad bonam mortem comparatus; Eſt enim tutiſſimum præceptum; Vis benè mori, benè viue. In æternam miſericordiam eius beneficij laus tota redeat. Mihi quidem tam boni fratris, vel oranti, vel ſacrificanti nunquam

excidet

excidet recordatio,de quo mecum verè id dici potuit. *Cor vnum & anima vna*, quod futurum etiam vobiſcum,Cariſſimi, vehementer confido, vóſque Parentis demortui viuam effigiem morum præſtantiâ expreſſuros; nec volo nunc eſſe longior veſtræ ſecurus bonitatis, prudentiæ, atque pietatis ſub patrocinio IESV & Mariæ, comitum longè ſuauiſſimorum ſocietate ipſorum gaudentibus.

Lupiis Septemb. 18, 1606. ille præceſſit, nos ſequemur. Vtinam prior ego. Quis enim non cupiat diſſolui & eſſe cum Chriſto: Interim verò noſtra ibi fixa ſint corda, vbi vera ſunt gaudia; Paterno animo Domum complector omnem, propinquos, & amicos ſaluere cupio, totique dilectiſſimæ patriæ vbertatem precor donorum cœleſtium. Amen. Et meam ſenectutem Domino commendate.

Inſtabat Neapoli Bernardinus virtutum, & litterarum progreſſibus cum Generalem Societatis Præpoſitum Franciſcum Borgiam permouit eius fama ſanctitatis, vt inter Profeſſos votorum quatuor eum adlegeret (eſt hic ſummus in Societate non tam honoris, quàm notæ virtutis,& doctrinæ gradus.) Quod Kal. Maij anno primo & ſeptuageſimo ſupra ſequi milleſimũ factũ eſt, Salmerone tũc Prouinciali ſolemnem eius profeſſionem admittẽte, in qua ſociũ habuit quẽ tertio illo Theologiæ ſuæ anno Magiſtrũ audiebat Hieronymũ Sarianũ, plauſores verò ad vnum omnes, vt quos eius virtutis maturitas latere non poterat, illaque honoris ſpecie, condecorata modeſtia delectabat: Nec verò idcirco deſiit ſcholas diſcipulus frequentare, dum quadrienniũ confeciſſet,nec præ vllo ex condiſcipulis priuati quidquam expetiit, ſed magno

ſui documento ſibi vnumquemque libenter prætulit. Quæ cùm totâ vrbe ſpargerentur cœptum eſt ad illum confeſſionis causâ, vitæque interioris regendæ concurri, ac ſuperſunt aliqui etiamnum quorum conſcientiæ præerat qui abſque dulcibus lacrymis non poſſunt illius meminiſſe: Narrant verò omnes de ſingularibus viri Dei exemplis, de induſtria in pelliciendis ab inanium amore ad Deum hominibus, de acceſſionibus pietatis, quam in ſe quiſque experiebatur. Eſtque illorum communis conſenſio, omnibus omnia factum eſſe, vt omnes lucrifaceret. Iuſſus ſcholarium cōfeſſionem excipere quos Neapoli erudiebat Societas, tanto id munus ſucceſſu geſſit, vt multi religioſos capeſſerent Ordines; mirabiles exitus alij quidam ſortirentur. In iis, quos facilè complures nominarem, Ioannes Baptiſta Coſtanzius Archiepiſcopus Conſentinus, & Petrus Antonius Spinellus è Societate IESV, qui vt maiores ſtellæ cum immenſa fructuoſiſſimæ pietatis gloria fulſerint, quicquid tamen habebant boni Bernardino acceptum ferebant, à quo memorabant ſuam in Chriſto formatam iuuentutem. Erat præterea Neapoli Carolus Maſtrillius nulli minus ſtudio incumbens quàm literario, cuius tamen causâ fuerat eò miſſus; adoleſcenti ſuadebat frater è Societate noſtra iam Sacerdos vt apud Bernardinum conſcientiam ſuam componeret, tandemque perpulit, accedens itaque ad illius pedes tam acerbo dolore ictus eſt, vt totus in lacrymas ſolueretur, ipsóque acceſſu melioris vitæ magnum deſiderium concepit, ſenſu animi non communi totius vitæ peccata depoſuit, multiſque precibus Societate demùm impetratâ,

poſt

poſtmodum Italiam omnem vtiliſſimis conciò-
nibus, Societatem ipſam geſtis muneribus egre-
gie ornauit ac tam multa patrauit eximie, vt texi
ex iis benè longa poſſit hiſtoria. Creſcente inte-
rim Bernardini per Vrbem nomine, res eò venit,
vt clam illi à confitentibus ſubſecarentur fruſtilla
veſtium, & quæ contrectaſſet reliquiarum vice
quærerentur, agerent quin etiam Primores ali-
quot vt ad baptizandos eorum filios adhibitus
fuerit. Domi verò ipſe omnibus pro ſpeculo erat,
in ſeipſo publicè multando pene perpetuus, curio-
sè modeſtus, in rogandis aſſiduè cæteris vt ſe ali-
quid pium edocerent; cibi verò vſque adeò par-
cus, vt vernũ ieiuniũ ſolo pane ſecũdario, ſicciore,
ſolaque elixis aqua, braſſicarum cymis tranſigeret;
reliquum anni tempus ſolo pane in vinum intin-
cto, & exiguo ad ſummum caſeo; quo tam tenui
victu ita vires fregit, vt putarent multi has ipſi
precando cœlitùs refici, cum nihilominus con-
ſuetos labores non intermitteret. Recreabatur in-
terdum orans viſis cœleſtibus, in quibus etiam
Beatorum in cœlo æternas delicias obiecto ſibi
campi pulcherrimi admirabili Theatro ſpectans,
miras hauſit animo voluptates; nunquam fuit ſibi
diſſimilis, vbique idem, imperterritus, tranquillus
ad nullius caſus inſolentiam expaueſcens, & ſemel
contigit agitati campani excuſſum malleum in
circulum cadere, cui in Collegij atrio cum multis
externorum, noſtrorumque aderat Bernardinus, ac
cæteros omnes perterrefactos diſſilire, vnum illum
in gradu hærere, nullo vel fugæ, vel metus indi-
cio: Ad hæc erat congreſſu valde amabili; ſermo-
ne in laudes alienas prono, nec ferens quempiam

iis etiam leuiter obtrectantem, mox enim obiecta, excuſatione vel ratione diluebat, quod ſi fortè parum procederet, tùm verò prudenter ſubducebat ſeſe, illámque conſuetudinem declinabat.

Poſt decurſa Theologiæ ſtudia ardentes ad populum conciones per annos aliquot fructu præcipuo habuit, allocutiones item apud Moniales non diſpari exitu. Venerat dicentem auditurus flagitioſæ vitæ homo, cui concionator nihil minus cogitans ſic illam graphicè oculis ſubiecit, vt ſe ab Deo ratus ſuorum criminum admoneri, ſe ſtatim collegerit, purgatóque per confeſſionem animo Chriſtianis exinde moribus vixerit. Ob hæc Dæmon infeſtus Bernardino, cum aliud nequiret, puerilibus illum vexabat moleſtiis; nam & reculas ipſius ſuo loco motas alibi abdebat, vt eum requiritandi impatientia perturbaret, & accenſam lucernam aliquando tangente nemine ſubuertit; late humi fuſo, ſparſoque oleo. Verùm his ſpretis Dei ſeruus addebat concionibus doctrinam Chriſtianam, cuius rudimenta variis in Templis inſigni charitate, ac diligentia cum pueris ac rudibus traderet, ſolitus erat illud penſum pia ad populum cohortatione concludere. Fuit quoque illi magnopere cordi mancipiorum infidelium inſtitutio, quæ Neapoli tenebantur, & eorum non paucos ad ſacrum fontem denique perduxit; Adhortationes domeſticas ad nôſtros biennio habuit: Sodales à ſancto Spiritu magiſtrum illum pietatis cum expetiiſſent, talem experti ſunt vt non aliis deinde quàm Societatis Patribus vſi ſint. Horum præſcripta ſodalium anno ſupra milleſimum quingenteſimum ſeptuageſimo primo approbauit

Neapoli

Neapolitanus Archiepiſcopus titulo Archiconfraternitatis ab Spiritu ſancto, à quâ, cum Lupiis eſſet Dei ſeruus accipiebat literas, reddebatque, ac ſeruatur magnâ veneratione ab Nobiliſſimis Sodalibus in hanc diem eiuſdem epiſtola. Poſtremò etiam librorum cenſuram Neapoli exercuit, ne quod ferè eſſet officium cuius non præclarè adminiſtrandi monumentum relinqueret.

CAPVT. VII.

Lupiis eximiè rem gerit.

DVm feraciſſimos labores Neapoli ſic nauat Bernardinus, acceptiſſimam operâ Marius de Fabritiis verbi Dei præco egregius Lupiis poſuit celeberrimâ eo Regno Vrbe tantùmque Ciuibus diſcedens ſui deſiderium reliquit, vt votis communibus alios Patres flagitarent. Ita Bernardino ea iniungitur prouincia, qui blandis retinentium amicorum, ſanéque validis religioſè ſimul humaniterque abruptis vinculis, die tandem Decembris nonâ & decimâ ſeſquimilleſimi ſeptuageſimi quarti anni, Lupios peruenit, exceptúſque eſt occurſantis vrbis equeſtri pompâ quam & Seluaggius Guarinius ſuâ cohoneſtauit præſentiâ etſi vrbis illius ſyndicus, quod ipſe tunc officium tenebat niſi Proregibus obuiam prodire non ſoleat, quaſi iam inde præcipiens animo ſe Vrbis olim Tutelarem in eam inducere proceſſit & comes ſyndico Carolus Ginnarius adoleſcens, (qui Societatis Inſtitutum

ſtitutum poſtea complexus cum fama virtutis egre-
giæ ſat longam in ea vitam clauſit) is tum à Cæ-
ſare Ginnario parente miſſus eſt nobili Neapoli-
tano Prouinciæ Præſide cum Auditoribus aliquot
ſiue Iudicibus, Canonicis nonnullis, ac Sacerdoti-
bus maioribus Eccleſiæ, aliiſque Nobilibus &
Primariis Ciuibus quorum ipſe permultos ſigilla-
tim in equo obiens domo vrbeque exciuerat; re-
liquum vulgus in tecta conſcendere longè adhuc
illum proſpecturi; vrbem verò vt ſubiit, oppleri
feneſtræ, vicique ſalutatoribus & ſpectatoribus;
hominis, vt vocabant ſancti, felici aſpectu expleri
volentibus; per dies autem deinceps multos, tota
ad videndum, gratulandumque Ciuitas effundi,
ipſe cunctis piæ conſuetudinis odore virtutúmque
nonnulla promulſide admirationi iam, documen-
tóque eſſe. Alterâ exin die benè manè huicſe qui-
dam obtulit Clericus, ad quæcunque adhiberetur
expeditus, hic deinde Sacerdos ſe noſtris adiun-
xit, & cum valdè tranquillâ ſalutis fiduciâ in So-
cietate obdormiuit; tunc non recuſandam illius
voluntatem putauit Bernardinus, ſtatimque ſe in
Epiſcopalem Eccleſiam conferens magnam ſenſit
Canonicorum affabilitatem; ſacris operatus mox
Carcerem adiit, & ſuam vinctis prolixè operam
detulit ad confeſſiones illorum audiendas, &
quoduis aliud ipſorum in Domino leuamen, atto-
nitis miſeris tam rarâ hominis charitate; Domum
redux inuenit Ciuibus refertam, quos ita eſt be-
nignè affatus, vt ſpirantem ex eius pectore perfe-
ctam mentem aduerterent. Poſt hæc honoris &
beneuolentiæ ſtudio ſingulos conuenit qui reli-
gioſis Domibus præerant, eo quidem ſucceſſu eum
vt

vt ipſi aliis ciuibus pro ſancto celebrarent. Denique publícis pauperum Domiciliis, etiam Leproſorum itemque cæteris cuſtodiis, ita fore ſe promptum indixit, ad inſeruiendum, vt manum operi ſtatim iniiceret, cunctos aſſiduè conſolando, hortando, audiendo, ſuiſque manibus, & miniſterio adiuuando: capite damnatis ſupremum ad vſque ſpiritum præſto erat; tum in ſcalas illicò euadens, Chriſtique pendentis quam geſtarat effigiem prætendens; eo impetu mentis, & igne verborum alloquebatur ſpectantem turbam, vt pœnitudine ſcelerum in fletus diſſolueret; in quo vnum occurrit ſingulare in reo ſceleratiſſimo, & in repellendæ confeſſionis ſacræ medicinâ, nihilominus obfirmato. Nõ ſuſtinuit tamen Bernardinus ſalutem hominis deſperare, illúmque deſerere, quin circũ per Ciuitatem vecto, & candenti forcipe laniato eodem in curru comes fuit, miſerandoque, blandiendo, ſolando, deoſculandis, lingendiſque vulneribus id aſſecutus eſt, vt molliretur infelix reus, & cum ſummo criminum dolore tandem feliciter moreretur. Laborabant vincti per æſtus caniculæ aquæ penuriâ; hanc vt laxaret Bernardinus Clericis quibuſdam perſuaſit, frigidam ad eos in publicum carcerem comportarent, quod inſtitutum tamdiù tenuit, dum multis poſt annis Franciſcus Ribera è Societate ciſternam ibidem percommodam curauit. Concurrebant ad illum mancipia ſectarum variarum ſuo non mediocri fructu; indixerat enim cùm primùm vrbem ingreſſus eſt eorum Dominis traditurum ſe illis fidei rudimenta, perſuaſurumque fauente Chriſto; proinde ad ſe ne grauarentur illa dimittere. Taceo conciones quàs

matuti

matutinas, quà de ſacra ſcripturà pomeridianas; lectiones de conſcientiæ caſibus; Monialium adhortationes, inſtitutionem ſacram puerorum & rudium, ad quam ætas etiam grandior ex vtroque ſexu confluebat, ſenum quoque tum occurrentium, tum conquiſitorum in eum finem, diuinis tamen etiam tum in myſteriis infantium; & arcanam priuatos inter parietes doctrinam. Quorum vtilitates tot munerum, tam conſtanter ac ſtrenuè obitorum quis ſatis explicet? erat enim illi perpetuum vt ſacris de rebus diſſerens cieret vberes audientibus lacrymas, multique illorum non prius Templo abſcederent, quàm animi ſarcinam ad Sacerdotum pedes abieciſſent; multæ meretrices ad frugem redirent; multi abrogarentur iniuſti contractus, & inueterati pridem inter ciues abuſus. Nec idcirco conſulentibus deerat, qui foris etiam, nedum ipſa ex vrbe de animæ rebus, & rationibus interrogaturi aduentabant; nec euocantibus ægrotis, confeſſionis, & ſolatij, ſedandæque conſcientiæ gratià; Quam eius vitam fœcundis laboribus occupatiſſimam exóſus Dæmon variè illum diuexabat, nunc repoſitos illi fœdando cibos, nunc ſtratagemate multiplici noctu illum ſomno, lectóque excitando, vt fractus opere, ac vigilia prodeſſe aliis non poſſet.

Tam claro igitur ſudorum illuſtrium, lætóque ſucceſſu perculſi Lupienſes de Societatis Collegio ad erudiendam vrbis iuuentutem agitare, videre, conſulere; quæ primos inter deliberatio vix duos pro Collegio habuit, excuſauere cæteri opes Ciuitatis tunc quidem acciſas, & fundando Collegio impares. Raimundus Piſacanius ex duobus alter

alter ad Bernardinum rem gemens refert, qui mox velut afflatus cœlitus, Bono, inquit, ſis animo Raimunde; nam erit nihilominus Lupiis, ſuo tẽpore, Societati Collegium; quod vix cedat Neapolitano, id verò vti prædixerat, dudum videmus eueniſſe. Fuit in paucis Piſacanius Bernardino cum omni familia addictus, cuius pietatis non ſemel pretium nec mediocre reportauit. Tenebatur is vulgato tum in populum morbo, cum vxore, liberis, & aliis quibuſdam, rarus enim erat, quem id malum quamuis citra periculum non tentaret; viſit iacentem Bernardinus, vixque illam in Domum ægrotis refertam pedem intulerat, cum cœpit ad vnum omnibus repentè melius iam eſſe, iique perfectam paucos intra dies valetudinem recepere. Aliàs eiuſdem ex fratre filiam Petronillā Piſacaniam cum ſacro eſſet oleo inungenda conuenit vir Dei ipſóque in cubiculum ingreſſu febrim morbumque diſſipauit, qui affixam lecto tertium iam menſem tenuerat: Hæc ipſa poſtea Franciſci Antonij Sanpetrij vidua cruento laborans profluuio, quod certò medici pronunciauerant ſubſecuturam aquâ intercutem, à Bernardino iuſſa eſt nihil metuere, nam à Beatiſſima Dei Matre ipſi remedium adfore; cuius illè tum prolatâ imagunculâ recitaturus Litanias, pileolum capiti detraxit; hunc verò ægrota tàm piè ac fidenter quàm cautè ſubductum dolori apponens ſentit, mirum dictu, eo temporis puncto maſſam putridi ſanguinis languenti de corpore excidere, ſtatimque à Medicis extra periculum, morbúmque iudicatur: Eamdem agnati, poſt viri obitum, minacibus monitis cogebant vicino ad ſacra, & confeſſiones

contentam Templo, Societatis porrò æde omnino abſtinere; doluit grauiter mandato mulier aſſueta Noſtros à Confeſſionibus habere, adiitque ipſos nihilo ſeciùs, & egit cum Patre Bernardino, qui mœſtam erigens adiecit, rediret modò liberè in Templum noſtrum quoties viſum foret, nec ſibi à quoquam propterea quicquam timeret reprehenſionis;rediit ex eo tempore, nullo vnquã factum improbante. Neque his tantùm Raimundi domum pro ſuo erga beneficos ſtudio beneficiis affecit. Eſt enim Lupiis toto Cœnobio, quod à Viſitatione appellatur notiſſimum, Dionoram Piſacaniam illic Monialem, bimeſtri ſpatio, alterius brachij diro tortam, perpetuóque cruciatu, ſic vt eſſet prorſus inutile, aliquando, quo impulſu haud ſcitur, cruce illud ſignaſſe, inuocato nomine viri Dei, vti tormentum illud ab ſe depelleret, eſséque id eodem momento conſecutam, recuperata brachij ſanitate. Erga Cæſarem verò Piſacanium fuit Bernardini iam fato defuncti gratia inſignis. Mœrebat Cæſar Barletæ detentus in pœdore ac tenebris ſæuiſſimi carceris, vt ſe ipſe videre niſi lucernâ nequiret; ſuccurrit miſero recordatio cari Patris cuius imaginem pro luce futuram affigit parieti ſuas illi ærumnas commendaturus identidem. Die ergo quadam certior effectus de ſe ſeueriſſimè inquiri, ad illam conuerſus, vide ait obteſtor, meas è cœlo miſerias, ô Pater, qui toties mihi dum in viuis eſſes, dux ad probitatem ac monitor fuiſti; non opitulabere, ô Parens optime? res mira! Imago vultu in alacrem mutato ac blandum ſubridens, clarè capitis nutu, de ope annuit paulóque poſt Cæſar Barium tranſmiſſus, ibique

ab

ab gubernatore humaniter habitus paucis poſt diebus eſt tandem ad purum abſolutus. Hippolyta Piſacania viuentis precibus fœtum partu commodo enixa ; ſuam mortuo illo vicem grauida lugebat, de vita partuque ambigua. Sed aſtitit dormienti Pater infantem brachiis ſuſtinens , trepidam confirmauit, ac de maſcula prole, quam edidit poſtea, promiſit;ſed hæc in addictiſſimam Dei ſeruo familiam ſint ſatis , redeamus ad res Lupiis initio geſtas.

CAPVT. VIII.

Fundatur Lupiis Domus. Multis Bernardinus de fama & vita periclitantibus ſuccurrit.

PRæcluſa tunc quidem Lupiis Collegij ſpe, ad Domum Profeſſam Ciuitas animum adiecit, eamque ab Generali Societatis impetrauit; Emitur Domus cum Ædiculâ Annunciati Deiparæ Verbi myſterio ſacra noſtriſque traditur ; Iniit poſſeſſionem Bernardinus , cœpitque occaſione loci vtens intempeſtâ nocte ſacellum frequentare,ac cæteris quieti deditis longa ibi cum Deo ac Virgine colloquia trahere.

Contigit autem ſub hæc initia, ſuſpectam impudicitiæ Antoniam quandam plus viginti plagis ab ipſomet fratre periculosè vulnerari , quo foras egreſſo vociferari mulier & confeſſionem iteratis vocibus implorare;excita clamore vicinia concur-

rere; horrere ad ſpectaculum humi ſuo in ſanguine volutatæ caputque ferro hærente confixæ; hic è tu. bâ duo loca ſacra percurrũt omnia domoſque Sacerdotum multas, nec vſquam reperiunt cui vacaret illa noctis horâ, infelici adeſſe confeſſionis piaculum obſecranti. Venitur vltimò ad Bernardinum, qui abſque mora cùm illûc aduolaſſet, iam ſemianimem, omniumque opinione morituram, ritè audit, diſertéque edicit tantùm confideret, eo quidem caſu haudquaquam morituram, quod circumſtantibus ab eo inculcatum euentus poſtmodum receptæ valetudinis firmauit.

Præſto & aliis non paucis Pater fuit, quamdiu Lupiis egit, quorum honor in ſummo diſcrimine vertebatur, & viſum eſt variis ſparſos temporibus in hunc locum conferre ad iucundioré legentium opportunitatem. Conſpicatus ſororem adoleſcens famâ virginem, re ipſa grauidam, ſtatuit eius nece iniuriam familiæ vlciſci; miſertus tamen illius animæ, ac fœtus immaturi, Lupiis venit ad Patrem Bernardinum ſuper eâ re conſulturus, rogauit Pater in templo ſubſiſteret, dum in cubiculo interim quid opus facto, ſeriò videret; horæ fluxerant duæ & vnum ex Patribus fortè tum illic cum multis colloquentem ſeuocat adoleſcens, orátque ne grauetur vrgere reſponſum, quod intelligere vt poſſet, rem iſti quoque ſimpliciſſimè narrauit, euaſerat is Pater in cubiculum Bernardini, & ecce introſpectans per ianuæ rimas videt genibus nixum, & Chriſtum cuius effigiem de Cruce pendentis habebat præ manibus fuſis vbertim lacrymis fatigantem. Interpellare igitur non auſus, redit exponitque adoleſcenti quòd

viderat;

viderat; adeſt aliquantò poſt Bernardinus expe-ctantique in aurem ſignificat, ſororē illius peperiſſe conſcio nemine niſi tantum ſorore altera, quæ fœtum exceperat, & ſacro fonte luſtratum ſtatimque poſt mortuum humârat; regrederetur demum ſecurus famæ ac ſi vti ſibi narrabantur ſingula comperiſſet, manus ab ſororē omnino abſtineret, fore ſi quidem cunctis in perpetuum occulta, init, comperitque ordine omnia, ſorori pepercit, & Lupios ex occaſione cum aliquando repetiiſſet, illi alteri Sacerdoti, quem à Bernardino reſponſum vrgere rogauerat, ſeriem rei explicuit, qui & illam deinde ad Dei gloriam aliis patefecit.

Infœlix puella, peiori matre conſcia labem pudoris admiſerat, & prodente iam ſeſe vtero, mortem à cognatis vtraque vehementiſſimè timebat, certò infamiam, ſi eam deprehendere potuiſſent earum exitio extincturis. In hoc animi angore conueniunt ad P. Bernardinum conſilij aliquid & auxilij accepturæ; diſſuadet is primùm, ne quid excutiendi fœtus causâ deinceps adhiberent, quòd ſceleratæ mulierculæ fruſtra eatenus, modis omnibus tentarant: ſubdit præterea illorum culpam clam cunctos mortales ſemper fore, cúmque ad illum interdum redirent, iis abſque dubio ſemper affirmabat, rem ipſis è voto proceſſuram: Illæ ſacerdotem in Templo quemdam Patri ſolitum confiteri ſæpe intuitæ, muliebri aut metu nullis ſat remediis quieto, aut loquacitate, apud illum quoque ſuos caſus deplorant, promiſſoſque à Patre ſucceſſus aperiunt, quorum is fidem multum auxit, fortique animo eſſe iuſſit. Præ-

terierant non multi dies, & Sacerdotem ſibi obuiam factum mater edocuit de tacito, & abſque doloribus filiæ ſuæ partu, de infante in tutum ſubducto, réque totâ omnibus probè tectâ, quòd ex eo demum Sacerdote prudenter reſcitum eſt.

Honeſtiſſimo loco nata virgo inhoneſte lapſa, cognatorum impulſu erat à fratre occidenda, ſed is tactus reuerentiâ Numinis quæſiuit ex Patre Bernardino, num quâ tandem viâ illam poſſet abſque Dei offensâ perimere. Reſpondet Pater, nihil ſe vnquam eiuſmodi rogatum, proin opus eſſe nonnihil temporis vt in cubiculo Doctorem ſuper ea re attentius legeret, operiretur ſe aliquantiſper in vicina aulâ, & ſi qui fortè aduentaſſent, demoraretur eos ſuo colloquio. Quare etiam ipſe pro cubiculi foribus baccillum poſuit quo indicaret ſibi non vacare; illo in conclaui quatuor ipſas horas precando tranſigit; iuuene interim poſt duas priores moram ferente moleſtiùs, ac reliquas duas cum Sacerdote de noſtris, qui caſu præteriens illum ſalutarat confabulatione mutuâ fallente; Rediit demùm à Deo Pater, vultu inflammato, & madentibus oculis, ac ſeorſim adoleſcenti anxio; Tua, inquit, ſoror maſculum edidit, caue de illâ necandâ cogites, latet enim factum, nec de illô quiſquam reſciturus eſt aliquando; Luſtratus ſacro baptiſmo infans in cœlum euolauit, iamque datum eſt terræ corpuſculum; Tantùm age quod dico; ac ſcito futurum vt intra quadrageſimum ab hinc diem, ſororem tuam honorificè collocces. Obſtupuit ad hæc adoleſcens, cui palam erat locutum cum Patre neminem, ex quo illos euentus diſceret, Domum ſe quàm celerrimè retulit, vbi

naᶜtus ſororem ſed pallidiorem, & exhauſtam ex ea quærit vehementer de auditis à P. Bernardino, ſe & veniam ei dare, & defenſionem contra quæcumque occurriſſent ſanctè promittere, dùm ſibi rem omnem aperiret, faſſa eſt miſera quod res erat, quodque Pater abſens diſtinctè cognouerat; mox frater agnatos ſororicidij ſuaſores coram arguere, illos magnopere deluſos, haudquaquam eſſe grauidam ſororem, & euanuiſſe quicquid in illa comparuerat tumoris, prius denique à Patre condictus quàm appeteret dies iuncta eſt connubio nobili puella, venitque in Collegium frater, & aduocato Sacerdote, cum quo diù in aula Bernardinum colloquens expectarat, rem ediſſeruit plenius, teſtatus, niſi vetaret fama ſe totis compitis tam mirabiles euentus fuiſſe vulgaturum, cupere tamen ad Dei gloriam eiuſque famuli, perſonis ac nominibus tacitis ab eo quàm latiſſimè diſſipari.

Fuit & alius tam excors, vt ſororem propriam cum ſtupraſſet, prodente ſe ſub menſem ſeptimum vtero, ad ſuſpiciones occupandas, præcipitare in puteum ſtatueret in quem fallente veſtigio videri poſſet caſu decidiſſe: hanc verſans inſaniam Lupios ad Bernardinum venit, ad quem cum eſſet à ianitore ductus (cuius etiam ſecreto ſua commiſerat) & Patri ſuas narraret miſerias; non tu, inquit Pater, tam abominandum flagitium patraſti, cui cum ille omnino ſe reum affirmaret, magna charitate ac ſuauitate deſperabundum fulciens, ſubinfert Pater: Nequaquam tu fili, ſed vitiatæ naturæ prauitas id egit ſuntque illi planè fragilitatis noſtræ fructus, ad quæ verba cum

hæreret reus, haud ſatis intelligens, cuiuſmodi ſanctum hunc eſſe crederet, qui tam nefariis tam indulgenter moueretur; interrogatur à Bernardino, ecquid in poſterum conſilij caperet, ne relaberetur in turpitudines tam horrendas, cui vitæ in melius conuerſionem certam pollicenti, occaſionúmque animoſam amputationem; Age, ſis igitur, ſubdit Pater, & quando es ita mente comparatus confeſſione ſacra facinus expia, ſub quam tibi quid facto ſit opus, edixero, præbitaque confitenti aure, & eo ritè abſoluto, iuſſit exinde nihil addubitare, dilapſa ſi quidem ſorori quæcunque is pertimuerat concepti vteri ſigna, videret duntaxat, ne iterato crimine iras in ſe diuinas proritaret; hoc lætus nuntio & monito cautior in patriam reuertitur; & exaruiſſe ſororis vbera, ac ſubſtrictum ventrem demiratus perinde ac nihil ei contigiſſet; ex ea cognouit; nullo id tamen cum dolore, nulla eiectione, repentè accidiſſe, quod ipſe quandoque Lupios rediens Ianitori per ordinem recenſuit.

Mulier ex flagitio grauida, iamque partui vicina ad Sancti Franciſci templum venit, & communicato cum Patre eiuſdem Ordinis Theologiæ Doctore, vitæ in quo ſtabat periculo ſi res ad propinquos emanaſſet, preces illius expopoſcit; perculſus Pater calamitate mulieris Bernardinum de illa conuenit, quodque ab eo reſponſum tulerat, renuntiat, nempe confideret, parituram enim, nec vitæ diſcrimen nec boni nominis ſubituram, tandem ergo in partu triduum laboranti mortuus in vtero fœtus fruſtratim reuulſus eſt, Domi prorſus conſcio nemine.

Interrogauit Medicus Bernardinum Matronæ

cuidam

cuidam num poſſet pharmacum ad diſſoluendum fœtum porrigere cum alioqui à marito quo pridem abſente conceperat, exitium illi timeretur; ſine ait parumper cogitem, quid hic potiſſimum dici oporteat, ſed is diutiùs ante cubiculum expectans longioris moræ impatientiâ intrò ſubit, Bernardinum videt abalienato à ſenſibus animo de geniculis precantem, nec recedit tamen, donec in ſe reuerſus Pater; fer, inquit, opem mulieri quam potes, iam enim maſculum eiecit, nullo penitus aduertente. Redux in villam medicus Patris dicta rebus veris probauit ſummóque ſilentio omnia in tuto poſuit.

Venerat Lupios ſummo mane ex villa propinquâ Clericus ad amicum Doctorem, eíque indicium fecerat de conſobrina puellâ probroſè grauidâ, ab ſe agnatiſque de medio tollendâ, niſi aliunde affulgeret modus aſſerendi honoris Domeſtici, duxit hominem Doctor ad P. Bernardinum qui animaduertens autorem probri clericum extitiſſe, petiit num vellet confiteri, ac tanti ſceleris deteſtationem ſpondere perpetuam, annuenti & iam confeſſione abſolutâ diſceſſuro remedium aliquod ad auertendum dedecus præſtolanti, imperauit, ne quid miſeræ illi conſciſceret mali: Iam enim Deum pro ſua miſericordiâ rebus omnibus benè proſpexiſſe; quæ verba, nec ipſe Clericus, nec cui mox retulit iuris Doctor tunc quidem perceperunt; ſed interim mulier ventris doloribus correpta, concreti ſanguinis deformi ſanie expulſâ, nihil præterea grauiditatis ſentiebat, quod poſt ſuum in villam reditum miratus Clericus Doctori narrauit, vtroque vaticinium Patris cla-

rè agnoſcente.

Adierant Patrem conſanguinei cuiuſdam viduæ, cum Pagi præfecto, vt in commune decernerent, eſſent nè in illam iudicio acturi, quòd quantum apparebat, pudori ſuo maculam inuſſiſſet. Præmiſsâ is ad Deum prece homines admonuit enixam mulierem, receptum ſecuro loco partum, occultè adeò curata omnia, vt nuſquam eſſent in cuiuſquam mortalis cognitionem deuentura, cuius rei fidem ſtatim viſu ipſo compererunt; memoriam verò excepit Sacerdos è Societate, cui ſceleris ſocius occaſione datâ illam detexerat & præfectus ipſe geſtorum teſtis, ex quo qui eam audiuerat, coram Iudice pro teſtimonio affirmauit.

Nobilitatis præcipuæ fœmina eamdem ob culpam necem ſibi ab ſuis metuens, à pia matrona cui ſuas ærumnas crediderat de induſio Bernardini fruſtum, vnaque honorem, & vitam accepit, id enim ſibi cùm piè admonuiſſet, fœtum è veſtigio emiſit abſque vllo vagitu, & tamdiu mutum quamdiu extra Domum locaretur; enimverò tertio poſt die cum prominere cœpiſſent mamillæ, admoto pariter piè, fidelitérque eodem remedio, confeſtim reſederunt.

Alia vterum totos nouem menſes variis artibus cùm celaſſet, partum præſentiens, & conſilij expers ad Patrem confugit, qui tunc noſtro in templo orantem matronam obteſtatur, vt in nepotis ædibus conclaue ad partum infelici mulieri commodet; negat illa per ſobrinum id poſſe Domi aſſiduum, atque in vxorem, ſeque adeo ipſam, ſi rem deprehendiſſet, ſuſpiciones conuerſurum;

ſed

ſed inſtat Pater nihil addubitaret, quàm celerrimum enim puerperium, nec tantùm nepote, ſed clam omnibus futurum; ſtrinxit humeros mulier timoris plena, ſed Domum vt attigit reperit ſobrinum in procinctu ad pagum duorum dierum itinere, vixque is conſpectu abſceſſerat, & adeſt miſera fœtum poſitura, excipiturque perhumanè, tum ab ipſa, tum à viri nobilis vxore, ſemoto cubiculo, ac partione ſubitâ infantem edit, qui lotus aqua ſalutari ad ſuperos euolat, ſtupentibus fœminis ad rei exitum, & potiſſimum ad vires alacritatemque puerperæ quæ Domum ſuam actutum ſe recipit ſuorum nemine geſtorum vel vmbram ſuſpicante. Claudam hoc caput, ſi vnum addidero.

Adoleſcentes duo mulierculam in eaſdem redactam anguſtias, & à fratribus, ſi crimen ſubodorati eſſent, occidendam Bernardino commendabant, quos cum ſe paulum ad orandum Deum collegiſſet, benignè dimiſit, Deum, inquiens iam toti negotio abundè prouidiſſe, illamque præmaturo partu editum infantem Domo exportandum curauiſſe.

***

CAPVT

CAPVT IX.

De fundatione Collegij Lupienſis ; detentione Bernardini Lupiis, mirâ & perpetuâ ; Conuerſione infidelium vberrimâ.

NOn hâc ſolùm à Deo Bernardinus ſingularia dona impetrandi admirabilitate perpetuâ deuinxerat ſibi Lupienſes, ſed haud paulò magis exemplo virtutis, quamdiu enim apud illos fuit, obſeruarunt in eo abſolutiſſimam collecti aſpectus modeſtiam ; oculos ſemper humi fixos, quoties cum fœminis loqueretur, numquam in earum cuiuſquam vultum, etſi cum plurimis ageret, vel quas audiebat confitentes, vel ad ſe pietatis causâ ventitantes ; erat enim eius ſolemne dictum non debere vnquam in os mulieris adſpectum defigi.

Referebat ſeruus, quem Socij loco ad curam corporis Ciues illi quandoque addiderant de incredibili eius inediâ ſeueriſſimiſque ieiuniis, quibus ſibi largè ſubtrahebat quæ largè in pauperes erogaret, quorum item in Domum hoſpitalē quicquid ad ſe dono mitteretur, ſolo pane ſeruato deſtinabat ; huic verò famulo tam religiosè gerebat morem vt cuiuis de Societate pro iure imperanti ac licet ab ſtolido & inſulsò indignè habitus, magna tamen ſemper in illum vſus eſt humaniſſimá que charitate, tantùm abeſt, de illo vt expoſtularit aliquando.

Per

Per hæc fundandi Collegij laborioſa præludia ægrotans; vinum album medici præcepto, ex Domo nobilis petiit, dari Nobilis iuſſit, ſi quid in exhauſto doliolo reſiduum foret, & ſtillauit tunc quidem guttatim, quantum opus erat, verùm duos præterea menſes ingenti Domus admiratione vas illud vacuum bis quotidie petenti ſyncerum vinum & optimum reddidit, nec priùs aruit, quàm actis gratiis ſignificaret Nobili Bernardinus, ſe illo ſubſidio amplius non egere.

Anguſtâ iam ad concurſum Æde, quem tanti viri confeſſiones, conciones, & mirè geſta vndique trahebant noui Templi iacta ſunt fundamenta Matthiæ Apoſtolo ſacrâ die, anno Chriſti regnantis ſupra milleſimum, quingenteſimum ſeptuageſimo quinto; magnâ Ciuitatis gratulatione, ac biennio poſt vltimâ Octobris Dominica, ſacrum ibidem primum apparatu magno ab Clero Eccleſiæ principis eximiè in nos beneuolo celebratum; ſecutus inde à Bernardino ſermo, cœptaque horis pomeridianis ſcripturæ Sacræ ad populum; ad rudes, & pueros Chriſtianæ Doctrinæ elucidatio, cunctaque, tantis animarum, tam manifeſtis lucris; vt illa Raphaël Staiuanus Lupienſis iuuenis apud ſe reputans, ſimulque æſtimans, quanta Societas ſanctorum fructuum copiâ toto quà patet orbe deſudaret mille nummos aureos in fundationem Collegij obtulerit; ſic Domus Profeſſa repente in Collegium mutata, ædificatæ ſcholæ ad informandam iuuentutem, prouecta etiam Angelorum vti creditum eſt miniſterio fabrica, eò demum euaſit Collegium magnitudinis, & celebritatis, vt vno ſit minus

in ea prouincia Neapolitano.

Abſoluerat Lupiis ſtrenuè laborans biennium vnum Bernardinus, cum Neapolim à moderationibus euocatur. Salutat amicos valedicens, multâ vtrimque teneretudine, nec ſine lacrymis, poſtridie in viam ſe daturus. At ecce illâ nocte febri tam validâ corripitur, vt de vita Medici dubitarent. Quare tũc illa profectio fuit neceſſariò omittenda. Verùm aliàs iam in equo, atque extra Vrbem magno ſuorum mœrore progreſſus, quartam vix partẽ milliaris confecerat, & ingruente febris inopinæ vehementiſſimo paroxiſmo; in horto Patrum Oliuetanorum Belliloci hærere cogitur; Poſt in vrbem regreſſus diuque lecto affixus ne tùm quidem Lupiis abſcedere valuit: & hanc ſe illi detinendo febrim à Deo exoraſſe piæ quædam fœminæ non diſſimularunt, quæ illius in Diuinis ope non ſuſtinuerunt ſe orbari; ſic illi obedientiæ exercendæ facultatem vtrobique, ſubito morbo cœlum præripuit; nonnunquam verò ſubita tempeſtate; Cùm enim adſtaret parato equus, nutuſque Rectorum ſecuturo, tam fœda coorta eſt tempeſtas vt iter coactus ſit differre, ſed inuitante poſt dies aliquot ſereno cum id repetere moliretur, turbari mox denuo cœlum ac tamdiu ventis, & imbribus ſæuire, ac minari, dum nouis literis mouere ſe loco vetaretur. Nec Ciues optimi defuere velificanti deſideriis ſuis Deo; cauêre ſi quidem graui multâ ne quis illi equos ad diſceſſum locaret, quod eorum edictum itinere pedeſtri dum ſtudet eludere, vt obedientiæ ſe ſiſtat inuadit feſtinantem febris, & lecto vrbique affigit. Tentauit ſæpiùs Eucrardus, tentauit Claudius Aquauiua

Societatis

Societatis Præpoſiti eum primariis inter nos officiis præficere, ſempérque ſpem ac votum fefellit, volenti parere ingruens, ignota ex cauſa valetudo. Nihilo ſecius Euerardo Romanæ Domui regendæ cum fixum eſſet illum præponere accito per literas mandauit, vt ſi qua fortè præpediretur inualetudine, receptis viribus, ducentem obedientiam ſequeretur. Tum verò clarius monſtrauit Deus fruſtra ipſum Lupiis inuideri, expeditis enim in poſterum diem neceſſariis ad iter peractóque ſalutationum, & gratiarum officio, illa ipſa quæ reſtabat nocte febri occupatur, cuius certior factus Euerardus repetit quod ante ſcripſerat, veniret cum reualuiſſet; verùm enimverò, cum per octo menſes protraheretur febris, reſcripſit denique maneret, nec de Romano itinere cogitaret; nempe animaduertit cum Deo pugnari, nolente Lupios priuari famuli ſui ope. His Bernardinus acceptis literis febri ſtatim liber, dein breui conualuit, lepidéque à Medicis iactatum, ei morbum indici cum indiceretur profectio eſſeque tunc pro viatorio inſtrumento expediendum illi ægrotatorium, quod Moderatores tõties experti ex eo tempore ab interpellanda Lupienſi eius ſtatione penitus abſtitere.

Is verò tametſi maiorem in modum cuperet ſecuræ ductu obedientiæ in omni vita regi, ſed diuinæ iam gnarus voluntatis ei ſe totum permittebat, & alligantem ſe Lupiis Deum laudans, pergebat iis multiplicem operam nauare, in qua viſa eſt miraculo ſimilis Turcarum, Maurorum, Hebræorum ad Chriſti fidem conuerſio, quî enim aliter tam diuerſas illas tot mancipiorum ex nationi

nationibus variis percipiebat linguas, qui autem viciſſim ab iis percipiebatur, quanquam modo aduectis, alioſque Italicè non capientibus, niſi magnæ ipſius in calamitoſos illos charitati obſecundante Deo;Præſto erat adeuntibus quacunque horâ;& quouis abiecto negotio,aurem, opem, adhortationem exhibebat; dictam verò diem inſtitutioni ſolitæ ſi non obiiſſent, accibat illos continuò,heroſquè admonebat, neceſſarium Catechiſmo tempus iis concederent; ſi qui ægrotaſſent viſebat illicò, amplectebatur, ſolabatur;ſi qui errori ſuo pertinaciter adhærerent, non idcircò animum deſpondebat, ſed inſtabat & ipſe pertinaciâ meliori donec illos Chriſto ſubiugaſſet.

Fuit in iis Turca; in quo expugnando fruſtrà diu Pater inſudarat, ſed acri denique is morbo captus, vidit nocte quadam hominem de Societate dura ſibi minantem ſupplicia,niſi fieret Chriſtianus,cuius viſi terrore expugnatus Baptiſmum petiit, rogatuſque de homine quis eſſet, reſpondit illum eſſe, qui ad Chriſti fidem erudiebat mancipia.

Erat Comiti Gambatoſæ ſeruus tam obſtinatæ perfidiæ vt multorum ad Chriſtum ſuaſiones reſpueret; Is ab hero Lupios perductus, vni Patris adlocutioni manus dedit, ac vitali aqua ablutus eſt.

Ægrotabat alius Matronæ Genuenſis, & præſagiente ſub noctem medico, vix in diem ſequentem peruenturum,aduocatur ad illum Bernardinus, à quo tantâ verſatur efficacitate, vt in præcipuis religionis veræ arcanis eruditus, ſtatim Baptiſmum impetrarit ſub quem memorabat feroci vul-

vultu ac terribili quemdam correpto ſe capillitio detinentem primo ſalubris vndæ tactu, miſsâ prædâ fugiſſe: hæſit iacenti Pater noctem illam, & exquirens per certum hominem Medicus, quâ horâ obiiſſet, vt viuere audiit ipſemet reuiſens omni ſanum ex parte inuenit.

Rogarat Borgagnanenſis Baro Patrem Bernardinum vt mancipium quoddam ſuum Deo commendaret, vtpote pertinaciſſimum & quibuſuis aures de Chriſto ſermonibus occludentem; recepit ſe facturum Pater, petiitque Turcam in Collegium mitti, ſed cum mandatis in chartulâ, vt hinc colloquendi anſam arriperet; venit ſub veſperam inuitus, Domúmque ſe cum ea chartulâ è veſtigio reportauit, cauſatus Patrem (cuius congreſſum deuitabat) fuiſſe occupatum; ſuſpicata mendacem hera, edicit in poſterum diem eòdem vt rediret; interim Pater iuxta quod pollicitus fuerat; pro illo preces ad Deum fudit, huic ergo in ſomnis ſcalæ ad cœlum pertinentes oſtenſæ cum eſſent, atque in earum faſtigio miræ pulchritudinis Matrona filiolum tenens; videbatur ſibi admoliri ad eam aſcenſum velle, ſed ab ignoto quodam retro pelli, ac ne primos quidem ad gradus admitti, quæ cum experrectus aurigæ narraret vnâ in ſtabulo decumbenti, auditâ ex eo repulſæ cauſâ, quòd Turca is eſſet, extemplò exarſit deſiderio fidei Chriſtianæ, conueniendique Bernardini, à quo, vt illuxit, noſtris myſteriis inſtrui, inde paucis diebus ſacro fonte purgari enixè petiit, ac multâ Baronis Dominæ, Domuſque totius lætitiâ obtinuit.

Acceſſit feliciter compluribus aliis ad Chri-

ſtum perducendis Bernardini labor, verùm quibuſdam ſtipato ingenio & anguſto Mauris doctrinâ ſacrâ imbuendis dici non poteſt quàm parco fructu quantum ſudauerit, acciditque vt ternas quotidie per quinque dies horas inſumeret ad iſta quatuor modò verba *Aue Maria gratia plena*, in eorum vnius caput defigenda eâque id animi pace, vt licet is ſaxo ſtupidior voces repetere iubentis pro doctrina ipſa repeteret, nihil tamen Pater ſtoliditate moueretur; Repete, inquiebat ille, & dic ſodes te ſolo: ſequebatur Maurus, velut hæc etiam præiret pater doceretque verba, & repete dic ſodes te ſolo, recinebat; ſi corrigeret Pater & [non debent hæc dici, ſed priora illa quæ docui repeti] moneret, reſumebat poſtrema Maurus, & non debent hæc dici ſed priora illa quæ docui, repetebat, donec tandem miſertus ſocius, Mitte, inquit, Pater cum iſto caudice tantùm temporis fruſtrà conterere, cui ore hilari, ſubridens, minimè gentium, inquit, ſed vincendus eſt patientiâ hic Dæmon, qui obſtupefacit miſelli ſenſus ne quæ ſibi traduntur concipiat, & vicit planè, ac diſcipulum tandem ſcitu neceſſariis inſtruxit.

In alio mancipio dum horas complures hærentem Sacerdos diu ſpectaſſet, vt pauca illi Salutationis Angelicæ aut Symboli verba inſtillaret, affectumque ſe mirificè diceret exemplo tam ſedulæ charitatis; Imò, mi Pater ſubiecit Bernardinus, ſuam hic mihi pauperculus patientiſſimam pietatem non mediocriter probauit, cui totam diem cum obſtrepuerim, atque obtuderim, ne minimum quidem nauſeantis animi ſignum dedit.

Nempe

Nempe hunc laborem Bernardino dulcedo interior diluebat, quam prodebat quoque exterior ſpecies docentis, flectebat enim cum mancipiis genua, & principio diſcendi præmitti hæc ab iis volebat. Da Domine Mi IESV Chriſte vt verus euadam Chriſtianus; Tum iunctis manibus à Beatiſſima Dei Matre flagitare illorum myſteriorum intelligentiam; eóque ſitu à Marchione Spinazzolæ Prouinciæ Præſide viſente, in cubiculo eſt repertus pueros Turcas quinque aut ſex rudimentis fidei excolens; quam emeriti ſenis tam alacrem, impeditamque ſerio charitatem admirans Marchio Rectori qui ſe perduxerat, Hic verò, inquit, eſt eximiè ſanctus.

Quàm autem totus exultaret, cum quis eorum ſacro fonte initiaretur; & hilaritate oris præferebat, & teſtatur quadam ad fratrem Epiſtola, vbi de Turca Chriſtianis adſcripto. Die, inquit, Mercurij proximâ Purificationi ſacrâ, genitali ex aqua renaſcetur mancipium Turcicum annorum quinque ac viginti; Eius fuit lentus ad Chriſtum acceſſus, nec ante adigi ad illum potuit, quàm Hebræum quemdam Ianuariis Kalendis baptiſmo vidit expiatum. Hic linguam Turcicam probè callens, de Chriſtianorum vita cum illo egerat; Iis ergo hominem iam ſermonibus concuſſum, eodem validè impuli, & dignatus eſt illum Deus propenſo ſtudio Chriſtianæ Doctrinæ bis quotidie audiendæ, iamque orationem Dominicam, Virginis ſalutationem, ſymbolum, præcepta, multáque alia complexus eſt magna animi mei voluptate; pergit autem Hæbræus Chriſtianè admodum viuere, eáque apud omnes laude eſt, vt nun-

quam fuiſſe niſi Chriſtianus videatur:ſpiritus vbi vult ſpirat nec eſt acceptio perſonarum apud Deum. Sunt hæc ferè Epiſtolæ verba. Tres erant duntaxat Lupiis Hebræi ſeruituti pridem mancipati (Regnum alioqui Neapolitanum id genus hominum non alit) tres illos Bernardinus ſuam dedoctos perfidiam religioni veræ dedit. Sed iam ſit

CAPVT. X.

De Admirandis rebus quas magno numerò patrabat Bernardinus arundinis attactu qua ipſe greſſum fulciebat.

INter eos labores, quorum partem aliquam attigimus, eius valetudo cum morbis crebrò tentaretur, eo vſque debilitata eſt, vt quinquagenario vix maior lapſantem inceſſum ac ſeſe male ſuſtinentem fulcire arundine cogeretur; quâ ſui quò magis vacuâ, & Chriſti olim plenâ ludibrio, hoc plura Deus & maiora patrauit, vt illam quaſi Moſi ſceptrum dediſſe illi videretur ad inflectendas naturæ leges in beneficium generis humani. Ac primum vt cœpit ea vti, ab ægrotà diſcedens, ad quam confeſſionis cauſa accitus fuerat, recipere, illam ex angulo in quod depoſuerat eſt oblitus, ſed redeuntem in memoriam repetere per nuntium ſtatuit mox vbi Domum perueniſſet. Illam interea decente loco ægrotę familiares, ſed fruſtra collocant,

locant,iis enim repentè videri deſiit, & redux in Collegiũ Pater vidit in cubiculum relatam,blandéque ad ſocium verſus,putabam,inquit,me foras arundinem tuliſſe, & ecce video hic à me relictam.

Beneuentana Comes apoplexia irruente loquendi vſum amiſerat,maritus Prorex Neapolitanus ſæuo caſu afflictus iubet è Carpignanenſis Ducis palatio feſtinato arundinem peti quam Bernardinus geſtauerat, eius ad tactum Comes lingua facultati reſtituta,pronuntiatur à Medicis vitę periculum ſuperaſſe,cuius rei fama toto Regno ſparſa,cum ad Bernardinum veniſſet, Benedictus Dominus, inquit, nec de re diſſimulanda laborauit.

Ioannem Alfonſum Maramontium nobilem Lupienſem medicorum iudicio vix die integrâ victurum Sacerdos commendabat Patri; cannam is cum ſacra Imagine illi tradens,fer, inquit, te quæſo,iſta ægrotanti, & familiaribus dicito, hoc quidem morbo minimè periturum, accepta ægrotus,vt poteſt,oſculatur,nuribuſque efflagitat ſibi ob os apponi,& piis horas continenter duas oſculis veneratur,poſt quę ſe multò habere meliús denuntiat;ciboque inde ac ſomno recreatus ſequenti die à Medicis vacuus morbo deprehenditur.

Franciſcæ Antoniæ Manfridiæ Tærenſi grauidæ coniux Lupios venit opem illi à Patre petiturus, quod olim periculoſos partus experta eſſet. Reſpondit Pater ſaluã fore,ſed tacens de infante, ſuſpicionem homini fecit moriturum, ſecum verò is Patris cannam ab vno è Collegis acceptã aſportauit, quam deinde vxor ægerrimâ partione iam

ſemianimis,& motus expers admoueri ſibi cũ obtinuiſſet,fœtum mox expulit,quo protinus mortuo ipſa egregiè valuit.

Alexandrum Franchum Iuris doctorem febris grauiſſima Lupiis vexabat, dedit operam ex cannis quas geſtarat Pater Bernardinus ad ſe vt aliqua perferretur,prehenſáque actutùm ſibi meliuſculè factum ſenſit,tenendoque illam deinceps reuerenter, premendo, oſculando, omnino conualuit.

Camillum Ajellium nobilem Tarentinum poſt longã, & lethalem diſenteriam, retenta inſuper vrina,ſpei omnis exſortem fecerat cum humanâ maiore confiſus medicinâ, accerſit Bernardini cannam,à cognato Doctore Lupiis allatam,& eam frequenti oſculo veneratus,Deoque famuli merita repræſentans cruciatibus applicat;res mira; momento vaneſcunt cruciatus, ſoluitur liberaliſſimè ad officium naturæ, & paucorum dierum ſpatio, illâ quoque priori, & diuturnâ ægritudine liberatur.

Erat Principi fœminæ Rupis Dominæ ancilla nominæ Laurella,inſtar cadaueris, ita mali vis iacentem proſtrauerat; huic hera voluit Bernardini cannam ab vno de Societatis Patribus adhiberi, & horæ poſt adhibitam quadrante reuiuiſcit ægrota,loquitur,confitetur,die proximè inſequenti vel paulò poſt,in Caſtri ſacellum(erat autem id Caſtrum Abbati nomine)per ſe ipſa pergit & Chriſti corporis Auguſtiſſimo epulo reficitur.

Fuit puerulus toto corpore contractus, & in terram curuus ſic vt cunctis miſerationem excitaret;ſed tantò maiori eorum admiratione, vno ex

iis,

iis calamis piè impoſito, abſque vlla morâ erectus eſt, ac ſanus remanſit. Onofrio Melio febri fortiter æſtuanti remedium idem ſaluti fuit, cumque interea dum vires reciperet, eo calamo niteretur, commodiſſimè incedebat, hunc ſi relinqueret corpus cum magnâ moleſtiâ trahebat. Huiuſce amita Olympia Barrera pauperem in ſuo prædio alebat cui aluearij mandarat curam, huic morti propinquo eiuſmodi calamum cum inferri iuſſiſſet, omni mox febri ſolutus eſt.

Catanzaræ Hippolyta Paula ex malignâ febri ſic intumuerat, vt de illa Medici deſperarent, rogauit ex Collegio Bernardini cannam quem Dei famulum in paucis magni faciebat, hanc ergo complexa & deoſculata ſingulari ſenſu pietatis, repentè detumuit, ac bona ex parte à febre immunis effecta eſt. Venient fortaſſis tot beneficia ex rerum ſimilitudine legenti minus grata; ſed grata fuere conferenti, accipientibus, ſpectantibuſque gratiſſima, quorum, iſta dum legimus, induere animum nos decet, vel ne minus omnia placeant, dumtaxat aliqua legere.

Franciſcus Ruinus Eques Melitenſis Neapolim verſus Lupiis profectus acutiſſimo lateris dolore Molæ ſiſtebat. Eodem Pater Carolus Maſtrillus ex itinere diuertens Bernardini cannam quam ſecum tulerat, affecto lateri impoſuit, quo facto confeſtim ita dolor ceſſauit, vt cœptum Iter eques ſequeretur.

Erat Hieronyma Pandonia de ſucceſſu partus valde anceps, vitæque dubia, quod non ita pridem magno eſſet pariens defuncta diſcrimine, hæc ſumpta in manus Bernardini canna felici-

ciſſimum eſt nacta partum.

Angelus Piſcariſius Iuris Doctor Bouini Neapolim tendens humoribus in collum proflnis per multas horas vexatus eſt, ſimili cannâ quam pietatiș gratiâ gerebat collum premens, liber ab eo dolore efficitur.

Romano Libruno Neapolitano in caſſum cum eſſent quæ ad leniendos ſtomachi dolores multa indebantur, eadem medicina ſaluti fuit.

Margaritam Magiſiam in B. Ioannis Cœnobio Lupiis ancillam, abſceſſus interior iam ſeſquiannũ cruciabat cum incredibili graueolentia, & eò tandem adduxerat vt ſacro oleo quamprimùm vngendam Medici cenſerent, ſed vna ex monialibus Bernardini arundinem baculum hic profert, quem admonita ægrota cum religioſè ſibi appreſſiſſet, eodem tempore omnem ſenſum doloris oppreſſit, omiſsâque ſuprema vnctione quinto poſt die è lecto ſurrexit. Vulgatâ ergo harum arundinum toto latè Regno tam admirandâ vi requiri à multis cupidè cœperunt. Ipſe Mutius Vittelleſcus, Societati Præpoſitus, tunc verò Prouinciæ Neapolitanæ, illam ſibi optauit, qua tunc Bernardinus greſſum ſuſtentabat quaſſam, multiſque religatam locis; & comparente illo in cœtu reliquorum, diſſimulato ſtudio Rectorem increpitans firmiorem cannam ſine mora iuſſit illum curare Bernardino, dolens tam incuriâ ſcilicet charitate, quæ fractam vndique geſtari ab illo tamdiu ſineret cum multiplici labendi periculo, ſic illi multum pro confracta pugnanti, & commodiore qualibet alia probanti integra data eſt, veterem illam, & interpolatam Prouincialis Neapolim abſtulit.

Sed

Sed hæc de calamis non ſane ventoſis, verum profectò in ſceptra dominantia conuerſis, & Dei nominæ naturæ iura dicentibus.

CAPVT XI.

Quo pacto in morbis ſe haberet; Quàm multa per ſacras Beatæ Irenes Virginis & Martyris reliquias admiranda patraret.

POſſent de Bernardini morbis exempla duci occupatiſſimæ, piiſſimæque ſanitatis, nam ægrotus interdiu legentem ex aſcetico Tractatu audiebat, interiectâ interdum pſalmi alicuius, aut patientis Chriſti lectione; noctu expergefactus mente Deum orabat idque non rarò de genibus; dies ieiuniis ab Eccleſia indictos æger licet religioſè obſeruabat, nunquam auditus morbi pondus, nunquam exhibiti miniſterij errorem aut culpam cóqueri, vnum ſe ferre iniquius monſtrabat quod liberalius haberetur; ſolus dum ageret in deflendis peccatis, & meditatione totus erat, ac familiaribus cum Deo colloquiis; & ſic nullam ſui aſperius tractandi præteribat anſam, vt etiam muſcas ori, ac manibus inſidentes abigi vetaret in exercitium vt ipſe loquebatur patientiæ: mortis & patriæ cœleſtis deſiderio tenebatur, ne quod ad fratrem ſcripſit, cum vitâ longiùs productâ, ingrati animi culpam ſimiliter proferret. Quando conſcindes, inquit iis literis, ſaccum meum Domine IESV

cum B.Bernardo loquor,ſolutum exilio in patriam regredi expetenda res eſt;fato igitur functum cùm audies, pro certo habeto me libenter functum, vnâ tamen & ſola Dei fretum miſericordiâ, & ſanctæ meæ ac beatæ Matris Societatis IESV præſidiis: Aliâ verò epiſtolâ, Pro me Deum precare,non vt diù viuam, ſed citò moriar, aliter enim redire in patriam non licet; ſi autem viator greſſum tantopere, patriam verſus accelerat, ingruente potiſſimùm obſcurâ nocte, vt quid optet ſenex vitam extendere,hoc eſt nouas culpas veteribus addere,errata erratis,& oneri onus;hei mihi; quia incolatus meus prolongatus eſt.

Licet autem fore breuioris æui crederetur, at ratus ſemper eſt ſe fore longæuum, & triginta totis quàm obiret annis cum ægrotus iaceret, innuenti cuidam ex Patribus de vita illius ambigi, longam ſibi reſpondit viam ſupereſſe ac valetudine identidem morbis accerrimis proſtratâ, miris ſemper modis conualuit, diro cruciatu latus quãdoque fodicante,modico illius panis eſu,mox perſanatus eſt,cui Sancti Auguſtini Patres in honorem Beati Tolentinatis Nicolai benè precari conſuêrunt;ſolitus enim eo malo torqueri nunquam præterea illud ſenſit; Quare miraculum in Sancti gloriam impigrè vulgauit;Aliàs ſiniſtro diu acerbiſſimè brachio laborans mannâ Beati Nicolai liniri voluit,eoque remedio dolorem abegit, cuius rei Germanum per literas ſtatim reddidit certiorem;addens hac de cauſa ſe precationem ſancto illi ſacratam recitaturum quotidie optanſque vt virtus ſic perficeretur in infirmitate, & frater ſemel ad Sancti Nicolai rem diuinam curaret

in

in gratiarum actionem.

Voluentis ſæculi primordio triſtis illum inuaſit morbus qui annos quatuor inſciis omnibus tacitum durè exercuit, Roma id temporis Beatæ Irenes in Collegium Lupienſe venere reliquiæ, ac tum primum in argentea ſtatua propoſitæ ſunt populo colendæ, magno cùm ſacro, tùm literario apparatu, nam variâ Carminum lucubratione Emblematis, & Epigraphis veſtiti ſunt Templi parietes & quia Domino viſum eſt ad Martyris ſuæ celebrationem cum famulis ſuis conferre ſymbolum, at planè Deo & ſanctâ dignum; ſuauiſſimi nempe odoris fragrantiam, quæ cœpta tum ex iis oſſibus grandi prodigio ſpirari, in hodiernum diem perſeuerat incredibili experientium conſolatione; Hîc reſidem & arentem venam ſollicitare Bernardinus annis licet ac valetudine decrepitus. & epigrammata canere ad nouos cœleſtis fragrantiæ afflatus pro virili ſua prædicandos, quibus dum inſiſtit iuuenili ſtudio bonus ſenex, en tibi qua lacerabatur quadriennis & moleſtiſſima ſcabies derepentè vaneſcit, quam Sanctæ Martyris erga ſe liberalitatem multis ad amicos litteris eſt profeſſus, & hoc epigrammate laudauit.

Solus ego totos fateor ſum conſcius annos
Quatuor, vnde mihi ſordida facta cutis
Dum verò ſacris Irenes nuper odorem
Oſſibus incluſum cœlitus, ipſe cano
En impura lues nullo medicamine fugit
Munda cutis pueri viſa referre cutim.
Hæc facis Irene; noſti hæc quæ cuncta videntem
Virgo beata vides, vera tacere nefas.

Vt verò Beatam Martyrem impenſe coluit, ita goſſipio

goſſipio ſanctorum illius oſſium contactu ſacrato multa patrauit miracula, in quibus illa ſunt quæ ſequuntur.

Erat à Medicis Didacus Chetta ex inſana febri, & apoſtemate cordi adnato depoſitus, monebaturque paucas horas reſtare ad ſupremum iter comparandum, Quare Ioannes Chetta Iuris doctor ad Bernardinum currens eius ſe pedibus aduoluit, medicinam filio ſupplex rogans procidit & Bernardinus in genua, litanias Virgini Dei matri vterque recitant, poſt Bernardinus die inſequenti aditurum ſe ad Iuuenem ſpondet, neque enim illum nocte interiectâ moriturum; mane, cum adeſſet, præmiſſis aliquot orationibus adoleſcenti goſſipium imponit ab Sanctæ Irenes reliquiis ſublatum ſeuocatæque priuatim matri, ne luge nunc, ait. filia, euaſit periculum, valetque filius, & potes Deo, metu procul, gratias agere. Sub hæc in Collegium rediit, & Iuuenis egregiè ſanus cum omnium admiratione mox lecto ſurrexit.

Huic ipſi adoleſcentis matri Antoniæ Monciæ læuum oculum abſceſſus, tum dextrum quoque occuparat, ſic vt dies ſolidos quadraginta neutrum poſſet aperire; ad hæc oris totius capitiſque inflatio ita creuit vt maxillarum nullus, linguę vix tenuis ſupereſſet motus, pronuntiarentque medici poſt irritos artis, & induſtriæ conatus, nihil iam expectandum præter mortem, aut cæcitatem perpetuam; verùm ab ipſa vocatus Bernardinus, confeſſione vti potuit, abſolutâ, faſciam exſoluit qua collyria ſtringebantur, impreſsâque oculis cruce, confide modò inquit, nam breui ſanabere, quo temporis puncto recuperauit iam vtcumque viſum

ſum,ſed ita continuò reualuit,vt citra miraculum negarent medici fieri potuiſſe. Non multo demùm poſt tempore ne veſtigium quidem retinuit tàm faſtidioſæ ægrotationis, ac ſpatio temporis tam anguſto immedicabilis; fecit autem in diſceſſu Pater, vt iacenti cartula necteretur Beatæ Irenes inſcripta nomine, cui tanti operis volebat gloriam aſſignari.

Hieronymus Calus Tarentinus annis ſeptem ſtrumis fœdatus eſt adeò atrocibus, vt id genus omnium peſſimum & incurabile Medici dicerent, à quibus Tarenti, Neapoli, Lupiis medicinas, vnguenta, vulnera abundè emerat, nullo vnquam valetudinis lucro, recrudeſcente ſemper lue, tametſi quandoque ſe abderet, videretur queinducias facere. Venit tandem ad Patrem Bernardinum, iactanſque ſe ad illius pedes, cannam, roſarium, veſtes & quæcumque alia poterat, oſculari, collo applicare, calamitatem ſuam vbertim flere; tùm prolixitate morbi & malignitate lamentabiliter enarratâ, liberationem poſtulare; quibus inflexus Pater quà ſtrumæ turgebant crucem ſignat; manúque capiti impoſitâ aliquamdiu precatur, tum porrecto de quo ante eſt dictum à Sanctæ Irenes goſſipio, & imperatâ in eius honorem ter oratione Dominica & Virginis ſalutatione; denique ſubiicit: abiret porrò ſpe bona lætus; commendaturum ſe illum Deo, nec interfluxuros dies multos, quin perfectè ſanus euaderet. Redit, refertque propinquis, Patris facta, dictáque quorum dùm auidè opperiuntur finem, reſidet inflatum paulatim collum, virulenta humorum ſanies areſcit, ac vigeſimũ intra diẽ morbus omnis nũquã reuerſurus diſpellitur.

Patrem

Patrem Iacobum Brancaccium dùm Lupiis degit, fruſtillum vitreum, medio digiti impactum neruo, acerbiſſimè vulnerat, ſic vt extendere digitum nequiret, aut tantillum interquieſcere; hinc Medicis timor ne fieret in perpetuum mutilus, & ex conſequenti deliberatio illum Neapolim mittendi experi vndique Puteolanas aquas, & ſi quæ forent alia curationis præſidia; quo Bernardinus audito conſilio ad eum in cubiculum accedens, futurum confirmat vt perſanaretur, prolatiſque de templo Sanctæ Irenes reliquiis affectum digitum iis tangit, maneque die poſterâ æger, ſtupente medico ad euidentiam miraculi, ſanus omnino fuit, & Deus in ſua Martyre laudatus.

Horatius Pallonius in Lupienſi Collegio tunc hoſpes doloribus capitis triduum excruciabatur, cui Bernardinus, auxilij quidpiam ab eo rogatus, crucis figuram oleo illinit quod ante Beatæ Irenes lipſana ardebat; vnâque momento dolorem abſtergit.

Tærenti Franciſca Ritondia profluuio ſanguinis tam diuturno exhauriebatur, vt eſſet cadaueri ſimilis Huic Leonardus Pratius nobilis Lupienſis à Patre Bernardino de Sanctæ Irenes goſſipio pauxillum impetrauit, quod cum traderet Pater iam inde, vt poſtea eſt agnitum, Tærenti ægrota ſibi meliuſculè eſſe ſenſit, acceptum verò cum ſibi admouiſſet, adiectâ ſemel oratione Dominica, & Angeli ſalutatione prorſus conualuit, vt à Bernardino fuerat eidem prænunciatum. Venit paulò poſt Tærentũ Nobilis vxorẽ ſibi ex illuſtriſſima Vergæorũ familia deſponſurus, pridie ſponſalitiorum, ad ſanguinis libras 12. cum vel expuiſſet, vel euomuiſſet,

muiſſet,iacuit ſemiuiuus eodem tamen Beatæ Irenes applicito pignore è veſtigio reſtitutus deſtinatum connubium tranſegit.

Hannibalis Moleſij Hydruntini Prætoris honorarius ephebus oculorum epiphorâ peſſimè affectus repentinam valetudinem recepit Bernardino illius oculis ſacrato goſſipio crucem inſcribente,idemque aliás ſtrumarum correptus vlcere, remedio ſimili ab eodem pariter eſt ſtatim ſanatus.

Patrem Petrum Antonium Riſtaldium Neapoli Lupios noſcendi Patris deſiderium traxerat, cumque aure altera ſurdus eſſet, agnitum rogauit, vt illo ſuo ſolemni goſſipio illam contingeret, quó facto abſque vlla mora integrè audiuit. Vereret tot mirabilium ne apud legentes præſtantiam multitudo aut ſimilitudo minueret, niſi regia in veſte gemmarum pretium vtrumque commendaret, quali famulum ſuum videtur Dei potentia etiã viuentem exornaſſe. Pergo itaque lectorem per tam multa, magnáque ducere, vt iure vſurpet. *Calcabam nec opinus opes.*

Catharinæ Mezzeæ virgunculæ deformis in oculo macula ex variolis remanebat, quæ Patris Bernardini goſſipio prorſus eluta eſt: Eodem alia viſum ſenſim recepit, ſuffuſione oculorum penitus interceptum, cum id parenti Ioanni Dominico Coſcero nobili Vgentenſi mandaſſet Bernardinus infantis filiæ oculis à matre crebriùs apponi ſic illos ſibi reſtitutum iri.

Pater Antonius Beatillus in Tropienſi Collegio ex lethali morbo poſt ſacrum viaticum ſeruatus ab Sancto Nicolao, cuius tum colebatur, dies bimeſtri poſt febris quidem expers, carcino-

dis

dis tamen intra nares retinuerat quandam labem quæ ſeptum illarum medium paulatim exedebat pertinaciſſimo aduerſus remedia proceſſu; ob hæc Lupiis miſſus, à Bernardino expetiit, vt Beatę Irenes reliquiis ſupra ægras nares crucem efformaret, fecit, apertéque aſſeruit non ituram vlterius mali tabem, ſed eo quem occuparat hæſuram gradu, quod vti affirmarat ad amuſſim euenit.

Ioanni Baptiſta Perſonio, trimeſtre iam ſpatium acerbiſſima epiphora oculos cruciabat, & obtenſus pupillæ rubeus panniculus, Ioannem Antonium Ioannis infeſta febris & periculi plena detinebat; Antonium Bellium è Societate IESV ex illiſo per viam à iumento calce ingens labor; ſingulis eadem à Patre Bernardino Sanctæ Irenes medicina ſanitati fuit.

Et quando de Bellio hîc occurrit, non differam alia quæ in eius familiam munera vir Dei coniecit, ſorori Flauiæ Belliæ ad ſummum vitæ in quo erat diſcrimen acceſſit ſæua contra Chriſti fidem conflictatio, qua dirè torquebatur; Huic impoſitus Patris Bernardini pileolus, & capitalem febrim ex corpore & conflictationem blaſphemam ex animo repentè diſcuſſit.

Ibat Ioannes Baptiſta Bellius Leonardi decennis filius Lupiis in villam carro vectus ſic vt crura antrorſum librata penderent, eorum alterum grandi ſaxo mediis rotis incurrente corripitur, carri alueo oppreſſum obteritur miſerabili pueri eiulatu, mox humor, dein febris, & prænuncius gangrenæ nigror, cũ incredibili tormẽto, nullóq; à multis quæ cõquirebantur leuamine, cũ eius amita Bernardinum in Templo conuenit, ſacrumque ab ipſo pro

fratris

fratris filiolo poſtulauit; quo puer abſoluto, inclamat domeſticos, ſeque ſanum & doloris expertem aſſeuerans è lecto ſurgit, pede in priſtinum colorem, formam, & incedendi vſum reſtituto, quod comparatis horis animaduerſum eſt Bernardino ſacris operante cœlitùs patratum. Luctabatur cum morte eadem Fuluia Bellia ex tertio ordine S. Benedicti ſupremum hálitum iam iam efflatura; eodem ex Ordine Sybilla Cucurria illam viſit; *Pater* & *Aue* cum adſtantibus Deo offert, & aliquibus Bernardini quas penes ſe habebat reliquiis moribundam tangens, eam ad vigorem, ad vocem; ad meliora reuocauit, ſic vt breui præclarè valuerit.

Cæſari Bellio ex pedum tumore acer dolor inde augebatur quod non poſſet ſodalitatem B. Virginis vt aſſueuerat frequentare, ingreſſum enim peracerbum ægrè ſcipione fulciebat, paucos (vndè haud ſcio) Bernardini capillos cùm obtinuiſſet, illos ægris adhibuit cruribus, nec mora ſimul turgenti humore, doloréque difflatis, ſiccari eorum quatuor vlcera, ipſe fulcro abiecto non incommodè ambulare; ſed hæc & alia in eam familiam Bernardinus: redeamus ad res admirandas, quas B. Irenes præſenti numine peregit.

Ioſephi Panneterij pueri mœrentem patrem cùm de filij morbo inciperet, anteuertens Bernardinus; num, inquit ex ſuppreſſa vrina? omnino, reſpōdet flens Pater, & grauiſſimè torquetur. Nihil hinc timeas, ait Bernardinus, cape ſis tantùm hanc cartulam cum inuoluto goſſipio; quod S. Irenes reliquias contigit, & vxori trade, poſt orationem Chriſti Domini & Virginis ſalutationem puero

imponat ſtatim vtique ſanando, quibus vti mandarat, præſtitis, conſecuta eſt promiſſa valetudo, expulſis per horam integram, quæ ſpaſmum violenter concluſa puero ciebant; Huic ipſi verò ætate iam prouectiori ſed longa menſium trium febri qua æſtuauerat in ecticam deſinente, ſimili pharmaco ſalus reddita eſt; vt Diodoræ quoque Samaliæ ex B. Franciſci tertio Ordine, cui nihil penè ſupererat, quod non in Medicos, & medicamina conſumpſiſſet ad extinguendum carcinoma papillas miſerè arrodens.

Cæſari Saracenio humores decidui alterum brachium grauabant, & incrudeſcebant remediis, ſed S. Irenes goſſipio à Patre Bernardino accepto diſſipati dolorem vnà ſecum abſtulerunt.

Ludouicus Samalius anniculo maior; & Ioannes Andreas Felix anniculo minor; ille ab inteſtini in ſcrotum prolapſu continuò humi repens, ſigno crucis & ſacro goſſipio, ac recitatis ſemel *Pater*, & *Aue*, hic verò ab hernia eodem goſſipio Bernardini ſanati ſunt.

Olympiæ Pratæ Hieronymi Verardi viduæ, ex immoderato ſanguinis profluxu à Medicis abiectæ, preces à Bernardino, Federicus Verardus filius expoſcebat, dedit adoleſcenti goſſipium ſolitum, Matrique iuſſit inferretur, poſt orationes Chriſti & Mariæ in laudem S. Irenes dictas certóque ægrotam (vt verè contigit) valetudini reddendam.

Lauiniæ Caſauecchiæ læuo adnatum oculo, & naſo ſtaphyloma putarant Medici arte ſua difficilius, & deſtituerant, id Pater Bernardinus familiari ſuo Beatæ Irenes remedio formâ crucis adiectâ

ſectâ vt tetigit, è veſtigio minui viſum eſt ac pedetentim totum euanuit.

Ioannes Petrus de Bannis Medicus Nardenſis tam ægro aſthmate laborabat, vt nec halitum poſſet nec cibum ducere; quare ſubueritus ne quod illi faſcinum ineſſet, Lupios petiit Bernardini opem experturus cuius admonitu ter *Pater*, & *Aue*, cum de genibus præmiſiſſet, manu capiti eius inductâ Pater, conſuetum goſſipij amuletum Medico donauit, negauítque aſthma vnde ſuſpicabatur ortum eſſe, ſed fore ab eo in poſterum immunem, quod domum hilaris cum repetiiſſet, extemplò ſibi confectum obſtupuit.

Franciſco Antonio Muſcettolæ Brunduſij angina mortiferâ correpto miſit Bernardinus goſſipium ſolitum cum icunculâ luſtrali, cuius appreſſu conualuit.

Beta Clibanariæ filia, nondum octo annorum puella cum æquali, vt fit, ante os clibani colludebat, huic ioco de prunis ex euerſo furno à matre collectis alia inſpergit eámque penitus excæcat, ſed ſenſu adeò intolerabili vt diuino, nocturnóque eiulatu, ploratu, ac ſpaſmis totum triduum impleret; inde à matre ad Iſabellam Venturam, ab hac in Societatis ædem ad Bernardinum deducitur, eiúſque miſericordiæ ſiſtitur, is ſolenni ſuo ſanctóque goſſipio, piaculari adſperſo aquâ ſupra vſtulatum, perditum, & cæcum oculum, in crucem ducto, ſubiungit breui reparatum iri; colligat oculo goſſipium Iſabella puellamque ad Matrem remittit, quæ laxatâ ſub ſeram veſperam faſciolâ, integrum oculum deprehendit, ac ſi nihil fuiſſet mali paſſus.

ſemianimis, & motus expers admoueri ſibi cũ obtinuiſſet, fœtum mox expulit, quo protinus mortuo ipſa egregiè valuit.

Alexandrum Franchum Iuris doctorem febris grauiſſima Lupiis vexabat, dedit operam ex cannis quas geſtarat Pater Bernardinus ad ſe vt aliqua perferretur, prehenſáque actutùm ſibi meliuſculè factum ſenſit, tenendoque illam deinceps reuerenter, premendo, oſculando, omnino conualuit.

Camillum Ajellium nobilem Tarentinum poſt longã, & lethalem diſenteriam, retenta inſuper vrina, ſpei omnis exſortem fecerat cum humanâ maiore confiſus medicinâ, accerſit Bernardini cannam, à cognato Doctore Lupiis allatam, & eam frequenti oſculo veneratus, Deoque famuli merita repræſentans cruciatibus applicat; res mira; momento vaneſcunt cruciatus, ſoluitur liberaliſſimè ad officium natura, & paucorum dierum ſpatio, illâ quoque priori, & diuturnâ ægritudine liberatur.

Erat Principi fœminæ Rupis Dominæ ancilla nominæ Laurella, inſtar cadaueris, ita mali vis iacentem proſtrauerat; huic hera voluit Bernardini cannam ab vno de Societatis Patribus adhiberi, & horæ poſt adhibitam quadrante reuiuiſcit ægrota, loquitur, confitetur, die proximè inſequenti vel paulò poſt, in Caſtri ſacellum (erat autem id Caſtrum Abbati nomine) per ſe ipſa pergit & Chriſti corporis Auguſtiſſimo epulo reficitur.

Fuit puerulus toto corpore contractus, & in terram curuus ſic vt cunctis miſerationem excitaret; ſed tantò maiori eorum admiratione, vno ex iis.

iis calamis piè impoſito,abſque vlla morâ erectus eſt,ac ſanus remanſit. Onofrio Melio febri fortiter æſtuanti remedium idem ſaluti fuit, cumque interea dum vires reciperet,eo calamo niteretur, commodiſſimè incedebat,hunc ſi relinqueret corpus cum magnâ moleſtiâ trahebat. Huiuſce amita Olympia Barrera pauperem in ſuo prædio alebat cui aluearij mandarat curam, huic morti propinquo eiuſmodi calamum cum inferri iuſſiſſet,omni mox febri ſolutus eſt.

Catanzaræ Hippolyta Paula ex malignâ febri ſic intumuerat,vt de illa Medici deſperarent, rogauit ex Collegio Bernardini cannam quem Dei famulum in paucis magni faciebat, hanc ergo complexa & deoſculata ſingulari ſenſu pietatis, repentè detumuit,ac bona ex parte à febre immunis effecta eſt. Venient fortaſſis tot beneficia ex rerum ſimilitudine legenti minus grata; ſed grata fuere conferenti, accipientibus, ſpectantibuſque gratiſſima,quorum,iſta dum legimus,induere animum nos decet, vel ne minus omnia placeant, dumtaxat aliqua legere.

Franciſcus Ruinus Eques Melitenſis Neapolim verſus Lupiis profectus acutiſſimo lateris dolore Molæ ſiſtebat. Eodem Pater Carolus Maſtrillus ex itinere diuertens Bernardini cannam quam ſecum tulerat,affecto lateri impoſuit, quo facto confeſtim ita dolor ceſſauit,vt cœptum Iter eques ſequeretur.

Erat Hieronyma Pandonia de ſucceſſu partus valde anceps,vitæque dubia,quod non ita pridem magno eſſet pariens defuncta diſcrimine, hæc ſumpta in manus Bernardini canna felici-

ciſſimum eſt nacta partum.

Angelus Piſcariſius Iuris Doctor Bouini Neapolim tendens humoribus in collum profluis per multas horas vexatus eſt, ſimili cannâ quam pietatis gratiâ gerebat collum premens, liber ab eo dolore efficitur.

Romano Libruno Neapolitano in caſſum cum eſſent quæ ad leniendos ſtomachi dolores multa indebantur, eadem medicina ſaluti fuit.

Margaritam Magiſiam in B. Ioannis Cœnobio Lupiis ancillam, abſceſſus interior iam ſeſquiannũ cruciabat cum incredibili graueolentia, & eò tandem adduxerat vt ſacro oleo quamprimùm vngendam Medici cenſerent, ſed vna ex monialibus Bernardini arundinem baculum hic profert, quem admonita ægrota cum religioſè ſibi appreſſiſſet, eodem tempore omnem ſenſum doloris oppreſſit, omiſsâque ſuprema vnctione quinto poſt die è lecto ſurrexit. Vulgatâ ergo harum arundinum toto latè Regno tam admirandâ vi requiri à multis cupidè cœperunt. Ipſe Mutius Vitteleſcus, Societati Præpoſitus, tunc verò Prouinciæ Neapolitanæ, illam ſibi optauit, qua tunc Bernardinus greſſum ſuſtentabat quaſſam, multiſque religatam locis; & comparente illo in cœtu reliquorum, diſſimulato ſtudio Rectorem increpitans firmiorem cannam ſine mora iuſſit illum curare Bernardino, dolens tam incuriâ ſcilicet charitate, quæ fractam vndique geſtari ab illo tamdiu ſineret cum multiplici labendi periculo, ſic illi multum pro confracta pugnanti, & commodiore qualibet alia probanti integra data eſt, veterem illam, & interpolatam Prouincialis Neapolim abſtulit.

Sed

Sed hæc de calamis non ſane ventoſis, verum profectò in ſceptra dominantia conuerſis, & Dei nominæ naturæ iura dicentibus.

CAPVT XI.

Quo pacto in morbis ſe haberet; Quàm multa per ſacras Beatæ Irenes Virginis & Martyris reliquias admiranda patraret.

POſſent de Bernardini morbis exempla duci occupatiſſimæ, piiſſimæque ſanitatis, nam ægrotus interdiu legentem ex aſcetico Tractatu audiebat, interiectâ interdum pſalmi alicuius, aut patientis Chriſti lectione; noctu expergefactus mente Deum orabat idque non rarò de genibus; dies ieiuniis ab Eccleſia indictos æger licet religioſè obſeruabat, nunquam auditus morbi pondus, nunquam exhibiti miniſterij errorem aut culpam côqueri, vnum ſe ferre iniquius monſtrabat quod liberalius haberetur; ſolus dum ageret in deflendis peccatis, & meditatione totus erat, ac familiaribus cum Deo colloquiis; & ſic nullam ſui aſperius tractandi prætcribat anſam, vt etiam muſcas ori, ac manibus inſidentes abigi vetaret in exercitium vt ipſe loquebatur patientiæ: mortis & patriæ cœleſtis deſiderio tenebatur, ne quod ad fratrem ſcripſit, cum vitâ longiùs productâ, ingrati animi culpam ſimiliter proferret. Quando conſcindes, inquit iis literis, ſaccum meum Domine IESV

cum B.Bernardo loquor,ſolutum exilio in patriam regredi expetenda res eſt;fato igitur functum cùm audies, pro certo habeto me libenter functum, vnâ tamen & ſola Dei fretum miſericordiâ, & ſanctæ meæ ac beatæ Matris Societatis IESV præſidiis: Aliâ verò epiſtolâ, Pro me Deum precare,non vt diu viuam, ſed citò moriar, aliter enim redire in patriam non licet; ſi autem viator greſſum tantopere, patriam verſus accelerat, ingruente potiſſimùm obſcurâ nocte, vt quid optet ſenex vitam extendere,hoc eſt nouas culpas veteribus addere,errata erratis,& oneri onus;hei mihi; quia incolatus meus prolongatus eſt.

Licet autem fore breuioris æui crederetur, at ratus ſemper eſt ſe fore longæuum, & triginta totis quàm obiret annis cum ægrotus iaceret, innuenti cuidam ex Patribus de vita illius ambigi, longam ſibi reſpondit viam ſupereſſe ac valetudine identidem morbis accerrimis proſtratâ, miris ſemper modis conualuit, diro cruciatu latus quãdoque fodicante,modico illius panis eſu,mox perſanatus eſt,cui Sancti Auguſtini Patres in honorem Beati Tolentinatis Nicolai benè precari conſuêrunt;ſolitus enim eo malo torqueri nunquam præterea illud ſenſit; Quare miraculum in Sancti gloriam impigrè vulgauit;Aliàs ſiniſtro diu acerbiſſimè brachio laborans mannâ Beati Nicolai liniri voluit,eoque remedio dolorem abegit, cuius rei Germanum per literas ſtatim reddidit certiorem,addens hac de cauſa ſe precationem ſancto illi ſacratam recitaturum quotidie optanſque vt virtus ſic perficeretur in infirmitate, & frater ſemel ad Sancti Nicolaï rem diuinam curaret

in gratiarum actionem.

Voluentis ſæculi primordio triſtis illum inuaſit morbus qui annos quatuor inſciis omnibus tacitum durè exercuit, Roma id temporis Beatæ Irenes in Collegium Lupienſe venere reliquiæ, ac tum primum in argentea ſtatua propoſitæ ſunt populo colendæ, magno cùm ſacro, tùm literario apparatu, nam variâ Carminum lucubratione Emblematis, & Epigraphis veſtiti ſunt Templi parietes & quia Domino viſum eſt ad Martyris ſuæ celebrationem cum famulis ſuis conferre ſymbolum, at planè Deo & ſanctâ dignum; ſuauiſſimi nempe odoris fragrantiam, quæ cœpta tum ex iis oſſibus grandi prodigio ſpirari, in hodiernum diem perſeuerat incredibili experientium conſolatione; Hîc reſidem & arentem venam ſollicitare Bernardinus annis licet ac valetudine decrepitus, & epigrammata canere ad nouos cœleſtis fragrantiæ afflatus pro virili ſua prædicandos, quibus dum inſiſtit iuuenili ſtudio bonus ſenex, en tibi qua lacerabatur quadriennis & moleſtiſſima ſcabies derepentè vaneſcit, quam Sanctæ Martyris erga ſe liberalitatem multis ad amicos litteris eſt profeſſus, & hoc epigrammate laudauit.

Solus ego totos fateor ſum conſcius annos
Quatuor, vnde mihi ſordida facta cutis
Dum verò ſacris Irenes nuper odorem
Oſſibus incluſum cœlitus, ipſe cano
En impura lues nullo medicamine fugit
Munda cutis pueri viſa referre cutim.
Hæc facis Irene; noſti hæc quæ cuncta videntem
Virgo beata vides, vera tacere nefas.

Vt verò Beatam Martyrem impenſe coluit, ita goſſipio

goſſipio ſanctorum illius oſſium contactu ſacrato, multa patrauit miracula, in quibus illa ſunt quæ ſequuntur.

Erat à Medicis Didacus Chetta ex inſana febri, & apoſtemate cordi adnato depoſitus, monebaturque paucas horas reſtare ad ſupremum iter comparandum, Quare Ioannes Chetta Iuris doctor ad Bernardinum currens eius ſe pedibus aduoluit, medicinam filio ſupplex rogans procidit & Bernardinus in genua, litanias Virgini Dei matri vterque recitant, poſt Bernardinus die inſequenti aditurum ſe ad Iuuenem ſpondet, neque enim illum nocte interiectâ moriturum; mane, cum adeſſet, præmiſſis aliquot orationibus adoleſcenti goſſipium imponit ab Sanctæ Irenes reliquiis ſublatum ſeuocatæque priuatim matri, ne luge nunc, ait. filia, euaſit periculum, valetque filius, & potes Deo, metu procul, gratias agere. Sub hæc in Collegium rediit, & Iuuenis egregiè ſanus cum omnium admiratione mox lecto ſurrexit.

Huic ipſi adoleſcentis matri Antoniæ Monciæ læuum oculum abſceſſus, tum dextrum quoque occuparat, ſic vt dies ſolidos quadraginta neutrum poſſet aperire; ad hæc oris totius capitiſque inflatio ita creuit vt maxillarum nullus, linguę vix tenuis ſupereſſet motus, pronuntiarentque medici poſt irritos artis, & induſtriæ conatus, nihil iam expectandum præter mortem, aut cæcitatem perpetuam; verùm ab ipſa vocatus Bernardinus, confeſſione vti potuit, abſolutâ, faſciam exſoluit qua collyria ſtringebantur, impreſsâque oculis cruce, confide modò inquit, nam breui ſanabere, quo temporis puncto recuperauit iam vtcumque viſum

ſum,ſed ita continuò reualuit,vt citra miraculum negarent medici fieri potuiſſe. Non multo demum poſt tempore ne veſtigium quidem retinuit tam faſtidioſæ ægrotationis, ac ſpatio temporis tam anguſto immedicabilis; fecit autem in diſceſſu Pater, vt iacenti cartula necteretur Beatæ Irenes inſcripta nomine, cui tanti operis volebat gloriam aſſignari.

Hieronymus Calus Tarentinus annis ſeptem ſtrumis fœdatus eſt adeò atrocibus, vt id genus omnium peſſimum & incurabile Medici dicerent, à quibus Tarenti, Neapoli, Lupiis medicinas, vnguenta, vulnera abundè emerat, nullo vnquam valetudinis lucro, recrudeſcente ſemper lue, tametſi quandoque ſe abderet, videretur queinducias facere. Venit tandem ad Patrem Bernardinum, iactanſque ſe ad illius pedes, cannam, roſarium, veſtes & quæcumque alia poterat, oſculari, collo applicare, calamitatem ſuam vbertim flere; tùm prolixitate morbi & malignitate lamentabiliter enarratâ, liberationem poſtulare; quibus inflexus Pater quà ſtrumæ turgebant crucem ſignat; manúque capiti impoſitâ aliquamdiu precatur, tum porrecto de quo ante eſt dictum à Sanctæ Irenes goſſipio, & imperatâ in eius honorem ter oratione Dominica & Virginis ſalutatione; denique ſubiicit: abiret porrò ſpe bona lætus; commendaturum ſe illum Deo, nec interfluxuros dies multos, quin perfectè ſanus euaderet. Redit, refertque propinquis, Patris facta, dictáque quorum dùm auidè opperiuntur finem, reſidet inflatum paulatim collum, virulenta humorum ſanies areſcit, ac vigeſimũ intra diẽ morbus omnis nũquã reuerſurus diſpellitur.

Patrem

Patrem Iacobum Brancaccium dùm Lupiis degit, fruſtillum vitreum, medio digiti impactum neruo, acerbiſſimè vulnerat, ſic vt extendere digitum nequiret, aut tantillum interquieſcere; hinc Medicis timor ne fieret in perpetuum mutilus, & ex conſequenti deliberatiò illum Neapolim mittendi experiundique Puteolanas aquas, & ſi quæ forent alia curationis præſidia; quo Bernardinus audito conſilio ad eum in cubiculum accedens, futurum confirmat vt perſanaretur, prolatiſque de templo Sanctæ Irenes reliquiis affectum digitum iis tangit, maneque die poſterâ æger, ſtupente medico ad euidentiam miraculi, ſanus omnino fuit, & Deus in ſuâ Martyre laudatus.

Horatius Pallonius in Lupienſi Collegio tunc hoſpes doloribus capitis triduum excruciabatur, cui Bernardinus, auxilij quidpiam ab eo rogatus, crucis figuram oleo illinit quod ante Beatæ Irenes lipſana ardebat; vnâque momento dolorem abſtergit.

Tærenti Franciſca Ritondia profluuio ſanguinis tam diuturno exhauriebatur, vt eſſet cadaueri ſimilis Huic Leonardus Pratius nobilis Lupienſis à Patre Bernardino de Sanctæ Irenes goſſipio pauxillum impetrauit, quod cum traderet Pater iam inde, vt poſtea eſt agnitum, Tærenti ægrota ſibi meliuſculè eſſe ſenſit, acceptum verò cum ſibi admouiſſet, adiectâ ſemel oratione Dominica, & Angeli ſalutatione prorſus conualuit, vt à Bernardino fuerat eidem prænunciatum. Venit paulò poſt Tærentū Nobilis vxorē ſibi ex illuſtriſſima Vergæorū familia deſponſurus; pridie ſponſalitiorum, ad ſanguinis libras 12. cum vel expuiſſet, vel euomuiſſet,

muiſſet,iacuit ſemiuiuus eodem tamen Beatæ Irenes applicito pignore è veſtigio reſtitutus deſtinatum connubium tranſegit.

Hannibalis Moleſij Hydruntini Prætoris honorarius ephebus oculorum epiphorâ peſſimè affectus repentinam valetudinem recepit Bernardino illius oculis ſacrato goſſipio crucem inſcribente,idemque aliás ſtrumarum correptus vlcere, remedio ſimili ab eodem pariter eſt ſtatim ſanatus.

Patrem Petrum Antonium Riſtaldium Neapoli Lupios noſcendi Patris deſiderium traxerat, cumque aure altera ſurdus eſſet, agnitum rogauit, vt illo ſuo ſolemni goſſipio illam contingeret, quo facto abſque vlla mora integrè audiuit. Vereret tot mirabilium ne apud legentes præſtantiam multitudo aut ſimilitudo minueret, niſi regia in veſte gemmarum pretium vtrumque commendaret, quali famulum ſuum videtur Dei potentia etiãviuentem exornaſſe.Pergo itaque lectorem per tam multa,magnáque ducere,vt iure vſurpet.*Calcabam nec opinus opes.*

Catharinæ Mezzeæ virgunculæ deformis in oculo macula ex variolis remanebat, quæ Patris Bernardini goſſipio prorſus eluta eſt: Eodem alia viſum ſenſim recepit, ſuffuſione oculorum penitus interceptum, cum id parenti Ioanni Dominico Coſcero nobili Vgentenſi mandaſſet Bernardinus infantis filiæ oculis à matre crebriùs apponi ſic illos ſibi reſtitutum iri.

Pater Antonius Beatillus in Tropienſi Collegio ex lethali morbo poſt ſacrum viaticum ſeruatus ab Sancto Nicolao, cuius tum colebatur, dies bimeſtri poſt febris quidem expers, carcino-

dis

dis tamen intra nares retinuerat quandam labem quæ ſeptum illarum medium paulatim exedebat pertinaciſſimo aduerſus remedia proceſſu; ob hæc Lupiòs miſſus, à Bernardino expetiit, vt Beatę Irenes reliquiis ſupra ægras nares crucem efformaret, fecit, apertéque aſſeruit non ituram vlterius mali tabem, ſed eo quem occuparat hæſuram gradu, quod vti affirmarat ad amuſſim euenit.

Ioanni Baptiſta Perſonio, trimeſtre iam ſpatium acerbiſſima epiphora oculos cruciabat, & obtenſus pupillæ rubeus panniculus, Ioannem Antonium Ioannis infeſta febris & periculi plena detinebat; Antonium Bellium è Societate IESV ex illiſo per viam à iumento calce ingens labor; ſingulis eadem à Patre Bernardino Sanctæ Irenes medicina ſanitati fuit.

Et quando de Bellio hîc occurrit, non differam alia quæ in eius familiam munera vir Dei coniecit, ſorori Flauiæ Belliæ ad ſummum vitæ in quo erat diſcrimen acceſſit ſæua contra Chriſti fidem conflictatio, qua dirè torquebatur; Huic impoſitus Patris Bernardini pileolus, & capitalem febrim ex corpore & conflictationem blaſphemam ex animo repentè diſcuſſit.

Ibat Ioannes Baptiſta Bellius Leonardi decennis filius Lupijs in villam carro vectus ſic vt crura antrorſum librata penderent, eorum alterum grandi ſaxo mediis rotis incurrente corripitur, carri alueo oppreſſum obteritur miſerabili pueri eiulatu, mox humor; dein febris, & prænuncius gangrenæ nigror, cũ incredibili torméto, nullóq; à multis quæ cõquirebantur leuamine, cũ eius amita Bernardinum in Templo conuenit, ſacrumque ab ipſo pro

fratris

fratris filiolo poſtulauit; quo puer abſoluto, inclamat domeſticos, ſeque ſanum & doloris expertem aſſeuerans è lecto ſurgit; pede in priſtinum colorem, formam, & incedendi vſum reſtituto, quod comparatis horis animaduerſum eſt Bernardino ſacris operante cœlitùs patratum. Luctabatur cum morte eadem Fuluia Bellia ex tertio ordine S. Benedicti ſupremum halitum iam iam efflatura; eodem ex Ordine Sybilla Cucurria illam viſit; *Pater* & *Aue* cum adſtantibus Deo offert, & aliquibus Bernardini quas penes ſe habebat reliquiis moribundam tangens, eam ad vigorem, ad vocem; ad meliora reuocauit, ſic vt breui præclarè valuerit.

Cæſari Bellio ex pedum tumore acer dolor inde augebatur quod non poſſet ſodalitatem B. Virginis vt aſſueuerat frequentare, ingreſſum enim peracerbum ægrè ſcipione fulciebat, paucos (vndè haud ſcio) Bernardini capillos cùm obtinuiſſet, illos ægris adhibuit cruribus, nec mora ſimul turgenti humore, doloréque difflatis, ſiccari eorum quatuor vlcera, ipſe fulcro abiecto non incommodè ambulare; ſed hæc & alia in eam familiam Bernardinus: redeamus ad res admirandas, quas B. Irenes præſenti numine peregit.

Ioſephi Panneterij pueri mœrentem patrem cùm de filij morbo inciperet, anteuertens Bernardinus; num, inquit ex ſuppreſſa vrina? omnino, reſpōdet flens Pater, & grauiſſimè torquetur. Nihil hinc timeas, ait Bernardinus, cape ſis tantùm hanc cartulam cum inuoluto goſſipio; quod S. Irenes reliquias contigit, & vxori trade, poſt orationem Chriſti Domini & Virginis ſalutationem puero

imponat ſtatim vtique ſanando, quibus vti mandarat, præſtitis, conſecuta eſt promiſſa valetudo, expulſis per horam integram, quæ ſpaſmum violenter concluſa puero ciebant; Huic ipſi verò ætate iam prouectiori ſed longa menſium trium febri qua æſtuauerat in ecticam deſinente, ſimili pharmaco ſalus reddita eſt; vt Diodoræ quoque Samaliæ ex B. Franciſci tertio Ordine, cui nihil penè ſupererat, quod non in Medicos, & medicamina conſumpſiſſet ad extinguendum carcinoma papillas miſerè arrodens.

Cæſari Saracenio humores decidui alterum brachium grauabant, & increſceſcebant remediis, ſed S. Irenes goſſipio à Patre Bernardino accepto diſſipati dolorem vnà ſecum abſtulerunt.

Ludouicus Samalius anniculo maior; & Ioannes Andreas Felix anniculo minor; ille ab inteſtini in ſcrotum prolapſu continuò humi repens, ſigno crucis & ſacro goſſipio, ac recitatis ſemel *Pater*, & *Aue*, hic verò ab hernia eodem goſſipio Bernardini ſanati ſunt.

Olympiæ Pratæ Hieronymi Verardi viduæ, ex immoderato ſanguinis profluxu à Medicis abiectæ, preces à Bernardino, Federicus Verardus filius expoſcebat, dedit adoleſcenti goſſipium ſolitum, Matrique iuſſit inferretur, poſt orationes Chriſti & Mariæ in laudem S. Irenes dictas certóque ægrotam (vt verè contigit) valetudini reddendam.

Lauiniæ Caſauecchiæ læuo adnatum oculo, & naſo ſtaphyloma putarant Medici arte ſua difficilius, & deſtituerant, id Pater Bernardinus familiari ſuo Beatæ Irenes remedio formâ crucis adiectâ

iectâ vt tetigit, è veſtigio minui viſum eſt ac pedetentim totum euanuit.

Ioannes Petrus de Bannis Medicus Nardenſis tam ægro aſthmate laborabat, vt nec halitum poſſet nec cibum ducere; quare ſubueritus ne quod illi faſcinum ineſſet, Lupios petiit Bernardini opem experturus cuius admonitu ter *Pater*, & *Aue*, cum de genibus præmiſiſſet, manu capiti eius inductâ Pater, conſuetum goſſipij amuletum Medico donauit, negauítque aſthma vnde ſuſpicabatur ortum eſſe, ſed fore ab eo in poſterum immunem, quod domum hilaris cum repetiiſſet, extemplò ſibi confectum obſtupuit.

Franciſco Antonio Muſcettolæ Brunduſij angina mortiferâ correpto miſit Bernardinus goſſipium ſolitum cum icunculâ luſtrali, cuius appreſſu conualuit.

Beta Clibanariæ filia, nondum octo annorum puella cum æquali, vt fit, ante os clibani colludebat, huic ioco de prunis ex euerſo furno à matre collectis alia inſpergit eámque penitus excæcat, ſed ſenſu adeò intolerabili vt diuino, nocturnóque eiulatu, ploratu, ac ſpaſmis totum triduum impleret; inde à matre ad Iſabellam Venturam, ab hac in Societatis ædem ad Bernardinum deducitur, eiúſque miſericordiæ ſiſtitur, is ſolenni ſuo ſanctóque goſſipio, piaculari adſperſo aquâ ſupra vſtulatum, perditum, & cæcum oculum, in crucem ducto, ſubiungit breui reparatum iri; colligat oculo goſſipium Iſabella puellamque ad Matrem remittit, quæ laxatâ ſub ſeram veſperam faſciolâ, integrum oculum deprehendit, ac ſi nihil fuiſſet mali paſſus.

Erat P. Ioannes Mirabellis in extremis ſacro iam viatico munitus, cùm accedens Bernardinus, ad religioſè moriendum, animos, opémque illi additurus, de S. Irenes goſſipio pauxillum brachio apponit, ex quo mox, ægroto meliuſculè fit, ac paucis diebus ſanitas ſuccedit.

Dionoram Simonetam Tærenti in patria deliratio diuturna fatigabat; hæc miſſum à Patre Bernardino goſſipium cum piè ſibi admouiſſet, non delirio tantùm ſoluta eſt, ſed cui ſuam hanc commodauerat medicinam Iulia Moronia graui à morbo liberata.

Quæſiuit ex Patre Purſilia à S. Maria Herculana (quod eſt vicinum Lupiis Caſtellum) auxilium aliquod ægrotationi quæ permoleſta filiam detinebat, dedit ſolitum Pater ac toties dictum, multóque ſæpius mirâ & potenti efficacitate vſurpatum; quod virgini ſanitatem priſtinam reparauit. At finis ſit, nec enim breuitas, aut ratio ſinit omnia referri, quæ Irenes Virginis ac Martyris nomine Bernardinus admirabilia peregit.

CAPVT XII.

Lupienſis Collegij Rector præficitur, illúdque adminiſtrat.

QVanquam erat ingenium Bernardini impatiens otij, ac multa Lupiis aſſiduè obibat munia, ſed ab regendis aliis abhorrebat, quibus in eo Collegio cum illum Claudius Aquauiua

præfici mandaſſet, eiúſque muneris litteras à Prouinciali accepiſſet, nullas omiſit rationes quibus ſe illi officio imparem demonſtraret, ſed nouo demum Generalis eiuſdem Præpoſiti mandato morem geſſit. In hac ergo eius gubernatione ſumma imprimis charitas eluxit, nam ſe ipſe interdum veſtibus commodis exuebat, quibus alios indueret, ac licet paupertatis ſanctæ amator eſſet adeò ſingularis, vt nihil non vetus, conſutum, & interpolatum in cubiculo pati poſſet; At quibus præerat volebat in neceſſariis conſultum; ægrotantes verò ad duodecies, & eo amplius in die inuiſere, pernoctare etiam cum illis dimiſſo ad ſomnum capiendum illorum cuſtode, eorum qui ſanguinem miſerant noctu faſcias explorare, menſam ipſe per ſeſe ponere, afferre cibos è culina, frigidam è ciſterna; lectum componere; purgare vaſa; cubicula eorum excolere; fouere in iis hilaritatem piam, & verborum ſuauitate, velut mater optima erectos conſolari; nec diſſimili charitate erga externos vti; in carceribus vinctos, in Noſocomiis ægros, in compitis otioſos, variis per vrbem locis rudes, pueros, plebeios; in Caſtellis & Pagis vniuerſos, ſuorum operâ, audiendo, iuuando, Chriſtianæ virtutis præceptionibus imbuendo; hoſpites verò ſic excipiebat, vt cordis intimo penetrali velle ipſos locare videretur; pauperum egeſtatem liberali ſtipe ſubleuabat, nec quidquam ex eo quæſitum eſt vnquam ad veſtiendos, alendóſque inopes, & ægrotos quòd non tribuerit, detractis etiã ſibimet quandoque interioribus veſtimentis, vt eos operiret; non ſinebat mendicos, & concurrebant ſanè multi, ab ianua vacuos abire; imò ædi-

tuo volebat panem in ſacrario præſto eſſe, quem eleemoſynam in Templo captantibus erogaret; ac vti ex vno fiat de multis coniectura, aliquando ſexies vnâ die incendi furnum iuſſit, vt panes egentibus pararentur; inculcans qui Deum optarent erga ſe liberalem, eſſe oportere erga egenos liberales, & verò expertus eſt ex ea ſemente in pauperibus factâ rem ſibi domeſticam creuiſſe; duos quot hebdomadis ſaltem ſemel, adiutores fratres mittebat in carcerē vinctis prandium daturos, & ampliſſimam fecerat Collegis omnibus poteſtatem, vt panem, & eiuſmodi res, petentibus liberè donarent. At quos paupertate violentior à mendicando verecundia arcebat, iis verò ſuccurrebat non contemnendâ pecuniâ, & egentibus fœminis arcanâ ſtipe per matronas nobiles ſubmiſsâ.

Iam verò par tantæ charitati deeſſe prudentia nequiuit. Peccarat quiddam vnus ex fratribus haud quaquam negligendum; huic pœnam Pater, cum indici mandaſſet voluntariæ in triclinio verberationis, cognouit ægrè ab eo admitti, & exemplo non bono incuſari. Quare ne grauius iactaretur, miſit qui reuocatam pœnam nuntiaret, ad cœnam autem cum omnes veniſſent, in medio conſtitit Dei ſeruus & aduocato fratri in amplexum ruit veniam petens occaſionis, quam illi præbuiſſet, quo tam inſolenti ſpectaculo omnibus lacrymas expreſſit, vocéſque hunc demum prædicantibus verè ſanctum; & fratris indocilem animum demiſſione ſui tanta ad pœnitentiam emolliuit. Senex & Rector aliorum, ſuum tamen in ſeptimana diem vilibus culinæ officiis ſtatum dabat, quin penè quotidie alicuius vice in iis erat.

Et fuit per totum Quadrageſimæ ſacræ tempus, vt lances diebus ſingulis emundaret; ferè ſuper menſam lectorem agebat; ſæpe ianitorem, inclamans de more qui poſcerentur ad ianuam: addebat ſe ſocium lineæ veſtis curatori, eamque vnâ in lixiuium loturam deportabat, lotam verò ad locum, vnde attolleretur in ſubtegulanum ſolarium, quod dum fieret deorſum conſiſtens, ſurſum atttrahentis commoditati miniſtrabat; ligna per hyemem ex imis ſcalis in focum peruehebat; excitatoris obibat munus, cum hunc alibi occupari ſors ferret; æditui ſocium (cum daretur cuipiam in vrbem comes, aut diſtineretur, vt fit, in aliis rebus) ſupplebat ita diligenter vt curſaret per domum, nuntians, accerſens, & peragens quicquid ab Æditui ſocio ſolebat, dumque mediâ brumâ inuenirentur difficile qui crudum mane abſque incommodo perferrent, ipſe primum ſacrum ſibi elegit celebrandum.

Hac tam nouâ regendi methodo mirum non fuit Bernardinum, non ſuorum modò mereri approbationem ſed etiam Præſidum. Igitur Claudius Aquauiua, ne modeſtiam illius mœrore afficeret, tacito Prouinciæ titulo quam ei parabat digniorem, ſcripſit velle ſe illum tranſmittere, vbi meliori valetudine vteretur, quod ſimpliciter acceptum ſignificauit in hæc verba Lupienſis Collegij fundatori. De me reſciueris, opinor, charitas Patris noſtri quam ſit nimiùm tenera in ſuum hunc iam ſenem filium. Sed hoc lubens ſanctæ obedientiæ committo, cui quicquid placet profectò Deo placet; mihi verò quid debet cordi eſſe niſi quod Deo acceptum eſt. Quare

exultabo in Deo IESV meo, aut me Lupiis velit, aut eſſe alibi gratius habeat. Accepit haud multò poſt ſucceſſorem, cum magnâ ſanctâque prudentiâ ſeſquiannum Lupiis gubernaſſet; ſed iſtinc abſcedere volenti ea interuenit valetudo, quâ ibidem retentum cœlitus non pridem ſcripſimus. Porrò Leuatus Collegij onere haud ſeſe tenuit, quin fratrem ſuum in partem lætitiæ vocaret, ſic ad illum ſcribens; moneo ſecurus venturum id tibi gratiſſimum, Patrem noſtrum Generalem, pro ſummâ ſuâ charitate, dignatum meæ ſenectuti gubernationis pondus detrahere, quanquam gubernatio noſtra omnis, vt verum fatear, cum amore nitatur, pondus aliud non habet niſi quod ex rei naturâ, præfectos cæteris comitatur, quibus eos oportet neceſſaria videre. Ergo vigilia Pentecoſtes ſucceſſor meus renuntiatus eſt vir eximiæ virtutis, quique agit mecum non vt Rector, ſed velut amantiſſimus filius, ſic conceſsâ gratiâ lætus fruor, at cauendum mihi etiam atque etiam, ne beneficia diuina ingratus occupem; & quod mihi abundat temporis parum vtiliter expendam, ſed mente in IESVM dulciſſimum maiori de cætero feruore crebrius ſublatâ. Ad hoc tuis me piis apud Deum precibus adiuuabis.

***

CAPVT

CAPVT XIII.

De graui, ex lapſu, Bernardini ægrotatione.

SÆpius quidem aut veſte implicitus, aut debilitate ac ſenio, vt aiebat, vt verò alij, Dæmonis odio & operâ humi prolapſus eſt Bernardinus, nullo, ad ſummum leui, detrimento corporis, & quietis; ſed æuicurrentis decimo, ex præalto loco, præceps magno impulſu afflictus eſt, ſtupénſque & exanimis iacuit: excitus ſtrepitu, cum Patribus duobus Rector videt optimum ſenem ſanguine fœdatum qui magnâ copiâ ex naribus & duplici vulnere fluebat; quod vbi in populum exiit, qui tum concionatorem audiebat, extemplò confertim in Collegium concurrere, ſparſas cruoris guttas de genibus legere, velut magni pretij margaritas, eo ſtrophiola, & faſcias tingere, dum medici congeſtum premendo vulneribus prolicerent illum pauimento abraſum cucullis cartaceis mixto puluere adſportare.

Qui verò hunc aditum nacti Patris cubiculum ſubierunt neque pileolum, nec zonam, nec precatoriam coronam, & eius generis talia illic reliquerunt, ſed ſibi pro reliquiis abſtulerunt. Fuit adoleſcens nomine Robertus Antollietus qui cruento quod tulerat filo inflammationibus faucium diu ſibi moleſtis præſens medicamentum fecit. Neque horum quidquam aduertere potuit

Bernardinus, tum quidem ſenſuum vſu captus, & mortuo ſimilis, poſt verò ex tam graui caſu dies quinquaginta lectulo affixus, nulla vnquam eorum quæ acerbiſſima perpetiebatur ſignificatione minus patienti, ſed dolores ſuos Chriſti doloribus & peccatorum memoriâ conſolans.

In hac autem ægrotatione nono Kal. Aprilis, octauâ noctis horâ dum vigilat ſubleuatus eſt à Deo ad ſpectandum in cœlo Chriſtum in Crucem ſuffixum, ſed ineffabili gloria circumfuſum, audiendáque ſibi loquentis verba, ex quo præter liquidiſſimam quam hauſit voluptatem viſus eſt ſibi fidei arcana manifeſta in luce perſpexiſſe, quæ cauſa fortaſſis extitit de valetudine hac ſua in hunc modum ad fratris filium ſcribendi. Placuit amantiſſimo IESV conſolatione me dignari ſua in hac durâ diſtentum cruce, ſic vt verè mihi dicere liceat, id malum magno mihi bono extitiſſe, nam & ſpecies Chriſti patientis obuerſata eſt animo continenter, & veterum recordatio peccatorum (quæ repetitis ſæpè confeſſionibus expiaui) & totis quibus decubui diebus quinquaginta nunquam interna dulcedine carui certóque agnoſco eſſe mihi occaſionem eiuſmodi denuò optandam: Iunge tuas gratias meis in laudem diuinæ bonitatis, cuius peculiari beneficio hanc crucem debeo.

Rectori verò Collegij qui tum erat Petrus Ioannes Schinchenellius notæ probitatis & prudentiæ teſtis, viſum ſuperius retulit, nec non Franciſco Maſtrillio ſolerter expiſcanti ſimpliciter narrauit. Aprili deinde conſequente, confectum ſuppliciis ſe Chriſtus eidem exhibuit direptámque

que de ſummo capite ſpinarum vnam ſed abſque cuſpide, Bernardini capiti imponens quæſiuit ecquidnam doleret, cui æger, nihil penitus dolere, quòd etſi ſpina eſſet, mucronem in Chriſti venerando capite reliquiſſet, proinde nihil cruciatus, ſed multum gaudij afferre: neque iſta tamen vltra modulum ſuum Bernardini mentem efferebant. Imò conſpicatus de rebus vſu ſuo tritis, de ſanguine ac ſimilibus captantes, iniquiſſimo animo id tulit, & eas vt vocabat futilitates, multum reprehendit; ad ſanitatem verò quod attinet, tam abdicato animo fuit, vt de morbi vel ſtatu, vel exitu nunquam interrogauerit, totus planè ex diuino arbitrio, nutúque ſuſpenſus: Imo Patri cuidam valetudinis breui rediturae ſpem vt ſit, mouenti; minus, inquit, decet religioſas mentes hæc cogitatio, debemus ex Dei voluntate ſic apti pendere, vt quocunque verſum placuerit, nos agat; Ita Deo viſum, vt hic me caſus lecto affigeret; abſit, aliter fiat quàm Deo fieri placuit. Reſtitantibus etiam chirurgo nonnullis ad aperiendum humori aditum plagas ferro laxare molienti ne grandiores cicatrices vultum poſteà deformarent: Aduerte quæſo, Domine mi, ait optimus ſenex, à Deo profectum, vt hic mihi lapſus accideret, atque in hoc tempus ab æterno præuiſum, proin ſi vulnera nouis ſint vulneribus curanda, perge ſis, & audacter ſeca, nullà vultus futuri ductà ratione, Dei modò voluntas ius ſuum obtineat, cui vt fiat ſatis, nec oris decoro nec rei cuipiam parcendum.

Trahebat interea Ciues amor, & reuerentia tanti Patris; confluebatur ab iis in eius cubiculum,

diripie

diripiebantur quæcunque illic erant,nec abſtinebatur à ſcriptis illius, quorum tunc multa partim aſcetica,partim ſubtiliùs diſputata poſteris perierunt,conſciſſa nimirum ab adeuntibus,ſuam inde partem vnoquoque ſibi vendicante,& in abſentes diuidente;Tollebantur medicorum è manibus detracti vulneribus panni, ſæpe illuc ſuum ſpecie iungendæ Chirurgis operæ medicum Præſes allegauit, ipſeque adeò per ſeſe iunxit, re autem verà quo faſcias amoto vulnerario apparatu ſubtraheret,ægro ad alia reſpectante. Quibus non patebat in Collegium ingreſſus fœminæ ſudariola, pallaſque lineas tingenda ſanguine Medicis tradebant,ex quibus Martha Zimara Fragagnanenſis Baro, & Catharina Aquauiua Dux Nucenſis ſtrophiola duo cruore madida receperunt, alij cruorem à fratre ægrorum cuſtode ampullis conditum vitreis, quarum vna in Lupienſi Collegio ſyncerum, & liquidum ſanguinem vſque hodie monſtrabat, Alteram in eâdem vrbe conſeruabat Ioannes Laurentius Semenſius; Tertiam Benedictus Biffolius nobilis Florentinus; Quartam Lucretia Petraſola item Lupienſis,cuius extat inſignis in id Collegium beneficentia. Porrò hanc ſcriniolo incluſam poſt quinquennium recognoſcens nihil immutatam mirata eſt, ſed multò magis exeunte anno fluentis æuj quinto & decimo & adhuc ſuperſtite Bernardino,cum rubicundum,liquentem, odoratum ſanguinem comperit,tribus veluti ferueret, innatantibus ei bullis, ad cuius nouitatem gynæcæum imprimis domeſticum concurrit,deinde Neapoli (vbi contigerat) vulgata, plurimos exciuit ad videndum, demùm etiamnum pro miracul

raculo ſpectabatur non à vulgo ſolùm ſed etiam à Medicis, nam ſpirabat ex vitro perpetua gratiſſimi odoris fragrantia, quæ in Paſcha, Natali & celebrioribus per annum feſtis manifeſtè ad ſenſum augebatur.

Erat hoc tempore Bernardinus octogenario non minor & tàm copioſâ deperditi ſanguinis iacturâ ita exhauſtus & debilis, vt nec efferre domo pedem, ſed nec è cubiculo in quo ægrotarat deinceps poſſet, niſi ad continens illi ſacrarium, & Templum, quò interdum confeſſionum causâ adrepebat, & ſacri, quoad valuit faciendi; hac nihilominus imbecillitate ſtatas preces de geniculis obibat; frequens erat in morte meditanda, cumque illi nimiâ iam ætas horarum penſum canonicum, & rei diuinæ celebrationem abſtuliſſet, multas Virgini Matri offerebat precatorias coronas & penè quotidie ad ſacram Synaxim accedebat eo cultu, ac religione, vt multi ad hoc ſolùm ventitarent, quò eius aſpectu fruerentur; peculiari tamen guſtu corpus Chriſti ſumebat cum Adiutoribus laicis, quorum ipſe vni ad ſui curam deſignato morem gerebat in omnibus raro obedientiæ exemplo, vocabatque Angelum ſuum Tutelarem, iis duntaxat contentus quæ ille porrigeret, nec vnquam præterea, aut cibi, aut veſtium aliquid requirens; Annos denique octoginta tres natus flagellis in ſe pergebat ſæuire, quorum vnum, vt erat attritum ad ſe Neapolim Prouincialis mitti poſtulauit.

Iam is quem dixi valetudinis eius cuſtos ab eo chartulas inſcribendas curabat per quas ægrotis opitularetur, & hæc erat earum formula. [IESVS

&

& MARIA, nobiſcum adſint; his tertiò dictis bene futurum eſt N. N. (ægroto ſcilicet nominato) Bernardinus Realinus.] Has cum accepiſſent quatuor ægroti ſyngraphas valuerunt; Ex tribus Patribus, qui Lupiis in Collegio decùmbebant, ſimileſque ex eo petierant, duos reſtituere ſanitati; Tertius obiit, cui, mirum dictu! nunquam potuit ſyngrapham exarare, nam calamum ſumenti deficiebat omnino viſus, experientique idĕtidem, nunquam facultas fuerat conſcribendæ. Iacturam vtilium capitum ad ingentem Dei ex multorum ſalute gloriam deflebat amariſſimis lacrymis; mortem Henrici Magni proſecutus eſt luctu plurimorum dierum, itemque obitum Claudij Aquàuiuæ Societatis Præpoſiti; Mittebant ad illum paruos liberos Lupienſes, vt iis priùs quàm vita excederet bene precaretur. Optàuit Cæſar Dux Mutinenſis precationem ab eo componi, quam ad impetrandam ſuorum optimam gubernationem recitaturus eſſet; hanc prudens, veruſque Dei ſeruus ex duabus in Eccleſia vſitatis in hunc modum concinnauit. *Deus à quo bona cuncta procedunt, largire quæſumus ſupplicanti mihi ſeruo tuo licet indigniſſimo, vt ſemper cogitem te inſpirante quæ recta ſunt, & te gubernante eadem faciam fideleſque tui, quos mihi in viam pacis; & iuſtitiæ dirigendos benignè commiſiſti, id ament quod præcipis, id deſiderent quod promittis, vt inter mundanas varietates, ad laudem & gloriam Sanctiſſimi nominis tui, ibi noſtra fixa ſint corda, vbi vera ſunt gaudia Per Dominum, &c.* Quam orationem Dux ſingulis diebus deinde adhibuit ac poſt illum Parmenſis Ranucius Farneſius.

Tot

Tot procul ex locis eius reliquiæ poſcebantur vt ſatisfieri omnibus eſſet difficile, ac hiſce vltimis vitæ annis ægrè Virginis Coronam vltra vnũ diem retineret, cogereturque ſocius anni exordio grandem earum ex vili materia numerum, eiuſdemque formæ repónere (quo ſenilem manum & oculos ſimilitudine falleret) ac certatim pro magno theſauró ambientibus donáre; idemque ferè quoad zonas, pileolos, & iis ſimilia vſu veniebat, mutabantur enim penè quotídie, ne repulsâ offenderetur petentium pietàs, inter quos erant Prælati ac Principes, nedùm nobiles vulgo, & plebeij. Sex verò ſupremis quos vixit ànnis in exprimendo coloribus eius vultu varij pictores fuere non parùm occupati, cum in vrbe ac foris enixè à multis eius ímago deſideraretur, ſed erat callidè, ac furtiuó opére ducenda, ne quà id poſſet animaduertere. Hæc ergo via inita eſt.

Ad latus iacentis appenſâ eſt tábula referens Alphonſum Salmeronem, quod pró ſuo in illum animo (vt à quo fuerat àdſcriptus in Societatem) ei gratiſſimum àccidit: poſt non multum tempus inductus eſt pictor cum aliquot Patribus ægrotum rogans, vt per eum ſibi fieret poteſtàs ex ea tabula exemplum ſumere, quo étiã vltró annuente Bernardinum pictor pro Salmerone fecit, ſubtractúmque mox, ne obſeruaretur, ópus Domum tulit a liâ inde ducturus apographa.

Minùs cautè alius non multum diſſimili euentui venit tanquam ab hera Gambateſia Comite ſalutem ferens, eiúſque filiam, vt fingebat ægram Patris orationibus commendans, re tamen verâ tempus captans explorandi per colloquium otió-

ſiùs

ſiùs eius vultus; at enim ſubridens bonus ſenex; negare Dominam Comitem ſuis precibus egere, cum bellè haberet ipſius filia: inſtare pictor, ne ſe mendacem fateretur, & heram Comitem filiæ laboranti preces eius optare: qui tandem, faciam, & Deum, inquit, pro illa precabor, tametſi nunc valetudine ſit bona; ſecutus eſt pictor de aliis fabulari, oriſque interim, arbitratu ſuo lineamenta omnia notauit; alij alias pari conſilio vſurparunt artes, ex quo factum eſt vt multæ eiuſdem non ſatis eædem ſpectentur imagines. At paulò priùs quàm animam efflaret; adfuit complurium nomine, qui eius ſpeciem, qualis ea tunc erat penicillo exciperet, fecítque ſolerter, cunctis qui cubiculum arctabant cernentibus, Patris, ſi fortè oculos quos tenebat clauſos aperiret, aſpectu cautè deuitato; Iamque aliud reſtabat nihil præter oculos pingendum, cum pictor apud ſe: O ſi tātiſper attollat palpebras, ne imperfectum opus hinc abeat: Atque en tibi, eo ipſo momento oculos aperit commodátque pictori ad vſque vltimum penicilli ductum, poſt quem illos denuò occludit: Hîc verò claræ, vt hactenus vidimus de ſanctimonia Bernardini Lupienſium opinioni ne deeſſet tunc vrbis Syndicus Sigiſmundus Riparius, vocatis in conſilium Ciuibus, orationem ad illos habuit, quam hîc è Tabulario publico Latinè deſcriſimus. Cum Patrem Bernardinum Realinum, Societatis IESV Sacerdotem Theologum plus annis 40. noſtræ huic Vrbi ſingulari beneficentiâ commodarit Deus, atque illam variis ſanctitatis eius documentis ornauerit, beneficiorum perpetuâ notaque ſerie per illum fouerit, foueatque in

in dies etiamnum adiunctó prophetiæ tam crebro afflatu, ac miraculorũ editione tam frequenti, vt nemo ſit non hac modò in vrbe, aut agro, ſed nec ferè in hac prouinciâ,multiſque regni & longinquarum prouinciarum locis,quin poſſit expertus confirmare aliquam ſibi ex iis gratiam à Dei famulo cælitus impetratam. Ne tot igitur dona, miracula, & vaticinia, obitu teſtium fiant in poſterum probatu difficiliora, & ſpei fructu excidamus, quo Patrem confidimus à Deo poſt mortem glorioſè ornandum,futurúmque in cœlo Ciuitatis noſtræ tutelarem vti ſuis illam hactenus meritis, & apud Deum precibus defendit, è re communi videtur fore, ſi publicè, atque legitimè ab Illuſtriſſimo Antiſtite poſtulemus, vt nobis facultas permittatur conquirendi teſtes,& iuratos audiendi, aſſeruandique bonâ mente in futuras opportunitates ab ipſis pro teſtimonio narrata, ad perpetuam rei memoriam, imò in ordine ad Canonizationem, ſi Deus voluerit eum inter Sanctos poſt mortem conſcribi. Ad hæc idem Prælatos, & Ordinarios vbiuis gentium rogare, vbi haberi teſtes poſſent. Ad extremum quoque ſi opus foret, à S.D. N. Paulo V.eamdem gratiam votis ſupplicibus petere: Quæ cum retuliſſet, fuit omnium vna vox, cuncta hæc ſigillatim præſtanda nec habendam in iis vllam ſumptuum rationem, quod ne fruſtra decretum videretur, non priùs conſilium ſoluêre quàm lectis ab ſe quatuor viris omnem ad promouendum negotium autoritatem tribuerent;tánta erat apud Lupienſes, & tam præſtans Bernardini exiſtimatio.

CAPVT XIV.

De Morte Bernardini.

INgraueſcente morbo,& imminentem iam exitum minante Sacramentis Eccleſiæ ritè munitus eſt, Confeſſione, Viatico, Extrema-vnctione, ac ſparſo per vrbem de proximo illius deceſſu nuntio, concurſum eſt à frequentiſſimo populo in Collegium ad videndum (quod ipſi dictitabant) quomodo Sancti morerentur; flectebantur ab accedentibus genua ante lectulum ægroti, manibus oſcula figebantur;admouebantur allati domo pilei,roſaria, coronæ & id genus talia, ex illo vt aiebant contactu vi ſacra in.buenda; ob quod etiã inſerebantur digitis annuli, tranquillo interea Patre nec vllum præbente laboris indicium; apportabantur pueri & infantes vt in patrocinium viri Dei maturè traderentur, & iubebantur à parentibus attentè illum contueri,meminiſſéque poſtea ſe hominem ſanctum coràm ſpectaſſe morientem.Matronæ collectas per vicina,Dei Matris coronas dabant ingreſſuris, quasiacentis lecto imponerent, qui prope continuò iis opertus cernebatur: Solæ Moniales iis confertas mappas eò deſtinarunt, quibus piè ſeruatis, cum ferret neceſſitatis occaſio,deinde vterentur. Viſit inter cæteros Bernardinum Ioannes Vincentius Segnenſis Epiſcopus, qui tùm Lupiis erat,datóque manibus oſculo, illius preces expetiit. Viſit & Syndicus Vrbanus cum Magiſtratibus aliquot, poſitiſque genibus

genibus ſic illum affatus eſt. Magnum planè nobis (Dilectiſſime Parens noſter) diſceſſus tuus inurit dolorem: Nihil foret nobis optatius, quàm te adiutorem, & conſolatorem nobiſcum perpetuò retinere, ſed quando te Deus ad palmam reuocat, tuæ apud eum nos gratiæ totamque hanc tibi tantopere charam, ac deuotam vrbem committimus; tuam te per illam charitatem rogamus Pater, ex qua tuam è cœlo defenſionem nobis pollicemur, teque iam inde nunc legimus in Patronum; ne renue obſecro, nos in Clientes, & filios habere; nec te aliquando noſtri obliuio capiat, quos diſceſſu tuo afflictiſſimos relinquis. Ad hæc, Pater cum verba non poſſet, longum hilari ore ſuſpirium reddidit, quod intimi erga Ciuitatem argumentum amoris creditum eſt. Sic manus reuerenter deoſculati vetuerunt quicquam à Patribus in funus parari, nam ſe de publico, & quàm poſſet magnificentiſſimum curaturos. Succeſſere his alij Nobiles magnâ ſignificatione pietatis, & obſeruantiæ horumque nonnullis comparuere ex vultu moribundi emicantes lucidiſſimi radij; & ſuàuis ex corpore adſpirauit odor, qualis eſt violarum media æſtate, qui multorum compertus deliberata experientiâ tantum creuit vt in viciniam porticum funderetur, ſpiraretque etiam poſt Patris obitum; & à multis Patribus ſentiretur. In digreſſu Patres, Regij miniſtri monendos putarunt, vt aduerſus Turbam concurſuri ad exequias populi ſibi proſpicerent, ſuamque iis operam humaniſſimè detulerunt.

Die inſequenti redit cum aliquot è Comitibus Syndicus idem quod pridie ex Patre flagitans, vt

ſibi addictiſſimam Ciuitatem ſuo ſemper patrocinio dignaretur, cui læta ſpecie ac leni capitis inclinatione oſtendit ſe Pater annuere. Augebatur inter hæc Ciuium pietas, eâque iam multitudine confluebant, vt cauendo turbarum periculo fuerint milites ad Collegij fores ſtatuendi. Dum hæc Lupiis geruntur hoc eſt Kalendis Iuliis, Tabernæ Calabriæ vrbe, in ſanatione infantis anniculi ſeruum ſuum illuſtrauit Deus. Fuit is Placidus, Ioannis Dominici Motrerij filius, hic morbo ſontico tertiùm correptus, extra ſpem vitæ putabatur, cum ſuperpoſitâ capiti coronâ precatoriâ Bernardini, eodem momento conualuit.

Cæterum qui metus ad Collegij ianuam confuſioni auertendæ cuſtodiam militum locarat, ſuſpicionem vrbi fecit fore vt corpus Bernardini eâdem ex causâ aſpectibus Ciuium clàm ſubmoueretur. Quamobrem Syndicus Collegis ſtipatus ſupplex ab Epiſcopo contendit, intercederet apud Patres, ne ſuauiſſimo viri Dei conſpectu poſt eius tranſitum Ciuitas priuaretur; ſe fixis repagulis & ſtatione militari inhibituros impetum populi, ne quid inde confuſionis oriretur; quibus Rectori Collegij nuntiatis, recepit ſe omnino acturum, ne quid fieret præter mentem ac ſtudium meritiſſimæ Ciuitatis. Epiſcopus graui pedum dolore nondum liber, quo ab acceſſu Bernardini antea præpediebatur, videre hunc tamen priuſquam obiret voluit: Venit cum Vicario, multiſque de Clero comitibus, vidit, amplexus eſt paternâ plane teneritudine, ac tum reſectæ in reliquias iacenti ſtragulæ, ac linteamina & cupiditate incredibili quæſitæ à cunctis qui aderant ipſius

ſius reculæ, vt maior non poſſet pij animi ſenſus & reuerentiæ exhiberi ſanctis iam corpore ſolutis, & ſolenni honore ab Eccleſia decoratis.

Quæ nox ſuprema Bernardino fuit eâ eſt accitus ex Collegio Pater ad audiendam fœminam proiecti pudoris ac dum illam ad mortem, & deteſtationem ſcelerum diſponit, mentionem quoque fieri contigit Bernardini animam exhalantis, ad quam vocem infelix, nomenque Bernardini tota in lacrymas diſſolui, & Dei miſericordiam gemitu ac ſuſpiriis implorare, quo euentu gratulabundus Pater in Collegium reuertitur, & bonitatis Diuinæ erga miſerabilem fœminam profuſas diuitias mirantibus exponit.

Horâ verò vnâ quam viuendi finem vir Dei faceret, Ioanni Thomæ Sartorio Tabellioni Lupienſi, nocte quidem in lecto, ſed apertis oculis vigilanti pictura comparuit Dei Matrem viridi in veſte filium gerentem referens & Bernardinum oſculo dignantem, arctéque complexam, quem ei ad dexteram Sanctus Ignatius prouolutum in genua offerebat, qua ſpecie (plurimum admirans) portendi credidit à Matre Virgine Clientem fidiſſimum eâ die cœlo exceptum iri; & verò illa ipſa die Iulij ſecunda Virginique ob Sabbatum, & Elizabethæ Viſitationem dedicata viuendi finem fecit cum octoginta ſex retrò annis Conceptionis eius feſto, vitali ex aqua Chriſto viuere incepiſſet. Quam illi ſortem cum gratularetur quidam ex Patribus, magna vi has voces poſtremas formauit: O Domina mea Sanctiſſima. Tantus verò tunc denuò recurrit multitudinis confluxus, vt reſtituendi fuerint milites, qui morientis cellam à

turba defenderent, occludendæque præterea Templi & collegij fores, ne quid grauioris incommodi ex ea naſceretur. Hic autem vicinos circum vicos tam denſus oppleuit populus, vt per multas horas illàc tranſitus non pateret, vixque Syndicus cum vrbis Iudice, ac paucis comitibus vi ſibi aditum in Collegium fecerint, vbi Ciuitatis ipſius nomine ſupremum Patris halitum legerent; horum vni dolore capitis acutiſſimo laboranti, & magno conatu in cubiculum ingreſſo ſpectatoribus refertum, ceſſauit penitus omnis dolor, & animaduerſum in eo conclaui viſentibus ſtipato, ac Iulio menſe, ne muſcam quidem fuiſſe conſpectam, licet magno numero foris eſſent, ac ſuauem illum è corpore, odoris afflatum rebus quoque admotis adhæſiſſe, quarum in nonnullis vſque hodie perdurabat. Recitatum eſt à cunctis clara voce fidei ſymbolum quam interim moriens accenſo cereo tenere ſe viuam teſtabatur, ac dum ex Euangelio Ioannis, Chriſti Patientis hiſtoria legitur, defixis in cœlum oculis, ore lucenti ac ſplendido, placidiſſimè in Domino quieuit, anno ſæculi noſtri ſexto & decimo, ætatis octogeſimo ſexto, quinquageſimo altero ab Societate inita, & Lupienſis habitationis quadrageſimo ſecundo, ſub horam diei ſalutatæ Elizabethæ vigeſimam. Ortus eſt omnium qui aderant fletus, tam rari, tam publicè vtilis, tanti viri, & exempli iactura. Et fuit qui audita morte, de ſe quoque actum exclamarit, quod, ſibi periculosè, & crebro ægrotanti prædixiſſet Vir Dei, ne metue Octaui, erat hoc illi nomen, præibo in cœlum, ſequére tu poſtea, quo vaticinio confiſus, licet deſperaretur à medicis,

cis, & inſtrui ſibi exequias cerneret, nunquam tamen fuiſſe de morte ſollicitum, nunc illo è viuis ſublato, quid poſſum deinceps inquiebat niſi certam illam, cum valetudo primum tentabitur, expectare; nec ſuus hominem fefellit timor, vt enim coniecerat paulò poſt euenit. Defuncto Patre, ſtatim ab externis cubiculum paruâ ſupellectili ſpoliatum, repoſitaque eſt ab iis inter reliquias. Funebre ſignum quod edi conſueuit, per horam dilatum eſt, dum muniuntur cuſtodibus, & repagulis fores contra vim turbæ irruentis, quæ iam decumanæ Collegij ianuæ alteram partem emouerat; Vt autem triſte quà ex Collegio, quà Templis omnibus inſonuit, tùm verò fuit planè inſolitus eius turbæ clamor, ſed multò maiores fœminarum in Domibus ploratus, communis Parentis ac Tutelæ amiſſionem lugentium, porrò hanc mortem Dei ſeruo ne quis putet fuiſſe hactenus occultam, ſequatur

---

CAPVT XV.

Quam pridem & quoties mortem ſuam Bernardinus prædixerit.

ADierant Patrem Bernardinum Marcus Antonius & Theofilus Zimarius Iunio menſe, iiſque coram decumbente procidentibus in genua ſanctè feliciterque precatus fuerat ſignatis cruce illorum frontibus, tum ſupremum hoc, inquit, futurum eſt quod in hac vita inuicem videmus, ac

loquimur,proinde hortor,veſtri curam imprimis geratis, ac veſtræ familiæ,illamque magna diligentiâ regatis, equidem ſpondeo fore vt nunquam hæc mihi excidat,ſed ſemper Domino enixè à me commendetur: Paulò verò priùs horum fratrum ex Domo afferri curarat, Theophili Zimarij ſenioris Tabellam,amiciſſimi quondam ſui, oſculatuſque illam & amplexus edixerat inſignem illum virum iam inter ſuperos degere, vbi ſe ſperabat fore illi propediem ſocium,licet tunc alium quàm ſenectutis morbum non ſentiret. Quod autem fuerit ea familia Bernardino in paucis cara, attingam obiter nonnulla quæ in illam narrantur ipſius merita. Aiunt enim illum Marco Antonio Zimario, de coniugio confirmaſſe quod eſſet cum Vrſula Fornaria iuncturus, & quanquam auerſis agnatorum conſiliis ita diſturbaretur negotium vt abdicatum omnino eſſet,ſtetiſſe tamen in prædicto Patrem, & aliquibus exinde annis prænuntiatum connubium felices exitus ſortitum. Numeratis idem Marcus Antonius ducatis aureis tredecim millibus, ſoluti fidem facere nequibat, quod fide nimis bona acceptilationem à creditore amico non tuliſſet;ergò pridie quàm eſſet ab Regio Conſiliario eius ſummæ damnandus, creditore ob exortas inimicitias acceptam pecuniam negãte,quiddam è lipſanis Bernardini ceruicali ſubiecit & ecce in ſomnis verba audit locum deſignantis vbi eſſent autoritatis pigneratitiæ literæ, quibus etſi nunquam id aduertiſſet de exſolutâ pecunia conſtaret; experrectus ad locum adiit, repertas Iudici literas protulit, cauſam vicit. Referebat de ſe Virgilia Zimaria Tertiana Sancti Benedicti

medicti tumore faucium, quatuor poſt annis quàm eſſet à medico inciſus, denuo tentatam, experiri ferrum denuò non auſam, ſed Bernardini reliquias cum affectæ parti veſpere appreſſiſſet, nocte inſequenti integrè ſanatam. At de mortis futuræ vaticiniis pergamus. Martiæ Zimariæ menſe Iunio valedicens ampullam miſit liquoris Sancti Nicolai cum Imaguncula Sancti Bernardini ſua manu his verbis ſubſcripta IESVS, MARIA. Zimariæ mittit ſenex Bernardinus Realinus.

Eius ſedem antrorſum cingendam peribolo ſocius dederat ne iterum cum vitæ periculo ex ea caderet, & abſque ſacramentis inopino lapſu interiret: laudauit Pater ſocij charitatem, & diligentiam, ſed timendum de cætero negauit, ſibi enim abſque dubio conſtare non defutura ante obitum Sacramenta. Paucis verò quàm obiret diebus Camillam Pucciam ſalutauit, ferri ad illam iubens de manna Sancti Nicolai; ad alias verò quas erat confitentes audire ſolitus, pia munuſcula etſi à nemine quæſita, vt qui ſibi noſſet mortem proximè imminere. Quare vigeſimo ante illam die, quamuis improuisò, febre acutiſſimâ ardentem, paucas vltra horas non cenſerent fore Medici vitalem, viſus eſt contrarium ſentire, ac feſtinantibus ſacratum oleum Patribus vtque id rogaret variè inſinuantibus, ad eorum quidem arbitrium reiecit, nunquam verò petere voluit, quod, vt poſtridie multis præteritum diſcrimen, metumque narrantibus profeſſus eſt, nullo modo putaret ſe tunc moriturum. At verò pridie Kalendas Iulias cum febris reuixiſſet, interrogatus de parando per Sacramenta Eccleſiæ, diſceſſu, & ver-

bis & nutu capitis ea ſe petere demonſtrauit. Februario autem, Franciſco Maralliolio regularium Clericorum Laico adiutori officioſè inuiſenti, poſt quædam vt ſoliti erant, de rebus diuinis colloquia, dedit Pater luſtralem cereum paulò ante acceptum Purificationi feſto die; & hunc ait, fili, habeto, ſignum mei erga te ſynceri amoris, nunc enim poſtremum te alloquor, neque prætérea tibi aliud donare potero; excepit Franciſcus dulce munus, neque poſtea illum vidit.

Conuenerat Bernardinum Pater Antonius Beatillus, dixeratque inter fabulandum, reuertentis anni principium adeſſe; certè ſubdidit Bernardinus, nouus rediit annus, nos verò abimus, & interrogante Beatillo, & quò tandem, vtrumne ad habendas per ieiunium maius conciones, an verò Lauretum, erat enim ipſe vtrumque facturus, retulit Bernardinus, longè aliud ab ſe intelligi & profectionem in cœlum ſpectari; quando enim iam nouus reuertiſſet annus, ſe ab Deo vocari, ſéque ex hac vita diſceſſurum. Sed tempus eſt quo excelſæ mentis humili ſed potens ac pretioſum ſpolium ſepulchro mandemus, de quo ſit

CAPVT XVI.

Funus Viri Dei, & admiranda in eo edita.

OCcurrit hîc primum in Patrum oculos vetus patientiæ documentum, nam cadauer dum curant & veſtiunt geminum ſe vlcus in lateribus prodit

prodit ex diuturniore in eas partes decubitu natum,ſed ab ægrotante non modò abſque remedio, verum clàm & ſilentio toleratum; elato in ſacrarium corpore adfuit ſtatim multitudo ingens admouendis roſariis pietatem ſuam expletura; Ipſe Vrbis Syndicus eodem ſtudio cadaueri tibialia detraxit ſuæ in poſterum venerationi aſſeruanda. Hinc Templi ſacello eſt illatum, obuerſis ad clathra pedibus, ſed nudis,tùm vt votis oſculantium paterent, tum quod reuulſis à plebe ſemel & iterum crepidis,& tibialibus, bona veſtis, & ſacræ Albæ parte, non putabantur iam tegi poſſe: Vt autem in Templo comparuit, tanti mox clamores extitere,vt qui ad Aram ſtabant,intermittere tantiſper ſacrificium cogerentur; Quàm verò neceſſariò ad funebrem lectum cuſtodia militum excubaret vel inde coniicitur, quòd præter confuſam immenſamque turbam, nonnulli venerunt nouàculis inſtructi defuncto digitos, & carnes abſciſſuri: diem illam in Templo multi ieiunam exegere; conuenere ex villis, pagiſque innumerabiles ad ſacri depoſiti venerationem, ipſe duplici Clero comitatus cum ad exequias celebrandas proceſſiſſet Epiſcopus præ multitudine ac ſtrepitu non valuit,ſed pſalmo duntaxat, & reſponſorio, cum Vicario,& Sacerdotibus quinque decantato conticuit,Clero tamen ibidem vniuerſo,ac Magiſtratibus omnibus accenſas faces tenentibus ſingulari prorſus erga optimum Patrem reuerentià & amore, ſed cum illi non poſſet parentari celeberrimus è Carmelitarum familia verbi Dei præco, & Theologus Philocalus ad laudationem funebrem publicè deſignatus ſuggeſtum conſcendit,at

ne is quidem audiri potuit, partim miraculis quæ tùm edebantur non ſine acclamatione, partim plebis tumultu interpellantibus. Quidam interea ex Collegij Patribus valde ſenex, cum precatoria corona in Templum ingreſſus parùm abfuit, quin opprimeretur ab incurſantibus ratis illum coronam Bernardini ſuo cuipiam pœnitenti donandam portaſſe, nec tamen eam petentibus, & ipſo quid vellent ignorante, dùm vexatus, humìque deiectus, ſoluto denique coronæ funiculo, & iis ad relegendos globulos conuerſis, ereptus eſt. Syluester Cupertinus reformatæ obſeruationis Franciſcanus Albæ lineæ, ac veſtis reſectam portionem plebi per cancellos in fruſtula diuiſit, ac partem in Cœnobium detulit. Et hæc pia ſpectandi, venerandi, diripiendi cupiditas ad alteram tenuit noctis horam, qua, dilapſo tandem populi concurſu, reportatur in ſacrarium cadauer, vt noctu placidè, & honorificè conderetur; ſed Primariis feminis, quarum Vir Dei confeſſionibus præfuerat, negari non potuit, quin è veſtigio in Templum referretur, donec ipſæ multo cum gemitu, & lacrymis morem ſuæ geſſiſſent pietati. Manè itaque venerandum corpus à Collegij Patribus capſâ clauſum, non tamen Syndicus, & cæteri Vrbis Magiſtratus ſat tutum putarunt, niſi ſuâ quoque ſerâ, clauique alterâ munirent, clauimque illam ſecum aſportarent: Ita ergo humatum quieuit, dùm à Ciuitate nouo & magnifico ſepulchro eſt conditum. Fuit Bernardinus ſtaturâ commodâ, ſed aliquantò altiore, propoitione membrorum aptâ, colore candido, & grandi capite, rotundo vultu graui & alacri, forma ſatis amplâ, viuacibus oculis,

oculis, barba & capillis denſioribus, naturâ iracundiore; ſed ita edomitâ, vt carere bile videretur. Itaque duobus & quinquaginta annis quos traduxit in Societate, nūquā planè iræ notatus eſt, imò cùm eſſet temperiem igneam ac viuacem ſortitus, lentæ ac pituitoſæ putabatur.

Pingi ſolet cum cannâ, & precatoriâ coronâ, quo vtroque perpetuò vtebatur; appicta interdum Auguſta IESV & MARIÆ nomina cernuntur, quòd ea in ore, & animo nunquam non gereret; Interdum etiam Genius additur, quòd ſæpe Angeli cum ipſo agerent, multáque ex eo cuius erat tutelæ creditus, longinqua & futura cognoſceret. Vt verò in vita ſeruum ſuum Deus, ſic eū exutum, priuſquam ſepulchro inferretur, multiplici rerum mirabilitate decorauit. Antonius enim Bareſius quindecim annorum puer, vt audiuit proſtare in Templo Viri Dei corpus, ſuis abſentibus magno vix labore illuc ſe contulit (dies enim complures valdè ægrotarat) certâ ſpe, illius oſculo, recuperandæ ſanitatis; multis precibus, & viri nobilis fauore intra cancellos denique admiſſus, & ab eo ad ſacri pignoris oſculum leuatus, dum oſculum dedit, ſimul vires recepit, valenſque ac vegetus ſe domum retulit.

Franciſcus Antonius Padaſſus Tabularius Lupienſis, feretro appropinquans odoris præſtantiâ hæſit attonitus beato ex corpore halantis, & decerptum ex veſte illius fruſtulum dedit Lucretiæ filiæ ex febri & pleuritide laboranti; hæc illud capiti & cordi, aliiſque affectis partibus cum applicuiſſet, punctionem ac febrim eo attactu omnino depulit: & quia Deus etiam animantes ſuā

dignatur

dignatur benedictione, magni pretij equum idem Tabellarius cùm haberet multos dies humi exporrectum, & pabuli auerſantem, iacturæ metu valde angebatur; At enim opera Bernardini experta in ſe Lucretia, vocato in ſubſidium familiæ tenuis, ipſius nomine, veſtis fruſtulo etiam equum tangit, qui mox in pedes aſſurrexit pabulum, ſumpſit, & valuit.

Ioſepho Mezzano Lapienſi crus læſum interius, ex obſtructo ante biennium cauterio, turgebat minaciter à medicis tandem poſt exhauſta remedia deſtitutum: quo verò die Bernardinus ad Deum tranſiit, negotiorum causâ parumper domo compulſus egredi, reuerſus in lectum ſe coniicit præ doloris acerbitate ac laſſitudine vix ſpirans, ſed allatâ ſibi ab vxore Viri Dei coronâ, inclamatâque Patris Bernardini, quem pro Sancto haberet, ope ac nomine crus ægrum contingens, humorem ſenſit viditque ex eo cute integrá, tranſpirantem; miratus aduertit ſtatim poſt, exoneratam, ſiccamque tibiam, pelle perinde carnibus cohærente ac ſi nihil vnquam interceſſiſſet noxij humoris; Quare experiundi causâ tibiâ volens inſiſtere & ingreſſum tentans, expeditum ac facilem comperit, teſtatuſque eſt magnâ voce miraculum proclamans.

Significatâ ſolito æris ſono Bernardini morte, ac prædicantibus vniuerſis virum Sanctum obiiſſe, iniquè accepit communes hos plauſus Antonia Quartaria in Viſitationis Cœnobio Monialis; & quid hoc, inquit, Sancti? Sancti Dominicus, Franciſcus, Benedictus: Benardinus haud quaquam, tametſi probus, nec defuere qui corriperent, temerè

impru

imprudentem;ſed in ſomnis vidit ſupplicationem eius honoribus inſtitutam, quod cum etiam dormiens indignè ferret,iteratiſque verbis prioribus, nec Beatum nec Sanctum, duntaxat vocandum occineret Bernardinum, videre viſa eſt extremo in agmine Sanctum Patrem,& ſic audire compellantem. Noſti me ſoror Antonia; quâ negante,ſum, ait Bernardinus,& ſcito,quod non ſum, paucis ab hinc annis me futurum; Quibus exterrita, & expergefacta erupit clamans. Ignoſce Beate, ô parce Sancte Pater Bernardine; & Deum pro me deprecare, atque illum exinde inter Præſides ſuos ſanctos religioſiſſimè coluit.

Irene Toſcania ſeptennis in extremis agebat, quo die vir Dei in cœlum abiit; ea derepente ad tactum coronæ contactu eius dedicatæ perfectè ſanata eſt. Nocte conſequenti Camilla Pandulfa virgo laudatæ probitatis vidit ſemiſomnis velut in Societatis IESV Templo, grandem ſolido ex auro thronum Pontificio ſimilem, inſidentemque illi Bernardinum in Societatis quidem veſte, at Solis inſtar,ex toto corpore,vultu præcipuè ſplendidiſſimos radios vibrantem, palmam verò dextrâ prætendentem,cumque nominatim virginem aduocaſſet,quaſi palmam illi porrecturus,totum ſpectaculum deſiiſſe. Doletuccius Calaber Barrenſis ordinarius Curſor à podagra peſſimè habebatur,is famâ excitus admirabilium, quas Bernardini corpus nondum ſepultum edebat rerum; ô, inquit, Sancte Pater Bernardine, qui viuens mecum toties locutus,toties humaniter egiſti,hos à me abige cruciatus, quibus tam acerbè afficior; eoque momento cum podagrâ dolor planè diſcuſſus eſt.

Margarita

Margarita Sætta Beati Franciſci Tertiana ex ſtaphilomate adnato, ſiniſtri oculi vſum amiſerat, nec audebat ſe Medico credere illud forcipulâ exſcindere volenti. Profecta igitur ad funus Bernardini, poſt fuſas ad illum pro valetudine ardenter preces, & pedum oſculum, rediit, túmque familiares animaduerterunt oculum ſanum eſſe, pedumque oſculo ſtaphiloma penitus diſſipatum.

Proſtàns adhuc in Templo beatum corpus obſeruatum eſt à nonnullis (Pomponio præſertim Guarino; & Franciſco Antonio de Georgio viris nobilibus, & tunc funebris lecti cuſtodibus) ſudare guttulas odoratiſſimi liquoris; deterſo Pomponius primo illo qui eruperat madore; miratur actutum tantumdem comparere, idque iterùm ac tertiò, exſiccatamque ſudariis venerabilem faciem, in iis fragrantiam cum abſterſo humore relinquere, quæ diù tum in illis ſeruata eſt, tum in ſarcophago ligneo, ex quo etiam efflare animaduerſa eſt, cum tertio poſt menſe in aliam capſam transferri corpus oportuit; Quâ item occaſione Iſabella Venturia cruciatu neruorum quatriduo torta, dum iis lignis innititur confeſtim eſt ab eo liberata. Demum ſedis Apoſtolicæ mandato Gonzales De Rueda Epiſcopus Gallipotanus cum eſſet aperto ſepulchro Serui Dei corpus inſpecturus, reuoluendo tapete quo capſa tegebatur multos etiam tùm odor ſuauiſſimus aſpirauit.

***

CAPVT

CAPVT XVII.

Vltimo vitæ anno crebrioribus admirandis ſeruum ſuum Dominus exornat.

VT poſtremo in Actu potiſſimùm triumphant Actores primarum partium; ita ſupremo vitæ actu velut admirandæ; ſanctiſſimæ & compoſitiſſimæ fabulæ mirabilior fuit Bernardinus. Illo enim anno biennis puer Ioſephus Camaſſius cum lugeretur vt mortuus, & iam animam acturo funebria quærerentur, conuenit parens mœſtiſſimus Bernardinum, qui auditâ mœroris cauſâ, ſupplex in genua pro puero concidit ſimulque hoc ipſo tempore reſtituit ſanitati, cuius vt ab ſe defenderet gloriam, tantillum Parenti de Beatæ Irenes goſſipio tradit; abi, inquiens, iam enim filio meliuſculè eſt, verum vt ſeruare Patrona veſtra illum pergat, has illi reliquias adhibe, iuit, puerum valentem, edentémque reperit, ne quid tamen ſeciùs quam præceperat vir Dei, faceret, goſſipium puero illigauit.

Catharinæ Monfortiæ Lupienſi ſiniſtrum oculum epiphora obduxerat, quartóque iam menſe viſum abſtulerat, venit hæc in Societatis Templum, ac per ſocium Bernardini (qui mouere ſe loco non poterat) eius ſe precibus commendauit. Reſpondit Bernardinus, conſideret mulier, certò enim viſum recuperaturam: hæc ille renuntiat expectanti, & de Patris capillis ſimul aliquid tra-

dit,quod læuo ab ipſa appreſſum oculo facultatem videndi mox illi reuocat, ſed valde imperfectam & quaſi per nebulam; tum diſcuſsâ paulatim amuleto eodem albugine paucis diebus planè conualuit.

Doctor Bartholomæus Moria, vitæ quod imminebat diſcrimine cognito, patruum rogauit quem habebat in Societate Bernardini preces vt ſibi expoſceret,confirmauit expoſcenti Pater Bartholomæum haud dubiè periculo commodè defunctum;ſuggerenti verò, futurum ei non paruo ſolatio ſi quid ad illum mitteret; ſubiunxit magnâ ſimplicitate bonus ſenex, nihil ſe illic videre præter pallium ſuum, quod ,inquit, ſi voles, ad eum mittere per me licet. Pallio igitur ad ægrotum quàm celerrimè perlato in horam incidit acceſſuræ febris retulitque diſtinctè Bernardini dicta; ſub quæ religioſi animi affectu, pallio æger ſe inuoluit, febriſque illius confeſtim expers in perpetuum efficitur.

Iacebat Neapoli Laurentius Conſilius tam morti vicinus, vt defectus iam omni ſenſu, muniri ſacris myſteriis non poſſet. Verùm impoſitâ veſtis Bernardini particulâ, tantùm recreatus, quantum opus erat vt æterno inſtrueretur viatico; mox in primum diſcrimen recidit, diúque cum morte colluctans, poſt ſolennes animæ commendationes, mortuo ſimilis efflaſſe animam creditus eſt, deflctus, & ad exequias deſignatus, ad quas ornari tum cœpiſſet, ni foret à parocho dilatum aliquid notante reſidui ſpiritus ex motu accenſæ ante os candelæ. Triduum hæc mortis imago perſtitit, creſcente interim graueolentiâ

blentiâ vitâque nullo aut pulſu arteriæ, aut motu ſe prodente; inſtabat nihilominus apud Deum ægroti parens per merita Bernardini dilecti famuli, cum improuisò per ſe in lecto reſedit, exclamauítque contentâ voce. Macti, macti animo eſte; nunc enim non morior, ſed vitam debeo Patri Bernardino poſtulatóque cibo, ac datis reparatæ vitæ indiciis, tunc quidem à Medicis tanquam Lazarus alter agnitus eſt, ac breui deinde omni ex parte reualuit.

Victoriæ Pepiæ nondum, quinque annorũ puellæ ita pedibus captæ vt nec progredi poſſet neque conſiſtere Iulius Pepius à Collegij Ædituo, Bernardini aliquid petiit; Tibiale, & arundinem accepit, & hanc filiolæ manibus, illud tibiæ inſeruit, adiectis in Bernardini honorem Litaniis; & ecce puella in pedes erigi, ambulare, quamuis initio non ſatis expeditè ob diſtorſionem alterius tibiæ, ſed hâc denique poſt paulum correctâ, præclarè incedere.

Camilla Ludouici Antonij Tafurij filia ferè adhuc annicula, totum octiduum lacte, cibóque carens repentè ſanata eſt, admotâ Bernardini è veſte particulâ, quam in eum finem infantis mater à pio quondam ſacerdote habuerat.

Cardonia Camaſſa primo partu dolores patiebatur ſæuiſſimos; miſertus coniux tertio iam die cum iis conflictantem, accurrit ad ſenem auxilij gratiâ; veſtis ſuæ fruſtulum ſenex tradit, vxori reddendum, pariturę quidem è veſtigio, vt aiebat, ſed cum maximo cruciatu; oſculata eſt mulier ſacrum pignus, vocatóque in opem nomine Bernardini, infantem mortuam illico eiecit, ac ipſa

exanimis cum aliquandiu iacuiſſet, collectis viribus de cætero valuit.

Tærenti Aurelia Fernandina ex malignâ febri iam morti proxima, ſacróque paſta viatico, erat inungenda; huic fratris filia ex induſiolo Bernardini ad oſculum obtulit, recitatáque ab iis qui aderant, oratione Domini, & Virginis ſalutatione, collo eius appendit; vnde puncto temporis cœpit mitiùs habere, ſacram diſtulit vnctionem, breuíque poſtea è lecto ſurrexit.

Ibidem Alexander Maragnius tam proſtratis ex morbo viribus cum eſſet, vt nequiret exhomologeſi ſe ad obitum parare, ſimilis tactu amuleti, iiſdémque precibus, vt potuit, prolatis, cum ſudore copioſiſſimo, vitæ periculum expulit.

Præſes Regij Tribunalis Hieronymus Natalis articulari morbo diu excruciatus leuari ſe dolore ſentiebat quoties veſtis Bernardini ſegmento tangeretur.

Franciſcus Veraggius Puggiardenſis, quod eſt in Hydrunto Caſtellum, iam inde à puero dolores capitis tolerauerat peracerbos; hinc ſemper cum palleret, ac ſtrenuam operam nauare ſtudiis nequiret, quæ apud Societatis Patres frequentabat, conuenit Patrem Bernardinum, eiúſque orationibus calamitatem illam commiſit ſuam, ad quam remedia omnia incaſſum fregerat. Signato Pater cruce ſanctiſſimâ illius capite, ire ad Aram præcipit Auguſtiſſimi Sacramenti, ac *Pater* & *Aue* illic recitare; paruit, & dolore omni repente profligato ab eo immunis in poſterum manſit.

Tærenti Cæſarem Palladinum vix anno maiorem

rem ſuppreſſa vrina, atrociſſimè diſtendebat; huic admota Bernardini corona illicò ſanitati fuit.

Conſtantiæ Lopeſiæ Toletæ, Neapoli cum lateris dolor eſſe infeſtus conſueſſet, anno æui currentis quinto & decimo, totis ſedecim horis, fuit adeò intolerabilis, vt eam Medici conſumptis iam artibus, deſperarent; ad eam Sacerdos è Societate confitentem audire ſolitus, Bernardini pileolum defert, monétque ſibi piè vt applicet; En autem monitis dum obtemperaret, videt prodigioſam manum, hoc eſt, ſolitariam ac ſine brachio, doloris locum ſibi adſtringentem & hanc non temerè manum credidit Bernardini; ex eo ſi quidem, ita omnis dolor extinctus eſt, vt poſtea nunquam redierit.

Felicianam Stomeriam fatigabat malum eò moleſtius quod exponi medentium oculis verecundia non ſinebat, pauculis Bernardini reliquiis confeſtim euanuit, admirantibus medicis, qui eius morbi auditâ hiſtoriâ, fuiſſe peſtiferum ac per ſe inſanabilem iudicarunt.

Deodata Paratia menſe iam integro manu capta ſic vt eâ vti non valeret, confugit ad preces Patris Bernardini, qui tùm lecto affixus cum eſſet, poſtulanti nuntium remiſit qui diceret, ſe preces rogatas abſque dubio præſtiturum; Quâ ex horâ malo abſcedente, manus vſum liberum recepit.

Fuit Iulio Cæſari Monaco Libellioni Lupienſi filius, comitialis morbi quotidianis acceſſionibus miſerè obnoxius ex quo fiebat, vt exanguis ſemper, & decolor appareret. Eum tandem parens mœrore, ac miſericordiâ ſtimulatus inter brachia

ſublatum portauit in cubiculum Bernardini, fusè, flebiliterque calamitatem eius narrans; hunc detentus lecto Bernardinus, cum cruce ſignaſſet, ita perſanauit, vt nunquam deinceps eo morbo tentatus ſit.

CAPVT XVIII.

Diuerſa ſpecie diuerſis viſendum ſe exhibet Bernardinus.

IAm tot iis quæ recenſuimus, & dicturi nunc ſumus beneficiis vitæ ac valetudinis inſtauratæ, id quoque addidit plenus effusâ charitate Dei ſeruus, vt ſe mœſtis e cœlo præſentem & afflictis ſæpiſſimè ſiſteret, ſuáque illos iucunda ſpecie recrearet, de quo conſignata ſunt autoritatibus publicis & à fide dignis excepta quæ ſequuntur.

Narrabat Ioannes Franciſcus de Mariis, ſibi, dum Maſſæ Parochum ageret, nocte quadam adactum palmo tenùs in vmbilicum venabulum, & quatuordecim vulnera impacto ligno, capiti inflicta, cranio multis locis effracto, aduocatum Patrem cui confiteretur, ſed prorumpente in os copia ſanguinis, nequiuiſſe; duntaxat ab eo, in diſceſſu, Bernardini pileolum accepiſſe, quem ſibi imponeret. Sic ergo in extremis verſanti adeſt Bernardinus, ponè Virginem Dei Matrem ab Opera dictam, prouolutus in genua, illamque pro iacente orans, qui ab iis audiuit, ad ſananda vulnera adeſſe, à Virgine autem iuſſus, de oleo ſumeret,

quod

quod coram eius imagine ardebat idque vulneribus allineret. Quo facto adeò refocillatus eſt, vt ante octauum abhinc diem omnino ſanus euaſerit.

Biduo quam Pater è viuis abiret, Cæcilia Vigneſia ægrotans, verſus lecti partem defixos oculos mœſtiſſima tenebat, admonitaque ab ſorore, vt ſe ad aſtantes conuerteret, negauit licere, quod Patrem Bernardinum in cauſæ quæ tunc agebatur præſidium vocaſſet. Quibus verbis quid vellet, non diu latuit, nam ore hilari vltrò poſt modum conuerſa, confectam dixit ſuam in cœlo cauſam, & quem in ſublimi gloria viderat Bernardinum, ob id coram Deo multum ad eam contuliſſe, quod pridem apud illum vitam omnem confeſſione ſacrâ expiaſſet, duobus itaque poſt diebus alacritate magnâ ad Deum euolauit. Dorothea Albertina in Cœnobio S. Hieronymi Neapoli Monialis ſcalarum è gradibus prolapſa dextrum brachium non vno loco fregit, manúmque inſuper luxauit, hinc tanta humorum colluuies vt totum corpus cruciaret Quare petita Bernardini, quem ſingulariter colebat tabulà ſuas ad illum effudit querelas; ſed vertente iam octauo die, cum præ doloribus animo linqueretur, vigilanti adſtitit Vir Dei, reductóque modicè conopæo, ſereno vultu affirmauit, velle ſe omnino eum reſtituere ſanitati; ac inde quidem mali grauitate non mediocriter eſt leuata, ſed intra octauum conſequentem diem ex eo ſic perſanata eſt, vt nec minimum eius veſtigium retineret.

Margaritam Spedicatam Lupienſem pleuritide ictam vehementi, alterâ morbi die, vitalem

medici negabant, vnde Sacramentis communita, vſuque ſenſuum defecta cum morte confligebat, verum ceruicalis, cui incubuerat moriens Bernardinus, contactu, ſenſibus redditur, Bernardinum videt, auditque conſolantem, ex quo tantùm cepit leuamenti, vt breui poſtea pulchrè valens, ad eius ſepulchrum rem geſtam tabulâ conſignarit.

Quo tempore Gonzales De Rueda Gallipolitanus Epiſcopus cauſam ordinabat pro futurâ Patris Bernardini in Sanctorum canonem cooptatione, interrogauit aliquot Moniales è S. Ioannis Cœnobio. Atenim, Aurelia Venturia multorum admirabilium conſcia, ſed religione ac metu ducta, veri fortaſſis præter mentem, in tanto negotio deflectendi, ſiue aliam ob cauſam nolens interrogationibus ſubiici, has voces ſibi dici audiuit: I modò Aurelia, vt de acceptis à Patre Bernardino beneficiis & miraculis, die craſtinâ teſteris; quod ipſa fidenter & omnium prima dum præſtaret, hanc ab ſe auditam Patris vocem primo loco narrauit.

Syluiam Mareſcallam dolores capitis annis pluribus exercebant, iis aliquando ſub ſerum diei, de Patris reliquiis tantillum applicuit, expetitâ per preces illius beneficentiâ, nocte verò illum dicentem ſibi vidit; conceſſi filia, quæ petiſti, cumque illuxiſſet, ſanam ſe penitus eſt mirata.

Ioannes Franciſcus Salicius Sacerdos Lupienſis ad interrogata primus vocatus eſt cauſæ quam diximus inſtruendæ. Poſt quæ illi de nocte viſendũ ſe præbuit Bernardinus, paulúmque ſubmoto lectuli tentoriolo, Totã inquit, diem meâ causâ laboraſti, ad interrogata reſpondendo, habeo colla-

tæ

tæ operæ gratiam, quibus dictis tentorioli laciniam loco repoſuit.

Ioannes Andreas Stoia Clericus Lupienſis à Medicis depoſitus, florem accepit ab amico de Bernardini tumulo ſublatum, piéque oſculatus in ceruicali repoſuit, cumque inſomniâ laboraſſet, tunc ſtatim in ſomnum ſolutus eſt, viditque dormiens dicentem ſe eſſe Bernardinum, ad eum curandum veniſſe, cuius ipſi argumento fore, quòd ſublatum de ſepulchro florem non eſſet in ceruicali reperturus; nam ſe illum deferre ad S.M riæ Leuchenſis, cuius auxilio iacentem ſanaſſet, excitatus Ioannes florem nuſquàm inuenit licet curioſiſſimè requiſitum, ſed eam odoris ſenſit fragrantiam, vt quicquid eſt in terris odoratum præ illâ faſtidiret: Exin meliuſculè valere, votoque geſtundæ faſciolæ concepto, quæ ſui vtriuſque effigiem ſoſpitis haberet; nouo tamen ſub veſperum appetitus eſt inſultu, verum imaginem Bernardini religioſo oſculo veneratus acceſſionem morbi inhibuit, breuique vires omnino reſumpſit.

Anna Bozzia, exhauſtis incaſſum Medicis luculiſque, Sacramentorum remedia ſuſceperat quibus votum adiunxit Bernardino, ſi conualeſceret fore vt argenteam laminam tumulo eius appenderet, votum lethargus ſecutus eſt, & ſecutura mors credebatur. Dum igitur à Sacerdotibus ſolennis animæ commendatio obitur; en ægrotæ ſpectandum ſe dat Bernardinus, & his eam verbis compellat; ſecura ſis, filia, ſanabere, & ſecundo euentu ægrotatio claudetur; ſub hæc cœpit valere leuius, & viſum præſentibus referre, nec

diu poſtea priſtinum habitum integrauit.

Camilla Martinia Neapolitana periculoſiſſimos in partu dolores non ſemel experta, iterum deinde partui vicina Bernardini opem implorauit aſſumptâ ſecum de reliquiis eius particulâ; & ſtati quidem venere cruciatus, ſed tolerabiles, ſic vt eſſet obſcurum, aliáne ex causâ, an ex partu propinquo naſcerentur; in iis ad quietem cum ſe in ſedili collocaſſet, antequam ſomno planè concederet, ſenem vidit ſcipionis vice canna fultum, audiuitque hortantem; nihil angeretur; edituram enim, acceptum Deo ſeruum, & vix horæ quadrante præterlapſo, maſculum peperit quem obſtetrix ſalutari aquâ tingere abnuens, vt qui vitæ expers cunctis videretur, perſuaſa eſt à matre, Bernardini verba referente; Tinctus itaque tres annos vixit, & caſtam primigenij candoris prætextam in cœlum reportauit Deo illic æternùm ſeruiturus.

Trimulus puer Leonardus Farſanitus, Bernardini die anniuerſario in foſſam decidit quadraginta palmis viuo in ſaxo excauatam, præcepſque caput pauimento alliſit, vociferante interim quæ ruentem videbat auiâ, adiuua Pater Bernardine; iacuit mortuo ſimilis, & ab iis qui multi accurrerant pro mortuo habitus; re cognitâ, mater, vt erat in Collegij Templo, ad Viri Dei ſepulchrum procidit, ſupplicans filio vitam daret; funibus puer, decursà iam horâ, extrahitur frigidus, rigens, cadaueri propior, quam corpori, quanquam eſſet veruece recens iugulato ad ſuſcitandum calorem conditus, exili tamen deprehenſo pulſu, viuere adhuc Medicus edixit, ſed vitæ in poſterum

ſpem

ſpem nullam eſſe. Nocte ſubſequenti anxiè excubans filiolo mater, ſomno ac mœrore nihilominus victa, videt primo illo in ſtupore Bernardinum lugere prohibentem, iam enim filium ſaluum eſſe; viſo eo nuntio excitata ad filium aduolat, qui & ipſe, ne lugeas mater, inquit; Eccum ſenem manu cannam geſtantem, & hoc temporis puncto tam perfectâ ſalute donatus eſt, vt lapſus præcedentis ne minimum quidem indicium vllâ in parte corpuſculi remaneret.

Ferrantius Venturius, Baro moleſtiſſimâ oppreſſus pituitâ, probè vigil, ſtantem eumdem præ lecto conſpicit, & ſe conſolantem, ſpondentémque fore vt ſanus quamprimum inde exurgeret, quod re ipsâ eſt factum.

Ioannæ Capuanæ Comiti Altæ - villæ vaticinabantur Medici prolixitatem morbi quo detinebatur, ſed proſperos tandem illius exitus; At ecce mane die quadam cum Patri vehementer pro ſe ſupplicaſſet, videt intrantes cubiculum amœnâ ſpecie adoleſcentes duos, Societatis cultu, qui aiebant ſe mitti à Patre Bernardino, vt renunciarent eam ab ipſo expectari foréque illic, quàm vbi tunc eſſet commodius; Illa Lupienſem habitationem ſuaderi rata lecto ſe affixam negauit poſſe illò proficiſci, verum iuuenes diſertè explicant, nequaquam de Lupiis agi, ſed de loco longè meliori, vbi eam opperiretur bonus ſenex, quibus dictis videri deſierunt, ipsáque tum demum intellexit, breui ſe de vita migraturam, ſed illò, vbi famulus Dei iam degeret, quod illam incredibili gaudio ad vſque obitum perfudit, & magnâ beatę immortalitatis fiduciâ: hoc verò multis quod diximus

ximus

ximus ipſamet retulit, addens iuuenes illos arbitrari ſe fuiſſe Angelos.

Ioannem Franciſcum Grandium ſedecim annorum iuuenem maligna febris inuaſerat, & apud Medicos quinta die, morte poſt biduum adfuturâ damnarat. Is Bernardini pileolo capiti inſerto, magnam primum ſanguinis copiam è naribus profudit, ex quo ſpei nonnihil viſum eſt Medicis affulgere, ſed ingraueſcens ad ſeptimum diem, octauo cœpit cum morte confligere, atque hîc illi ſpectandum ſe præbens Bernardinus, animos addidit, ad ſanandum illum veniſſe affirmauit, & quam gerebat arundine tetigit; quæ deinde puer ediſſeruit familiaribus, ac poſt acrem cum morbo pugnam, naturâ vincente, incolumis fuit.

Decumbebat Lupiis ægrotus Ioannes Dominicus Coloſius, & lacunar cubiculi cum tædio ſpectans Bernardini manum implorabat, qua ipſa in precatione Viri Dei velut in lacunari pictam imaginem cōſpicit magnâ animi ſui voluptate, nihilque ambigens, quin ſibi ſoſpes adueniſſet, mox vires collegit, febrimque penitus excuſſit.

Claudebat extremam vitæ periodum Claudius Recuperus ſacris Eccleſiæ myſteriis ritè comparatus, cum ſenis præſidium, cuius tenebat effigiem, ex intimis viſceribus nec fruſtrà orauit; huic enim ſe ſtatim videndum exhibuit, conſolatus eſt, ſpe dulci fouit, repentino denique vomitu Claudius, peſtilenti reuulſo humore, momento ſeruatus eſt.

Franciſcum Riccium Neapolitanum, animi gratia cum cognatis in hortos profectum, fera diſtillatio ſubitò obruit, ac ſolo veluti mortuum

afflixit; Tenuit is ſtupor quatuor horarum ſpatium, quibus Victoria Farnia eius vxor in Bernardinum religioſiſſimè propenſa, feruenter precabatur, vt viro propitius adeſſet,& adfuit planè, & quidem ſpectabilis prædixitque ſanandum quantocyus; reuulſus illinc domum æger, poſtridie mane valens ac vegetus ad ſua negotia exiit. Vidit eadem Victoria ægrotans Patrem de valetudine celeri ſibi confirmantem, quam & biduo poſt integram obtinuit. Dixere autem pro teſtimonio hi duo coniuges, ſi quid alteruter peccaſſet, ſolitum illi Bernardinum, in eâ quam habebant illius tabulâ, vultuoſum videri & iratum; contrà hilarem ac placatum, cum quid præclarè ad Dei gloriam geſſiſſent, idque ſibi ſæpius contigiſſe.

Ioſepho Popino author fuerat Bernardinus, vt contra inſultus maligni ſpiritus his verbis pugnaret. Adeſte IESVS & MARIA, nam ſi mihi eritis viæ duces, ſalua erit anima mea. Hic ergo iuratus aſſeruit, contra illos Dæmonum incurſus, quoties his verbis vteretur, toties ſibi Bernardinum ante ac poſt mortem, aſpectabilem adſtitiſſe animantem ſe ad certamen, & ſibi victoriam impetrantem.

Ioannem Dominicum Georgij Lupienſem febris ectica exedebat, cum fœdiſſimâ totius corporis,ſeu leprâ,ſeu ſcabie; Vocabat iuuenis aſſiduè in vota Bernardinum, quem duodecimo ſæculi noſtri anno iam venerabatur quaſi ſanctum;& nocte altum dormienti apparet vir Dei,& cur ſe toties inclamaret, quærit; reſpondet adoleſcens ſe valetudinem illius precibus ambire,idque hac ſolùm

lùm mente,vt in religioſâ familiâ Deo inſeruiret; Videbatur hic Pater propriis manibus precantis faciem tangendo blandè illum erigere; Læto animo eſto, fili, en valetudini priſtinæ te reddo, & lecto ſurgere licebit, ac religioſo ordini nomen dare; matutinis horis euigilans, vires commodas experitur;lecto ſurgit in quo bimeſtri toto iacuerat,Collegium adit,refert ſocio Bernardini quod ſibi contigerat, moxque de capeſſendo tractare incipit Patrum Capuccinorum inſtituto;quod,dato per annum ſanitatis recuperatæ periculo, tandem obtinuit.

Ioannes Antonius Iouanius è Societate Iesv dirâ febri Neapoli æſtuans, & læuâ parotide cruciatus, nec ſomni quicquam nec cibi admittebat, contractis nempe maxillarum neruis. Sumpto igitur Chriſti viatico, erat oleo ſacro proximè liniendus,cum Pater Iulius Cæſar Recupitus eius olim in philoſophia Magiſter,conuenit, rogauit, quî ſibi res haberent;peſſimè, inquit, alter,& ad inſaniam proximè ob perpetuos, & crudeles cum inſomniâ cruciatus; apponamus, ſubintulit Pater Bernardini cannam parotidi (eam cannam Antonius Lupiis ex tulerat)quò tibi ſomnum conciliet, vt ſcio aliis feciſſe; recitatâ de genibus ab iis qui aderant, oratione Dominica, & Virginis ſalutatione, apoſtemati pannis obuoluto arundo applicatur; Mira res, ipſo illo momento reuertens ſomnus horas duas ægrotum refecit; hæc interea ſomniantem videbatur Lupiis inambulare extra vrbem, & dolenter cum ſocio queri, quod præ acerbitate cruciatus pedibus & animo linqueretur; ad hæc ſocius medicinam monſtrare quæ

in promptu eſſet, Patrem ſcilicet Bernardinum ſanctimoniâ potentem, vterque domum è veſtigio redire: ipſe ad Bernardinum aduolare & interpellare illum ſummis precibus pro tam diri tormenti remedio, Pater verò ſolari, animare, extinguendum breui poſt tempore polliceri: ſuſcitatus hic æger ipſâ re docetur haud temerarium fuiſſe ſomnium, ſedato iam tum videlicet magnam partem dolore, dein valetudine ſenſim plenius inſtauratâ.

Nolæ Ioannes Thomas inter primarios nobilis malignâ febri ad extrema perductus, nullique iam ob debilitatem medicamento par, iubet ſibi pileũ adferri, quem ex cubiculo Bernardini pio quondã furto clàm ſubripuerat, eumque ſub ſerum in lecti ceruical magnâ ſpe deponit, nocte cernit præſentem adeſſe Bernardinum, exitij metum certâ fiduciâ mulcentem recuperandæ ſanitatis: Tentatâ manè arteriâ medici tam bellè huic ſubito factum abſque manifeſto miraculo negarunt, vitam nempe in tuto poſitam, emendatúmque cibi faſtidium: Quare is pileum lecto amoueri non ante paſſus eſt, quàm ex eo ipſe incolumis ſurgeret. At quàm glorioſâ, & lucidâ ſpecie fidelem ſeruum Deus oſtenderit nondum attigimus, tametſi hoc Caput procedat longius: ſequatur igitur

CAPVT

CAPVT XIX.

Spectatur à multis lucenti facie Bernardinus.

TOt illuminatum radiis animum nihil adeò mirum eſt in corpus erupiſſe,lucemque ſuam cùm illo partitum: affirmari quidem generatim poteſt,eorum nonnullos qui Lupienſe Collegium rexerunt, contuitos eſſe Bernardini vultum dum oraret lucidiſſimis radiis coronatum: Æditurs verò Franciſcus Hillarius aiebat non ſemel in cubiculo ſe deprehendiſſe luce circumdatum: ſemel verò in Templo dum Litaniis intereſſet. Appulſus Lupios Pater Antonius Beatillus,illumque,vt fit, officiosè amplexus, prohibitus eſt emicantibus è vultu radiis in eum oculos vt conabatur, defigere. Anno ſæculi quinto,Iacobus Brãcaccius dũ Lupiis concionaretur, poſtridie feſti corpori Chriſti ſacro Auguſtiſſimũ Sacramentum ſæpiùs ádiit quod publicè in Templo tum erat expoſitum, ſemperque in Patrem Bernardinum illic Deum orantem incidit, laudauitque magnopere ſenis licet ac debilis prolixam pietatem tam modeſtâ illîc reuerentiâ tamdiu de genibus precantis, quem illuc pomeridianis reuerſum horis, cum ſignum domeſticæ cohortationis reuocaret ſequitur prætereuntem Brancaccius magnâ hominis veneratione, ponéque ſcalas conſcendendo, impelli ſe ſenſit ad deoſculandum quâ veſtigium poſuiſſet, verum indè

inde humo caput tollens videt è toto illius corpore ſcintillas ardentes promicare, quod monſtrariâ Deo ſpecimen credidit; interioris flammæ quam coram Sacramento ex igne ſempiterni amoris accendiſſet.

Ioannes Antonius Negrius Bernardino ad Aram miniſtrans intuitus eſt clarè de illius ore tantum erumpere ſplendoris, vt Solis radio illuminari locus videretur. Doctori Ioanni Antonio Colettæ ſæpius viſus eſt, tum ſacris operans, tum ſurgens ab oratione cinctum multa luce os præferre, ac fidem fecere multi fide digniſſimi; tam ſplendidâ illum poſt precationem ab ſe facie conſpectum, vt eſſet vni de ſuperis quàm mortali ſimilior, ipſique inuicem mirarentur ac dicerent; Eccum alterum B. Franciſcum; En beatum de cœlo Angelum, & his ſimilia.

Affirmat Iulius Cæſar Caſtellanus Iuris Doctor, ſe dum adeſſet celebranti ſplendentem eius contuitum faciem; quod ipſum aſſerens Sybilla Cucurria Tertiana S. Benedicti Monialis, addit, in vtraque viuorum, & defunctorum memoriâ fulſiſſe clarius, séque ad latus concedere ſolitam, vt eâ ſpecie tam gratâ vberius frueretur.

Petronillæ verò Piſacaniæ ad diuinam ſynaxim accedens comparuit tam inflammato vultu ac lucido, vt nuſquam eſſet toto Templo aër quàm circa ipſum illuminatior: Eamdem verò ægrotantem inuiſens Pater nono antequam defungeretur anno feneſtris clauſum mira luce impleuit cubiculum. Ex his porrò quæ ſtylo hûc ſumus vſque proſecuti facilè eſſet conficere quantâ foret vulgò apud omnes opinione ſanctitatis; ſed hoc

ſeorſim vt explicatius per ſe cernatur, peculiari tractatione eget, quam proximo capite ſubiicio.

CAPVT XX.

Quàm eſſet ſublimis & ampla de Bernardini ſanctimoniâ exiſtimatio omnium.

ETſi ferè ita vſuuenit, vt rarus ſit inter Dei ſeruos qui obtrectatoribus careat, ſed de Bernardino dici ex vero poteſt. Non erat qui loqueretur de eo verbum malum; viſuſque eſt Deus hoc illam præmio ornaſſe quâ inter cætera fulgebat bonitatem, benè de omnibus tum ſentiendi, tum loquendi, itaque viciſſim ab omnibus verus Dei ſeruus, ſublimis vitæ, præſtantiſque virtutis, primoribus iuxta & plebeiis, quin & Societatis æmulis habebatur, qui ſi occœpiſſent, vt nimis ſæpe fit de noſtris hominibus obloqui, & ſuum ſingulis aptare ſymbolum; cum ventum erat ad Patrem Bernardinum; At hic, inquiebant, alter ab iis eſt, ac de illo numero demendus, verè bonus, planéque ſanctus. Et contigit profligatiſſimum hominem monitum dum ludit, è Noſtris duos illàc præterire, malè pereat, inquit, quantum hominum horum in orbe eſt, excepto, ſubiecit confeſtim, P. Bernardino. Tam latè verò eius manabat fama, vt vbi quis Lupiis aliò procul aduentaret, fatigaretur percontando quiſnam eſſet is Pater de Societate tam inſigniter ſanctus, & prædicarentur Lupienſes tanto habitatore, tanto Dei munere beati.

Hunc

Hunc P. Ioannes Baptiſta Piſcator, eximiæ virtutis exaggeratæ vir, ſolâ conſtanti notum famâ; Tyronibus noſtris quibus diu præfuit; in exemplar dabat. De hoc Externi, de hoc Noſtri multa requirebant, vbi quis Lupiis Romam aduenisſe ſciebatur: In hunc veluti ſanctum ferebantur pia omnium ſtudia; & veneratio, tum ob mirè geſta, tum ob præcipuum pauciſque conceſſum quem ſpirabat ſuauiſſimæ ſanctimoniæ odorem, ac præſentiæ vim, quâ vnà mentes ſenſu doloris ſalutari, pietatis, vitæ melioris, ſanctorumque operum incendebat. Franciſcanus Theologus ex Obſeruantia ſtrictiori, aliíque nonnulli iureiurando confirmarunt, donatum cœlitus Bernardino, vt eorum qui ad ſe adiiſſent perturbatam conſcientiam, agitatam ve prauis impulſibus mirabiliter ſerenaret; quod expertus teſtari potuit religioſus ille Theologus, vtpote illi dum adhuc in ſæculo ageret ſolitus confiteri, ac poſt initum ordinem familiariter illo vti.

Narrabat de ſe Nardenſis Medicus, ob incredibilem beati Viri modeſtiam ſolo eius aſpectu ſe adeò captum, vt exin perpetuò veneraretur quaſi ſanctum, quod & alij de ſe confirmarunt. Ciuis quidam Nardenſis Societati parum æquus Lupios appulſus Dei tamen ſeruum cognoſcere voluit, inuenit in lecto ægrotantem; illóque aſpectu ſic emollitus eſt, vt pios liqueſceret in fletus, multo eius manus oſculo lamberet, ſæpe illi precatorios globulos admoueret, quos hodiéque pro reliquiis carè ſeruat.

Dux verò Nardenſis Beliſarius Aquauiua referre conſueuerat; vt optimum ſenem primùm vidit, cor

ſibi tanquam cœleſti radio verberatum, quo ad reuerentiam illius eſſet magnopere permotus, ex eo vt ſanctum ſemper obſeruaſſe.

Magiſter quidam Conuentualium Minorum, iam tum Neapoli cum philoſophicis operam daret Bernardinus, paucula cum eo in egreſſu ſcholarum collocutus; arctè complexus, frontémque deoſculans, Sanctum altâ voce appellauit. Beatus Andreas Auellinus Theatinus in Societatis Collegio hoſpes, Patribus fatebatur, ſe Bernardini charitatem & humilitatem cum Lupiis cerneret, exiſtimaſſe illum ſanctum. Complurium verò aſſertione conſtat, dum miſcerent cum eo colloquia, non de diuinis modò rebus, ſed & promiſcua, vltrò ſe collectum ſenſiſſe animum, guſtúmque noui ad virtutem feruoris. Alij cœno ſuorum criminum ore tenus immerſi, cum ad eius pedes ea confeſſuri, genua curuaſſent, tanto illorum dolore vrebantur, vt toti in lacrymas ſoluerentur. E noſtris quidam fragore tonitruum terreri ſoliti, in eius cubiculum pro aſylo, tonante cœlo ſe abdebant.

Multi cum Lupios aduenienſſent, ſanctum ſibi oſtendi poſtulabant, de quo in patriâ inaudiſſent.

Iam verò hoc nomen ita conſtans ſanctimoniæ ſingularis cum inualuiſſet in hominum animis, aſſiduam ipſi literarum ſeu legendarum, ſiue reddendarum creabat occupationem cum multæ ad illum vndique ſcriberentur ab conſulentibus & expoſcentibus eius preces. Bellarminus certè tam excelſæ virtutis ac ſcientiæ Cardinalis quàm orbi notum eſt, de tribus illum conſuluit, quibus nihil ſibi maius ducebat & grauius, nimirum: An mor-
tiferè

tiſſerè peccaſſet Archiepiſcopatu Capuano quamuis inuitè admittendo? An deberet illum abiicere cum ſe oneri eius cenſeret imparem? An poſſet eſſe de ſalute ſecurus? Ad quæ Bernardinus eâ prudentiâ reſcripſit, vt eius epiſtola magnæ Bellarmino conſolationi fuerit.

Claudio verò Aquauiuæ religione inſigni & ſapientiâ viro, affectâ iam ætate de abdicando Generalis Præpoſiti munere quærenti reſpondit, ſe poſt commendatum Deo negotium, intellexiſſe illam abdicationem ex Dei gloria, & Societatis bono haud quaquam fore, proinde aliò mentem conuerteret.

Sacerdos de Societate Neapoli diu in Philoſophia & Theologia profeſſor, tam altè de illo ſentiebat, vt niſi de genibus & nudo capite ad illum non ſcriberet, imitatus in eo Xauerium S. Ignatio ex India ſcribentem.

Suarez non virtute quàm fama, & doctrina minor ad eum litteras anno ſæculi quinto Româ dedit, quibus infimis precibus rogabat impetrari ſibi à Domino conſenſionem voluntatis propriæ cum diuina, & animum quibuſuis in caſibus acquieſcentem vni Deo illos approbanti. Spero autem, concludebat, hoc boni quod ſolum optabile eſt in hac vitâ, me Reuerentiâ Veſtrâ intercedente potiturum.

At Vincentius Gonzaga Dux Mantuæ paulo antequam è viuis abiret, in hunc modum ad illum ſcribebat. Proiectus ad Paternitatis veſtræ pedes illam rogo, vt mihi tantorum conſcio peccatorum Deum propitiet. Dux autem Victrienſis Fabritius Sangrius, agens piorum quæ ab illo ac-

cerat munuſculorum gratias, ſic eum compellabat; Accepi ea, inquit, cum multâ, vt par fuit, veneratione, pietate, ac reuerentia, optauique coram, illius manibus pedibuſque oſculum præbere, quod per has ſaltem literas exequor.

Ioanna Coſcia S. Agathæ Dux, Chare mi Pater aiebat, deiecto in terram vultu, abs te veniam, poſco, & mille oſcula eius pedibus affigens, rogo, vti digneris mihi benè precari.

Dorothea Spinellia Altauillæ Comes, volui, ſcribebat, denuò hac mea epiſtolâ Reuerentiæ veſtræ pedibus aduolui, & Dei amorem interponens, ipſam, quàm poſſum ſtudioſiſſimè obſecrare, vt pro me Dominum precari ne abnuat.

Quas verò reddebat ad varios literas ab iis, vt plurimùm excipiebantur magnâ eius obſeruatione, ac ſeponebantur velut ſacræ. Ad Scipionem Rouitum Regium Neapoli Conſiliarium cum ſcripſiſſet, hoc ab eo reſponſum habuit, Erubui, ſi quiſquam alius, maiorem in modũ, inſperato charitatis ipſius officio, & gratiſſimæ pietatis, quo attollere reorum maximum dignatur ad perſpiciendas miſerias proprias offenſionéſque apud Deum; expleri ſatis baſiando ſolo non potui, tanti boni grates rependens Immortali Deo, & aſſeruaturus reliquiarum loco quas ab ipſa habui literas.

Lupiis Pater in Epiſcopalem Eccleſiam ierat Leonardi Bellij infantem filiam ſacro baptiſmo luſtraturus; illic confertiſſimus populus antiquam pridie Epiphaniæ ſpectans ſacri fontis benedictionem; ſtatim ad Patrem conuolare, ambire, pallium, veſtemque oſculari. Die autem Ve-

neris

neris ſáctiori ad Crucẽ cum Noſtris adorandã procedens, in Confeſſionum Tribunali galerum reliquerat, & illuc item à multis accurri, baſiari ab iis pileus,& capitibus reuerenter imponi:Noſtrorum non pauci oſculabantur de genibus loca illa quæ ipſe calcaſſet; Multi verò quorum excipiebat noxas,abſente illo, Tribunalis ſedile,ac podium. Pater Ludouicus Fidelis è Societate, illius ſanctimoniam apprimè doctus, optauit Lauretum,inde Carpos adire, vt tanti viri cunabula, & cognatos videret; ob id media brumâ & ſexagenario maior cum Romam aduenilſet,vetitus eſt à Præpoſitis Generali tàm pronum vitæ periculum vlterius tentare,ſat ergo habuit,quando aliud non licebat, Româ literas dare ad Ioannem Baptiſtam Realinum Bernardini germanum ſuæ in Dei ſeruum obſeruantiæ ſummæ teſtes. Hæc porrò animis omnium impreſſa eius opinio pleroſque omnes pertrahebat ad poſtulandas eius preces priuſquam longinquiori itineri, aut negotio difficiliori ſe traderent, & fuere qui centum milliaria conficerent, ad exquirendum eius conſilium, benedictionem, & patrocinium apud Deũ. Stephanum Perronium Lupienſem iturum Romam,Dei & egenorum causâ,terrebant æſtus caniculæ, Romam intrantibus lethales; confirmauit dubitanti Pater,eius rei causâ viam ineunti, nec Romæ quidquam,nec in itinere occurſurum, Dei quippe miſericordiam ab eius capite infauſta omnia auerſuram, qui pauperibus laboraret; Ergo fauſtâ Patris munitus adprecatione Iunij 22. profectus eſt,hæſit, rediit, vbique felicitate multâ vſus. Comes Beneuentana, eademque Neapoli

Proregina, in Hiſpaniam profectura orauit Primariam fœminam Lupienſem, quæ Neapoli degebat, vt ſibi ad iter cōciliaret Patris vota; Reſpōdit huic Pater petita ſe facturum, & ex Hiſpania ſcripſit poſtmodùm Comes ſe non potuiſſe iter felicius ſperare. Lupiis clarus Claudius Antollietus quopiam exiturus precationem fauſtam magni ſenis nunquam omittebat, idemque Noſtris in vſu erat quotquot è Lupienſi Collegio diſcederent. Scripſerat Lupios ad ſobrinum Lucretia Petrazzola, vt à Bernardino benedictionem, preceſque impetraret, pro fauſto mariti in Hiſpaniam diſceſſu, quem, quòd eſſet Regni adminiſtratoribus accenſitus propediem cogitaret; Securum fecit ſobrinum Pater, Deo ſe pro illo ſupplicaturum nominatim, vt cui valde longinqua incumberet peregrinatio; deinde, probus eſt ſubiunxit Chriſtianus & ob labores diù benè poſitos confecturus eſt ingens iter, vt à Domino muneretur, quæ verba hominem pupugerunt ſuſpicione haud vanâ triſtis caſus; De ſingulis tamen conſobrinam fecit certiorem, ipſáque clam tandiu habuit, dum poſterâ die redditarum ſibi literarū febri coniugem tactum vidit; Tunc enim reſponſo Bernardini longum iter ſpondentis, illum ſolata eſt, verùm die ſequenti æger accerſitæ vxori, Pater Bernardinus, ait, eſt inſigniter ſanctus, & nocte proximâ eius beneficio intellexi profectionem illam, de qua is dixerat longinquam, in aliam vitam ſuſcipi oportere, nolo tamen id feras ægriùs, ſed diuinam potius reuereare voluntatem; tantum cedo mihi confeſſarium, cum quo me comparem ad Chriſtianè moriendum, quandoquidem Pater

moriturum prædixit; reſcripſit mulier ſobrino hæc omnia. Illa Dei ſeruo expoſuit, petiitque non nihil ex Beatæ Irenes goſſypio; verùm eo nihil iam eſſe opus, ſed precibus cum diceret Pater; An fortè (refert alter) Dominus Didacus (quod erat ægro nomen) iam fato functus eſt; ſumus, excipit Pater, mortales quotquot ſumus, ſed cape has Beatæ Franciſcæ viduæ Imagunculas geminas; cognatæ alteram, Lucretiæ, alteram parenti dudum viduæ, tranſmitte; hortaréque illas ad eius ſanctæ peculiarem cultum, cum non ſit admodum ab ea diuerſa illarum conditio, & reſcitum eſt poſtea dum hæc loqueretur, iam viuendi finem ægrotum feciſſe.

Manante in dies latiùs Bernardini famâ cepit multos deſiderium viros graues, & autoritate præſtantes eum Lupiis amouendi vt tanto & ipſi theſauro fruerentur. Euerardus Mercurianus Societati Præpoſitus Romam; Carpenſes in patriam; Lemenſis Comes Neapolim; alij aliò certatim trahebant, Deo interim Lupiis retinente; hominibus verò quem ad ſe pertrahere nequibant per ſe aut per literas adeuntibus quibus eius recordationem, tutelam, preceſque ad Deum flagitabant, præter illos enim quos memorauimus. Squillacenſis Princeps reſpondens epiſtolæ qua ſe illam ſpondebat habiturum coram Domino Deo commendatam, hoc ſibi promiſſo videri ſcripſit Inferorum ſuppliciis exemptam, quæ toties eſſet commerita, obteſtans per Chriſti vulnera, vt ſuo ipſam patrocinio, & oratione ſemper dignaretur.

Iulius Maſtrillus Maioris Tribunalis Iudex ſuis ad eum inſeruit litteris, nihil bonorum ſibi deſu-

turum quæ poſſunt ab homine optari dum in eius mente viueret, ac certo credere hac eius tutelâ conciliandum ſibi quidquid in hac poſſet, vel in alia vita conſolationis & gratiæ haberi. Omitto cæteros magnæ dignitatis, virtutis, & doctrinæ viros, qui procul ſibi eius opem quærebant. Verùm ſe Lupios alij conferebant, vt eum viderent & alloquerentur, quod incredibili præſtabant veneratione, iſque illos viciſſim mirè ab ſe contentos dimittebat. Inter hos Aleſſanenſis Epiſcopus Canonicus Regularis tam ſe illi demiſsè inclinauit, vt multis viſus ſit humi genu flexo eum ſalutaſſe. Bellarminus Societatis Neapoli tunc Prouincialis (poſtea Cardinalis) cum primum Lupiis Collegium eſt ingreſſus, ad ianuam ſubſtitit; Interrogauit quis eſſet Bernardinus, nam ſocij omnes ad excipiendum deſcenderant, indicatóque ſibi, in genua procidit; procidit pariter bonus ſenex, & per mutuos amplexus ſuam alteri alter, vterque omnibus afflauit charitatem. Alexander de Montibus Acaiæ Marchio, poſt ſuam bello Catholicis Regibus Philippo II. & III. probatam in Hiſpania virtutem, demum Lupios redux non ante domum ſalutare quam Bernardinum ſuſtinuit, prohiberique penitus haud quiuit, quin poſitis genibus oſcularetur eius manum. Idem fecit Franciſcus Pignatellus Marchio Spinazzolæ Proregis titulo, & in Barienſi, Hydruntinoque tractu Inſpectoris, Lupios deſtinatus. Sæpè Venetorum Clariſſimi ad Lupienſem oram applicitis nauibus exſcenderunt, & millibus ſeptem vt Patris aſpectu fruerentur Lupios contenderunt, ſuntque illum inuſitatis ſalutationis honoribus proſecuti.

Ioannem

Ioannem Thomam Maſtrillum & Iulium Cæſarem Albertinum ſola cupido agendi cum Patre, de animi rebus, Nolâ Lupios traxit; Eadem Bario Nobiles nonnullos, vt vitam à puero apud illum confeſſione ſacrâ retexerent; quorum vnus Hieronymus Doppola Patri cuidam ex Noſtris de cauſâ itineris aliquantò poſt requirenti, cum eam fuiſſe reſpondiſſet, exomologeſim vitæ omnis Bernardino iudice obeundam; noſtra, ſubdebat, profectio in id vnum tendebat, vt Patris Bernardini conſpectu gauderemus, in quo à nobis notatum eſt nihil quod perfectâ non eſſet demiſſione ſui & charitate, &c. ſingulare; intuendo certè atque colloquendo perinde afficiebamur, vt ſi cum ſancto verſaremur; Equidem pauca de illius rebus quæ mecum aſportaram, ægrotantibus multis fuere ſanitati, præſertim in partu conſtitutis. Indidem quoque de Maſſiniorum ſtirpe vir acutus cum Patrem conueniſſet, egiſſentque inuicem ſatiſdiu poſt officioſum digreſſum iam ſolus, ac ſtupens, cœpit crucem ſæpius formare, mirantique Noſtro à quo deducebatur, certò ait hic Pater homine maior eſt, vnius ſiquidem me commonefecit, cuius mecum ſolus conſcius eſt Deus præterea nemo. Auditis frequenter quæ de Patre circumferebantur Setrinius cæcus ad illum etiam venire ſtatuit, experturus & ipſe, ecquid remedij nanciſci apud illum poſſet, quanquam cæcitatem ferebat patientiſſimè valdéque Christianè: Erat hic patria Romanus, fabrili arte Barienſis, quâ diu factitatâ, orbatus oculis fuerat, hunc ergo Pater cum cerneret, gratularetúrque illi aduentum ad B. Irenem, cæcus ingenuè, ſe Beatæ illius

ne

ne nomen quidem tenuiſſe, ſed veniſſe tam longo itinere ad P. Bernardinum, vt ſuis luminibus medicinam ab eo inueniret. Sub quæ illi Pater, bonâ cum Rectoris veniâ, hoſpitium in Collegio detulit, in quo vicino Patri cubiculo diuerſatus eſt diebus tredecim, ſancto ſene illum quotidie ſæpiùs viſente, abluentéque oculos & manus, ac piis ſermonibus refouente, omnique humanitatis officio. At cæcus etſi nihil prorſus valeret diſtinguere, Patrem nihilominus perbellè cernebat, eiuſque ſpeciem tàm ſibi graphicè animo impreſſerat, vt quaſi oculis vſurparet, ita illum præclarè deſcriberet: Quin Patrem, vt erat ſolitus, aliquot panis micas, & aquæ vaſculum ad feneſtram auiculis ponentem, è cubiculo ſuo optimè diſcernebat cæcus, & eo celebrante communicaturus ſcitè animaduertit ſeruatam ſibi ſumptæ hoſtiæ maioris partem, quòd paratam minorem hoſtiam cogeretur pater peregrino dare, præter opinionem accedenti. Die autem Sancto Pentecoſtes, illius oculis, auribuſque (nam his etiam ægrotabat) cruce ſæpè luſtratis, cum illi Pater iam fieret proximus, Euchariſtiam porrecturus, vidit illam maximè diſtinctè ſplendore, & radiis cinctam, quibus Patris manus & brachia mirè collucebant; vidit & Patris vultum, corpuſque reliquum luce fulgens, nec vltra hæc aliud Deo viſum cæco concedere, ne tantumdem eius patientiæ demeretur, quantum viſui accepiſſet.

Quibus in patriam redituris non licebat familiaritate Patris diù frui, eum vt poterant ferre ſecum præſentem ſtudebant. Horum primus fuit Horatius Verdaſius Iuris doctor & in Hydruntina

Prouincia

Prouincia Regius Cognitor, qui grandiore in tabula iuſſum ſibi ad viuum exprimi Neapolim tulit, de cuius exemplo tam multa ibidem ſumpta ſunt vt latè per vrbem ſpargerentur: ſecuti ſunt alij & in varias orbis partes vel ipſi tulêre, vel Lupiis acciuere, ſpectanturque magno cum honore apud multos inter cæteras imagines pias. Tam conſentienti hominum conſpiratione ſerui ſui famæ velificante Deo, vix auſus eſt quiſquam illum perſtringere. Patrum certè duorum aliquantum ipſi obmurmurantium, regreſſus in ſæculum infelix probauit Deum eſſe illius nominis vltorem. Quidam autem Rector amoliri eum à Collegio volens certis ipſemet de cauſis à Præpoſito Generali officio motus, acerbâ morte poſt paulùm interiit: & Iuriſperitus, olim Cognitor Hydruntinus interdum obloquens communibus hominum ſtudiis erga Bernardinum ad extremum factus hæreticus vitæ finem miſerrimum nactus eſt: Sed iſtiuſmodi obtrectatores fuere pauciſſimi.

Contra verò in illum tam erat prona omnium pietas vt nihil non agerent, quo viuentis adhuc reliquias alicunde ſibi decerperent, tùm religioſè honorandas, tùm deſperatis humanitatis occaſionibus remedio futuras. Itaque in Templo precatoriæ ipſi Coronæ rupto funiculo, diſſilientes globuli tam raptim collecti ſunt, vt nullum recuperare potuerit.

Antoniæ Tafuræ Lupiis Nobili, apud Moniales Beati Ioannis, exciderat dicere, de zona Bernardini quam ſecum geſtaret; hîc religioſæ Moniales orare, vrgere, inſiſtere, vt eam ſibi liceret videre, at vbi præ manibus habuerunt mox eâ inter

ter ſe diſtributâ, ſuam Antoniæ duntaxat breuiſſimam partem reddiderunt.

Qui Olympiam Claram ægrotantem curarant medici, Bernardini zonam, quam eâ ſemper geſtauerat, ſtatim ab eius obitu inuaſerunt, ac religiosè inter ſe partiti ſunt. Annibali Mercurio Canonico, & Muſico apud nos in Templo dum caneret, pileolum ſuum commodauerat Bernardinus, ne voci noceret aura frigidior; id qui aduerterunt, multis modis egere vt eum impetrarent, ſed ſemper irrito conatu, nunquam muſicus aut cuiquam concedere, aut reſtituere voluit, dum clam inuito ſubductus eſt.

Beneuentana Comes Menzia dedit ad Bernardinum ex Hiſpania literas, vt quas ab eo reponendas ſperabat, pro reliquiis conſeruaret. Biſignanenſis verò Princeps Iſabella Roueria ſcripſit Lupios à multis petens, vt induſiolum eius detritum ac vetus ſibi curarent ac mitterent. Crebrò in Templum cum ampullis piæ fœminæ ventitabant, vt ſecundùm ſacrum quod in vrceolis ſuperfuiſſet operanti ſecum ipſæ auferrent. Multi autem pœnitentibus dum præbet, eius ſuffurabantur arundinem, quam ei mos erat in ſedis angulo deponere. Quidam etiam veſtes reſecabant, vel earum ex limbo excernebant fila facilè vetuſtate cedentia; eidem cum mancipio precanti, quod vitali vndâ recens abluerat, ſegmentum veſtis mulier Primaria forficibus abſtulit, Lupienſium ſcilicet imitatione, nec induci valuit vt circum rogantibus quidquam ex eo diuideret, velle ſi quidem Neapolim id deferre ibique in ſuos tribuere.

Rogerius Libellius Lupiis inter Ciues notus

coronam

coronam amiſerat, nullo materiæ aut operis pretio; quòd tamen Bernardini eſſet, frumenti modio reſtituentem libenter donauit. Nummos viginti Philippus Catalannius Lupienſi ei propoſuit, qui ad ſe amiſſum referret pileolum, cauit ne adderet Bernardini, eſſe; ne fruſtra quantouis præmio quæreretur; recepit hunc tandem, eiuſque repertorem largo munere affecit.

Lælia Sanſeuerina Comes Briaccenſis, Lupienſi cuidam ſupplex in genua procidit, tantùm vt globulum obtineret ex Bernardini corona decuſſum. Marcus Antonius Zimara cuius in ſuperioribus facta eſt mentio Zonam obtulit Annæ Mendozziæ Santangeli Comiti à Bernardino aliquamdiu tritam; hanc illa de genibus exceptam, collo quaſi torquem pretioſiſſimum iniecit, ſibique non minùs gratum munus veniſſe, Zimaræ confirmauit, quàm ſi Regnum integrum accepiſſet. Molares duos, & dentem Bernardino Franciſcanus Infantinus diuerſis temporibus euulſerat; alterum ipſi argento inſertum Regius quidam adminiſter, vi autoritatis eripuit; Alterum pariter argento cinctum negabat ſibi vel opimâ villâ ablatum iri foreque ſuis duobus liberis hæreditarium, ſed elapſum fortè de manibus vnus è Noſtris Adiutoribus celerrimè ſuſtulit, chirurgo incaſſum reclamante ac multum diu iraſcente. Alius dentem vltrò deciduum occaſione vſus tergendi ſanguinis, & iuuandi Patris, cautè ſibi ſumpſit, iſque Neapoli nunc ſeruatur.

Portia Pepeia Aquauiua, Dux Nardenſis pro ſingulari dono eius Cannam pro Reginæ Neapolitanæ, Lemenſi Comiti obtulit, eam magno deſiderio

ſiderio expetenti.

Iacobus Soria Gironius nobilis Hiſpanus Tabellionum Regiorum Lupiis Inſpector metu repulſæ inhibitus ſimilis Cannæ duntaxat particulam ab Hortenſio Infantino Tabellione modeſtè petiit, obtinuitque nodo primo tenus, ſtatimque argento ornandam tradidit cum eximio ſenſu venerationis.

Iſabella Tolfa Marchio acceptam à Ioſepho Sufficientio Barienſi Ciue eiuſmodi cannam auro ac ſerico contexit: Aliam Iulia Muſcettola Caroſinenſis Baro pretioſo inuolutam panno cum aliis eiuſdem Patris reliquiis palam habebat expoſitam.

Accerſitus ad Turrim-pictam faber lignarius Lupienſis, apertâ Baronis loci Dominæ capsâ cannam illic recondi mirabatur, verùm ipſa nihil mirum docuit, nihil quippe ſibi Cannâ illâ in terris carius, quod Patri Bernardino vſui fuiſſet. Sed in ſimilibus memorandis ne iuſto diutius hæream, duobus claudo notatu digniſſimis.

Petrus Ferdinandus à Caſtro Neapoli Prorex, viri Dei epiſtolas in religioſo ſcriniolo cum multis Sanctorum reliquiis colebat Dux verò Andriç ſe Lupios vt contulit tantùm illum ſalutaret, quo in officio, pietatis causâ eius pallij laciniam ſuâ ipſe manu amputauit; Quod mirum dictu, in Ducis oculis ſubitò ita creuit, vt integerrimum appareret. Multorum adhæc probauit ſenſus, ex eius reliquiis odorem ſpiraſſe dulciſſimum nullius artis ingenio conſcitum. Ac de ſanguine quidem prodigioſo dictum quem Lucretia Petrazzola clauſum lenticulâ vitreâ ſeruabat, cuius cœleſtem fragrantiam

fragrantiam feſtis anni diebus præcipuis augeri. Tum ipſa, tum alij ex eius domeſticis legitimè iurarunt. Bartholomæus verò Maria Iuris Doctor ob id accenſæ honorem lampadis, domi, eius reliquiis deferebat, quod mirum ex iis iugemque odorem efflari ſentiret. Quin apertâ quandóque coram multis, admodum reuerenter quam ſecum geſtabat pixidulâ, & nonnullas ipſis earum oſtendit, & ſuauiſſimo illarum odore tum pie illos recreauit, tum ad laudandum Deum in ſuis mirabilem permouit.

Hic tamen prætermitti eſt nefas, Patrem valdè inuitum, hanc obſeruantiam, vbi animum aduerteret, tuliſſe, ſibi ac rebus ſuis exhibitam. Dentem qui ſibi exciderat, per feneſtram proiectum, cum reſciſſet ab Adiutore ſublatum fratre; mox illum conuenit, & quamuis magnopere ſuâ lætum prædâ, illum ſibi vt reſtitueret perpulit, aiens eiuſmodi debere abiici, non autem ſeruari; & verò ipſe receptum abiecit. Arundo autem cum ſibi ſubriperetur à pueris, ridebat ſcilicet, ſuſpicari neſcius parentum induſtriâ, iuſſúque id agi; ſed ratus pueris videri ad colludendum aptam; at ſi quis maturior eam abſtuliſſet. Tum verò nihil non mouebat, vt poſſet eam recipere. Et hæc de famâ virtutis admirandæ, quâ viuens, clarebat Bernardinus, ponamus iam ſatis opportunè

CAPVT XXI.

De multorum in rebus dubiis ad illum concurſu.

AD ſanctimoniæ claram famam, de qua proximè eſt narratum adiuncta experientiæ, doctrinæque exiſtimatio, quam plurimos rebus ambiguis, caſibuſque perplexis ad Bernardinum conuocabat qui eius conſilio, & ſententiæ velut oraculis parebant.

Comes Palmeregienſis Philippus Matthæi, grauius, leuius, nihil prius decernebat, quin illius mentem ſuper eo rogaſſet. Prouinciæ Præſides Iulius Aquauiua & Antonius Mendoza Gambatoſæ Comes, cum adminiſtris Regij Tribunalis nihil conſtituebant, quin conſultum foret cum Dei famulo, & ex eius reſponſis tanquam tripode ſic pendebant, vt cum dicebatur ſic ſenſiſſe, dixiſſe, probaſſe, nemo omnium repugnaret, ſed velut Angelo tranquillè acquieſcerent vniuerſi. Sæpe illum adibat Lupios Epiſcopus Oriẽſis Lucius Fornarius, quæ in Eccleſiæ gubernatione difficultates ſuboriebantur cum eo communicaturus. Adiit Ioanna Aragonia Vidua Marchio Giaratanenſis per literas, quibus explicatâ vitæ anteactæ ratione, ſe pro Dei nutu habituram ſpondebat quicquid in futurum ſuaderet, ſeu de alteris nuptiis, ſeu de cœnobio innuiſſet.

Cauſam vrgebat in foro Epiſcopi Marcus Antonius

tonius Troianus Lupienſis de hæreditate in magnum vxoris detrimentum Clero, ab ſocero relictâ, cumque nulla poſt ingentes ſumptus, & alternas moleſtias componendarum partium reſtaret via, tandem Viro Dei rem omnem permiſerunt eius ſententiæ vtcumque cederet, ceſſuri; & pronuntiauit ita ſapienter, vt vtrique ex voto ceſſerit, Clero Epiſcopi & Troiano.

Quæcunque verò difficultates naſcerentur; quæcumque dubia interrogaretur, facere ſatis omnibus contendebat, nec vllum ab ſe dimittebat, niſi auditum, recreatum, & de re propoſitâ certum; Bis tantùm quod quidem ſciatur, cum diem ſolidum conſulentibus dediſſet, ſub ſerum diei fractus & exhauſtus, reuocanti ad Ianuam reſpondit; non vacare, ſibi horarum penſum exſoluendum eſſe: At enim reſponſi pœnitens Ianitorem è veſtigio ſecutus iuſſit virum induci qui conſilium quærebat, fortaſſis enim maioris momenti negotium habere; quo humaniſſimè expedito, ab Ianitore tantumnon de genu mali exempli veniam petiit, quòd in homine illo audiendo ſe difficilem præbuiſſet. Et hoc ſuæ cunctis operæ largiendæ in abſentes quoque ſtudium tenebat, eorum literas, etſi forent hominum poſtremi, ſuis nunquam ſinens mutuis carere. Nec verò cauſa in obſcuro erat, quæ tot vndique mortales ad conſulendum illum excitabat, nempe reſponſa Viri Dei, ſic ingenium implebant, vt omnem ei adimerent ſcrupulum. Itaque Petrus Baldaſſarus è Carmelitarum familiâ.

Concionator Theologus, & ſæpe illorum Prouinciis præfectus Bernardinum frequenter de con-

ſcientiæ controuerſiis adibat, aiebátque ſe ad oraculum ire, & ſuum illius effatis animum, nube omni deterſa dubitationum acquieſcere conſtanter. Comes Alexander Matthæi pro teſtimonio dixit fuiſſe tam plena illius reſponſa, vt nihil anceps in cuiuſquam mente relinquéret. Petrum de Bandis Nardenſẽ Medicũ exagitarat diu ambigua quæſtio, nec diſſolui ſat liquidò quiuerat ab nonnullis Neapolitani Collegij Patribus, at is deinde Lupios profectus, congreſsúſque cum P. Bernardino tam illuminato quietóque illinc animo rediit, vt nunquam præterea ſuper ea re hæſitarit. Idem Doctoratus inſignibus ornandus Lupios item ad Patrem venerat, vt modum exercendæ artis ab illo doceretur; & de multis eſt doctus ita feliciter, vt poſtea diceret ſibi multos annos illis vtenti præceptionibus res ſemper optimè proceſſiſſe. Huic ipſi Medico valde commendarat Pandus de Pandis Nardenſis Gymnaſij præfectus, vt cum Lupios ire contigiſſet, præſidium ſibi à Patre poſceret multorum quibus in erudiendâ iuuentute lancinabatur ſcrupulorũ. Ad eum Pater ſcriptam ab ſe remiſit docendi formulã, cuius ipſe obſeruatione illâ inpoſterũ omni moleſtiâ caruit.

Pellem ſutor quidam ab oræ maritimæ cuſtode ex naufragio habuerat, indidem quoque alteram emerat, vtrimque cœpit tam violentis conſcientiæ aculeis fodicari, vt ſe iam inferis addictum putaret, nec valebant eorum, tum qui confitentem, tum qui conſulentem audiuerant admonitiones, iactatum animum placare, vno Patris affatu eam eſt tranquillitatem nactus, vt ſe ex inferis in Paradiſum tranſiuiſſe palàm prædicaret.

Quibuſdam

Quibuſdam prauos animi impulſus,& tentationes cum illo communicantibus,euaneſcebant interea, & quam in futurum petebant opem, præſentem experiebantur. Cuidam in Templo S.Antonij Patauini, ſacrorum tempore inflictum vulnus, Patres illos maximè conturbauit, & variis licet Doctoribus & doctis repentino in caſu varia ſuggerentibus, in Bernardini vnius, quem tandem conuenerant, præſcripta placidè conſenſere.

Antonius Caraffa Dux Andriæ, eius vt Angeli ſtare iudicio aſſuetus ſemel hominem certum ad illum deſtinauit cum literis manu propriâ exaratis,probéque obſignatis quibus ad Rectorem alias addebat, rogans clauſas illas Bernardino reddi, aut ſi per leges noſtras non liceret, clauſas ad ſe remitti; redditâ ſenex epiſtolâ, excuſare debilitatem viſus, ob quam non poſſet epiſtolam legere, neque reſcribere; verùm admonitus ne Ducis vota detrectaret, relictam ſibi epiſtolam denique aperit, nec ſine euidenti prodigio, tum commodè perlegit,tum fusè ſua manu,& caractere tam bono reponit, qùam qui oculis valuiſſet.

Proregem Hydruntinum Nucenſium Ducem velox & inexpectatus perculerat nuntius de claſſe Turcarum ingruente; Itum eſt ad arma celerrimè, munitáque ora ſubitario milite; illic ab nouo acceptum nuntio, hoſtem quinquaginta vix miliaribus abeſſe: Quæ ad Patrem Bernardinum cum Dux perſcripſiſſet, ſecurum ille per literas fecit, nec Turcarum quidquam tunc apparuiſſe, neque multis poſt annis in ea prouincia viſum iri, quod verum fuiſſe deinde notatum eſt. Sternachienſes Promontorij Hydruntini Organtinum Paterã Me-

dicum, popularem ſuum Syndicum legerant, itémque mouerant recuſanti; is cum Lupiis habitaret Patris ſententiam in re moleſtiſſima quæſiuit; ſuadenti tamen ne id charitatis officium egenti patriæ negaret; opitulari ſe illi negabat poſſe, quòd eſſet res patriæ extra ſpem ſtatus melioris; minime verò, inquit, ſic deſperanda eſt, vti reris, admitte ſis iniunctam prouinciam, & pro certo habe, omnia ex voto & proſperè ſucceſſura; paruit Medicus, nec longum, vidit ereptam magnis calamitatibus patriam ſolutam grandi ære alieno illáque rerum commutatione, admirationi omnibus effectam. Diximus itaque de fama viuentis adhuc Bernardini, iam

CAPVT XXII.

De famâ eiuſdem à morte, ac deinceps.

BErnardini opes, quamdiu nauigaret, tanti æſtimatas, multo pluris fama & meritò cenſuit, cum fuere per mortem in portum ſubductæ; acceſſere innumera ſanctimoniæ argumenta, quibus fama illa in immenſum creuit: cœpta inde à multis eius patrocinia acrius ambiri; anathemata offerri, & appendi ad obtinenda quæ poſtulabantur; pingi, cudique illius imagines, Romæ, Neapoli, Leodij, Antuerpiæ, aliiſque in vrbibus; ſepulchrum illius remotis ex regionibus adiri; Deus verò quod potiſſimum eſt, religioſa hæc hominum ſtudia, multiplicitate munerum conceſſorum, perpetuiſque ac patentibus prodigiis incendere, ac ſancire.

ſancire. Lupienſes quidem vt ante dictum eſt, ſtatim ab obitu monumentum illi in Societatis Templo ex elaboratis lapidibus decreuerunt, quod abſolui cum tam citò non poſſet; Octobris 13. tribus ferè poſt mortem menſibus conuenerunt publicè delecti, & ſuo eductum Sarcophago ſerui Dei corpus in thecam cypreſſinam pulcherrimi operis panno ſuffultam Attalico incluſerunt, ac thecæ alterâ ſibi aſſumptâ claui, Rectori Collegij alteram reliquerunt; Tum pone maiorem Templi Aram in Sacrario collocarunt. Qua occaſione detracto corpori cultu violaceo (diuerſa poſtmodum in loca, & homines diſſecto) ſubſtitutus eſt candidus, velut aptior Confeſſori. Repoſitâ dein eo loco capsâ comportari mox ad illam honorandam funalia, cerei accendi, flores, odorataeque frondes ſpargi; affigi tabellæ, tum argenteæ, tum pictæ, grata beneficiorum, quæ illinc manabant, admirabilium documenta.

Iam autem perfecto ad ſiniſtrum latus Aræ Principis ſepulchro in illud priuatim, concurſus vitandi gratiâ, corpus illatum eſt; quod vt percrebruit, infinita vis populi ſubitò conuolauit, cum accenſis ingenti numero facibus, & ſertis, cum floribus, & Anathematis; ac fuere qui ex tumulo flores, frondes & puluerem ægrotis amuleta & præſidia tollerent: Inter quatuor columnas Corinthio ſchemate laboratas iacet Bernardini effigies mortua ſacris veſtibus induta, quam dici non poteſt quantâ reuerentiâ populus, quot oſculis, ornamentis, quali fiduciâ veneretur: imminet ſtatuæ inciſum lapidi Epitaphium ſequens.

PATRI BERNARDINO REALINO CARPENSI E SOCIETATE IESV, VARIETATE DOCTRINÆ, CHARITATE IN PROXIMOS, MAGNARVM VIRTVTVM NOTIS, VITÆ SANCTITATE ATQVE INNOCENTIA CELEBERRIMO. ORDO ET POPVLVS LVPIENSIS, PARENTI OPTIMO, ET OPTIME MERITO.

VIXIT ANNOS 86. IN SOCIETATE 52. IN HAC VRBE 42. OBIIT VI. NON. IVL. SABBATO ET FESTO DIE VISITATIONIS BEATISSIMÆ VIRGINIS. 1616.

Sepulchro crebras ex argento lucernas multi appenderunt, vt ornandis eius virtutibus lucem continuam miniſtrarent. In iis fuit, quam miſit Neapoli Fiumaria de Mendozza Sanſanenſis Princeps cum argenteâ ſimiliter non vulgaris artificij corona, in Euchariſticum acceptorum à Patre munerum. Miſit etiam Ioſias Aquauiua ex ſerico pulcherrima ornamenta, & feruenti concurſu frequentatum eſt ſepulchrum, decoratúmque votiuis ex auro, argento, ligno, cerâ aliâque materiâ, innumeris Tabulis, & Anathematis, donec Pontificio Decreto, vti ſimilibus, ſic iſtis modus poſitus eſt.

Die porrò anniuerſario felicis eius ad Deum tranſitus, pretioſa veſte Collegij Templum Lupienſis adornat Magiſtratus & concentu exquiſitiſſimo veſpertinas preces ſacrumque celebrat de B. Virginis Viſitatione poſitáque pro ſepulchro vrnâ ſortitur pauperes puellas, quibus elocandis dotem in Patris honorem donat. Poſtremò iidem Lupienſes quod eo viuente ſciuerant de agendo apud ſummum Pontificem, vt in Sanctorum album

bum referretur; è viuis ſublato, ratum extemplò eſſe voluerunt; Eam ob rem lites ad hoc pertinentes multæ paſſim inſtructæ, digeſtæque auctoritate iuridicâ; Lupiis Duæ; Terenti vna; Nardis vna, Itemque Vgenti, ac etiam Capuæ; Molfettæ rurſum duæ, vt & Caſtromari, omnéſque ad Romanam Curiam perlatæ, cum ſex & triginta Epiſtolis, Eccleſiarum, Vrbium, Prælatorum & Principum ad Pontificem ſcriptis; Inter quas fuerunt à Sereniſſimis Bauariæ, Parmæ ac Mutinæ Ducibus; Iis vnum omnium continebatur votum de impetrandis Diplomatis, quibus licerent, imò iuberentur cognitiones nouæ in eamdem Canonizationis cauſam, quæ ſunt præſidio illorum Diplomatum reipſa habitæ, Romamque tranſmiſſæ, vt iis ritè de more perpenſis, conſultiſque poſſit vlterius, ad decernendos ſeruo Dei Beatorum honores procedi.

CAPVT XXIII.

De Prophetiæ dono in Bernardinum cælitus collato.

INgens rerum ordo in hac nobis materia aperitur, tam clarâ enim ac tam certâ prophetiæ frequẽtis luce famulum ſuum afflabat Deus, vt legere ipſe in lympidiſſimâ diuinæ ſapientiæ criſtallo, futura & abdita videretur. Ac primùm Antonio Fornario prædixit fore vt inter Equites Melitẽſes profiteretur nomen; Franciſco Maſtrillo; Nicolao

Græco, multiſque aliis; inter religioſos Societatis IESV. Quærenti verò, num in adiutorem deberet ſe Societati adiungere, ſuadens annuit, tametſi enim eius deſerendæ eſſet diſcrimen ſubiturus, duraturum in eâ nihilominus ad mortem, ac durauit per aliquod tempus incipienſque deſertionis vertigine pulſari, eam morbo interueniente, mortéque eluſit. Alium præmonuit de futuro ex religioſa quam tunc inibat familiâ, diſceſſu, haud quidem voluntario, ſed ob depoſitam alioqui valetudinem coacto.

Redibat Neapolim magno ſuo cum dedecore Doctor Bartholomæus Durantus redemptor Hydruntinus, obiecta grauia purgaturus, Lupios dum præteruehitur, confictas in ſe calumnias Bernardino exponit, cui Pater, abi modò nunc lætus, mox enim Hydruntum maiore quàm priùs gloriâ remittére, excipieriſque communi plauſu, pulſuque æris campani feſto; quæ vt erant ab Dei famulo mente ac ſermone præcepta; ita omnino euenerunt.

Iuſtinam Viuam ex adſtrictiore calceo, pede læſam, deinde mutilam, tùm euulſis aliquot oſſibus ſuſpenſo crure miſerè contractam, vlcus præterea in corpore enatum, ſæuo cruciatu, ſæuiore graueolentia torquebat, nec moueri ſine furculâ poterat; hanc mater ſæpiùs ſiſtebat Bernardino à quo ſpe ſemper alebatur adfuturæ quandoque ſanitatis. Tenuit tamen annis perpluribus hic labor, donec biennio, poſt viri Dei obitum elapſo, nullâ remedij cuiuſquam ope, crus ægrota extendit, in pedem conſtitit, ingreſſum tam facilem reſumpſit, vt ſi nunquam antea claudicaſſet, cuius

vaticinij

vaticinij argumentum viri Dei ſepulchro furcillam affixit. Vgenti Comes Ferrantius Caputius cum vxore nouem annos ſine liberis traduxerat, eos ex ſecundis nuptiis ſuſtulit, vt prænuntiatum à Patre fuerat, tametſi neſciente ecquam duceret vxorem. Diu quoque Franciſcus Albertinus qui fuit Marchionis Terſenſis gener, Liberis carebat; ſuſcepturum aſſeruit, & verè Bernardinus; Idemque contigit Gambateſiæ Comiti Primariæ fœminæ;& Scipioni Marreſio illuſtri Tærentino; Ducibus Terræ Maioris Neapoli; Marchioni Lemnenſi in Sicilia. Neapoli rurſùm Fabio Galeotæ, Vincētio Apuſſio Caſtromari multiſque aliis, quibus hoc idem Pater futurum denuntiauerat. Comes autem Petrus Fernandius à Caſtro, itemque Lucretia Petrazzola, de quibus affirmarat, prolem nunquam iis naſcituram, vitam ſteriles exegere.

Venit Lupios Aſcanius Caputius Neapolitanus de vitæ genere cum Patre deliberaturus; ſuaſit Pater vxorem duceret, quam ipſi Deus virtutis eximiæ deſtinarat, vitamque in eo coniugio tranquillam perpetuò victurum: morem geſſit monenti Aſcanius, crebro poſtea teſtatus, connubio illo nullum vſquam cecidiſſe felicius. Actum magnopere cum eſſet ac penè confectum de nuptiis inter Cæſarem, & Camillam Caſtriotas, retrò inde labente negotio, propéque diſturbato rogatus eſt Pater de illius euentu quid ſentiret: Reſpondit coniugium in cœlo iunctum in terris quoque proceſſurum cui dicto exitus fidem fecit. Vice versâ ſtatutum, Baronem inter Iurenſem, & Lucretiam Petrazzolam, apertè negauit proceſſurum: quamuis

uis ergo ſponſus, Lupios versùs arrepto itinere (vbi erat instructa nuptiarum pompa) prope vrbẽ eſſet, leuiſſimâ de causâ ſententiam mutans Domum ſe retulit, totumque negotium diſſoluit.

Neapoli ductas in carcerem nobiles Lupienſes Lucretiam Petrazzolam, & Iſabellam Venturiam cognoſcens, educendas honorificè aſſeruit: facti verò autorem Iudicem à Deo plectendum, & eæ quidem multo cum honore liberatæ: is in aliam vitam intra dies non multos vocatus eſt rationem ſui redditurus. Poſtremis Hilariorum diebus iubebatur Claudius Seripantus noſter, ſupplere concionatoris vicem, qui Templo noſtro fortè tunc deerat, excuſabat ille quod nunquam pulpitum conſcendiſſet; ſed animauit hominem Bernardinus, fore ſi quidem vt mirum in modum ſatisfaceret auditori, quo ille promiſſo non temerè nixus concionem admiſit, totique vrbi ſummopere placuit.

Ludouicum Mariam Sampetrium grandæuæ matris ac viduæ vnicum filium, religioſæ vitæ percupidum, multa ſollicitum habebant, quæ obſtitura votis dubium non erat, huic Bernardinus preces ad hoc ſuas expetenti. Sit, inquit, fili aduerſus eiuſmodi, Patrona tibi virgo Mater; huic, vbicumque difficile quidpiam occurrerit, Antiphonam *Salue Regina* recitato, & puta de cætero cuncta proſperè ventura; fecit adoleſcens quæ doctus fuerat, ſuperatiſque multis quæ incurrebant moleſtiis, matre demum iam non repugnante, ad Societatem ſe adiunxit, quam poſt annos non ita multos meliore vita commutauit.

Roberta Palmeria Illuſtris Monopolitana Lu-

pios

pios ſæpè ad Dei famulum miſerat,rogatum vt ſibi filium à Deo exoraret;Quæ poſtulatio cum ſuperuacanea videretur,poſt eam variis reſponſionibus dilatam,denique renuntiari iuſſit, filium ſuſcepturam quo minimè eſſet fruitura; Quare aſſiduâ tùm confeſſione,tùm communione per grauiditatem ſe armaret;ergò in partu cum proles dimidia non ægrè prodiiſſet, maternâ cum carne pars altera ſic coaluerat, vt diuelli nunquam potuerit,ſed poſt vtriuſque carnificinam, quæ biduò tenuit,cruda vtrumque mors abſtulit.

Violantiæ Nogheræ vterum gerenti,deſiderantique apud Deum ab illo iuuari,cruce benè precatus,ne,inquit,feras quod dicam mœſtius,fœminam paries,& Irenem vocabis ſed paucis menſibus in cœlum abituram, quibus ſigillatim res ipſa reſpondit, puellaque menſe vndecimo obiit.

Hippolyta Pignatella relicto coniuge, Marcello Cauanallio Marchione ad ſuos redierat:curauit mater ad Bernardinum literas, vt ſuper ea re deprecaretur Deum, quibus Bernardinus fore diſſidiorum finem, cum Hippolyta in Cœnobium ſeceſſiſſet, ſpreuit monitum cum agnatis mater, & ad conciliandam concordiam nihil non egit, ſed iterum rupta, iterúmque reſarta nunquam priùs conſtabilita eſt quam ſe Hyppolita Beati Hieronymi Monaſterio incluſiſſet.

Emanueli De Acugna tibiam amputandam pronuntiauerant Medici,ne corpus reliquum lues corriperet, ſcribenti ad ſe tam funeſtum caſum reſcripſit Pater, nihil ferro opus, nam etſi tibia nunquam eſſet ſatis perſananda,ſed ſuis interuallis

facturum

factiurum inducias malum,nec fore corpori exitiabile. Sic Emanuel dùm iſta pararemus, incertis ſpatiis certo tibiæ gaudebat leuamento. Ioſepho Mariæ Aiellio trimeſtri puerulo collum intumuit,octauoque anno corpus cæterum æquauit; ductus identidem ad Patrem, vt precaretur ipſi meliora,conſtanter repetebat tumorem illum ſpōte naturæ diſſipandum & verò poſt multam, ſemperque irritam medicationem ruptus per ſe euanuit.

Doctori Franciſco Tafurio ád regendum pagum non ignobilem ituro,autor erat Pater,eo abſtineret; ipſum alioqui multa illic manere, peracerba; ſtetit nihilominus in propoſito Doctor; ſed eo ſucceſſu,adeoque aduerſo vt multo prius cogeretur gubernatione excedere quàm tempus legitimum appeteret. Horatium Verduſium Regium Cognitorem Lupiis monuit ſæuam Neapoli à viris potentibus inſtare illi tempeſtatem, ad quam animum patientiâ obarmauit, eô vaticinij certior quod Patris dum hæc prædiceret, vidit cinctum caput coronâ palmo non minore, nec videre quamdiù cum illo tractaret deſiit.De cætero Patrem nimis verum vatem quæ conſecuta ſunt monſtrauere.

Antonius de Mendoſa Gambateſæ Comes,Armorum Hydruntinâ in prouinciâ præfectus Turcam prope abeſſe Bernardino referebat, séque id certis nuntiis habere;complexus hunc Pater, eſſe ſollicitum vetuit;Turcas illo anno,eius Prouinciæ loca nulla tacturos, Quâ opinione tàm certò Comes perſuadebatur, vt eſſet militem ab iis oris amoturus,niſi de ſe ſermones præbere noluiſſet;& certè

certè in iis nullam eo anno Turcarum nauim quiſquam vidit.

Tobiam Apontium, Infeſtum aſthma fatigabat, Pater auxilium poſcenti; Placet, inquit, Deo te hanc fili, moleſtiam perpeti; proinde, ne ſpera te ab ea fore vnquam immunem: fluxere anni ex eo tempore viginti, nec humor viſcoſus ceſſauit vitiato pulmoni influere. Franciſco Mirabellio è Societate IESV pridem affirmarat, quod verum expertus eſt, fore illi ad mortem indiuiduam podagram. Margaritæ Corſiæ ſiniſtrum brachium vomica perdebat, oculos ſenſim obducebat concreſcens in membranam humor; Ergo aliquando Societatis ingreſſa Templum, Bernardinum rogabat, vt ſe apud Deum adiuuaret, Cui Pater, neceſſe eſt, filia, Dei nos vbique arbitrio ſubiici; & is quidem tibi ſaluos oculos condonat, brachium non item; ſub hæc deprompto B. Irenes goſſipio ægros oculos tangit, quibus præclarè inſtauratis manca brachio mulier manſit.

Sereniſſimum Bauariæ Ducem Maximilianum ſæpe ad prolem cœlitus obtinendam, eius per literas ſubſidia poſcentem conſolatus eſt ſemper conſtanti reſponſo, non defuturum ipſi ſucceſſorem, quod tandem videmus feliciter impletum Felicianæ Stomeiæ faciles partus frequenter pollicitus de vno tamen futurum edixit, vt eo non defungeretur, niſi per diros cruciatus, & vitæ præſentiſſimum diſcrimen, ſed diuinâ ope denique ſeruandum; Itaque vt ſemper felici vſa partione, ſic vltimam illam quam præmonſtraret Dei ſeruus ærumnoſiſſimam habuit, ac tantum non lethalem.

Totis

Totis quatuor annis Neapoli carcere detentos ob ſuſpicionem homicidij fratres duos è Raynorum familia ſemper iuſſit ſperare libertatem, foréque vt abſoluerentur,ærumnis grauibus exantlatis:Alterum tamen ad hæc per literas diffidentiam prodentem, quod eſſet, vt aiebat, à diſceptatore contra ipſos proceſſu longo digeſta lis & multorum examinibus teſtium: certum fecit Pater, fuiſſe contra illos præter adoleſcentulum parùm idoneum, rogatum neminem: quod tunc quidem, vt ſciri ab vllo non potuit, ſic verè præſignificatum deinde compertum eſt: Porrò germani ambo ſententiâ Iudicis abſoluti Domum liberi redierunt.

Stephano quoque Porronio claro Lupienſi, & Paulo Carduccio Hydruntini fiſci cauſidico: illi Neapoli coniecto in carcerem, huic ibidem vadimonium obituro, ſalua fore omnia prædixit & ceſſere, vti prædixerat.

Turpiſſimi homicidij, Neapoli damnatus Franciſcus Ziunga Eques Hiſpanus: ſororem Lupiis habebat in Cœnobio S. Claræ; huic per ſchedulam fratris caſum atrocem indicanti, dici mandauit Bernardinus haudquaquam moriturum, nec enim fuiſſe vllo pacto homicidij eius participem, ſed ſua quædam alia delicta mitioribus pœnis luiturum. Liberatus igitur ab vltimo ſupplicio ſententiâ Iudicis iam decreto, ob minora quædam in exilium pulſus eſt.

Valde optabat egens mulier Lupiis degere, quò poſſet opportunitate concionum, & Sacramentorum ſuam fouere pietatem, ſed vrgebat in patriam Melangodunum (Hydrunti Pagum) vt

rediret

rediret filiarum pudor, quas ſecum habebat; de hac ſua fluctuatione agenti cum P. Bernardino, reſpondit nihil eſſe quamobrem Lupios fugeret, maiorem natu filiam vita exceſſuram, minorem commodè nupturam; quo in vtroque vatis fidem res ſecuta firmauit.

Franciſco Iacobo Fauellio Iuriſperito, in Placentij Comitis Octauij Vrſini gratiam redire cupienti à quo fuerat ditionis ſuæ gubernatione deturbatus, miniſque territus; reſcripſit Pater, breui rediturum in gratiam; nec diu poſt hominis amicus ſuper eo ad Comitem ſummiſſus, omninò alium inuenit, itáque Fauellio æquum, vt eum valde humaniter dignitati ablatæ reddiderit.

Leonardo Bellio Ciui Lupienſi futurum dixit, vt Garignanenſis Baro placidè cum eo conueniret, & conuenit tandem, omiſſis diſſidiis ex quibus damna maxima timebantur.

Ferrantio Aragonio Hiſpano Equiti autor fuit Hiſpaniam repeteret, ſi vellet præmium adipiſci, quod pro varia ſuâ Neapolitano in Regno procuratione poſtulabat; nihil enim adepturum quamdiu in Italiæ moraretur; expertus moleſtam aliquot per annos prædictionis veritatem: demum in Hiſpaniam reuertit, vbi Prioratu ſtatim opimo donatus eſt.

Ancipitem animo Franciſcum Seuerinum Capucinorum Neapoli Prouincialem de rerum caſu quas inſtituerat in conuentu ſuæ Prouinciæ tractare, corroborauit Bernardinus; aſſerens, quòd eſſent è Dei gloria felicem ab eo ſortituras finem; & ſortitæ ſunt tam ſecundum, vt iis eſſent admirationi qui turbaturi aduenerant.

Nicolaum Mariam de Iudicibus adoleſcentem Lupiis oriundum, parentes ab ſcholis remouerant, ne ſenſim affectus in Societatem eius tandem vellet inſtitutum ſequi; Queritanti apud Bernardinum de parum pio conſilio Portiæ Venturiæ, adoleſcentis auiæ, Nicolaus, inquit, extra noſtras ſcholas? heu! miſello res perperam cedet; ita verò ceſſit, vt inde aliquot poſt annis, præ foribus earumdem ſcholarum fuerit infeliciſſimè confoſſus.

Franciſco Mirabellio è Societate ſcripta Neapoli diligentiſſimè Lupios tranſmiſſa, perierant vectoris negligenti fide, varia interim loca percurſantis: ſolabatur Franciſci iacturam Bernardinus, promittens velle ſe de reuocandâ illâ Dominum precari; bimeſtre abierat, ſpémque de cætero Franciſco omnem abſtulerat, cum Bernardinus ex eo quæſiuit, numquidnam de ſcriptis: nihil, inquit ille; atque, ſub infert Pater, animus ſuggerit haudquaquam periiſſe; eo ipſo die ſcripta ruſticus ad Franciſcum tulit dicens, illa ſe alicunde ex Lombardia habere.

In procinctu erant Patres duo, vt fœminæ adeſſent animam expiranti, iuſſit tum Rector Bernardinus alterum remanere, Hieronymum Pecorarium illò ire, addiditque iret modo lætus, nam fore vt illic conſolaretur ipſum Deus, & quia iam linguâ, audituque defectam Pecorarius inuenit, rogauit adſtantes quemnam è Beatis illa maximè coluiſſet, recitandiſque Litaniis ſanctá Catharinam (quam illi indicarant) iterùm appellauit: hîc ægra oculos aperire, Sacerdotem affari, & ecca Pater, ecca dum appellatur hic apparet, iubetque me

me ſuo nomine id tibi nuntiare. Quæ res Sacerdotem cœleſti perfudit voluptate.

Iactabat rumor dixiſſe Bernardinum, ſe ingenti ſuo cum gaudio temporis eius fore ſpectatorem, quo S. Ignatius inter Beatos referretur; Interrogatus ſæpè à variis an dixiſſet, conſtanter affirmauit, & factus eſt denique vaticinij & voti, optatæque lætitiæ compos. Sed hîc inſiſtamus neceſſe eſt, narrationemque hactenus prouectam in ſex prætereà capita ſcindamus, ne hoc caput in librum porrigatur.

CAPVT XXIV.

Bernardinus multis futuram valetudinem prædicit.

LVpiis ægrotans Vincentius Maria, Zimarius ad extrema deuenerat, ac frigeſcentibus iam membris paucas intra horas efflaturus animam videbatur. At enim Bernardinus ſæpe hominem viſens domeſticis ſemper aſſeruit, & victurum & diu victurum, & multis in vita caſibus conflictandum, nec ab ſententia deſtitutus, licet audiret ab vno è Patribus indidem redeunte Zimarium mori, & iam pro mortuo à familiaribus lugeri; Quo Viri Dei tamen intrepido dicto, iacentis propinquos is Pater ſtatim recreauit; ægrotatio remiſit, ac deinde penitus abſcedens hominem reliquit, ſaluum quidem & ſanum, ſed quem domeſticis calamitatibus diu vidit patria agitatum.

Ioannem Antonium Moſcum Regium Balliuum Lupiis ægrotum, mortique proximum inuiſens, prehenſo brachio, IESV, Maria inclamauit, tum verſus ad coniugem, ſaluum fore maritum edixit, qua licet nihil ſpei reſumente, & irridentibus cæteris, dicti tenax ſecurè perſtitit; die autem poſterâ ſic morbus deferbuit, vt reducti ad curationem medici diſcuſſum tam ſubitò omne periculum ſtuperent.

Laborabant febri admodum dubiâ Cæſar Piſacanius, & ſoror Petronilla; his ſoror altera Margarita Patris opem rogatura in Collegium venit; qui etſi ægrotos non vidiſſet, ſanandos illi affirmauit, ſed lentius fratrem, ſororem celerius, quanquam hæc fratre deterius haberet; paucis itaque diebus ſoror, bimeſtri ſpatio vix frater conſanuit. Fuit huic eidem Petronillæ filius Ludouicus Maria Sampetrius, hic horrendum in modum inflatus, hydrops à Medicis extra vitæ ſpem vllam dicebatur; Matrem Vir Dei certiorem fecit valetudinis rediturae, fuitque illius, Medicorum prognoſtico verius, altero enim menſe ægrotus valuit.

Amiciſſimus Bernardino Dominicus Baſſonius per certum Curſorem preces illius Bario petiit, quibus vxor Blanca Maria Iouia Genuenſis, aut defungeretur viua præſenti diſcrimine, aut ſi Tabellarius Lupios ſeriùs perueniſſet, mortua ſaltem iuuaretur, adit Baro Dominici cognatus, cui iſta mandarat, Collegium, & cum eius Rectore Bernardini cubiculum ingreſſus, ad ſe ſcripta exponit, cui Pater intrepidè, reſponderet fidenter Baſſonio, vxorem periculo eximendam, referentique

Baroni, forte iam mortuam, quòd illi Medici vix modicũ tẽporis aſſignaſſent. Scribe(inquit denuo Bernardinus)vti iam reſpõdi, Medicis enim leges Hippocratis,& medendi, ego leges attendo precandi medicis illis tutiores. Renuntiauit Barium ſollicito patruo per literas Baro prædictionem Viri Dei,quæ comparatis diebus in id tempus deprehenſa eſt incidiſſe, quo interitura vt credebatur, ægra, exitij loco refocillata eſt, vitáque in tuto poſitâ, morbum penitus ſuperauit.

Vrgebat crebris nuntiis Bernardinum Ioannes Baptiſta Guarinus Sancæſarienſis Baro (qui locus Lupiis tertio abeſt milliari) vt Franciſcam Somentiam coniugem periculosè decumbentem apud Deum haberet commendatam mitteretque ad eam aliquid, cui eſſet ore manúque benè adprecatus: aquam puram, cui benedixerat, ferri iuſſit, dicique, ne quid mutaret, nec enim fore mortiferam ægrotationem, in dies tamen cum ingraueſceret, nec præter exiguum panis aquâ illâ imbuti quicquam admitteret Baronis accitu P. Annibal Vitalis mittitur paraturus illá ad vitam meliorem abeuntem: Bernardinus lætus lætum dimiſit, iret porrò ad opus charitatis, ſed ægram ſuo nomine ſolaretur certæ fiducia ſanitatis. Iuit, audiuit, ſacro Viatico inſtruendam curauit, redúxque ſignificauit ſeni vix illi vitæ pauxillum reſtare; Imò, inquit, Pater,certò mea filia valebit; & hoc illi à me, ſi redieris,confirmato. Reuocatus Annibal die inſequenti, vt adeſſet ſacro oleo inungendæ, ac ſtatim morituræ, tantum abeſt vt vaticinio Bernardini tam aſſeuerantèr iterato Baronem & cæteros recrearit, vt percule-

rit potius ratos hominem improuidè falli, ſuaque auctoritate excidere. Quid plura? vngitur ægrota, Deo ritè, Sanctiſque committitur, extincto calore ac ſenſibus, domi pro mortuâ lugetur, mœſto foris maiore in Templo, Campani æris ſono; abluitur, comitur, veſtitur; cum tibiarum alterâ induendâ, reſiduum quiddam exilis motus in faucibus videre ſibi viſa ex ancillis vna, reliquas inhibet; reponitur in lecto corpus; ori liquoris cardiaci aliquid inditur, quo excitata oculos aperit, loquitur paulatim viribus augetur, paucis diebus integrè conſaneſcit tam attonitis omnibus rei nouitate vt dubitarent ſuis ne precibus Dei ſeruus ægram perſanaſſet, an verò mortuam ſuſcitaſſet.

Idem Vgentum miſit, qui Ferrantio Pandonio Comiti febri ſæuiſſimâ tum ardenti, nuntium ferret valetudinis ſecuturæ, moneretque ſine mœrore eſſe. Idem Cæſaris Saraceni, qui Neapoli periclitabatur, ſanitatem vxori prænuntiauit. Idem vni ex Cognitoribus, Ludouici Nicueſæ ibidem ægrotantis. Aſcanio autem Sanctorio è Societate Adiutori, morbum vitæque ex eo diſcrimen, ac valetudinem denique ſed lentam, ſeramque; P. Hieronymo Melendino Barletæ decumbenti, citam; Marco Antonio Seripannio ægrotos liberos ſæpe literis commendanti; hunc morbo ceſſurum; alium futurum ſuperſtitem, iſtum diù pugnaturum, tandemque victurum. Abbati Achilli, Nardenſi Præpoſito, duos ex fratre filios paruulos Nardi grauiter laborantes ſuperiores periculo fore; Quæ vt erant Dei famulo præmonſtrata, ſic ad amuſſim omnia venerunt.

Agebat vxor Fabritij Rai iam biduum inter carnificinas

carnificinas partionis, quibus perfuncta ſed planè exhauſta omnem obſtetrici ſpem vitæ abſtulerat: Sed Fabritium ſupplicem & auxilium vxori, ac periclitanti æternùm proli, enixè flagitantem, ſecurum fecit Bernardinus, vxorem ſcilicet parituram, datâque in manus pixidulâ; hoc, inquit, illi Beatæ Irenes goſſipium imponito, *Pater* & *Aue*, ſi modò hæc poterit, adiunctis, & matrem cum prole ſcito futuros incolumes; hoc dicto, factóque fœtum continuò eiecit, ſed nihil vitæ præferentem, quâ lamentabili ſpecie communem lætitiam euertente, Parens infantem intuitus altúmque ſuſpirans; & poteſt, ait, Deus immortalis hoc fieri? nempe intelligebat, vt interierit, quem victurum ſpondebat Dei ſeruus, ad quæ verba infans cœpit, ore diducto reſpirare, ſacróque mox fonte ab obſtetrice tinctus Caroli nomine, non ſolum meliùs habuit, ſed valetudine vſus eſt maximè ſecundâ; Matri ex præterito labore ad extrema denuò redactæ miſit Bernardinus qui certò polliceretur ſanam fore, vt tertio poſt die contigit.

Philippo Matthæo Comiti Palmeregienſi Franciſcus filius à morte non multum aberat, cognito Bernardinus caſu ſcripſit ad Comitem, certò adoleſcentem reſtitutum iri. Huic idem de altero filio ægrotante affirmauit, ſi quam ad eum tranſmittebat Chriſti imaginem ei admoueret. Sed eumdem aliàs morbo tentùm hortatus eſt, vt ſe longâ & forti patientiâ armaret; vtque in cæteris dictorum veritas conſtitit, ſic intellectum eſt quid vellet, dùm conſpectus eſt Alexander multos annos eo morbo languere.

Theophilum Zimarium iuuenem Lupienſem

turgens guttur ſtrumarum ſpecie deformabat; ſorori fratris ſortem dolenti reſcripſit vir Dei pedetentim Deum ſua beneficia largiri, ex quo lentam fore adoleſcentis reſtitutionem omnes nec falsô coniecerunt.

Infeſtabatur pariter annum iam integrum quodam ſeu genere, ſeu ſimilitudine ſtrumarum Dionyſius Theophilactus ex ſacrâ Minimorum familia, malóque remedia omnia eludente, inuitabatur ad ſæculum repetendum, quod tractans cum Patre Bernardino, vetitus eſt de hac re cogitare, breui enim diſcuſſas iri eas faucium glandes & quidem nullius remedij ope, vt ſunt re ipsâ penitus diſcuſſæ.

Martia Zimaria Fragagnanenſis Baro aliquot iam dies cibum reſpuerat, medicus morbi vim veritus, de confeſſione, viatico, ſanctaque vnctionem in memoriam reuocat ægrotanti; Quæ dum cognata Bernardino refert, querens egregiæ fœminæ iacturam; Ille qui ægram non viderat, nullam eſſe ait mœrendi cauſam, illum ſiquidem morbum non fore Martiæ lethalem, hoc nuntio Domus ſpem inter metúmque attonita, ægram vidit, eo ſtatim audito, habere mitius, paulóque poſt optimè valere.

Graues ſpinæ dolores Ioannem Iacobum Martenam lignarium fabrum Lupienſem quatriduum tenebant. Quæſiuit per fratrem ex Patre Bernardino, quid ſe futurum eſſet, tulítque à ſene reſponſum, mox mox perſanandum, quo accepto æger lecto repentè exiliit, planéque ſanus effectus eſt.

Franciſco Antonio Giornio filius Ioannes Paulus,

lus,boâ ſeu papuſis ægrotans dubius medicis putabatur, ſed patri ſanandum nec fruſtra edixit Bernardinus; Iulio autem Coſmæ cum Pamphilus parens grauiſſimè haberet, euaſurum pariter tam verè, quam aſſeueranter præſagiuit.

Hyppolitam Bonoriam ad Sancti Ioannis Lupiis monialem arcebat pudor ab curatione occulti carcinodis eam re cognitâ Bernardinus in propoſito confirmauit nuntians ſcilicet breui perſanandam; quòd abſque vllius operâ,& ne ipsâ quidem aduertente ſucceſſit.

Enecabatur dolore lateris Antonius Cucurrius ad decimumquintum iam diem ſæuiente; huic Pater de valetudine breui integranda per ſororem miſit, ipſeque nocte inſequenti hanc recuperauit. Antonio Santouito preces per nuntium petenti idem eodem exitu remiſit.

Veſpaſianum Cauallarezzum morbo peſſimè laborantem inuaſit lethargus tam pertinax nullo vt ſuſcitabulo moueretur, medicique cenſerent conclamatum: at in oppoſitum vir Dei cenſuit, & vicit, lethargo ſcilicet vltrò, & quam primum recedente.

Miſit etiam aliquando ſacrati Agni ceram opertam ſerico ad Bernardini ex fratre filij vxorem, mandauitque decenter aſſeruari, adhibitam enim malè habentibus filiis, certo iis pharmaco futuram; & verò aliquot exinde annis eorum vni Hieronymo (qui poſt Societati ſe tradidit) grauiter ægroto applicita ſaluti ſtatim fuit. Dionoræ Item Guidanæ remedio ſimili curatum iri brachium cum dixiſſet, dicto experientia ſubita fidem fecit.

Poniponius Guarinus ex febri de vita ambiguus, ſacerdotem vocauit, eodémque nuntio Bernardinum fecit ſui periculi conſcium: hìc verò ad illum Beati Caroli perferendam dedit Imaginem, ad quam ſi ſemel oratione Chriſti, & ſalutatione Angeli precaretur; confeſtim de morbo triumpharet, quod vix præſtiterat, cum eiecto ex ore lumbrico grandiore, momento liber fuit. Aliàs ad eius filiam Irenem in pari diſcrimine Beati Ignatij miſit Imaginem, quâ ſibi admotâ, morbum eſſet actutùm depulſura; paruit & vaticinij exitu eſt potita.

Aurelliam Venturiam ad B. Ioannis Sanctimonialem trimeſtri ſpatio dira ſciaticâ torſerat; monitus Pater precatoriam Coronam cum Iunculâ mittit, addens eorum applicationem cita valetudine penſandam; hanc item ſex menſibus brachio dextro captam, vſu brachij redonandam, ſi crucem quam ipſe mittebat adhiberet, quod vtrumque abundè adepta eſt.

Rebecam Penam hauſto dum vehementer ſitiret potu mox talis affectus corripuit, vt venenum bibiſſe, vel faſcinum ſuſpicio eſſet: vſurpatis incaſſum multorum operâ exorciſmis, poſt menſes demùm duos Thomas Licciardus coniux Bernardini conſilium exquiſiuit, cui Dei famulus, benè inquit, fili, vxori futurum eſt (de hoc ne dubita) ſed non adeò citò: Iuuabitur verò à Sancta Martyre Irene, ſi has ſecùm reliquias habebit; ſimul verò cartulam tradidit cum goſſipio Martyris oſſibus admoto; Poſt verò non multum temporis reuertenti, promiſit breui morbo abſoluendam, quod decurſis tandem diebus duodecim, aciculis dua-

bus

bus vomitu reiectis contigit.

Franciſco Philomarino Barone Ruffanenſi(quod eſt Hydruntini promontorij Caſtrum)ex maligna febri depoſito,reſcripſit ad coniugem Violantiam Sangriam Bernardinus aſſeuerans, breui valetudinem ægro perfectè reparandam. Eadem expectatione Archiepiſcopum Hydruntinum Lucium Mortam febri correptum ancipiti ſecurum fecit. Eâdem de Iſabella Aquauiua, de cuius ambigebatur vita Nardenſem Ducem Materteram,rato vbique promiſſi exitu.

Antonellus Verdeſcus de morbo quo conflictabatur per amicum Doctorem Patri nunciauit,amicum admonens eius verba vt diligentius obſeruaret,futuram enim ex iis non dubiam de vita vel morte coniecturam;excepit Doctorem vultu hilari Pater, dixitque Antonello commodè futurum; Quâ ille reſponſione primum recreatus, vires deinde integras reſumpſit: Vicè verſâ Doctorem eumdem cui à Chirurgo carnium fruſta exſcindebantur ex humeris cum Antonellus Patri optaret curæ eſſe,ſuſcepit libenter pro illo ſe ſupplicaturum,ſed addidit abſque hæſitatione, citâ fruiturum ſanitate.

Lupiis Maximillâ Sancti Ioannis Præſide Abbatiſsâ in extremis agente,commendantibus illam germani filio,& ſacerdoti cuidam reſpondit,quod res ſequens probauit, reſtitutum iri pro certo valetudini, tempuſque Præfecturæ cum bona ſalute honorificè expleturam.

Sybillæ Cucurriæ die feſto inuentæ Crucis acutiſſimus accidit ſcapularum dolor,ſe tamen in Templum, Patri de more confeſſura ægerrimè traxit,

traxit,cui Pater incommodum narranti retulit,vt cum ea Chriſtus illam ſuæ crucis communicarat partem,ſic non fore diuturnam, his læta regreditur illatoque mox domum pede,nihil eius doloris reſiduum eſſe,ſibi gratulatur.

Iulio Cæſari Tauro fabro ferrario ruptum pectus confertim ſanguinem profuſo vomitu eiectabat, nec vllum à medicis leuamen proderat, ſed audito à Patre nuntio quo iubebatur ſanitatem quamprimùm alacriter expectare, cœpit continuò ita periculo exire,vt exiguo tempore artem repeteret, exerceretque abſque detrimento. Taceo reliquos Lupienſes, quibus ſæpe,at ſemper verè de ceſſatura ægrotatione vaticinatus eſt,vt veniam ad

CAPVT XXV.

De iis quibus mortem Bernardinus prædixit.

IN lectum deciderat Ioannes Petrus Calous Doctor, id vbi primùm reſciuit Pater priùs ad viſendum,animandúmque accurrit,quàm ingraueſceret mali vis. In diſceſſu verò Portiam Tomaſam iacentis coniugem celatam noluit, illum à Deo reuocari, proinde ad patientiam compararet ſeſe: Tam inopinatum, luctuoſumque omen Domum attonitam perculit,ſed paucis diebus,mors ægroti nimis verum oſtendit.

Catharinæ de Georgiis Infantulæ boa tot papulis

pulis oculos oppleuerat, vt de cæcitate timeretur Parenti identidem in eius gratiam diuina præſidi flagitanti Bernardinus ſatisfecit in hanc ſenten; tiam; Catharinæ oculis nihil eſſe metuendum, ſed innocentes animulas libenter Deum ſibi decerpere: nec verò medici aut quiſquam familiarium de puellæ morte ſuſpicabatur quidquam, paulo poſt tamen conſaneſcenti ex oculis, ex boâ deterius factum eſt, eáque demùm interiit.

Diophebum Antollietum ventris quædam tormina vellicabant, huic familiares, admodùm inuiti, ſeruum Dei accerſunt, tantùm ne repulſâ illũ offenderent volentem vt accerſeretur; Patrique ipſo in aditu excuſant, quod tam leui de cauſa moleſti fuiſſent, verum ipſe haud leuem ſed pernecesſariam aſſeuerat, & hanc Diophebo poſtremam fore ægrotationem; Tum eius cubiculum ingreſſus needum quidem eatenus decumbentis, excepit confitentem, & crebro poſtea ſolandi officio functus ſanctâ beneuolentiâ adſtitit morienti. Superfuit defuncto filius adhuc tener ardentibus papulis affectus; hunc item commendantibus domeſticis, edixit breui Angelis adſcribendum, ac licet deinde huic melius factum cognouiſſet, eumque inſiſtere pedibus & inambulare, moriturum nihilominus diſertè confirmauit, vt re vera poſt biduum accidit.

Sobrina Comitis Pulmeregienſis Camilla Venturia, edita infante, cenſebatur nulli iam caſui obnoxia; adit Bernardinus puerperam, hortatur quantocyus Sacramentis ad profectionem inſtruatur, in cœlum enim à Deo vocari; ſtupere domeſtici nuntiatione ſubitâ, nullâq; nixâ futuri ſpecie:

nam

nam & aberat febris, & nullâ morbi vmbrâ, maliue alterius, ſuſpicionem mortis, nedum opinionem facere poterat, poſt paulum tamen febris ardentiſſima irruens paucis illam diebus aſſumpſit.

Mutatione cœli, Syrij ardoribus infeſti morbum contraxerant Pomponius Raynus, & Innocentius Barbicottus eiuſdem ſeruus, vtrique ad Patrem deprecatores adleganti, hero quidem ſignificauit ſeruatum iri; ſeruo autem iter compararet, quòd eſſet quamprimum in aliam vitam confecturus, neutrum verò iniecta expectatio fefellit.

Antoniam Stomeiam S. Franciſci Tertianam multos menſes ac fortè annos languor quidam lecto affixerat, cum anno huius ſæculi decimo pupugit illam deſiderium vehemens ſpectandi ſacri apparatus qui excitabatur in diem S. Ignatij recens inter ſuperos relati, & annuit pietati Deus, ſurgit valens, vigenſque, Societatis Templum toto illo octiduo crebrò adit, ipſo S. P. Ignatij feſto apud Bernardinum de more peccata deponit, narrátque conceſſi beneficij ſeriem, rogans per eum obtineri, vt Deus ſtabile, perpetuúmque eſſe vellet, cui ſenex perſpicax diuinorum, definitum fuiſſe ſuis limitibus, conceſſumque duntaxat ad celebritatem ſanctorum dierum, proinde ad morbum atque adeo ad mortem expedita eſſet, quòd illa compluribus retulit, ac ſequenti Auguſto in ecticam recidens, proximo Decembri obiit, poſt data ſortis ad quam properabat præclara indicia.

Nucenſium Dux Iulius Aquauiua certior effectus parentem Comitem ex febri decumbere, ipſe Lupiis tunc agens Bernardinum è veſtigio conuenit, interro

interrogauitque de illo quid ſentiret, is autem conſulto per precationem Deo(ex qua ſuccutiendo, trahendóque fuit ſenſibus reddendus)inſinuauit prudenter Duci, ſuccubiturum periculo Comitem vt breui ſuccubuit, idémque multis exinde annis ægrotanti Duci, parique exitu ſuggeſſit.

Adlegato ad ſe Hieronymi Verardi adoleſcenti filio, qui patrem commendabat aliquantulum ægrotantem;fer,inquit,hunc à me Parenti globulum, cui Summus Pontifex Philippinarum indulgentias attexuit, inter quas eſt plena omnium condonatjo pœnarum in ſupremo vitæ articulo obtinenda; dic, piè illum ſecum geſtet, quo fiat eius gratiæ particeps. Ex quibus æger mortem ſibi portendi non dubitans, adornat per ſacra myſteria diſceſſum, & paucorum dierum ſpatio moritur.

Pamphilium Coſmam inuadente morbo, hortatus eſt eius filium Bernardinus, vt Deo ſe totum permitteret, illum enim morbum exitialem Patri fore, quem dum hæc diceret nondum viderat Bernardinus.

Alphonſus Camenus in Tribunali Regio Cognitor, vt primum cœpit ægrotare, quæſitum eſt de illo ex Dei famulo & diſertè ac verè reſpondit, moriturum.

Accitus ab Ioanne Monteſuſcolio moleſtiſſima preſſo pituita,ſed occaſione diei feſti, volente in priuato ſacello Chriſti corpore refici,poſt confeſſionem exceptam valedicens monuit de vicina morte, ad quam ſe accingere deberet, eum enim fore(vt paulò poſt fuit) diſtillationis illius finem.

P. Simoni Franco è Societate inter ſalutandum dicenti,

dicenti, non diù pòſt inuicem reuiſuros (erat enim quarto ab hinc menſe Lupios reuerſurus) minimè; ait ſanctus ſenex, in hac vita, ſed in alterâ, & P. Francus paucis diebus interiit.

Lucas De Franchis, Vgentinis in Epiſcopum conſecratus mox valetudine affecta illius interceſſionem literis petebat, quò breui conualeſcens ſponſam Eccleſiam conueniret; cui Pater; Deo aliter viſum à quo migrare in aliam ſedem vitamque iuberetur; & verò prius ex iſta migrauit, quam ſuam poſſet Eccleſiam adire.

Helenam Stauianam eius qui Lupiis fundarat Collegium ſororem annis compluribus valetudo infirma detinebat; illa interim apud vnum ex Noſtris octauo ſaltem quoque die animum expians, Bernardinum interdum adhibebat, explicabatque illi conſcientiæ ſuæ rationem, cum ecce tibi, die quadam nec vocatus Pater, nec vllo morbi nouo caſu, acceſſioneve inuitatus, ad eam ſe confert, aulámque ingreſſus familiaribus primum dicit Helenam à Deo euocari, tùm illi hoc ipſum indicans, hortatur, vt longinquam illam ad profectionem ſeſe expediat quam ipſa non multis poſt diebus ſalutis ſuæ non ambiguam ſpem ſuperſtitibus relinquens ſuſcepit. Præuidit etiam mortem Claudij Aquauiuæ Societatis Præpoſiti, & aliorum non paruo numero de quibus poteſt in cauſæ ipſius Inſtructione Iuridicâ legi, ſed quos multitudo ac ſimilitudo ab hoc loco melius excludit.

CAPVT XXVI.

Multa in ſtatos, certoſque Articulos Temporis prædicit.

THomas Meſcambrunus in Collegio Lupienſi Philoſophiam profeſſus Concluſiones indixerat in diem Dominicum à diſcipulo propugnandas; ſed antecedenti die Lunę Febri tactus calumniæ anſam æmulis præbuit gloriantibus morbum fingi ad declinandam arenæ aleam, nec audere Thomam ſecum palàm manus conſerere; hoc vt ſpargi per vrbem cognouit Bernardinus, offeram ait, pro illo Virgini precatoriam Coronam, ac licet febris laborem minetur diuturnum, fallet nihilominus, & P. Thomas in Dominicum diem valens, ac vegetus tuendis Theſibus præſidebit; vti dixerat, ita prorſus fuit, ingeniique præſtantia, & acumine reſpondendi falſam ſciolorum iactanctiam Thomas diſſipauit.

Eodem venerat Terzanus Marchio Ioannes Baptiſta Azzaius cum aliis è nobilitate Primariâ vt Bernardinum ſalutaret, iamque ſub aliquot dierum moram illinc diſceſſurum & valedicentem in Collegij Sacrario, fixis oculis aliquamdiu intuitus Pater admodum perculit, vnde comitibus è ſacrario egreſſis, nouitatis cauſam ſeorsùm roganti, feriò reſpondit. Aduerte quæſo animum Marchio, & Deum excipe per me ſalutariter admonentem, duorum menſium ſpatio, ipſoque B. Magdalenæ

 die,

die, Iulij vigeſima alterâ vitæ tibi finis futurus eſt: Age itaque ac res animæ compone, vt te ille diſceſſus paratum ad iter inueniat. Hæſit hîc Marchio paulum attonitus, donec requirentibus quid id eſſet, ſingula enarrauit, cœpitque vt Domum attigit, crebro Sacramentorum vſu, pœnarúmque vltrò aſſumptarum, & re domeſticâ ordinanda mortem præuertere; quam & die condictâ expectare ſe aiebat, & magna ſua conſolatione, adſtantiumque admiratione feliciter obiit.

Romam petierat ante duos menſes Marcus Antonius Manaſius Clericus Lupienſis, nec patri iam ſeni contra quàm erat pollicitus quidquam per id tempus dederat literarum, Patris lamenta Bernardinus, & ſuſpiciones ſolabatur aſſerens filium viuere, ac valere; Die verò quadam in cubiculo adeuntem, ac veluti certam, aut filij mortem, aut ſiniſtrum caſum deplorantem, explicato vultu reſpiciens, ſcito inquit, Marco Antonio bene eſſe, & proximo ſabbato venturam ad me ab eo epiſtolam quæ ad te quoque literas includat, quod tàm affirmatè aſſerebat, vt tenere iam illum epiſtolam putaſſes, ac venit illa præfixo tempore, miréque recreauit illum Bernardini pœnitentem.

Vrebat febris Franciſcum Mareſcallum, & quartâ noctis horâ tàm dirus vrgebat paroxyſmus, vt acciti Medici dicerent, præter paucas horas in viuis non fore; his mater anxia Bernardini fauorem per filium natu minimum precatur, quem cum amiciſſimo Doctore in Collegium mittit, ducuntur in eius cubiculum intempeſtâ iam nocte quieſcentis, memoratoque diſcrimine, Ite, inquit, nihil iſtuc futurum eſt, nec petit iugulum is labor

qui

qui recens ægroto ingruit, ſed eſt initium febrilis acceſſus peſſimi, qui diu crudeliter hominem tenebit; verùm, vt remittet, ceſſabit pariter morbi vis, pergetque ſemper ægrotus in melius; & hæc ipsâ quam præmonſtrauerat ſerie cuncta ſucceſſerunt.

Iniquè admodum ferebat Fuluia Bellia Sancti Benedicti Tertiana, quemdam iuſto ſæpius, Domum nobilis ventitare volebatque auertendo illo, anteuertere, quod iure metuebat, ſed grauius aliquid extimeſcens rei conſcium fecit Bernardinum cui ille ſilendum ſuaſit, futurum enim octo poſt diebus alia de cauſa vt homo perditus ſuas ſibi res habere iuberetur, & quidem vix præterierant, cùm Ædium Dominus procul faceſſeret, mandauit, vt rixarum vnâ materiam amoueret, quam ille cum quodam ex famulis miſcere cœperat.

Dianora Verardia, Illuſtri fœminæ cuiuſpiam indicium factura quod norat perperam ab ancillis agi, vt eas corrigeret; ſuſpicabatur apud illam ſe parùm creditu, parum gratiâ dignam fore; perplexum animum Dei ſeruo cum explicuiſſet, auctor fuit admonitionis in diem quintum differendæ; rem enim aliâ tunc viâ ad aures Dominæ peruenturam, quâ iam intellectâ, Dianoræ indicium cum multa gratiâ, vt verè contigit, excepturam. Eadem maritum ſpe vitæ pertenui iacentem Patri cupiens cordi eſſe, coronam ab eo accepit, quam ægrum volebat in diem poſterum tenere, illa enim die ſpem vitæ certam recepturum, quod manifeſtè ipſa res probauit.

Thomas Cauarletus prouinciæ cognitor vi

morbi proſtratus iam ſe ad mortem Christianam per vſitata præſidia, Patriſque preces comparabat, quem Pater confirmari iuſſit; nam die Mercurij quæ in morbi ſeptimum cadebat, copioſo ſudore liberandum. Lucretiæ verò Petrazzolæ, cuius non ſemel facta eſt mentio, ſororem Monialem prædixit triduò ſanandam, licet tunc ferè in extremis eſſet. Donatum Antonium Curſium medicorum calculo conclamatum Matri aſſeruit ſanum fore, ac die tertio ad ſe in Collegium venturum, quæ omnia quàm ſerena in luce proſpexiſſet, clari euentus docuere. Quid quod Franciſcam Lombardam Comitem, Iſabellæ Mendozzæ filiæ auxilium poſtulantem, quam ſubita humorum alluuies præfocatura videbatur, ſecuram fecit fore Iſabellam horæ ſpatio ab iis liberam.

Dionyſium Theophilactum ex ordine Patrum Minimorum ſubnata linguæ renuncula angebat, fruſtra is ferrum & alia expertus ad Bernardinum denique confugit, cui Pater bono animo ſis, mi frater, Intra menſem enim planè conſaneſces; hic interim medicum nactus eſt, qui nouâ ſectione morbum penitus ab eo abſtulit.

Ipſemet de ſe Bernardinus cum febricitaret per Decembrem eſſetque vltimus Anni dies, vigentis mali accerrimus, dixit nihilominus futurum poſtridie, vt poſſet in Templum ſe conferre, dareque ſacro, & confeſſionibus operam, idque ipſe abundè præſtitit.

CAPVT

CAPVT XXVII.

Multa & arcana introſpicit.

PAlmerigenſem Comitem viſens ad Sanctæ Mariæ de nebulis, (Qui Pagus ad Comitem ſpectabat) audiuit ab eo de puteis qui magno numero illic erant, ſed inſalubribus omnes aquis, ita vt miſeros incolas aquam procul petere oporteret ſub hæc in Palatij aream cum ambo deſcendiſſent, vitioſis item puteis frequentem, canna locum in meditullio areæ Pater deſignauit, vbi affirmauit aquam potui aptam abſque vllo dubio latere; foſſoribus igitur confeſtim adhibitis, aquam inde Comes, tum optimam, tum Pago miranti, atque geſtienti ſuffecturam eduxit.

Angelicam Colonam geminorum aborſum paſſam ſcrupuloſior deinceps vteri cuſtodia, & obſeruatio tenebat, committebat ſe Patris orationibus, ſedebatque ſemper ferè immobilis & octauo iam menſe propinquum partum opperiebatur: At Pater Iuliæ illius filiæ in Templum accerſitæ; Mone, inquit, Matrem, nihil eſſe quod conſueto miniſterio abſtineat, nec enim quam putat grauiditatem eſſe; putabat hoc tamen etiam obſtetrix, creſcebatque in dies tumor, quem nullo modo Pater ſpectauerat; verum decimo tandem menſe, abſque partu, dolore, arte ve prorſus detumuit.

Camillæ Marullæ Barletenſi Lupiis tranſeunti, multiſque aliis, dum vterum gererent, de prole

maſculâ edixit quam eſſent edituræ. Lucretiæ Saraceniæ de prole fœminea; Annæ Adornæ biduo in partu laboranti, de mortuâ; Soræ Ducibus recens coniugatis, de impedimento, non vti rebantur venefico, nec amborum, ſed vt poſt conſtitit, vnius & quidem naturali.

Puellæ verò admodùm nobili, quæ educabatur Lupiis in Cœnobio Virginum non eius nuptias, ſed probrum à perfidioſo Iuuene ambiri: Venerat hic ſimulato cultu, ſed puellæ quis eſſet aperiens, cum illa de nuptiis egerat, hac verò tempus conſultandæ rei prudenter ſumente, exquirentéque per nuntium Bernardini mentem, ſceleſtus interea iuuenis nocte quadam, cœpit ſericis ſcalis aſcenſionem in Cœnobium moliri, ſed gradum vix primum preſſerat, cum reuulſæ ſcalæ ſaxum ingens traxerunt, cuius prope ruina obrutus eſt, ac horrore quidem periculi reſipuit, ſed inde patuit, quam verè illius animum virgini Pater detexiſſet.

Ioannem Iacobum Muttulum Iuriſperitum, ingens calculi (ſic medici aiebant) excruciabat dolor; Is autem de ſe actum ſtatuens, quod mortem præferret ſectioni, Bernardini gratiam apud Deum per literas rogauit; reſcripſit ille, mœrorem poneret, non eſſe illud ex calculo malum, idque breui, vt reuerâ euenit, ſine vlla dubitatione deſiturum.

Lodoicum Straffellam Cupertinum Sacerdotem Theologum de magnis ſecum conſcientiæ officiis acturum, ipſo cubiculi ingreſſu de nomine ſalutans, quamobrem veniſſet diſtinctè indicauit, licèt nunquam hominem vidiſſet.

Tarentinis

Tærentinis Ciuibus duobus, pium ex ſe munuſculum petentibus alteri Beatæ Magdalenæ, Beati Franciſci Imaginem alteri protulit, vtrique planè ex animi voto, præſentique tum cogitatione quam ne verbulo quidem ſignificauerant.

Octauio Nuccio Nardenſi Nobili, cui nunquam fuerat collocutus, cum ad ſe Lupios veniſſet, contra iamdiu faſcinatas Clariſſimæ fœminæ nuptias amuletum aliquod relaturus, in cubiculum, ſubeunti, aduentus cauſam nulli mortalium, niſi coniugibus, & nuntio cognitam illicò anteuertens de S. Irenes goſſypio ferendum ad illam, tradidit, quò eſſet ab ea quam patiebatur moleſtia immunis.

Iturus Neapolim Paulus Carduceius in Tribunali Regio fiſci aduocatus valedicebat Patri, expetebatque illius preces ad negotium quoddam ſuum, cui Pater nihil eſſe de felici exitu ambigendum, Prouincialis enim commendatitias quas ferebat mirum quantum ponderis habituras; & eæ quidem habuerunt, ſed nihildum ei aduocatus indicij fecerat de illis à Prouinciali à quo tunc ipſe rectà veniebat, obtentis.

CAPVT XXVIII.

Longè diſſita prænuntiat.

PHilippus Spinellus Cardinalis, ad S. Chriſtianæ in Calabria, alterum iam menſem de vita dubius, poſt pia vota & ſectionem poplitis abſce-

dentis ſexies iteratam, omnemque induſtriam chirurgorum, Patris opem per literas petiit; Accepit eodem tempore, Decembri ſcilicet, eodémque argumento à Patre Portio Antonio Spinello è Societate IESV Cardinalis fratre, cui præmiſſis ad Deum precationibus Bernardinus ſpero (reſcripſit) diebus his ſacris ab eo curandum Puero, qui natus eſt nobis; & verò ſecundâ poſt Natalem die conualuit.

Marcum Antonium Condum Lupienſem Venetiis morbus ad extrema redegerat, ſcripſerantque Lupios famuli paucas illi horas ſupereſſe. Quare ab eius amico Doctore rogatus eſt Pater, vt pro defuncto celebraret; ſubſtitit Pater, dixitque ſe quidem mox celebraturum, ſed Condum viuere; intellexit Doctor, ſalutem eius bono loco eſſe; peractoque ſacro, illius animæ commendationem iteranti, demum apertè Pater, haudquaquam mortuum, ſed valentem, ſanumque reſpondit. Quibus ſuſpenſi cum matre cognati, primo Tabellarij appulſu cognouerunt, hærente vix labris anima improuiſè recreatum, poſtea omnino vires collegiſſe.

Furibundo qui ſe adierat, ratum innuptæ ſororis necandæ conſilium ſuum recturus, ſeuerè prohibuit quidquam in illam machinari, nec enim grauidam vllo modo eſſe, ſed ægrotam; viderat nempe dum pro illa oraret clandeſtino partu fœtum edidiſſe.

Principio ſuæ Lupiis habitationis nuntium accepit à parturiente quæ preces illius flagitabat, cumque iam aliquas fudiſſet, ſignificauit nuntio infantem ab ea in lucem effuſum, rogatus verò ſimpliciter

pliciter ab vno è Patribus, vnde id reſciſſet, pari ſimplicitate dixit ſe id diuinitus precando habuiſſe.

Sub idem temporis Princeps mulier Lupiis cum eſſet accepit, de Marito Duce, remotis procul in regionibus ægrotante, miſitque ad Patrem Bernardinum vt eius præſidio leuaretur; verum is effecit apertè vt ipſa moneretur, maritum vita functum, quod illâ horâ contigiſſe deinceps eſt cognitum.

Camilli Staiuani è Societate Sacerdotis morte ſolito ſigno indicatâ, in genua procidit Bernardinus: illi animæ Deum propitiaturus; Interim ſocio in cubiculum ingreſſo, quis obiiſſet, interrogat, auditóque de Camilli morte addit alium item cum eo migraſſe; negante ſocio præter Camillum obiiſſe quempiam; mihi, inquit, videntur duo mortui fuiſſe. Quod dum varia per domum interpretatio iactaret, perlata poſtridie mors eſt Adiutoris Iacobi Caluiani in villa Collegij diei itinere defuncti, qui ad meſſem legendam illic verſabatur.

Romanum Lubranum multum reſtitantem Prorex Neapoli Lupios deſtinarat, preceptoris Regij munere functurum, quod idoneus alius non adeſſet; ſub aduentum ſtatim, officij gratiâ Bernardinum ſalutauit, qui ſe illius gaudere conſpectu dixit, ſed dolere præfectum muneri, quod eſſet illi moleſtiæ plurimum, negotiique creaturum; alacer egit, quatriduo Lubranus poſt verò tam atro mœrore preſſus eſt, vt diu noctúque angeretur: tandémque in Collegium veniens, profectúſque ad Bernardini pedes, vrgeret lachrymans, vt ſibi à Deo

miſſionem ab impoſita curâ exoraret, huic verò Pater, non abs re profectò, ſed iure ac meritò dolere, verùm conſideret, nec enim diu fore cum ſucceſſorem eſſet habiturus, cumque is extra ſpem id eſſe quereretur, quòd dixiſſet Prorex adeſſo neminem cui credi adminiſtratio illa poſſet; Imò intulit Pater, hoc habeto, vt tu illi primum de tua inualetudine innueris, miſſurum illicò ex Rationalibus ſucceſſorem: Audiuit cōſilium Lubranus, eo quem optauerat ſucceſſu, de quo Lupiis cum ſciret nemo, vel ſcire potuiſſet, interea tamen confirmauit Lubrano Pater, confectam Neapoli rem eſſe, ac inſequenti ſeptimana daturum ſe in viam Syluestrum Realem, qui ad ſuccedendum fuerat ex Rationalibus delectus, cuius vaticinij fidem aduentu ſuo Sylueſter fecit.

Vincentius Matreſius Rector Lupienſi Collegio dictus præmiſit literas, quibus ſe aiebat, illic ocyus adfuturum, equos enim ab ſe in diem poſterum conductos; hinc ſuperſedebat Miniſter Collegij ad eum de negotio ſcribere, quod expediri ab ipſo Neapoli ante diſceſſum cupiuerat; ſed re cognitâ Bernardinus, nihilo ſecius vt ſcriberet, ſuaſit, interceptum enim ad dies aliquot inopinatis moris, illius diſceſſum, venturaſque ad eum tempori literas: venere autem & Rector proſperè, antequam proficiſceretur Neapoli, quod iis ferebatur, negotium abſoluit.

Laudarat Prorex Catholico Regi Iacobum de Pareſcia Hiſpanum, in Regni Conſiliarium; Iacobi vxor Lupienſis Bernardini orationibus eius rei finem ardenter crediderat; orauit ille, tum huius materteræ non dubitauit indicare Priuilegij Diploma

ploma ad eam Conſiliarij dignitatem in Hiſpania iam datum, de quo tamen illa reſpondit materteræ, nihil dum penitus audiri, verum trimeſtri elabente appulſus ex Hiſpania nuntius tantò ante Patri notum fuiſſe palam fecit, quod in Hiſpania gerebatur.

Briſacienſi Duci Victoriæ Capuanæ ad inſtantem partum eius vota poſcenti gratulatus eſt maſculam prolẽ per literas editam, foréque illam eorum ex numero quorum nomina ſunt in libro vitæ; certè puerulus, ſecreti, precationiſque amans, fabricandorum domi ſacellorum, quotidiani Deiparæ cultus, grauitatiſque ab omni ludo alienæ, duodenni haud maior, perceptis piè ſacramentis ad Deum euolauit.

Franciſcum Antonium Calum ſacro iam inunctum oleo moxque animam efflaturum cum reſciſſet frater, pro mortuo habuit, ſed Matri ſolùm de febri aperuit qua vehementi æſtuaret ne illa præcipiti mortis eius nuncio moreretur, deinc Matris iuſſu Bernardinum alloquens, palam de fratris obitu narrauit, preceſque pro eius animâ, & Matris dolore implorauit. Silebat ad iſta Sanctus ſenex, donec iuſsâ ſibi legi epiſtolâ quæ Neapoli venerat; Abito, inquit, fili, Matrique dicito, ęgrotum melius habere, integréque reſtitutum iri; ſed cum infeſtum experiatur illud cœlum, eſſe illi quamprimum Lupios redeundum; adfuit proxima hebdomadâ Tabellarius, qui hæc eadem vt ante proculque dicta erant, allatis literis firmauit.

Meſſanæ Flaminius Magnatius è Societate Primario Nobili vitæ totius anteactæ confeſſionem

talem

talem ægrè perſuadebat, necdenti videlicet, captantique moras, triſtis, vt rebatur, ac faſtidioſi negotij. Interim Bernardinus diuino, vt creditur impulſu (nulla enim ſcribendi ſe anſa dederat) ad Flaminium ſcribens de ſua illa qua olim in ſæculo per dies aliquot apud vnum è Societate ſuam omnem annorum quatuor & triginta retexuerat vitam, confeſſione diſſerebat, quantaque animi voluptate illam peregiſſet, & fuit tam pia, tam prudens, humanaque epiſtola, vt eam Flaminius Dei inſtinctu miſſam putauerit, vt pœnitenti refugo monſtraretur; qui, audita eius lectione, imitatus eſt de confeſſione quod prius tantopere abhorrebat.

Meditabatur vindictam Ioannes Sommozius eorum qui ſe apud Comitem Caſtrium (cuius procurabat Hydrunti ditionem) traduxiſſent, cúmque fortè Lupios veniſſet, hoc animi vulnus apud Bernardinum querabatur; At is, nihil eſſe quod inde metueret, reſpondit, Comiti enim poſt ſagacem exquiſitamque diligentiam conſtitiſſe de calumniæ totius falſitate. Miratus eſt dictum Sommozius, ſed multò magis, vbi Neapoli geſta dictis conſentanea accepit.

Anna Pignatella Ducis Montis Leonis natu prima, tàm ſecretò Neapoli nupſerat, vt parentem quoque id lateret, non tamen latuit Bernardinum, nam incidente cum vno è noſtris de illa ſermone, nupſiſſe affirmauit.

Hilaria Marchionis à Valle cognata Lupiis in Domo Præſidis tum degens, ſignificauit Patri per honorarium Ephebum de ſua ſollicitudine, ac metu; quòd nihil de fratre dudum acciperet in

Lombardia

Lombardia exiſtente, renuntiauit Pater per eumdem de fratre ne eſſet ſollicita, commodè illi eſſe, binaſque ab eo propediem literas habiturum, habuit eâdem hebdomada & quidem læta de fratris valetudine ferentes.

Iacebat Neapoli ægrotans Ioannes Andræas Maſſa, Societatis Adiutor domeſticus, & fratrem in Societate Lupiis habebat, cui pro ægroto opem flagitanti, facto ſacro, reſpondit Bernardinus Andræam fuiſſe maturum, Deumque apud ſe illum velle; ad primum deinde Tabellarij aduentum reſcitum eſt, ægrotum Neapoli defunctum cum hæc Pater Lupiis efferret.

Agenti ſecum familiariter fiſci Cauſidico Emanuelis Acugna Nobilis Luſitani amiciſſimo aperuit, grandi mox illũ perfunctũ diſcrimine, ingreſſo Domum ſicario, & in eum ſecurim, niſi auertiſſet Dominus, vibraturo; cognitum autem eſt poſtea eum, milliaribus centum Barij ex tibia decumbentem cum ſolum famuli reliquiſſent fuiſſe à latrone appetitum eius pecuniis inhiante ſed interpoſito apud Deum nomine, ac meritis Bernardini (quem de ſolis nouerat literis, homicidam ab ſe depuliſſe.

Scripſit ad eumdem Neapoli Hippolyta Citarella pro filio anceps, qui Mediolani in exercitu ſtipendia merebat, reſcripſit Pater, tum quidem perperam valere in Mediolanenſi Ditione, ſed breui melius habiturum, ac Neapolim vt tandem factum eſt, vita incolumi rediturum.

Anna Sementia noctu puerum enixa, ſummo mane preces per nuntium à Patre expetiit, cui Pater ſtatim comparenti, iam ſcio, inquit, de nato

puero

puero, abi & toti familiæ meo nomine gratulare.

Sylueſtro Real pari earum tædio regionum, & Neapolis deſiderio tabeſcenti indicauit; illum re ipsâ, tunc Neapolim reuocari, acceptis vero epiſtolis, quibus de reditu mandabatur animaduerſum eſt tunc illas in itinere fuiſſe, cùm ea Pater loqueretur.

Lupiis faber Murarius ex editiſſimo Baronis Cigalæ Palatio lapſus, grandioris ſaxi ruinam in ſe traxit, inſtarque mortui habitus eſt, verum eius cognatæ noſtro tum in Templo oranti, & audito caſu eiulanti, caputque laceranti, ac demùm Patrem miſello imploranti, reſpondit Pater, quod res erat, bellè ipſum habere, nihilque ex eo infortunio mali paſſum.

Cum certis nuntiis Bario audiſſet de Abbate Fabio Nenno Sancti Nicolai Canonico, pro cuius ſalute rogabatur, paulò prius obiiſſe tabellario reſpondit. Pro ægrotante autem Marchione Capurſenſi, ab Duce Nucenſi interpollatus, ſe pro eius defuncti animâ facturum. De Patre Ioſepho à S. Iuliano è Societate qui ſcribebatur Neapoli deteriuſculè habere reſcribens aiebat, in aliá vitam à Deo accitum. De Patre Franciſco Noghera è Societate Bouinis, vt nuntiabatur decumbente in cœlum vocatum aſſeruit, & aberant iſti centum, ducentis, ducentis quinquaginta milliaribus, ſed Dei ſeruo præſentes fuiſſe rerum veritas declarauit.

Ioannes Thomas Santa Maria Hydrunti regius Cognitor tertia noctis hora in Collegium venit vxori à Patre præſidium quærens primo in

partu

partu perielitanti; extemplo Pater in preces effuſus, paulóque poſt ad Ioannem conuerſus, alacrem dimiſit, aiens (quod erat) vxorem puerum enixam, quod Ioannes multis deinceps retulit.

Hydrunto ſoluerant, Venetias verſus, duo ex Patribus Capucinis, mediáque in viâ Turcarum in manus inciderant, quod vt Lupiis percrebruit, legi è veſtigio qui eos liberarent, conferri quà publicè, quà priuatim eleemoſynæ, feſtinari ab liberaturis profectio; ſed iis illam Patri curæ eſſe precantibus exemptus labor, cum moneret operam fruſtra ſumi, quod cum nautis ij patres cymba euaſiſſent, vt paucis diebus vulgatum eſt.

Erat Neapoli Maria de Medicis in magno vitæ ancipiti eámque coniux Fabius Galeotus per Sacerdotem fratrem quem habebat in Societate Lupiis habitantem Bernardino maximè commendarat; ſacrum obtulit Deo in ægrotæ leuamen Bernardinus, Patrique confeſtim hilaris, cognatam (quod poſt compertum eſt) à morbo liberam affirmauit. Et hactenus quidem magni ſenis, admiranda proſecuti ſumus; nunc etſi virtutes, quoad deprehendi potuerunt, narrandæ veniunt, haud tamen poterit admirandis ea tractatio carere, adeò tota Viri Dei vita multiplex quoddam fuit perpetuumque miraculum. Sit ergo

***

CAPVT

Capvt XXIX.

De eximia Perfectione ſerui Dei.

PRimus eius perfectionis gradus fuit vt næuos omnes quantumcumque leues deuitaret, obliquas omnes animæ inclinationes ſagaci emendatione corigeret, ſuaque omnia ſubtili diligentique cura perageret : obſeruabatur à quibuſdam ex propoſito, non carpendi vtique voluntate, ſed ſuſpiciendi deſiderio ſi inculpatum reperiſſent, nec in eo quidquam nota vlla dignum deprehendere vnquam valuerunt ; Alij Societati noſtræ parum æqui, ouáque etiam vt aiunt, tondere ſoliti, Bernardini tamen niſi perhonorificè nunquam meminerant. De illo verò quid ſentiret,interrogatus Minorum Reformatorum quidam Pater,dixit, multis annis ne quidem leuia, ſeu venialia admiſiſſe. At qui ei per annos quindecim à confeſſionibus fuerat, non eſt veritus pro teſtimonio dicere, nihil ſe vnquam ex illo audiſſe, quod voluntariam culpam etiam tenuem contineret. Qui autem aliquamdiu idem illi officium præſtiterat Theologiæ Profeſſor, aiebat ab ſe de quotidianis nunquam abſolutum, ſed communia quædam ex anteacta vita (quæ confeſſioni addere conſuerat) in materiam abſoluendi ſemper coactum reuocare. Quem eius animi nitorem ipſiuſmet ex ore vt exp ſcaretur bono dolo, concionator quidam è S cietate. Quæſiuit aliquando,quod tandem poſſent pœnitentiæ argumentum Sacerdoti ſubiicere,

qui

qui Sacramentum id crebrò vſurpabant, & vitam ex ſpiritu ducebant; cui ſine cunctatione vlla ſatisfecit, poſſe, verbi causâ confiteri, quod prima poſt ſomnum cogitatio de rebus diuinis non fuiſſet, quodque Deum ardenter non amaſſent, ex quibus putauit ſe probè coniicere hanc eſſe Bernardino confeſſionum materiam. Itaque optimè Pater quidam è Sancti Franciſci familia Iſraëlitam verum appellauit in quo dolus non fuiſſet, & Rector Lupienſis qui non rarò excepit confitentem, chirographo ſuo teſtatus eſt, quam exigebat S. Ignatius ab hominibus de Societate ſanctimoniæ præſtantiam fuiſſe in illius vitâ, velut in pulcherrima tabulâ expreſſam: Alius de Societate Clariſſimus Theologus, recuperaſſe illum à Deo rectam naturæ vim à qua Adamus exciderat, & de qua Magnum Antonium ſic ſuos affantem B. Athanaſius inducit. *Bonam animam creauit bonus Creator, ſed hoc eſt rectam eſſe animam, cum eius principalis integritas nulla vitiorum labe maculatur.* Et aiebat Bernardinum ita omnes ſeorſim virtutes coluiſſe, ac ſi excolendis, comparandiſque ſingulis ſingularem curam tempuſque deuouiſſet. Videbantur ſibi alij Angelum videre, aut è ſuperis vnum, aut in cœlo eſſe cum in eius conſpectu, congreſſuque eſſent, & ſuauiſſimâ non terreni vllius, ſed cœleſtis odoris fragrantiâ perfundi, hoc eſt, vt ego interpretor; ex eius virtutum cumulo profecta. Et poſſunt iſta ex eius literis vtcumque colligi; Nam vt cæteras omittam, ad parentem ſcribens. Iam, inquit, mihi flocci eſt gloria quæ ab hominibus hauritur, Dei gloriam tãtummodo quæro. Ad fundatorem verò Collegij

M Lupienſis.

Lupienſis. Non habeo Regem niſi Dominum IESVM,loquor,ait,cum S. Bernardo, haud æquali tamen ſpiritus menſurâ. Ad fratrem denique: Cupio diſſolui, hoc eſt in terra degens, non tamen terræ inhærere. Hunc porro apicem virtutis, otij fugâ infatigabili apprehendit, nunquam non precando, legendo, ſcribendo, & piè cum proximis tractando B. Bernardini præſcripto inſiſtens, dum ait, Dei ſeruum ſine intermiſſione legere, orare,& operari oportere, ne fortè mentem otio deditam vitia ſibi præoccupent: Iuuit & proficiendi ſemper ingens amor, & conſtitutionum, legumque noſtrarum aſſidua lectio ac meditatio, quibus ita omnem includi cenſebat perfectionem ſanctitatis, vt idemtidem reſponderet aliâ non egere, præterquam earum obſeruatione, qui ſancti in Societate eſſe vellent.

CAPVT XXX.

De Amore illius in Deum & ſtudio proficiendi è re quauis.

QVod hic Dei amor in iis efficit quos ſibi pleniùs mancipauit; hoc in Bernardino luculenter eminebat, nam caduca, & quæ ſæculum ſaperent ne ſuſtinebat quidem cogitationem admittere, ſed coniunctiſſimus ſemper Deo, Deique vnius deſiderio poſſeſſus libenter cum eo ſecumque habitabat, fugitans hominum conſuetudinem quoad per ſtudium diuini cultus, ſalutiſ-

que

que alienæ licuiſſet, ſæpè manibus pectori appreſſis, intentiſque in cœlum oculis, Deus bone! aiebat Deus magne! laudetur æternùm Deus, æternùm IESVS; Alias verò lætabundus, Paratum cor meum ad æſtus; paratum cor meum ad frigora; ad vitam; ad mortem paratum; ob hoc labeculas, peccatique vmbras incredibiliter oderat, quod illæ Deo diſplicerent, eiuſque vita ſimilior Angeli, quàm mortalis cùm eſſet, attamen eâ inter cæteras de cauſa etiam mortem in votis habebat, ne poſſet deinceps Deum offendere, & ſcribens ad quemdam; ſenectutem ſibi gratulatur, quod hominem morti propiùs applicaret, quæ cum ſit, inquit, peccati finis vel ex hoc ſolo, eſt inuidenda, & amore digna.

Iam ſi quid vſpiam locorum & gentium glorioſum Deo patraretur, hinc verò mirè geſtiebat; miſcendis autem ſermonibus nihil præter Deum, & diuina ex eo audiſſes, vnde animi opes iis referti theſauris facilè diſceres.

Hoc eodem actus amoris ſtimulo mortem ſibi pro Dei cauſa rebuſque ad eam ſpectantibus, vt eius in terris Vicario, Eccleſia & ſimilibus optabat, agebatque ſummas numini gratias cum audiret Patres Hungaria, Tranſyluania, Bohemiâ, locis-ve aliis Chriſti causâ pulſos, & religionis Chriſtianæ, ac Pontificiæ maieſtatis. Quod ſenſu quàm forti ac tenero præſtaret, prodit illa eius ad fratrem reſponſio quærentem cur noſtri exularent. *Exularunt quidem*, inquit, *Patres noſtri relinquentes omnia, & ſecuti IESVM quocunque vocat Sanctiſſimi ſui Vicarij ore, pro cuius tuendâ fide & authoritate, parati certè ſumus Domini*

IESV beneficio in mortem ire. O ſi mihi ſeni liceret, & è Societate minimo! ô mi IESV, ô Beatiſſima Mater Virgo Maria! ô B.P.Ignati mi Domine ſupportato ſenem. Ex abundantia cordis os loquitur,& calamus ſcribit. Aliis verò literis. *Quid,* inquit, *à te volui ſuper terram.* Et erat eiuſmodi, adeoque incenſus hic in Deum amor, vt in vultu quoque illius flamma efflorefceret, corpus autem ſæpe fauillis ſcintillaret.

Quo ex amore diuinæ charitatis efficiebatur nihil vt otioſum abire pateretur, aiens qualibet ex re cœleſtis pabuli buccellam nobis decerpendam; coco miniſtrans lancibus abluendis, adiuuanti ſe fratri, decet, inquit, ardenti lacrymarum aquæ,& peniculo ſeueri examinis animæ labes eluere: Cuidam mala aurea in Collegium mittenti remiſit qui gratias ageret, adderetque auri eius ſplendore hilarè doceri nos perfectam charitatem; & frondium linguis fructui ſubſtratis, eſſe linguam noſtram perpetuò Dei laudibus occupandam.

Conſcenſurus ſcalas aliquando ægrotum vt viſeret, arundinem ſocio tradebat, ſuggerentique neceſſariam præcipuè tunc eſſe ad aſcenſionem fulciendam, minimè verò ait, ſic enim recogito quàm ſit ardua in cœlum via. Decumbenti è noſtris cuidam ſalutationis officium ferens, cum per gradus item ſed arrectos, multoſque anhelaret, ab vno è Patribus laboris miſerto, ne porrò pergeret rogabatur, nimioque plus eatenus factum; ſe reſiduum, cum ægroto eius nomine peracturum, & ſalutem ab ipſo illi portaturum; At ille pergens, quanto altius imus, tanto

patriæ,

patriæ, inquit, propiores euadimus. Suadenti fratri ex Adiutoribus, illa eius ætate decrepitâ omnino expedire, piſta carne deinceps veſceretur; Imò ait, omnino expedire, pinſi tundique gnauiter Bernardinum, qui aduerſi nihil in Societate expertus vnquam eſſet.

Cubiculum eius præteriens is qui lucernas communes aptabat, petenſque ecquid lumen vellet; boni ſibi exempli ab Noſtris omnibus, adeoque tunc ab ipſo ſubminiſtrari lumen dixit; Volenti autem puluillum ipſi emi, det tibi Dominus, reſpondit, ſui præſidij puluinar, in eo enim quies placidiſſima capitur: eo percommodè ſtomachus fouetur. Et loquenti de equo Hiſpanico, faxit Deus hunc noſtrum oris indomiti effrenem equum, hoc eſt appetendi, volendique inſitam libidinem ſic coërceamus, ſic regamus, flectamuſque ad honeſti nutum vt diuina duce miſericordia, cœlum denique attingamus. Reddendis cuidam litteris, tuas, inquit, heri litteras habui; priores nequaquam; eſt enim hæc longinquis epiſtolis ſors familiaris. At cum Sancto Paulo, ſcio abundare, ſcio & penuriam pati, nempe vndecunque laudandi IESV occaſionem mihi naſci puto, qui facit prouentum cum tentatione, ſempiterna laude IESVS celebretur. Alteri verò de tremuli corporis contracto ante aliquot annos vitio nuntianti; ſunt iſta, refert, ſenectuti cognata, hebet calor, augetur frigus, debilitantur nerui. Quid mirum? Sed his ad animum reflexis fruamur. Qui tremit quiete indiget; in omnibus requiem quæſiui; hæc requies mea, In Saluatore quieſcere: Qui tremit, ni fulcrum adhibeat, oppidò la-

bitur ; fulcrum optimum Crux Chriſti, huic innitamur ; mihi adhærere Deo bonum eſt, IESV ſcilicet Crucifixo ; eam ob rem parum illi fuit in crucem attolli, voluit & clauis in eam ſuffigi, vt noſſent electi, dum malis arctantur, crucem ducere pretioſam, ſeque IESVM in Cruce ſemper inuenturos, vbi verò IESVS, quis non geſtiat vnà eſſe ; ad repentinum de morte infantis, fratris filiolæ nuntium hic tremor te perculit, quid credis futurum clangente Angelo : Surgite mortui, venite ad iudicium? Epiſtola quadam diſciplinam ducens ab æſtu magnopere tunc vigente, Per hos, inquit, ardores debetur corpori nonnulla refrigeratio ; Quidni & animo recreatio aliquà pietatis, iaculatoriæ precatiunculæ, promptæ de vita Chriſti, & Sanctorum ſalubris moniti, vel exempli, ſublatæ ad Virginem Matrem noſtram, ſanctumque Tutelarem cogitationis?Et ad eum qui Collegium Lupiis fundarat, ſic inde datas adnotauit, Lupiis Kal. Septembris quibus tempeſtiuis ac fœcundiſſimis, optatiſſimiſque de cœlo pluuiis Dominus dedit benignitatem. O ſi terra noſtra det fructum ſuum! Feſtis per annum maioribus apta componens documenta ; ita quemdam in Paſcha affabatur, Ad confeſſionum ſedem me confero, vt mortui cum reſurgente Domino, reſurgant. Et rurſum IESV rediuiui Anaſtaſim nunc feſto colimus, colamus & factis, ac imitatione ; viuamus nos quoque reſtitutam menti noſtræ vitam, in eo ſitam potiſſimum vt quæramus, ſapiamuſque cæleſtia ; & quamuis corpus humi poſitum ſit,verſetur in cœlo animus, vtpote cœlo natus, emptúſque ad vitam ſic in-

ſtituendam,

ſtituendã, vt Dei fauente gratia, beatam illic promereatur immortalitatem. In Aſcenſione Chriſti. *Omnes autem vos precor* ait, *vt me apud dulciſſimum IESVM adiuuetis, vt eundem ſequar aſcendentem*; Triumphali verò Septembri menſe, Crucis ſanctæ die. Audiamus Saluatorem dicentem: Tollat quiſque crucem ſuam & ſequatur me; crucem enim non ſentit qui hoc agit. Quaſdam Lupiis ad feſtum Beati Laurentij ſubſcribens, addit, *cuius igne accendamur omnes, vt verum illud Euangelium in praxim deducamus omnes perſeuerantes: In patientiâ veſtrâ poſſidebitis animas veſtras.* Nec id ſolum præſtabat, vt rerum occurſu quarumlibet, ad diuina mentem erudiret; ſed alios etiam, vt id agerent docebat. Fragagnanenſē Baronem, quam annos quadraginta audiuit confitentem, cum familia ituram iuſſit de Deo ſemper cogitare ab orandi, meditandíque recordatione nunquam ſi poſſet, abſiſtere. Adoratores Chriſti Magos, dum iter faceret comitari. Dumque in villa inarantes, ſarrientes, fodientes ſpectaret, meminiſſe, vitæ noſtræ ſolum culturâ egere multiplici, ad reuellendas ex eo ſpinas, virulentáſque herbas vitiorum, & defectuum educendoſque fructus Domino Deo gratos.

CAPVT XXXI.

Quantâ Dei fiduciâ, & quàm mirabili niteretur.

CHaritatis in Deum quam deſcripſimus rudi manu, partus extitit longè dulciſſimus, Dei eiuſdem fiducia, nec enim poterat in eum, non totum penitus proiicere ſeſe, atque immergere, de cuius tantopere amati nequibat amore dubitare. Fuit verò tam certa & potens hæc eius fiducia, vt eam Deus euidentiſſimo non ſemel prodigio penſarit. Deerat quandoque in Collegio panis, nec volebat promus ſignum dare ad conſcientiæ examen, quod per horæ quadrantem prandium antecedit, dedit nihilominus Patris iuſſu, verùm mox reuerſus, ad menſam vt pulſaret adduci non poterat, iuſſúſque iterùm de prouidi Patris familias bonitate ſperare melius. Quî iubes Pater, inquit, me noſtros ad menſam, cum deſit panis, conuocare? Iube panes emi vt vocentur: Stetit in ſententia Dei ſeruus, repetiitque pulſaret, atque confideret, reſtitantique edixit vt obtemperaret; Dato igitur ad menſam ſigno, euntibus in triclinium vacuum Patribus, en ad fores mulier non antea viſa panes viginti quatuor ingentes, optimos recentes, inſuetæque eo loco formæ in caniſtro ferens, tortaſque totidem placentas magnâ cum omnium admiratione, ac diffidentis præſertim æditoris, Sed non vnum hoc fuit prouidentiæ

uidentiæ huius monumentum, ſimilia quædam vrgente inopia extiterunt.

Præter dolium plus fortè iam ſemiuacuum (quòd diù domeſticis &. opificibus vſui fuerat,) nihil vini Collegium habebat; voluit Pater nihilò parcius inde promi, & obiicienti, breui defecturum, ægréque poſtea nacturos aliquid ſynceri, cum illic æſtate vina omnia vitientur, non tamen abſtitit, ſed dari largiter pauperibus mandauit, nam eleemoſynis egentiorem fieri neminem; Factum diù quod imperauerat, tandem verò in cellam cum miniſtro Collegij. & promo deſcendens, videre voluit quantum inde reſtaret; mirum dictu, viſuque! admoto promus ſuperiore operculo tàm plenum vini dolium reperit, ac ſi nihil foret ex eo hauſtum, tunc autem monuit niti Dei prouidentiâ nos debere, eſſeque pauperibus liberales.

Cum interdum febrim acceſſuram multò ante ab ægrotantibus occupari refectione corporis oporteret, excuſaretque apud Medicos, ægrotorum curator, omnia imparata; monebatur à Patre, tantùm confideret, proceſſuraque omnia vt maximè optabat, ac neſcio quo pacto, vel quâ manu breuiſſimo tempore neceſſaria omnia, cocta, condita, parataque in præſcriptam horam cernebantur.

Bis ſaltem pœnâ æditûum affecit, quod æs Templi maius diù ex more pulſaturus, quàm citiſſimè ſe expediuiſſet; cauſanti æris molem, quæ ab vno haud poſſet agitari, ſubiecit vir Dei, Beatos Angelos, ſi fidenter oraſſet fuiſſe adfuturos, cuius memor poſteà æditũus, tanta facilitate tan-

tum pondus vtrimque agitabat, vt non obſcurè aduerteret, manum ſibi Angelos præbere. Fratri cuidam noſtro volenti cum tribus aliis in hortum exire ad laxandum parumper animum, & æſtus qui tum magni erant matutino frigore temperandos, annuit quidem Bernardinus, verum ea lege ne quid ad cibum ſecum ferrent, omnino enim iis eſſe ad prandij tempus in Collegium redeundum; vix hortum attigerant, & adeſt à Patre, qui iubet, quando illic eſſent, hærerent ad prandium, quod ne illis deeſſet curabatur; intercurrerant horæ duæ, cum iuuenes quinque penitus ignoti reficiendo corpori opportuna affatim comportant, ciſtíſque traditis recedunt; vergente deinc in veſperum die, comparet alius qui nunciabat adfuturam cœnam, proinde nihil eſſe quod pro reditu feſtinarent, & venit tempeſtiuè cœna, ſed & diſſimilis prandio, & ab diuerſis adoleſcentibus allata, magno vtrobique fruentium ſtupore, ac eius maximè cui facultas eius recreationis à Patre fuerat conceſſa. Hic ſtatim vt in Collegium aduenit enixiſſimè ex Patre inueſtigat, vnde ſibi tàm largæ, tàm lautæ tàm exquiſitæ ſportulæ affluxiſſent, vt nihil in vita guſtaſſet, vidiſſetque iucundius; tergiuerſari ad hæc Dei ſeruus, & ſermonem alio vertere, ſed inſiſtente vehementer fratre ſupplicanteque de genibus per Virginem Matrem, ne hoc ſibi negaret conſolationis, quod eſſet, ſi ſic imperaret, religioſo ſilentio preſſurus; tandem promittis, ait, te, quoad vixero, ſecretò habiturum? promittentique, Sic habeto, inquit, Beatiſſimam Virginem prandium vobis cœnamque miſiſſe, nec præter hæc aliud ab eo valuit extorqueri.

CAP.

CAPVT XXXII.

De charitate in proximos.

FVit hæc Bernardini virtus cunctis ſemper admirationi ob ardorem quemdam aſſiduitatis in exercenda illa valde inſolitum, ſic vt quicquid ageret, diceretque in aliorum auxilium ſalutemque ſpectaret; nunquam illum occaſio præterlabebatur benè merendi de proximo quantóque is vilior, magiſque omnibus defectus, tantò erat in in illum propenſior: curabat ſedulò gaudebatque noſtrorũ operâ rudimentis fidei mendicos imbui; miſeratione in flagitioſos intima pũgebatur, dicere ſolitus qui eorum confeſſionibus præeſſent debere medicum imitari ægrotos non vituperantem, non conuitiò petentem, multo verò minus deſerentem; ſed miſerendo, ſolandoque appoſita illis meditantem, molientemque remedia. Quam in ſententiam ad quemdam ſcribebat, ſe quidem noxas abhorrere at noxarum reos haudquaquam penitus; ſic enim ait, meipſe odiſſem, & me erga illos commiſeratione hac dignatur Deus, vt quantò ſunt grauiorum rei, tantò illos amplectar audiamque libentius, cum ab ipſo vocari Deo ab ipſo inuitari, pellici ac ſollicitari non dubitem; non facit ſcabies inuiſum Matri filioſum, ſed curationis aſſiduitatem, & medicaminum ſuadet: hic erat magnes qui omnes ad eum veluti Patrem rapiebat, ipſeque viciſſim imis

viſceribus

viſceribus tanquam filios recondebat. Qua ferè mente hoc eſt omnes in Deo amante ad fratrem videtur ſcripſiſſe, amare ſe illum in Domino, hoc eſt, vt ſtatim explicabat, nullâ ſui ductâ, nullâ φιλαυτίας ratione; nulla in terris eius fruendi ſpe, ſed in cœlo duntaxat, vitæ laudabilis exercitatione parto. De mancipiis dictum eſt, quàm patienti eos induſtriâ, tædióque ad ſacrum Baptiſmum erudiret poſt verò ſe illis Patrem exhibebat, adibat ægrotantes, commendabat heris, ſuadebat tractari mitiùs, tempuſque ad Chriſtiana officia iis indulgeri: nec diſſimiliter ſe erga pauperes gerebat: micas panis è triclinio collectas mendico puerulo dabat, quem primum ad fores Collegij vidiſſet; ægrotis, viſendo, recreando, ſuccurrendo, eleemoſynas conquirendo, omni ope, humanitate omni aderat: Egentiſſimum Lupiis hominem, ægrotum quot hebdomadis inuiſebat, ferebátque ſemper aliquid eſculenti; ac ſocio, eamus, aiebat, ad cariſſimum filium & ſanctum illum Dei ſeruum: Coronam Virginis alternis cum ſocio inter eundum recitabat, nec ante ab ægro diſcedebat, quàm ſat diuturno colloquio illum refeciſſet; Æger porrò, vt nuntiabatur venire Dei ſeruus, in magnos erumpebat clamores, ſanctum aduentare, ſanctum vociferans atque ingeminans. Quod ſi quando audiſſet Bernardinus, minimè omnium, minimè, inquam, ſed peccator & eſt, & appellandus eſt Bernardinus, tu verò ſanctus, qui tantâ charitate ac patientiâ calamitatem perfers tuam: At æger ſanctum te ſanctum, me verò peccatorem; ita certamen pœnitentiæ & humilitatis Chriſtianæ inter illos certabatur, &
redux

redux in Collegium Pater ad comitem, animaduertiſti, frater, quanta ſit æger ille mendicus ſanctitatis, alacritate quanta ſuas perpetiatur miſerias. Infœlix Bernardine, commodis & ſenſui addicte, hic verè ſanctus Bernardinum reum in ſupremo iudicio damnabit.

Inuaſit morbus Collegij ſeruulum, hyems erat dura, tempeſtas perfrigida, noctes aurâ infeſtæ, noctu tamẽ Pater per apertam aream ad ægrotum ibat, conſolabatur, iuuabat, nec indignum putabat trullam quoque lecticariam purgare.

Lupiis hoſpes Barienſis per æſtus caniculæ in lectũ deciderat; ignotus & ab ſuis procul in frequẽti, occupato, tumultuoſo diuerſorio, multa neceſſariò ferebat incommoda ſed Patris cuiuſdam Bernardini auditâ charitate, egit per nuntium, vt in Collegio curaretur, præerat tum illic Bernardinus, & quamuis domi ægroti non deerant qui negotij abundè facerent; deerant autem opportuna cubicula; reſpondit tamen nuntio Bernardinus, veniret modò, non arctari locis charitatem, ac ſi minus aliis vacaret futurum ægroti cuſtodem Bernardinum; ſic geſtatoria cum ſella baiulos mittit duos à quibus in Collegium deportatum dies viginti duos in cubiculo optimo habuit, curauitque ſiſtendo ſe illi quotidie ſæpius, hærendo miniſtrando, etiam per ſeſe cum diſtineretur aliis cui hoc incumbebat, aſſiduè medicos adhibendo, omnéque genus charitatis; donec tandem ſanus euaderet.

Ex noſtris verò ſi quem morbus teneret noctu bis, ter-ve ibat inſpecturus, num quo indigeret, præſto illi erat ad miniſterium quodlibet, ac poſt

verborum

verborum conſolationem in cubiculum ſe recipiebat. Detentis verò carcere quantam, quàm ſedulam, quàm humilem, atque aſſiduam operam inſumebat? adhortationum, concionum, confeſſionum, ſubſidij etiam ad cibum (quod ex Collegio ſubmittebat) intercesſionis apud Magiſtratus, & cuiuſlibet charitatis. Huius nominis ſodalitas, hoc eſt, charitatis bis per hebdomadam vinctis epulum cum daret, coquerenturque vicinâ carceri in domo, neceſſaria, miniſtrabat coquo Bernardinus aquam brachiis hauſtam ſuis, comportata ligna, verſam ſcopis culinam, elutas, mundaſque patinas, & iſtiuſmodi miniſteria oculis ſordida, virtuti pretioſa, vincendi ſui, diligendique proximi argumenta, exemplaria ſanctitatis.

Franciſcus Iuſtus Ruffinenſis (eſt hic Hydruntino in Tractu Pagus) ad quæſtionem dandus à Iudice, Bernardini rogatu liber emiſſus eſt. Franciſcum Antonium Roſatum ex ſuſpicione patratæ cædis grauiſſimè tortum peiora terrebant ſupplicia, Bernardinus à miſera matre deprecator apud Cognitorem adhibitus, tam multa in defenſionem iuuenis, tam validè protulit; vt omiſſa cognitione ampliori fuerit vinculis ac metu ſolutus.

Donatum Cappetani, Ferrarium fabrum Iuriſperitus cogebat in carcerem operæ pretium repoſcens, quam in falſa accuſatione ab eo depellenda poſuerat; nec vllo nobilium, aut Religioſorum patrocinio ad id condonandum flectebatur; faber qui ſoluendo non erat, & familiæ interitum præuidebat, ſi ſuſtentare illam ſuo labore

deſiiſſet

deſiiſſet expoſtulauit apud Bernardinum infelicitatem illam ſuam, cui Pater, Domum redi ſecurus, fiet tibi certè de hoc nomine gratia; Doctorémque ſubinde allocutus, petiit hoc pecuniolæ in eleemoſynam Chriſti amore condonari. Facio verò, inquit, tibique illam Pater pro munere permitto, dum ne illam fabro ferrario remittas: fabro? ſubinfert Bernardinus, minimè id quidem, ſed egentiſſimis ipſius filiis, tuo nomine tradetur. Ita res tota conquieuit.

Exſtimulabat hæc charitas ingenium Patris ad excogitanda proximis varia ſalutis præſidia, ex quo illa fluxit ab eo condita Clericorum Sodalitas, Aſſumptæ Virginis titulo, ac tutela, multóque inſignior culturâ pietatis, vt Cœtus magis cæleſtium hominum, quàm mortalium videretur, ita ſui exempli luce vrbem inflammabat. Alteri etiam quam Primatiorum nuncupabant ſodalitati diu præfuit, & ſummo ſtudio, fructuque illam rexit; Quem enim ſodaliū non mouiſſet horas cum iis ſolidas precando ponens, euertens ſacellum, ſacris miniſtrans quæ illic fiebant, ad pœnitentias publicas cæteris prælucens, ducenſque in Noſocomium, & ſolatium ægrorum. Plus habet quod ſequitur admirationis, ex fratris cuiuſdam ſimpliciore imprudentiâ. Interpellauit is Patris charitatem, vt quædam aſcetica exſcriberet, quod hæc ſibi, vt ipſe aiebat, ſatisfacerent plurimum, & erat Volumen Virgilianâ Æneide haud minus, ô vim infractam tenerrimæ charitatis; ſuſcepit officium ſenex, agendo, reſpondendo, conſulentibus, ſcribentibúſque domi, foris occupatiſſimus, præter ægrorum mancipiorum, confitentium do-

meſtici

meſtici ordinis, valetudinis aſſertæ rationes & curas, ſuſcepit, inquam, & audito ſtatim ex ore ſimpliciſſimi hominis charitatis vocabulo emollitus facturum promiſit cœpitque quotidie ex iis aliquid ſcribere. Id animaduertens alius qui Rhetoricis ſtudebat, quærere voluit quid pulchri tam laborioſè lucubraret. Ille ſe nihil verò, ſed lineas aliquot diebus ſingulis ex aſcetico libro exſcribere, quod is adiutor ex ipſo id optaſſet; non ſe hic tenuit adoleſcens quin indignaretur palam, fuiſſe quemquam adeò imprudentem, vt à tali viro tale quidpiam auderet, & eſſe ineptum non leui caſtigatione in viam reducendum. At cedo hæc mihi Pater iuueni & vacuo ſcribenda; imò, inquit, ſenex, Meum iſtud eſt, ex quo animi conſolationem ex me is Frater expetiit. Paulò minoris imprudentiæ alter fuit, qui eiuſdem argumenti libellum, Virginis officio æqualem ei dedit, vt inde apographum eius manu haberet; cœpit tamen huic item obſequi, etſi poſtea manu alterius eſt adiutus, & hîc Neapoli hodie in Societatis ſacrario aſſeruatur.

Iacobo Camaſſæ Clerico Lupienſi tam ſcrupuloſè in horarum penſo æſtuanti, vt periclitaretur de cerebro, vltrò ſe ſocium obtulit, vt vſu ipſo, & exemplo, recitandi modum addiſceret; expectabat itaque morantem, iuuabat, inſtituebátque eâ tranquillitate, ac beneuolentia, vt ſi quid ageret nihil præterea habuiſſet, fructũ tulit charitas quem ſperabat, emendata eſt Clerici conſcientia; is Societatem poſtmodũ amplexus, profectúſque in Indiã ſanctè illic vitæ curſum abſoluit.

Noſtris autem qui Lupios adueniſſent, quæcunque

tunque animo fingi poteſt humanitatis ſignificatio eam ex animo in eos exerebat, mox enim viatoriam lacernam, calcaria, ocreas detrahere, cubiculum chartâ, calamis, ſede ac talibus reculis inſtruere; pedes ſub noctem abluere, aliò abeuntes ad Collegij ianuam comitari, preces in ſubſidium itineris deferre, etiam nonnunquam beneuolentiæ lacrymas non tenere, ac ſi quis inter hæc intuliſſet, ne tantum moleſtiæ ſumeret eſſe moleſtiam negabat, ſi charitas eſſet.

Perlatum eſt ad eum aliquando concionatorem Capucinum (quem ille Ordinem ſemper mirificè coluit) conqueſtum quod contra rem ipſius, in diſſidio ſat noto cum quibuſdam aliis Cœnobitis ſéſſiſſet. Quare Bernardinus ad eum aduolat, eum alloquitur, cum eo menſæ communi accumbit (nam ab iis Patribus viciſſim obſeruabatur magnopere) tot ſynceri amoris illum expugnat indiciis, vt ſuſpicionem ab eo omnem abſtergeret.

Collegerat ſeſe in Collegium Cæſar Saracenius ad exercendum meditationibus animum: has illi Bernardinus, confitenti aures præbere ſolitus tradere voluit, huic miniſtrare, cœnam & prandium deferre, quamuis in edito, & remoto cubiculo habitantem, ſufficiente vires, & animos charitate, vt ſuſdeque per ſcalas, & porticus curſaret, cum alioqui fractus & debilis abſque labendi periculo ſe difficilè moueret, nec ſatis noſtri capere poterant, quo pacto nihilominus clauibus ianuæ interdum ſuſceptis ſurſum, verſum alios atque alios inclamans provt accerſebantur ab externis, Collegium peruaderet; puerulis aquam ad vſus fa-

 miliæ

miliæ ex Collegij puteo quærentibus hauriret ipſe, impletaſque ad illos referret hydrias; cæterà morbis ac ſenio imbecillus, ſed ex vna illa vigorem ac motum incitans quâ vrebatur charitate: Ad hoc ſedes, & ſcāna in publicas diſputationes, & templi conciones, ac ſimilia comportare, & digerere, vt quorum id erat, eâ ſaltem parte oneris leuaret, aptatas ſportulas mēdicis ad fores reddere, illorũ ſcutellas præcinctus coquinari linteo octoginta vir annorum, iure ac pulte implere, pecuniæ ſummam ex eleemoſynis conficere, vnde illis opitularetur, quos malus paupertatis comes à mendicando arceret pudor, familiarum denique integrarum honeſtatem vitamque conſeruare.

Eratque tàm inflāmata charitas viri Dei vt apud Ciues locum prouerbio fecerit, opúſque palmare illius virtutis ab aliquo editum, charitatem vocarent Bernardini, & Pater Hieronymus Barizonius diceret, ſe media æſtate, peditem libentiſſimè Neapoli hac ſolùm de cauſa iturum Lupios, vt charitatem corporatam videret illic inter homines verſantem. Ex eadem verò mancipia quædam Palmiregienſis Comitis ſecuram ſumerent religionis veræ notam, vt quæ ficta & falſa non poſſet tàm perfectæ ſubeſſe charitati, huius amplo ſinu comprehendebat omnes; Deo pro omnibus ſupplicabat; quotquot preces ipſius popoſciſſent; ac vt ſe illi quiſque commendabat, orationem pro illo Dominicam, aut aliam è veſtigio recitabat; Amore præcipuo, & obſeruantia in Religioſos ordines ferebatur, nec de iis ſermonem miſcebat niſi perhonorificum, habebatque fe-

licitatis

licitatis magnæ loco, vbi Lupiis noua poſituri Cœnobia venirent. Scribens itaque ad Fratrem Patri Camillo Lupienſi peramicum, Scio, inquit P. Camillum imputaturum diuinæ in patriam bonitati, quod decimò quinto ab hinc anno religioſis aliquot familiis aucta ſit Societate Iesv, Theatinorum Patrum venerabili ordine, ac Ioannis Dei, ægrorum deuoto procurationi præter antiquos illos multæ omnes approbationis, vt dici verè poſſit: Benedixiſti Domine Terram tuam. Porrò illos ſuis epiſtolis nominabat nunquam ſine Illuſtri encomio, ac de PP. Capucinis ſibi vnicè caris ſic fratrem alloquitur. Digni ſunt quos ames plurimum R. Patres Capucini, quorum me toties virtute ſcribendo recreaſti; digna illorum aſperitas quam pro indicio habeas perfectionis in ea vita magnæ, adeóque pro miraculo; Quare ſis illorum ſemper inopiæ liberalis; & alibi. Gaudeo patriam, præter tot alia religioſorum Cœtuum inſtituta, nobilitatam recens Venerandis PP. Capucinis, ex quorum profecto genere viuendi exiſtit vulgò diſciplina hominibus paſcendo ſenſui tantopere affixis quem vident ab iis calcari, & proteri, etſi debet quiſque ſorte ſua contentus viuere, partemque illius optimam conſectari, nec enim tantùm vna eſt benedictio Dei Patris, ſed diuerſis in cœlum gradibus ſcanditur.

Iam vt Dei ſeruus ſemper de quolibet in laudem & commodè loquebatur; ſic nunquam auditum eſt de vllo quantumuis grandium, notorumque ſcelerum reo, verbulum ei finiſtrum excidere; verùm de iis ſermo ſi fortè incideret tueba-

tur factum ſi poterat; ſin minus agentis conſilium mentemque excuſabat, vel occaſionis tyrannidem, violentoſque impulſus,quibus ſi foret appetitus, eſſet multò peiora ipſemet patraturus. Itaque inter fabulandum cum occurriſſet de cacodæmone, ac turpius animal & maleficentius nullum eſſe, fortè tamen à Patre Bernardino defenſionemre perturum; Ego,inquit, Dæmonem non defendo, ſed aio, ſi poſſet de peccatis dolere fore illum pulcherrimum Dei opus; facinoroſos item immania crimina fatentes vel hoc ipſo non parui faciebat, quod ea deteſtari & manifeſtare valuiſſent; Ita verò infixum illi erat bene de omnibus ſentire,ac loqui vt de Latina epiſtola erratis contra Grammaticam ſcatente, quid viſum eſſet pertentatus,dixerit multa ineſſe illi bona; præcipiebat autem, laudandi alterius quoties opportunitas adeſſet,laudandum alacriter,& liberaliter; cum vituperandi,vel tacendum, vel excuſandam animi voluntatem.

Sed in conferendo pœnitentiæ Sacramento fulſit illuſtrius hic eius in proximos amor, qua in re planè ſingularem Societatis operarium expreſſit. Horas in templo ſolidas inſumo(ſcribit ad fratris filium)excipiendis pœnitentibus, iuuandiſque & ab ſeruitute criminum vindicandis, quod eſt cœleſtium munus ſpirituum: In aliis verò eiuſdem literis ſic lego. Deſtinat has ad me animas egentes Deus, vt de bonis ipſius eorum inopia ſuccurram, de abſoluendi ſcilicet poteſtate induſtriaque ad perfectiora promouendi; Quare in illorum penuriam largâ manu decet rem illius Domini partiri, qui venientem ad ſe non eiicit foras.

foras,ſed inuitat, Venite ad me omnes qui laboratis; & hoc tam ſanctum, fructuſque tam vberis erga peccatores officium, quantum illi Deus cordi eſſe vellet non obſcuris monſtrauit miraculis.

Prandentem cum cæteris aliquando exciuit illa vox: Surge Bernardine; in Templum abi confitentes excepturus; excipienti verò, ſæpè noxas illas ſuggerebat, quæ illis memoria excidiſſent, quas deinde iiſdem ſubiiceret, vt ante diſceſſum eas pariter expiarent. Narrauit Colellaus Perronius Lupienſis Clericus, cum apud illum ſub ſerum crepuſculum peccata ex ſcripto poneret, abrumpereque defectu luminis cogeretur, rogatum ab eo ecquid lumine egeret egentique accenſum funale à tergo mox comparuiſſe, nullo qui ſuſtineret comparente, peractáque exhomologeſi repentè vanuiſſe.

Quouis loco ipſum, hora, tempeſtate cum pœnitentibus vidiſſes; feſtis æditũus ſummo mane reſeraturus Templi fores, in ſede vt plurimum iam illum cernebat opperientem de genibus adituros: Eòdem ſe portandum curabat, cum ire pedibus non poſſet; eòdem ſe ſiſtere non refugiebat, quamuis vnguento maculoſus, & emplaſtris, poſt læſam interdum ex lapſu faciem à chirurgo inductis; poſtremus Templo abſcedere, nec prius quàm adeſſet nemo qui eius operam optaret; hærere in ſede horas octo & plures, ac licet nonnunquam tribunali vix aſſurrexiſſet, ſedendo, audiendoque fractus, à prandio ſtatim illûc recurrere, atque in ſeram noctem ibidem durare.

Paſchæ verò, Natalis, Iubilæi diebus, aliiſque

celebrioribus per annum, decem ipſas, ac duodecim horas continenter illic ieiunus permanebat, dempto ſolùm, quod rei diuinæ faciendæ tribuendum neceſſariò erat, aliquando tamen in cubiculum excurrens ſumptâ panis bucceâ, & paucis acinis vuæ paſſæ in Templum ſtatim recurrebat, eademque ſero contentus cœnâ, in triclinium non conueniebat, imò ſubinde abſque vllo cibo decumbebat: Profeſtis quidem non ibat in templum inuocatus, at ſi ab æditus vocaretur, præſto erat, nihil inueſtigans tenues eſſent, an diuites, viles, an nobiles, qui ſe conuento eguiſſent, vt cuius in pectore regnabat vnus, imperabatque ſcopus omnium ad Chriſtum conuerſio; vix autem elabebatur dies, quo in Eccleſia dum valeret, vel in cubiculo ægrotus, aures confitentibus non præberet, qui ſi magno, vt interdum contingit numero affluxiſſent, omnibus tamen faciebat ſatis, quanquam autor iis erat, ne confeſſarios quibus vti ſolebant deſererēt. Quis verò erga pœnitentes paternum animum, mitiſſimum pectus quis referat? Eius miſericordiam in relapſos, lenitatis blanditias quibus innumeros ad confeſſionem prolectabat? Docebat igitur Sacerdotibus cogitandum à præſidibus Angelis ad ſe ductos quotquot accederent confeſſionis Sacramentum obituri; proin beneuolè humaniterque colligendos; deinde nunquam in tempus aliud differendos, ne diuinæ interim gratiæ iacturam facerent qua per Tutelarem Angelum adacti ſe ſiſtebant, & quod ſuſceperant ægrius, propensè omitterent. Si quos aduertiſſet nodis illigatos qui manum Præſulis aut Summi Pontificis exigerent, charitate ſecreta

ta, & celeri, neceſſaria curabat, multoſque hac methodo perplexiſſimis laqueis euoluebat; aiebat denique miniſtrandis confeſſionibus nullum illuſtrius, nullũ que dignius ad proximorum ſalutem, & Dei gloriam miniſterium Societati eſſe. Tacebo lubens, quàm multis eorum quibus id præſtabat, religioſas ornarit familias, quàm multis abſtulerit pellices, vel in vxores mutauerit; quàm multis alienum, inimicitias, ſcrupulos exemerit: erat enim ſcrupulis profligandis, componendaque conſcientia mirabilis: Demum vt quiſque illum incœpiſſet confeſſarium adhibere, vnà quoque nouam inibat vitæ rationem. Pauca ſubiungo lectiora. Accedentium mentem & cæcos animi receſſus nonnunquam introſpiciebat, & fuit cum quidam onuſtus criminibus moræ longioris aut impatiens, aut impos meditaretur abſcedere, quod præ turba nequiret ſeſe ad Patrem penetrare; huius verò Pater inſpectâ cogitatione, extra ordinem ac morem confertâ illum ex turba exciuit, audiuit, leuatum pondere, abſoluit.

Audienti quandoque mendicabulum pannoſum & lacerum ſtitit ſe Marchio, qui ad hoc Lupios venerat, vt negotium quoddam ſuum cum eo conferret, verùm haud ante Marchioni operam dedit, quàm mendico illi otioſè ac placidè illam commodaſſet: peculiari enim voluptate pauperibus, mendicis & abiectæ plebi ſui copiam faciebat, iiſque ſe tradebat quàm primariis illis lubentiùs. Coram illo ad confeſſionem genua flexurum fiſci cauſidicum præuertit mancipium vile, ſeque prius in ſedem intruſit; animaduertit

hoc probè Pater ; cauſidicum tamen niſi expedi-dito mancipio non audiuit : frequenti concurſu diuitum iuxta & pauperum cinctus, his vt accederent innuebat, ſi videret metu aut verecundiâ retardari. Mendicos præ templi foribus corroganda ſtipe occupatos expectabat vt poſt concionem eos expiaret, & modicis quandoque eleemoſynis inuitabat.

Iſte quin etiam Bernardini amor erga animas immortales emptas infiniti pretij ſanguine, animantibus quoque ſe benignum & miſericordem exhibuit (quod de Sancto Franciſco & aliis legimus) apponens auiculis per hyemem pabulum ad feneſtram, agenſque vt liberæ ſinerentur, ſi quandò illic captæ forent. Subibant quoque intra cubiculum, pedibus, cruribus, humeris inſidebant, nullo interuentorum metu, edebant eâdem cum illo in patina ſtudentis, ſcribentiſque in charta ſubſiliebant, atque oberrabant, & ambigentibus an interturbarent, imo verò ſibi admirationi & conſolationi eſſe dixit. Hæc autem omnia quæ per ſe quemlibet minus ſolidum, & Deo affixum efferre potuiſſent videamus, quàm de ſe nihilominus abiectè ſentientem habuerint Bernardinum.

CAPVT

CAPVT XXXIII.

De abiecta ſui æſtimatione, ſeu humilitate.

VNo verbo de ſe tàm demiſsè, contemptímque putabat Bernardinus, vt ſe pro nihilo, & deteriorem nihilo duceret, nam in quadam eius meditatione hæc leguntur Martij 28. cognoui cœlitus me nihilum eſſe, & quod hinc ſequitur quantus quantus eſſem totum peccatum eſſe quod nihil eſt: Ergo ſi nihil ſum, mihi non doleat cum nihili fio, cum mihi res pro voto non acciderit, &c. Ergo ad Deum confugiendum eſt, vt ſua in me conſeruet dona, quandoquidé eius sũ, ac ſeruet in eum in quem dedit ſcopum, ſuam nempe laudem & gloriam; peior nihilo ſum, nec enim id cum Deo pugnat, cum ex nihilo cuncta condiderit; ego verò toties pugnaui, ſic ſum vilior terra, luto, &c. In alia verò contemplatione. Si nihil, inquit, ſum, quid mihi curæ aliena? Quid diuina ſcrutari iudicia? deſine itaque res diuinas iudicare. Primum Deus ex nihilo eduxit lucem, ſi me pro nihilo geſſero, creabit in me cognitionis ſui & amoris lucem ac notitiam eorum quæ ſcire opus eſt; ſi quidem nihil ſum, nihil à me præſtare valeo, ſed hoc agit in me ipſe Deus, ſi quid præſto. Igitur Deo laus. Et paulò inferius: Vidi me, quod ad me attinet, nihil eſſe penitus, qui verò bonum donat, & peragit, Deum eſſe; Video

me ſine ipſo nihil eſſe. Si ergo nihil ſum inaniter litigo,&c.ac ne præclariùs hæc ab eo ſcripta, meditatave dubitentur quàm in opus collata facient quæ ſequuntur.

Fundatorem Noſtri Collegij quidam Tabellio cum tôtis Lupiis diu quæſiſſet offendit cum Patre Bernardino,compellanſque,Hoc ſaltem lætor quod cum Viro ſancto te tandem reperi. Ad quæ Bernardino in ore ſanguis emicuit, cœpitque inambulans canna ſolum ferire,ac repetere: Egregium verò Sanctum! Lepidum verò Sanctum! Itaque Bernardinus reorum maximus, repente in Sanctum cuſus eſt; Eccum momento conſecratum! ne quid tamen externi offenſionis paterentur conticuit, & Tabellionem ſubridendo amplexus, planè opus eſt te eſſe valde probum, qui Bernardinum putaueris ſanctum. Conuenerat demum inter duos,vt de lite quam diu verſauerant, Bernardini arbitrio ſtarent; horum alter adiudicatâ ſibi ab eo cauſa; Vides ergo, inquit aduerſario, quàm iniquè, quanto tempore me vexâris, quando hic vir ſanctus litem mihi addixit: hîc Pater humum arundine verberans, palàm eum acriter obiurgauit, quaſi nefando dicto adſtantes violaſſet.

Sacerdos Lupienſis è gente Piſacaniorum illum aduocarat, vt ſibi adeſſet morienti, ex multis euntem venerationis gratia proſecutis, alij vnà ad ægrotum intrant, ad fores alij expectant comitaturi redeuntem; In ægroti aſpectum cum veniſſet; contenta voce,O, inquit, Pater ſancte optatus veniſti, quâ perculſus Pater flens coram omnibus in terram ſe abiicit, illámque iterans, Sanctus

Sanctus ſcilicet Bernardinus? oppidò Bernardinus Sanctus? omnium quotquot ſunt criminoſorum deterrimus, quem vna Dei miſericordia tolerat, in Sanctum ſubitò erupit? ſic humi diù hærens perſtitit, eadem querens, pergénſque explodere.

Fabulantibus de illo inter ſe adiutoribus Fratribus, vnus ſimplicior cæteris exclamauit; felicem illum & inſignem Sanctum! quod ipſe quàm moleſtè ferret eius oſtendit reprehenſione, ſceleratum ſe appellans, noxiſque inquinatiſſimum ad quæ cum idem retuliſſet, illa demittendi ſui ſtudio, rectè dici; Pater ſe illinc perinde proripuit, ac ſi auram vitaret peſtilentem.

In Collegij aream, tum ſæpè alias, tum die quadam cum prodiret, mirabatur ſtatim diſcipulorum ſe coronâ cingi, cui coram vnus Adiutorum fratrum: Iſtud, inquit, agunt, quia te ſingulariter ſanctum ſuſpiciunt, cui Pater tum Collegij Rector, certò ait, hæc culpa haudquaquam tibi eſt impunè abitura, eamque pœnâ poſt modum multauit.

Ipſius apud Deum preces multis per literas enixè petentibus & afferentibus petendi cauſam, quòd multa per eum à Deo tribui cognouiſſent, multa patrari miracula, ſupra quàm dici poteſt angebatur lugebatque mœrore non conſolabili quod de ſe talia iactarentur, qui audire & credi profligatiſſimus volebat; incredibili verò dolore afficiebatur, cum ex pietate conſpicaretur aliqua poſtulari, quæ vſu aut manu triuiſſet.

Portia Pepia Dux Nardenſis ipſius coronam dono expetiit, ſed quod indicaſſet velle ſe religio-

sè

ſè illam aſſeruare, extorquere ab eo non potuit. Petiit & P. Thomas Mirabellius, coronam eamdem primariæ fœminæ concederet, quæ ad filiæ leuamen eam expoſcebat, in partu miſerè laborantis. Renuit ſæpius obfirmato animo Bernardinus donec P. Thomas quaſi repulsâ offenſior, hac verò duritie, religionem hominum imminui dixit, auertique illos ab quærendo ex religioſis hominibus ſacriſque rebus præſidio, quibus demum permotus ſuſpirans, multúmque inuitus, petenti ceſſit. Si quam de ſchedulis ab ſe ſcriptis retineri ab aliquo pietatis cauſa ſciret, ſubducere illam artificioſè conabatur. Ad malè habentes cruce conſignandos (nam ad confeſſiones nunquam reſtitabat) vel admouendas iis reliquias, aliáve pia medicamina vocatus, ſubſtituere ſibi alios tentabat, affirmans quemuis è Societate Sacerdotem ad hoc eſſe abundè idoneum, idque vt conciliandâ iis famâ opinionem ſui vulgò extingueret, ſanctuſque haberi deſineret.

Apud ægros verò ſi quem nactus eſſet Sacerdotem, huic in omnibus primas tribuebat, huic Litanias, precationes & ſimilia vltrò cedens, ipſe miniſtri vice fungebatur. Cum ſe à Pictore expreſſum coloribus didiciſſet, admodum turbatus factum redarguit, tanquam inanitatis plenum, & exinde pictorem, ſi quando occurriſſet, ſemper deuitauit.

Ineuntibus Lupienſe Collegium nouis Rectoribus apud illos peccata expiabat, & quicquid grauius quondam in ſæculo perpetraſſet, vt opinionem captaret vulgaris animæ, vitæque olim peſſimè traductæ; litteris ad diuerſos magno

gno numero datis intimo illos ſtudio rogabat, emendationem ab inueterata ingratæ in Deum mentis labe ſibi impetrarent. Incedenti per vrbem muliercula ponè veſtem oſculo libauit, quod is conſpicatus mutato vultu gemens,quàm, inquit ad ſocium, plebs errat quæ peccatis ſcatenti famam arrogat probitatis.

Aliàs in Collegium reuertenti anicula ſimplex, Pater mi ſanctè ait, benè quæſo,mihi precare, & crucem imprime vt quo modo ab annis aliquot, ita nunc liberam, quo dirè torqueor, dolor capitis me relinquat. Cui pudore ſuffuſus Pater, ſi mea inquit, audires peccata, reorum omnium nocentiſſimum iudicares, nedum ſanctum, & mirabilium editorem. Confeſſarium adiens incurrit fortè in Franciſcum Riberam magnæ virtutis,& humanitatis virum, qui audito,quò iret,familiari ſuâ comitate; Ergo ait, tu quoque ad confeſſarium? Quid autem potes qui nunquam peccas confiteri? Erubeſcens ad hæc retulit Bernardinus; haud ſcio, Pater, quî poſſis de homine peccatis referto ita loqui? Et quia Riberam egregia charitas in iuuandis ægrotis & morti proximis commendabat, ſed notabatur de Chriſti paſſione opportuniſque in eum articulum ſat multa ſuggerens, non dare tempus illa cogitandi, hanc illi notam Bernardinus coram aliquibus,laudatâ prius ipſius operâ, non diſſimulauit, ſed ita vt totam in ſui verteret reprehenſionem; Nam, inquit, ſi Deus me priorem vocarit, orò Pater ſolitâ iuues charitate, interuallis tamen ad coquenda monita conceſſis, in hunc ferè, verbi cauſa, modum. Cogita Pater Bernardine, beneficia, quot & quanta

quanta Deus optimus in te contulerit; Quàm verò ſemper in eum ingratus extiteris, quàm malignè illi reſponderis, vel nunc ſaltem illum toto animo quære, illi te abiice, illum Patrem amantiſſimum agnoſce; poſt hæc interſeratur ſilentium; quò poſſim ex dictis proficere, ſequeris deinde paulò poſt: Exiguum vitæ eſt quod reſtat Pater, Age nunc dum licet, & Deum placare contende, quem per omnem vitam exemplo malo, & offenſione plurimorum læſiſti; & hic iterum ſubſiſtes. Deinde pergens, Inſtat illa, mi Pater hora vadimonij terribilis obeundi, rationiſque omnium in ſæculo peccatorum ac tot annorum in Societate perperam conſumptorum, tu cum vero de iis dolore miſericordiam implora, vt inſtar prodigi eam inuenias, ac paternæ gratiæ reddaris. Hæc ita Vir Dei in aliorum auribus Riberam non tam præmonebat, quàm deprimendi ſui causâ diſſerebat, colligendæque apud illos opinionis de ſe triuialis.

Procuratori cuidam de anno ætatis requirenti cum ſe octogenarium dixiſſet, illéque ſubiiceret, ad hoc ipſi vitam tamdiu prorogari, vt præclaris ipſius, & perpetuis exemplis diutius homines fruerentur; minimè verò excepit Bernardinus, ſed vt incipiam vel ſerò religioſum agere quod nondum feci.

Alteri dictum cuiuſdam referenti effuſè in Societatem maledici; nimirum perperam fieri quod inter tot prauos ſenex degeret tantæ bonitatis, bellè ait, rectéque dicitur, omnino perperam fieri, quod inter tot ſanctos nequiſſimus viuat Bernardinus. Quæ item aliàs non rarò, vti ſentie-

bat-

bat, apud Noſtros & cæteros vſurpabat.

Ad vſque octogeſimum ætatis annum tantùm abeſt vllius opem ad curam corporis aut cubiculi admiſerit, vt ipſe potius ægrotis ſæpius ad abiectiſſima, hoſpitibuſque inſeruierit, deliciendi ſui anſam vndique prenſando; ex quo illa eius reſponſio quærenti numquid nam ambiret, hoc ſibi numquam in mentem veniſſe, ambire duntaxat culinarij mediaſtini prouinciam.

Bernardus Colnagus Rector Collegij Barienſis, elapſi ſæculi anno octogeſimo ſeptimo milliarium centum iter confecerat, hoc tantum animo vt Bernardinum conſpiceret, de cuius ſanctitate tàm ſingularia ferebantur; erat Bernardus Catenenſis egregiè doctus, virtute ſublimis, dum vixit & poſtea ſanctimoniæ famâ & mirabilium celebris, quorum cognitio publicis tabulis ad ſpes vlteriores inſtructa eſt. Dum ergo ſimul ſat longum ſermonem miſcuiſſent veſtem boni ſenis ad repetendum cubiculum conuerſi, oſculantem Bernardum ſua dexteritas fefellit, & aduertens ſenex quod res erat, factoque perſtrictus, & Pater Bernardus ait in cæremoniis etiam vertitur; certò non rectè ſe res habet; Tum viſu hilarior, mi Pater, inquit Bernardus es, ego Bernardinus hoc eſt Bernardo minor, meum eſt Bernardum obſeruare diſceréque ex eo aliquid virtutis eximiæ velut Tyrunculus ex emerito diſcit præceptore.

Concionatori noſtro per quadrageſimam iniectum eſt cælitus vt pomeridianis horis puellas paruulas doceret methodum ſacræ ſynaxis adeundæ, hoc feſtis diebus dum exequeretur placuit charitas Bernardino, venit ergo & ipſe aſſiduus & attentus

attentus auditor magnâ ſpectantium approbatione; illamque humilitatem laudantium; ſed hoc multò magis cum puellis ſub finem docendi ex more precantibus rogatus à Concionatore, vt iis ac ſibi bene precaretur, obſtinabat animum recuſando, contendebatque vt cum illis ab eo ſibi benediceretur, & hanc modeſtiæ ambo de genibus miſcebant rixam quam ſemper vincebat Bernardinus cogebatque concionatorem aſſurgere, cunctiſque fauſta adprecari, præfatum id ab ſe ſuſcipi vt obtemperaret Bernardino; quod idem præfatus Bernardinus, concionatori ſcilicet, vt morem gereret, ipſe quoque felicem comprecationem omnibus impertiebatur.

Nitenti medico Ruffanenſi illius pedibus oſculum præbere, quod eo oſculo conſecrandum ſe totum quodammodo crederet, non obſtitit ſolum, ſed in genua proiectus ſeque multis modis deſpiciens velut nefas quoddam id ab ſe prohibuit.

Mandarat Rector ſæuiſſimâ hyeme ſenis lectulus vt calefieret; ſed hic tam multa in oppoſitum attulit, vt mandatum Rector ne eſſet moleſtus vrgere deſiſteret; verum pertinaciæ cuiuſdam in ſerotino examine ſeipſe notans poſtridie manè ad Rectoris pedes coram aliis prouolutus eius veniam petiit. Huic ſimile eſt quod poſt conſulta inter Patres Collegij, de indicto Iubilæo complura dubia euenit; Nam cum in omnibus eorum in ſententiam iuiſſet, vnâ quapiam in re ab Rectore, cæteriſque diſſenſit opinionemque contra illos ſuam paulò feruidiùs propugnauit.

Ergo die poſtera coram illis ex improuiſo apparuit,

paruit, petitaque Rectoris facultate proiectus in genua culpam ex charta fusè profeſſus eſt, nimirum quòd pridie ſuam Rectoris ſententiæ, ac reliquorum ſuperbè prætuliſſet, quòd præ ſui æſtimatione ſpreuiſſet illorum rationes, quod præter obedientiam, ſuum moderatoris iudicio non accommodaſſet, quod ſibi plus vnus, quàm communi toti arrogaſſet? quòd prauo exemplo ſenex iunioribus nocuiſſet; quòd nec rationibus, nec obiectis deſtitiſſet à pertinacia; quòd alia (nam ſeptem & decem ſcripto diſtinxerat) in illâ vnâ peccaſſet culpa, quæ ſibi humiliter ignoſci popoſcit, pedes adſtantium in pœnam ad oſculum prehenſurus, niſi à Rectore vetitum fuiſſet, qui attonitis cæteris, raro illo ſui abiiciendi documento, ac tacitè flentibus, ſurgere illum iuſſit, quæ ſi in quopiam indocto, ac ſimplicioris ingenij, ſua tamen laude non carerent, quanto magis in noſtro Bernardino omni literaturæ, ſcientiarumque genere inſtructiſſimo, in eruditorum Academiis cum admiratione ſæpius audito, ab Externis iuxta & ab Noſtris, magnis de rebus conſuli ſolito; ab Cardinali Bellarmino (at quali viro! quàm exaggeratæ ſapientiæ, & doctrinæ?) de quibuſdam rogato quæ illum Capuæ (cui Iuſſu Pontificis Epiſcopus præerat) non parùm habebant inquietum; A Patre Petro Spinello notæ in Italia virtutis, & Theologiæ in Libri Cenſorem arbitrarium delecto, quem de throno Dei poſtea edidit; à Patre Stephano Bineto celeberrimo in Gallia concionatore, de nonnullis conſcientiæ officiis requiſito, à multis Epiſcopis, Archiepiſcopis, aliiſque magnæ dignitatis famæque hominibus

pro oraculo adhibito ad diſſoluendos nodos variarum dubitationum. Quid multa, Neapoli, vbi certè docti non deerant, ad illũ ſciſcitatum mittebatur, adiectâ nonnunquam doctorum ſententiâ, vt ferret de illa iudicium, quodque is ſenſiſſet prærogatiuam recti, veríque obtineret: Talis tamen ac tantus, occultabat has doctrinæ opes vt poterat, & aliorum gaudebat mentem, Romá Neapoli aliunde interrogare audireque. Multa enim fuerunt eius quæſita per literas ad Patrem Marium de Martellis, ſeu de Andica (nam & Patriæ nomen vulgò illi dabatur) Iuris Canonici peritiſſimum, & Theologiam de Moribus per annos amplius triginta Neapoli plauſu incredibili profeſſum; reſpondebat autem Marius clariſſimo ſeni magis vt morem petenti gereret, quàm vt abundè doctum & ſapientiſſimum aliquid doceret & reſponſione quadam ad illum ſuâ his verbis vtebatur: *Bone IESV ego à te debeo doceri, & tu venis ad me?* At gaudeo humilitatem tuam, &c. in alia verò, Puto abs te, mi Pater id agi, vt pudore ſuffundar aut diſcam potiùs, quàm nos oporteat abiiciendi noſtri eſſe ſtudioſos, cum enim apprimè poëſim calleas, volitétque per manus poëmata olim abs te in ſæculo emiſſa, noſtros tamen Grammaticæ Magiſtros de Syllabis, ſignificatu vocum, tricíſque talibus conſulis; hæc autem ſui contemnendi, deprimendíque cupiditas, quantam in eo vim obedientiæ ſanctæ pepererit conſequenti capite eſt videndum.

CAPVT

CAPVT XXXIV.

De illius obedientia.

MAgnum huius virtutis argumentum ex Bernardino quandoque exceptum eſt dicente, in obtemperando nihil ſe moleſtiæ aut difficultatis vnquam paſſum, negante præterea ſe vnquam ſcrupulis agitatum, quód vbicumque occurrerent mox de iis referret ad Rectorem, aut prudentem alium ac probum de quorum arbitrio ſuum penitus fingeret. Cum eſſet ad Collegij fabricam deiicien[illegible] inter alia ipſius cubiculum, oblatam ſibi ab Rectore optionem alterius recuſauit; quòd non deceret; vel eos qui ſubſunt optare quod vellent, vel qui præſunt eorum arbitratu regi; Mihi tu potius cubiculum legito, mi Pater & putato quodcumque legeris fore. (qua ſolent cer- Moni[illegible] publicâ repreh[illegible] [illegible] temporibus næui ſingulorum emendari) videri de ſua apud alios fide ambigere; quod inter loquendum, certò, certò iteratam affirmationem crebrò adhiberet, pro diuino monitum habuit, eáque deinceps in perpetuum abſtinuít. Veſtiebantur in feſtum imminens Templo parietes, & Rector illum tum fortè præſentem iuſſit coram externis qui aderant in ſcalas conſcendere, manúmque veſtientibus commodare. At is abiecta ſuperiori veſte, mox ſcalas arripere tametſi prælongas, aſcenſumque in illas inuadere, niſi Re-

ctor exemplo contentus expeditæ ad nutum obedie ntiæ, nihil eſſe iam opus innuiſſet. Ianitoribus atque æditms vltrò condonabat, ne cùm ſe vocarent accerſentium titulos & cõditionem meminiſſent; ſat eſſe, inquiens, ſi modò vocaretur, cuiuſcumque tandem nomine fieret; ad vocantis autem velut Dei vocem exiliebat continuò, cœptumque duci characterem obediendi ſtudio omittebat, ac ſi agentem cum viris primariis intercepiſſet ſignum æris domeſtici, mox ſe à Deo vel obedientia vocari excuſans aduolabat, quod verò illa iniungeret volebat abſque diſcrimine confeſtim occupari. Cuius conſilij euentus narrantur ſingulares. Fuit Lupiis in Collegio Profeſſor, cui parua ſub dio, vel in humido mora temperiem cerebri euertebat, hunc Prouincialis media hyeme ac itinere dierum quatuor aliud in Collegium deſtinarat eius valetudinis ignarus, ſibi ergo inde male metuentem firmauit Bernardus; ſunt enim, mi Frater, ait, Dei verba quæ à Rectori exponas quæ afferuntur, proinde autor ſum [illegible] times, ac ſi [illegible]dum cenſuerit cæco impetu pergas, eaſque intrepidus, audiuit conſilium boni ſenis, tantúmque abfuit, vt ea illi profectio noceret, quin imò optimè ex priore illa inualetudine haberet.

Deliberabat Pater quidam de abiiciendo regendi munere, quod ſibi hoc multis infeſtum ſcrupulis ſentiret; reſcripſit conſulenti Bernardinus, obtemperandum moderatoribus tanquam Deo, ſic enim illum perfecto coli holocauſto, cui dicto obſequentem ea ſecuta eſt regendi facultas, atque felicitas, vt annos complures

cum

cum ingenti laude in eo poſuerit.

Magno honore proſequebatur illos qui ſibi præerant Bernardinus, vt etiam inſtar nouitij Rectorem quot hebdomadis adiret rationem animi redditurus, ſuoſque in charta notatos defectus ſecum ferens, & quicquid interiorem ſui ſpectabat curam, tandiúque aperto manebat capite, dum tegere iuberetur; Quamuis autem foret in conſcientiæ caſibus verſatiſſimus, at ſuam in iis extricandis Rectoris ſententiæ poſtponebat, Epiſcopos verò ſic venerabatur, vt coram neque conſideret, nec operiret caput niſi eorum imperio.

Dictitabat iam ſenex, ſe ſi Neapolim aut Romam improuiſè Rector vellet proficiſci canna ſua contentum ac peditem iturum, nec iubenti quidquam obiecturum.

Nullis (quantum quidem reſciri potuit) immunem ſe voluit obedientiæ officiis, ac ne literas quidem ad ſe vndique venientes niſi effracto ſaltem à Superioribus ſigillo, ſuſtinuit legere quamuis ab iiſdem eas accepiſſet.

Redditam ſibi à viro nobili Victorio Paiulio, Baronis epiſtolam hortante licèt multum Victorio, & tabellario reſponſum vrgente, perſuaderi non valuit vt videret, quòd tùm Rector Collegio aberat, à quo reſignari eam oporteret. Rectorem eius cubiculum ſerâ & claui parantem munire (ne vt fieri conſuerat, pietatis causâ diriperetur ab externis) rogauit, ne faceret quò ſua Regulæ intacta religio perſtaret claudi Noſtrorum cubicula prohibenti.

Attributo ſibi poſtremis annis ſocio Adiutori non ſecùs parebat ac Præpoſito Generali. Ergo

çùm fœminæ Principes ad eum inuiſendum Lupios appulſæ rectà in Collegium veniſſent ac Marchio Doria cum Baronibus aliquot, viriſque primariis qui vnà venerant, iacentem in lecto ſalutaſſet, addidere Patres illum in Templo expectari à Marchionis Matre ac Duce Matertera, quibus hæc tantum itineris cauſa extitiſſet: verùm is nuncio ſubtriſtis rogauit ſuam iis probari excuſationem, quod lecto ſurgere nequiret; Quod iam eſſet ad quæuis inutilis, quòd Templum adire ſine graui periculo non valeret. Quòd poſſet melius à reliquis Patribus illorum ſatisfieri pietati: quæ ab eo non fictè dicebantur; ſed fuerat planè ad eas iturus, niſi cognouiſſet videndi ſui causâ ex propoſito veniſſe. Poſtridie mane piâ fraude eluſit ſocius piam cunctationem ſenis; & heus, inquit, Pater; Sacra hæc eſt Chriſto patienti, hebdomadæ dies, Euge, volo te in Templum deducere, vt Auguſtiſſimam adores ac ſuſcipias Euchariſtiam, ſacróque interſis; ad quæ ille impigrè aſſurgit, cannaque & ſocio innixus in Templum peruenit, vbi diù hærens tandem Principes fœminas, quæ boni doli conſciæ illuc redierant, venerabili conſpectu, verbiſque cœleſtibus recreauit. Tantùm valuit apud Dei ſeruum Adiutoris ſocij voluntas. Hoc ferè tempore Marchio Spinazzolæ Lupiis profecturus eum valedicendi gratia conuenit, obtinuítque ab eo quo vtebatur pileolum, ſed ægrè admodum ac ſolùm, præcepto Rectoris ne ſe immorigerum præberet, ceſſit, & ſocio moleſtius aliquid poſcenti, nimirum ei pileolo ducta in crucem manu precaretur, vt quiſquis hunc geſtaret eſſet

omni dolore capitis immunis.

Atque hic memoriâ repetendum, quod de huiuſmodi pileolis pridem retulimus, iiſque adiungendum (ne tam pretioſa fragmenta pereant) de Iſabella Fuſcaldienſi Marchione. Hæc totum iam annum contractis retrorſum deformem in modum cruribus, motus expers; lethali præterea deſtillatione ad extrema tendebat; accerſitus ad illam ritè comparandam Pater Metellus Caracciolus è Societate, huic de Sancti Ignatij reliquiis admouit, quo Epiphoræ furentis nouus qui timebatur paroxiſmus non modò ſubſtitit, verùm ita præſens vitaſſe periculũ medicis viſa eſt, vt qui paucas illi ſuperare horas cẽſuiſſent, tũc poſſe putarint ſe tutò abire, ſequenti die reuerſuri, maneretque dumtaxat triennis cum paucis è famulitio filiola, hæc eodem cum matre cubili iacens, videnſque Bernardini pileolum quem Caracciolus ægrotæ reliquerat, ex ea quærit, quid hoc nigri eſſet, reſpondentique eſſe pileolum viri ſancti: Ergo illum, inquit, ſi viri ſancti eſt, cruribus applica, eaque confeſtim explicabis: Renuebat aliquamdiu mater, quod paulo ante coniux probauiſſet tunc quidem prius miraculum ſat eſſe, non defuturum paulò poſt Sacerdotem, cuius ſacra manu admoueretur reſiduo morbo pileolus: At, vrgente ancillâ cubiculariâ filiolæ ſimplicis conſilium è diuino fortè inſtinctu eſſe, Litanias præcepit inchoari, nuncupauitque Sancto Ignatio votum, vt vim pileolo adderet; poſt, illum cruribus vix applicuerat, & nullo mox dolore vel morâ ſolui ea ſenſit, extendit, lectóque ſurrexit, quanto ſuo & eorum qui aderant ſtupore poteſt

intelligi melius quàm dici, ſed multò maiore coniugis, qui diuerſo in cubiculo ab ipſa excitatus, proripuit lecto ſe nec rei tam nouæ nec lætitiæ ſat capax, cœpitque cum omni familia Dei bonitatem, eiuſque ſerui Bernardini feſtis laudibus celebrare: Inde, vt illuxit Societatis in Templum eadem Marchio deuecta, ſed ipſis à foribus ad Aram principem aliaque ſacella piè, gratéque luſtranda ſuis pedibus incedens, acceptum beneficium manifeſtum fecit, cui tamen Medici cum etiam pharmacis conferre aliquid tentaſſent potiùs nocuerunt, ac ne dubium foret, vnde ipſi conſtaret valetudo, ſi quando pileolum ſeponebat, impeditiora ſtatim experiebatur crura, expedita verò cum illum recepiſſet. Quare illum deinceps cum reliquiis B. Ignatij (quibus priorem debebat ſanitatem) in folliculo ſerico phrygij operis ſemper ſecum tulit.

Hieronymam Pandoniam ſororem Comitis Vgentini, Marani duabus Neapoli leucis, acerbiſſimus capitis torquebat cruciatus, hinc vitæ metuens ſuum è Societate confeſſarium, Neapoli accerſit, nec tamen paſſus eſt mali vigor eius operâ illam vti: Ad hæc vterum octauo gerebat menſe, ac demum exilem medicis ſpem ſui dabat, ſed eam dedere merita Bernardini, eius enim pileolo indito, prehenſaque cannâ, extemplò dolor, ac non multò poſt febris penitus abſceſſere.

Andreas Rendius Sacerdos è Societate Regij in Calabria ſæpe & grauiter capite laborans, eodem pileoli remedio modò quidem perfectè, modò ſolùm ex parte leuabatur.

Zenobiam quoque Valignanam Chieſi in oppido

pido febrientem & vexatam capitis dolore; Innocentium de Paula Catanzaræ Sacerdotem, ſæuiore diutius detentum; Benedictum Dottolam Rutilliani Archipresbyterum periculosè dudum delirantem eiuſdem attactus pileoli ſanauit. Marcello Pignatello febri ac doloribus æſtuanti Germanus Dux Biſaccienſis eumdem piè impoſuit, & quidem momento doloribus abſoluit, febrim verò illi non mediocriter mitigauit.

Robertum Antollietum anno toto ex apoſtemate febrim paſſum vitæque incertum mater ſimili præſidio curauit, admoto enim pileolo in ſomnum actus, vt euigilauit, matri ſignificauit nihil ſibi iam dolere; Iubet illa Bernardino gratum *Pater* & *Aue*, recitare, vt ab eo plenè reſtitueretur; paret ac loco antea affecto pileolum applicat religioſo oſculo adoratum, qui vt excidebat identidem, ita dolori nudabat aditum, obſtruebátque loco repoſitus; ſic dies aliquot in lecto egit, tum febri depulſa, abſceſſus pariter euanuit. Idem bimulus adhuc damnatúſque à medicis in noctem proximam, ſub noctis medium totus diriguit, exporrectúſque inſtar cadaueris ad mortem vergere viſus eſt. Hic materteræ ſubit de lacero quem ſeruarat Bernardini, galero, allatum puerulo iniicit animam agenti, qui mox recaleſcens oculos aperit, cibum poſcit, inambulat, planéque liberatur.

Luciam Venturiam ad B. Ioannis Lupiis Monialem laudatus ſæpe pileolus ex maligna febri, vitaque ancipiti perſanauit. Lucretiæ Conſilliæ poſt abortionem non ſemel factam idem impoſitus partum felicem reſtituit. Leonardo Cucurrio

adoleſcenti febri ardentiſſimâ iactato ſudorem repentinum & valetudinem; Huius parenti Antonio Cucurrio intolerabili punctione lateris diuulſo, ſubitam quietem adeóque immotam, vt efflaſſe animam videretur, ſed ab Sybilla ſorore appellatus, quæ pileolum ipſi admouerat, vultu hilari reſpondit ſe commodiſſimè valere. Denique Iulius Cæſar Blancus ad ſupremam luctam oleo inunctus indito ſibi eodem pileolo tantum leuaminis è veſtigio eſt expertus, vt poſthabito quouis medicamento, breui priſtinas vires collegerit. Sed iam fortaſſis digreſſi longiùs ad ſenis virtutes redeamus.

CAPVT XXXV.

De Paupertate, & Caſtimoniâ ipſius.

PAupertatem ſemper matris loco ab ſe adamatam regum opibus anteponens, eſſe illam aiebat per quam Deus animum locupletat. Ætate integra cum eſſet, gaudebat vicos in veſte pannoſa circumire, non modò deſpiciendi ſui causâ, ſed etiam vt cultu pauperum ac mendici ſchemate frueretur; delectabatur mendicatione ac ſimilibus, quæ ſunt propria egenorum. Neapoli quidam poſt confeſſionem nummum ei pro eleemoſynâ carolinum, abiens reliquit; abeuntem perinde inſecutus ac ſi carbonem ipſe tenuiſſet, nummum vt reciperet coegit. Annis religioſæ vitæ quinquaginta, nihil ſibi ſuſtinuit exhiberi, quod cum paupertate

pertate minus conſentiret; numquam etſi grauiter laborans compelli potuit, vt lecto ſineret tentoriolum obduci; negans id genus commoditatis religioſos homines decere; nunquam vt panno indueretur nouo, prætexens virtuti fugam moleſtiæ, quam eſſet alioqui neceſſario ſubiturus, infectis nigro toties manibus abluendis; veſte ergo munda atque compoſitâ, ſed interpolatâ & depili vtebatur; nouæ cum afferrentur, dari alteri ad dies aliquot rogabat, dum nigroris florem manus fœdaturum excuterent; poſt vt probauerat illi optimè quadrare, tum demum euincebat, vt eas ille retineret. Superiorem veſtem nouam repellenti P. Bellarminus tunc Prouincialis humeris iniecit, vetuitque aliam quærere. Præter illud autem quod ante ſcripſimus ad octogeſimum ætatis annum quo vires, & corpus ex lapſu penitus infregit, nullius ſocij commodari ſibi operam paſſus eſt; ſi carta, ſi atramentum, ſi quiduis aliud ineptum, vtebatur iis vt poterat, nihil improbans, nihilque præterea requirens: Ex miſſis ad ſe epiſtolis quammulta puræ cartæ ſegmenta decerpebat, in quibus deinde ſcribebat ad familiares, de quo ad fratrem, Scribo, ait in chartula, quod in domo pauperum nihil abundet, quamuis hacce in paupertate, quàm in Aulæ delitiis commodius mihi ſit; reconcinnabat ipſemet reſarciebátque acu veſtimenta, zonam geſtabat ex duabus ferè, tribuſve conſutam partibus. Lupios cum venit lucernam ex ferro nactus ferreo item & vnco manubrio; hanc etſi vſque adeò incommodam & anguſtam, vt quotidie non ſemel oleo egeret, procul extra cubiculum petendo, nunquam

addu...

adductus eſt, vt opportuniore permutaret, tantus inerat viro perpetuæ amor paupertatis ex quo etiam fiebat, vt ſi quando ceſſaret ab ſtudendo ſtatim vnâ lucernam extingueret, ac per apertam cubiculi ianuam infeſto frigore ex lucernâ communi & remotâ obſcurum lumen induceret.

Supremis vitæ temporibus appoſita mala quod cariuſculo ſtetiſſent ne voluit quidem attingere, dicens pauperem dedecere. Placebant ipſi quæ domi eſſent viliſſima, placebant pauperes, mirum quantum; horum preces poſcebat, hos expectabat, audiebat, docebat, excipiebat humanitate, comitate, eleemoſynis, omnique anſa beneficentiæ ad quam & agnatos & alios hortabatur.

Orantem egenum aduenam, vt ſe ad diem tantummodo ſequentem tecto exciperet, & vltrò & ſtatim tum excepit, tum per decem dies liberaliter habuit; ſi quid ſibi veniſſet alicunde id cum facultate, ſubtractis quoque ſibi neceſſariis diſtribuebat in pauperes; & huic eius tàm prono in illos animo hunc honorem quidam rependerunt, vt largam in illos erogarent ſtipem, ſoletque Catanzaræ familia quædam Iulij 2. quo die is in cœlum abiit, quinquaginta egenis epulum præbere. Et Ioſephus Vadacceus Lupiis certam legauit pecuniam in dotem Virginum orphanarum, quæ ſeptem numero illa ipſa die ante ſepulchrum viri Dei ſorte legentur præmiſſâ de ſyngrapho horũ verborum clara lectione, nempe ad ornandam memoriam magni ſerui Dei, Patris Bernardini Realini è Societate IESV pauperum parentis amantiſſimi, Ciuem illum eam in perpetuum legaſſe ſummam.

Vt

Vt porrò virtus ſanctæ paupertatis fuit in Bernardino eximia, ita caſtimoniæ ſplendore Angelum magis retulit quàm mortalem; nunquam niſi fixo in terram oculo agebat cum fœminis; nunquam niſi ſocio adſtante; nunquam diutiùs quàm res exigeret. Incedenti per vrbem aliquando cum occurriſſent nobiles fœminæ recens nuptæ, cultæque virorum dignitate, ſubſtitere ad eũ ſalutãdũ, quod eum à confeſſionibus haberent; ſubſtitit & ipſe, ſed ita oculis terrã figens, vt non aduerteret abſcedentes, eodemque loco, gradu, & obtutu hæreret, donec ab ſocio eundum moneretur, eámque videndi cautionem, & colloquiis fœminarum breuiter ſe expediendi religioſis viris ducebat obſeruandam; quaſdam verò ipſius prolixiora colloquia expetentes docuit in cœlo ea expectare; nunquam paruularum faciem puellarum, manus-ve vt tangeret adigi valuit, vrgentibus licèt ob valetudinem earum parentibus; nec Friderici Verardi Ciuis Lupienſis filiolæ aurem malè affectam vt cruce ſignaret, niſi velo tectam, quo ſigno illam perſanauit, & hunc vitæ magni candorem ſummæ caſtitatis muto, ſed euidenti præconio diuina bonitas decorabat, vt qui agerent cum illo ex eius corpore, ac rebus eius vſu tritis ſuauiſſimum odorem ſibi ſentirent inhalari, non vulgaris & notæ, ſed cæleſtis cuiuſdam fragrantiæ. At enim tam pulchri támque amabilis ac pretioſi floris cultura non minima cùm odio corporis, carniſque afflictatione conſtet, de hac cohærenter aliquid ponemus.

CAPVT XXXVI.

De odio corporis, eiuſque afflictatione.

IN hoc ſumma caſtimoniæ vertitur, quam profitentur viri ſancti, non vt voluptatibus ſolùm corpus abſtineant, ſed quibuſcunque poſſunt moleſtiis, & cruciatibus diuexent. Huic Bernardinus ad ſummum quaternas nocturni ſomni horas dabat, quò plus ad orandum ſuppeteret temporis; nunquam verò meridiabatur, lepidè affirmans illud Salernitanæ ſcholæ de meridiani ſomni fuga ſemper ſibi viſum ad valetudinem m… tum conducere, niſi fortè breuis, incommodi, & coacti; annis compluribus veſtes dormiturus non exuit, in lecto nonnunquam. aliàs in nudis aſſeribus dormiens, ſæpe verò exutus ſed abſque linteis, cauſatus …nei calorem ſtraguli ſibi eſſe opportuniorem; ſiue autem æſtas, ſiue hyems ſæuiret, vno tantùm ſtragulo vtebatur, mirantibuſque tolerantiam vtriuſque, piè iuxta, ſcitéque aſſerebat ſe verbis illis *Benedicite glacies, & niues Domino*, calorem; illis, *Benedicite ignis & æſtus Domino*, frigus continuò euocare. Iuſſus ob morbum ineuntem detractis veſtibus inter linteamina quietem capere, Deo gratias agebat, ſibi toties inferos commerito, lectum mollem, & commodum indulgenti, nec interea lacrymas tenebat; mattam laneam aut ceruical ſibi nunquam ſiuit carminari; ſed factum volente ſocio cum eſſet;

eſſet; mihíne, ait, lecti mollitiem? mihi, inquã humi decubituro conuenientius? Iam de cibo quid dicam? Nam etſi aperto ieiunio tres per hebdomadam colebat dies, quorum duos pane & aqua tranſigebat, reipſa tamen dici poteſt, quotidianum ieiunium vſurpaſſe, adeò minimi erat cibi, neque amplioris quàm ieiunantibus in ſeram cœnulam à Doctoribus permittatur; ac teſtantur multi à ſe diligentius obſeruatum extra ſex vncias (quinque alij ponunt) non exiſſe. Quibus autem diebus indicta erant ieiunia, erat erga ſe ſolito parcior, ſumenſque aliquantum panis, alia verò duntaxat libans eſum ſimulabat, vt eſſet prodigio ſimile tam nullo ipſum nutrimento ali; è contrario vel aiebat ſe affatim edere, vel ad ſuam gulam tam malè condita, vulgariaque non facere; ex iis tamen quæ ſuggerebantur intactis reliquis deterrima ſibi ſeligebat, iamque natu grandis vernum ieiunium ſolidè traduxit ſolis contentus panum micis; annos verò aliquot buccellato pane in puluerem trito, cruda cicorea & aqua pura. Sacris hebdomadæ ſanctioris, & quibuſdam per annum diebus triclinio prorſus abſtinebat; pauxillũ fœniculi, aut vuę paſſę, vel buccellati panis comminuti, quantum cœpiſſet cocleare intra cubiculum ſumebat; ſemelque ſub Chriſti natalem manſit quatriduo integro ieiunus, & ſatisfecit pro more hilariter moderatori hoc increpitanti illo Chriſti verbo, *Non in ſolo pane viuit homo*. Omitto cilicia & flagella quorum frequentem celare vicinos crepitum nequibat; ſileo, quod aliàs attigi de aqua interdum in eluendis lancibus tàm vrente vt cutem manibus detraheret

deret, nunquam enim illam frigidâ temperabat. Lauabat ſæpè per hyemem manus quò magis vt aiebat ad ſacrum niterent, ſed calculoſâ arenâ confricans quâ illas miſerè cruentabat, ſubridenſque commiſerantibus, aſſerebat, tolli earum callos haud aliter poſſe.

Anni cuiuſdam acerrimum frigus æſtiuâ in veſte exigens, ſic Deo placuit vt Chriſto naſcenti ſacrâ nocte meditantis cubiculum lux diuina impleuit, ſenſerítque ſe nomine appellari; rogans verò, quis eum vellet, en adſum, inſit Chriſtus, ſéque in ſplendido circulo infantem exhibuit, diductis à pectore veſtibus illum in cor ſuum tacitè inuitans; Demùm ex illa erumpens luce in Bernardini amplexum euolauit, qui tam dulce pignus appreſſum pectori hora ferè mediâ continens, ita calorem emortuum ſuſcitauit, vt eſſet hyeme illâ totâ quàm ante viuacior: Nec illi ſat fuit occaſiones ſui edomandi excipere, excogitabat illas induſtrio ſuimet odio; tonderi volebat ab imperitis tonſoriæ illóſque artem ſuo periculo, ſeu ludibrio diſcere; aliquando etiam fratres Collegij, eius rudes ſigillatim omnes voluit ſuo in capite exerceri; externus verò tonſor illius aure forficibus perſtrictâ conturbatus, vulneris veniam cum rogaret; Cuius, inquit, Pater, cuiuſnam vulneris? perge, porrò, nihil enim iſtuc eſt, riſuſque tum vulnus, tum dolorem eluſit; fluebat tamen ea copia ſanguis, vt ſudariolis & mappis diu exſugi nequiuerit. Quandoque alia ex cauſa cum tantum cruoris profudiſſet, vt per laneam mattam etiam humum irrigaret non abſque vitæ diſcrimine, nihilo triſtior aut magis trepidus,

quàm

quàm ſi nihil id foret ingredientes cubiculum ſpectabat periculi magnitudine attonitos. Febricitante cum Iunio menſe ægrorum cuſtos ieiunū ad horam vigeſimam, memoriæ vitio prætexiſſet; ipſe rem ſilentio negligens, ita conſtitutum à medico putauit. Natum in ore apoſtema dum ſecatur, exprimitur, purgatur, immobilis perſtitit; magnâ illorum qui aderant celebratione ac ſtupore. Infeſtiſſimos Lupiis culices ab ſe minimè abigebat, quamuis diuturnâ punctione dolorem inurerent, maleque faciem deformarent; frigidiſſimum hyeme, calidiſſimum æſtate cubiculum nullo temperamento corrigi permiſit. Cum ſupinus in ſede concidens caput in terram alliſiſſet, implicitiſque ſedi cruribus inhærens per horam fermè ob debile ſenium ſe non euolueret, intranti, exclamantique ad horrorem caſus, arridens ait, nihil hoc eſſe, ſéque belliſſimè valere; ex eo tamen per multos dies, cum multâ doloris acerbitate decubuit, his & ſimilibus hilaritatem præferebat, edoctus eſſe indicia diuinæ beneuolentiæ, ſeruare illos quibus ea immiteret cupientis, quo ſenſu ad quemdam ſcribebat: Aduerſis minimè conturbor, inferiores ratus cauſas ab ſupremâ regi, cumque omnes effectus primitùs à Deo prodeant, licèt in cauſa inferiore variè temperentur ſtatuo illos eſſe bonos; & ex conſequenti amabiles; Quare paratum cor meum ad omnia. Ad alium verò, hâc ait Iobi ſanctiſſimi voce (*Sicut Domino placuit; ita factum eſt*) aſſueui cuncta quę contra quàm vellem accidunt, mulcere; & ſanè quod factum eſt ambigere non debemus, quin fieri Deus voluerit, cum cauſis infi-

mis ad effecta quæuis ſublimiorē adeſſe oporteat, effecta, inquam, vt peccatum excludam, quod per ſe defectus eſt, non effectus, idcirco cauſam non habet effectricem, ſed deficientem, voluntatis ſcilicet noſtræ malitiam: Cognata eſt mortificationi veræ, alitque virtutes cæteras precatio, de cuius ſtudio in Bernardino ſingulari, ſubdemus.

CAPVT XXXVII.

De Oratione.

FVit quidem ipſius vita perpetua ferè precatio; ſitus verò priuatim orantis, expanſis in crucem manibus, vel ante pectus decuſſatis, in cubiculi medio, ad ſacram imaginem precatorij cubitalis, procul conuerſum de genibus niti; nec rarò etiam infirmus ab ægrotantium curatore ſic deprehenſus eſt intempeſtâ nocte, nempe media in cella, nulloque accubitu de geniculis orans; notatum etiam à nonnullis maximam noctis partem precando expendiſſe; tum nudis in tabulis ad ſomnum ſe compoſuiſſe; interdiu autem, quicquid ab ſtudiis, & iuuando proximo vacabat, id omne in preces conferebat, & fuere qui ternas & quaternas horas pergere in iis immobilem viderunt; poſtremis certè hilarium diebus à manè ad veſperam, dempto ſolùm prandij ſpatio, coràm Auguſtiſſimo Sacramento ſupplicans hærebat? imò ſtudenti quoque, edenti, colloquenti erumpebant ignita verbula, quæ occupatam Chriſti

Chriſti myſteriis prodebant cogitationem, vt illa, Saluatori laus? Quàm Magnus Dominus? ô Dei Maieſtatem? ô Magna Dei Mater. O quàm pulchra eſt in Throno illo, Cœli Regina? Aliàs extra ſe abripiebatur truncique inſtar, & ſtatuæ motu nullo vſum ſenſuum indicabat, ita vt cum primariis orando (quorum ſodalitio præerat) quidam exploraturi accederent, num re ipsâ corpus ab anima deſtitueretur; ex quibus facilè quiuis conficiet quàm eſſet huius eloquentię peritus, quà ipſe Deus expugnatur. Interrogatus ergo de orandi modo, conſueuerat reſpondere, optimum fore, intermiſſo nonnunquam hiſtoriæ filo, *Pater*, & *Aue* recitare, ad implorandam Chriſti opem, eiuſque Matris ſanctiſſimæ; optimum quoque ad excitandos ſenſus teneræ pietatis, manus ad Deum ſupplices tollere; prouolui in genua, dolere quòd parcius excipiare à Domino, téque illius affabilitate indignum agnoſcere; meminiſſe Cananæam, ſuperatis repulſis, tandem voti potitam; cum ardore, ac ſtudio dicere; Cui verò vnquam ſuauiſſime Domine defuiſti? aut potes minus eſſe quàm ſint à te condita liberalis, en ille inter ea princeps, & luminum pater, ne à cloacis quidem putentibus radios deflectit. Leguntur præterea in aduerſariis quibuſdam Bernardini manu, quæ ſequuntur. Incurrente fortaſſis interim dum oro, cogitatione aliena iuuerit brachia in crucem porrigere, magnoque impetu in rem quam meditor animum tendere; præcipuè verò Chriſtum intueri ſub cruce, ſpiniſque fatiſcentem, corámque proiecto humi vultu ter ſolum oſculo lambere; proderit item, ſi genua dolebunt

cum Magdalena aſſidere, meaſque deflere miſerias, cum tantarum Chriſto pœnarum cauſa ſim; ſi renes defecerint, ſurgam, & pedes è cruce pendentis, ſublatis manibus complectar, vel Martyrem quempiam memoriâ repetam, & erubeſcam miſer, ad eius cruciatus, qui extorquere ex me non valeam, vt breue tempus de genibus traducam. Erat autem eius precatio tàm potens, vt obtineret quæcunque voluiſſet, illamque plurimi huius efficaciæ non ignari vndique ambirent, atque vt miſſos faciam cæteros, ſic ad illum Philippus Spinellus Cardinalis: Rogo Reuerentiã veſtrã pro ſingulari ſua charitate, & in Patrẽ Antonium Spinellum filium ſuum, fratrem meum beneuolentia, vt velit Deo eiuſque Matri Sanctiſſimæ, B. Ignatio, ſanctiſque de Societate, & aliis quos peculiari cultu proſequitur, ac Sancto Carolo commendare ignitis precibus multiplicem quandam, grauémque animæ meæ egeſtatem, aliaque nonnulla in quibus duntaxat fieri cupio, quod Deo futurum ſit gratius; Quare opituletur mihi tum cæteris precibus, tum (dicam fortè audentius) ter ante Aram Euchariſtiæ venerandæ, ante Aram Beatiſſimæ Deiparæ quinquies, & huic meæ ignoſcat importunitati, ſtatuatque me nomine paupertatis hanc pro Chriſti amore gratiam flagitare.

Cum eſſet tanta Bernardino precandi felicitas & diligentia, multis recreabatur viſis cæleſtibus, inter quæ Anno elapſi ſæculi nonageſimo octauo decumbens noctu, ſed vigilans, & orans, Deiparam vidit cum Infante IESV ſecúmque audiuit colloquentem, ex quo tantum ipſi prorupit la-

crymarum

crymarum, vt matutinus excitator, ſuſpiriis motus exploraret propiùs, quid id eſſet, intuitúſque placidiſſimè lacrymantem interrogaret , quid ei eueniſſet. At ille, ô frater, inquit, ô mi frater, ſi interfuiſſes ſpectaculo, quod mihi oblatum eſt? ô excellentiam gratiæ ſingularis; vrgentique, vidi, ait, Beatiſſimam Virginem, purpurea in veſte, ac ſtola cæruleâ admirabili ſpecie, vt referri verbis tanta nequeat pulchritudo; Quin & Infantem IESVM delicias ſuas mihi tradidit ſuſtinendum. Quæ tùm ſtatim frater Rectori detulit, ac aliis deinceps, ipsíque Spinello Prouinciæ Præfecto Lupienſe Collegium luſtranti. Idem verò Petrus Antonius Spinellus animaduertit quandoque Bernardinum ore inflammato, ac madente immobilem ſublimes oculos in Virginis tabulam habere defixos, quamdiu Litaniæ in templo à noſtris obibantur, cum eſſet ſolitus orando illos deiicere, cuius rei cauſam cum reſcire omnino Spinellus voluiſſet. Scias, inquit, mi Pater, ſpectandam ſe mihi exhibuiſſe Dei Matrem, miro ſplendore circumfuſam, mihique pectus pio ardore incendiſſe: quod viſum Prouincialis quibuſdam aperuit ipsíque Vrbis Epiſcopo, ac poſt obitum ſerui Dei, conuerſo in ſacellum eius cubiculo, fuit tabula illa ſacelli Aræ impoſita.

Haud ſcio, quod mox narrabitur, idem cum eo ſit, quod ſuperiori capite poſitum eſt, certè habet non minus admirationis & iucunditatis. Septuaginta iam natus annos apud Rectorem nihilominus effecerat, ſibi vt liceret, ad imitationem illius frigoris quod Chriſtus in præſepi tulit, æſtiuo hyemem veſtitu exigere; exegitque à prin-

cipio Autumni ad vſque Natalem Seruatoris: Nocte igitur naſcenti feſtâ confitentibus in templo dans operam, rigore tàm valido ſuccutiebatur, vt ſedem vnà, ſedique innixos concuteret, ac Iſabellæ Venturiæ nobilis fœminæ hortatu, remitteretur in cubiculum à Rectore (qui & ipſe templo tunc aderat) iuberetur que ad illum foculus inferri. En autem illic, myſterio quod celebrabatur cogitatione altè inſiſtenti, videndam ſe exhibet fulgenti in luce Dei Mater, Beatis mentibus ſtipata, ſuauiſſimo concentu aſperam noctem mulcentibus, ac puerum IESVM in amplexus, & ſuauia illi tradit eâ refuſæ lætitiæ copia, vt audiretur à prætereuntibus exclamans; tantillum adhuc ô Domine, pauxillum adhuc remorare, nec reliquâ hyeme, præ conceptâ interiùs flammâ quidquam externi frigoris ſentiret.

Interdum noctu Metellus Caracciolus dum Lupiis concionaretur, ibat in Bernardini cubiculum, petens nùm qua re indigeret; verè autem explorans quid ageret, reperiebatque in verſanda Virginis corona continenter occupatum; hic autem de Virgine ſermonem ingrediebantur, quod verbis adeo incenſis aliquando ab ſene factum eſt, vt concionator ex eo quæreret illamne vnquam adſpexiſſet, cui ſimpliciter (qua ſimul agebant ingenuitate) ſibi verò ait apparuiſſe illam ſemel per horæ quadrantem in cubiculo, quod olim habitarat, ſeque infinito gaudio cumulaſſe.

Franciſcum Racinam è Societate Adiutorem cupido ſubiit reſciendi ex ipſo Bernardino, an quod vulgò circumferebatur, ſæpius Virginem

eſſet contuitus; ac vt aſſueuerat cum illo de rebus diuinis agere, longius cœpit inſtitutum moliri, ac dicere; cultum Deiparæ, qui certiſſimus eſt ad perfectam virtutem aditus, videri ſibi poſſe in animo mirabiliter augeri, ſi foret diuinæ illius formæ nota homini pulchritudo, ſed dubitare ſe an poſſet agnoſci, niſi oculis ſpectaretur; cui rectè dictum reſpondit ſenex, nam ſe quod eam vidiſſet aliquando, probè illius conſcium formæ eſſe, præ quâ, quicquid formoſum in terris cernitur, poſſet deforme iudicari; tùm ſenſim faciem illius, colorem, lineamenta, oriſque habitum, ac ſpeciem omnem ita diſtinctè verbis depingere, ac ſi præſentem contemplaretur; Quæ vt plenius frater erueret; vtrum-ne in ſomnis, ait, id viſum contigit? Ita-ne in ſomnis? nihil minus, inquit, Dei ſeruus, vigilans, cernenſque apertis, vt iam ſunt oculis, eam vidi; ſubdenteque alio mirum eſſe quod ſemel oculis vſurpatam, ita ad viuum exprimeret; candidiſſimo ſeni dicere excidit, non tantum ſemel, ſed ſæpè ſæpiùs ab ſe viſam.

Patri verò Spinello cum dixiſſet, videri ſibi parentem Virginem ſemper oculis obuerſari, quod ſibi hanc Deus ſeni gratiam donaſſet, illam, vt animo præſentem haberet perpetuo; ſemotis nutu arbitris Spinellus interrogauit, nùm etiam oculis; nec mente ſolum eſſet intuitus, reſpondit ſe quidem non ſemper, ſed ferè ſemper intueri.

Biennio prius quàm fato fungeretur, Chriſti ſupplicia mortemque meditans, illum vidit in Caluario monte crudeliter à militibus nudari,

clauiſque configi, Iudæis interim conuitia in illum, ſannaſque iactantibus. Quo aſpectu hauſit accerbiſſimum animo dolorem, totùmque ſe in fletus effudit, quos idem paulò poſt inter Beatas mentes, veluti ſol alter, comparens ab inferis rediuiuus, miris gaudiis abſterſit; moxque Bernardinus, vtrumque ſpectaculum ſic duplici diſticho comprehendit.

Me miſerum; in lacrymas totus conuertor amaras
Dum video Chriſti tradita membra Cruci.
Me quoque felicem, Chriſti dum gaudia cerno
Angelicos inter glorificata choros.

CAPVT XXXVIII.

De cultu ſingulari Auguſtiſſimi Sacramenti & Sanctiſſimorum IESV ac MARIÆ nominum.

PRæter illa quæ quiſque Noſtrorum Diuiniſſimo Sacramento ferè perſoluit officia, erant quædam peculiaria Bernardino, cum enim vel ritu vel occaſione proponebatur populo adorandum, hærebat is coram per aliquot horas, eratque non raro inde reuocandus, vt ſe in cubiculum reciperet: Interdum putans locum arbitro vacare, in Aræ Maioris gradibus genua flectebat, expanſiſque

ſiſque illic in crucem brachiis horas penè integras agebat. Accurrit ad illum mulier quadrimum filium adducens, quem pauens & magnopere indignans aiebat in confertâ ſynaxi ſacram Eucharistiam percepiſſe, cui ſubridens Pater, Feciſſet, inquit, Deus, tam ſanctè illam caperet Bernardinus, quàm ſanctè excepit Carolus (erat id puerulo nomen) moxque illam in eius pectore poſitis genibus adorans, iuſſit illum quoque de genibus recitare precatiunculas quaſcunque memoria tenebat. Suadebat quà verbis, quà literis frequentem ſacræ menſæ vſum, vtilitates eius, fructuſque eximios attollens, & profitebatur hoc ſe vno tantùm, hanc vitam ſolari, quod poſſet quotidie ſacro epulo recreari. Eſt verò non prætereundum, quod auram frigidam non ferens, nihil ab ea celebrans lædebatur etiam ipſa Natalis nocte ſacris ter operans, cum multis aliàs pileolis caput fouere cogeretur; quam ipſe apertam ſui curam, tutelæ Angeli tribuebat ex Sacramenti reuerentiâ auram ab ſe noxiam defendentis. Cum omiſſo per ſenium ſacro ad communionem ſe ſiſteret, prodigio par cunctis apparebat, curuum alioqui annorumque pondere depreſſum, ſtare tunc adeò erecto corpore, vt videretur Christus quem ſumebat iuuentutem eius renouare; quod & ſolennibus per annum ſupplicationibus vſu veniebat, dum vmbellam ſuſtineret ſupra diuiniſſimum ferculum, & cum Sanctæ Irenes reliquiæ in Templum noſtrum illatæ ſunt; vbi ferendæ pariter vmbellæ tàm rectus & vegetus ſubiit, vt ſit Neapolim pro miraculo nuntiatum decantatumque ab vno è Noſtris ſenibus

epigrammate ad eundem miſſo, cuius ipſe probans ſententiam ſic ad eum reſcripſit.

Vmbellam me ferre ſenem ſuper oſſa Beatæ
Irenes, mirum ne ſit amice ſenex,
Brachia ſuſtentat, ſuſtentat crura; pedeſque,
Ex alto virtus inuiolata regit.
Hoc opus Irenes, Irene fortia reddit
Membra potens; pudeat vera tacere ſenem.

Quanto verò affectu in cultum Matris Deiparæ raperetur, etſi ex iis conſtat quæ paulò ſuperius dicta ſunt, addam quæ præterea id oſtendunt; nam præter continuam ad amandam illam, colendaſque ipſius glorias, apud omnes adhortationem, maximè verò apud primarios, quorum ſodalitium dirigebat; vnumquemque plurimum excitabat, vt eius aliquam priuatim imaginem in cubiculo coleret; mulieres vt cum Eccleſia illam quotidie ſalutarent, Carmen *Salue Regina* ei offerendo; puellas ne diem abire ſinerent, quin ei corpus & animam pia commendatione committerent; vbi primum à Virgine miraculum quodpiam accepiſſet, mox illum verbis ſcriptiſque vulgabat, ne inde illi debita gloria differretur, vel celebraretur languidius; Quicquid ſupererat temporis ab noſtris vacui, totum Virginis Coronæ dedicabat, anniſque vltimæ ſenectutis conſueuerat duodecies interdiu, & eo ſæpius illam reuoluere; alterum tantum noctu, præter eiuſdem litanias aliaſque ad eam oratiunculas, quas crebrò diebus ſingulis iterabat, & quarum æſtimationem ſuis ad quendam literis innuit, Senectuti meæ orationem Dominicam, & ſalutationem Angeli, ſaltem quotidie

quotidie donare ne graueris, eminent enim precationibus cæteris, habentque ſuum ex ſeſe pretium, vt multi doctorum arbitrantur, præter illud quod ex operante accipiunt, ex precantis ſcilicet pietate, laudetur IESVS & MARIA. Libet hîc horum nominum mentione, interſerere obiter, fuiſſe in illius ore ac ſtylo creberrima & laudatiſſima; hoc illi fuit ſcribendi principium, hæc ſalutatio; his initiari linguas infantium ante omnia volebat, hac formulâ IESVS & MARIA ſint mecum in via; quam aliquid egregiè pium doceri volentibus (quod poſſent commodè frequentare) velut præcipuam aſſignabat. Signandis cruce aut aqua luſtrali, ſeu ægrotis, ſeu infantibus, aut rebus quibuſlibet, eadem nomina adhibebat, ornabátque dulciſſimis, & ſanctiſſimis titulis, tàm aſſidua quidem nomenclatione, vt ea vulgò inſculpta cordi gerere crederetur, faſſuſque ipſe ſit ad quemdam ſcribens, ſibi eſſe, in ore prope continua, multò magis in mente, ſed IESVM & Mariam non vocibus, ſed moribus delectari, quod in ſui pudorem dictum cupit; poſt acceſſum in Societatem cantum Italicè Virgini lucubratum ita clauſit.

Fa ch'al ciel' ſempre aſpiri, & l'alma mia
Non dica mai, ſe non GIESV, MARIA.

In vna eius epiſtola legitur: IESVS mihi Pater, Maria mater; ille Pater miſericordiæ; Miſericordiæ hæc Mater: Igitur cum Sancto Bernardo, Pater miſericordiæ, eſt quoque Pater miſerorum, idémque dixero de Maria. Sed abſoluamus de religioſâ Mariæ veneratione: habetur ex eius literis Virginem ex Angelica ſalutatione multum

honor.

honoris percipere, & Beatarum Ordines mentium his illam verbis decorare. *Aue Maria gratia plena Dominus tecum*, quod ex Athanaſij ſermone de Deipara is refert. Quendam verò ſcribendo ſic rogat. Dic, oro, amantiſſimo Patri Noſtro Generali, vt me apud Sanctiſſimam Virginem Salutatione Angelicâ dignetur, nihil enim me Sotus, & Nauarrus mouent, qui leuem hanc putant materiam, leuem ſcilicet, cuius in cœlo pars, in terris pars altera, imo tota in cœlo contexta eſt, cum tota authorem Deum habuerit; non credam leui me beneficio affectum, ſi de Patris noſtri, cuius memoria in benedictione eſt, pectore, *Aue maria* impetraro. Denique inter meditationes ab eo ſcriptas, hæc reperiuntur latinè conſignata. *Agnoui hanc Salutationem Angelicam magni faciendam. Primò quia à Sanctiſſima Trinitate ſit ordinata, nec enim ſolent nuntij qualis fuit Angelus Gabriel referre, niſi quæ à Dominis ſuis accepta habent: Si enim admiramur orationes Ciceronis, quantò magis Dei.* Secundò, quia ab Anglo recitata, eóque ſupremo; *Quales enim, quantaque creaturæ ſunt Angeli in conſpectu Dei? Tertiò, quia ad Beatiſſimam Virginem relata eſt; Magnos enim* magna decent.

CAPVT

CAPVT XXXIX.

De cultu ſingulari Beatorum Angelorum Beatæ Irenes, aliorumque ſanctorum.

QVàm familiarem Cuſtodis Angeli ſibi præſentiam feciſſet, externis quoque patebat indiciis; nam ingreſſurus aliquò, ac præſertim Templum, ſi nemo aderat, ſubſiſtebat tantillum interior dexteram præceſſuro Angelo deferens; Alij quoque de cœlo Genij manifeſtè auditi ſunt cum eo in cubiculo colloqui, vnuſque ex Profeſſoribus cum ex prætenta cubiculi porticu, voces altè ſermocinantium excepiſſet, nec vſquam intra cubicula cætera curioſiùs inueſtigans quemquam mortalium reperiſſet, admouit aurem foribus Bernardini, ſentienſque cum eo colloquentes, auſus eſt intrò pedem ferre vbi præter ſenem inueniens neminem, admirabundus retrò ceſſit, credtditque voces ſuperarum mentium fuiſſe Bernardini conſuetudine gaudentium.

Ferenti magnū ceræ factæ pondus in ſuperiora adiutori fortuitò occurrit, vrſitque magnopere tantiſper deponeret, nè opprimeretur tantâ mole; cui ſe iuſſu Miniſtri hanc ſuſtuliſſe cum diceret, ſecutus eſt ſenex ad deſignatū locum ibique tàm facilè, ac ſi eſſet feſtuca, illius detractū humeris, quietè humi depoſuit, quod ſanè is frater haudquaquā ratus eſt potuiſſe, niſi ope Angeli Cuſtodis

Procuratorem

Procuratorem quendam Barienſem negotiorum cauſâ Lupios aduentantem, duo quidam ignoti ſemper in hoſpitij aditu, colligebant, quà continendâ ephippij ſcandula, quà cætero humanitatis genere, monebantque ſe à Bernardino miſſos, qui eũ in Collegio expectaret, nec vnquã Procurator fingere animo potuit, quinam eſſent, ſed ſe Angelos credere, iuridicè poſtmodum affirmauit.

Anno huius ſæculi nono, Februario menſe, de ſcalis præceps lapideis caput magno impetu alliſit; nihil tamen grauius paſſus eſt; cum actum de illo putaretur, ſcripſitque mox ad amicum Patrem, ſe Angelorum præſidio caſu illo proſperè defunctum, quod idem ſocio poſt periculoſum paritérque innoxium è ſedili lapſum indicauit, nempe ſe à præſide Angelo ſeruatum.

Rogatus ab vno ex Patribus verſus neſcio quos vti componeret reſpondit, hoc verò ſibi non eſſe integrum ſpondere, quod verſus non ſcriberet abſque Angelo tutelari eorum ſibi initia præeunte, &c. quæ ipſe abſolueret; & ſuo quodam in ſchedio reliquit, ſe verſus quatuor eius inſtinctu condidiſſe.

De Obſeruantia B. Martyris Irenes, nihil attexendum videretur, fusè pridem antea enarratis, niſi eam quæ reſtant manifeſtarent expreſſius; præterquam enim quod nihil non agebat, ad propagandos illius honores, & augendos, goſſipij vſum quod toties diximus, ita cœpit.

Comes Victorius Priullenſis cùm Lucretiâ coniuge; ille ſtrophiolum, hæc precatoriam coronam S. Irenes admota loculo animaduerterant odorem ex eo ſuauem duxiſſe; moxque dex-

trǽ

træ maxillæ magnis doloribus ægrotæ alter ſtrophiolum; Coronam altera faucibus applicarat, diſtillatione moleſtâ turgidis, & compos ſanitatis vterque euaſerat. Hæc vt didicit Bernardinus gratiis Deo actis, voluit & ipſe de fragrantia illa experiri; Quare goſſipium ſacris pignoribus inducens, animaduertit quoque inde ab ſe odoratū reduci; ex eo tempore ad ægrotos paſſim & parturientes, reliquiarum vice; totis Lupiis miſſitare; tum creſcente in dies ſucceſſibus fama, quaquauerſum alias in vrbes, & prouincias ſpargere, prædicare, polliceri accipientibus quod per illud quærebant; denique hoc vti pro valde præſenti contra morbos omnes alexipharmaco, cæteriſque vt ipſi vterentur, & experirentur inculcare. Dabat autem ex eo pauxillum ſingulis cartula inuolutum, intus IESV & Mariæ, ſacris nominibus, foris S. Irenes Martyris inſcripta, filóque adſtricta purpureo; ſed volebat magna cum veneratione in opus conferri; vnde illa eius ad quandam hortatio; Illud in morbos ſcrimiolo cum reuerentia vel in raſo ſerico aſſeruato, vel quod magis probo, velut cereum agnum, è collo ſuſpendito, depromptura verò manus abluito, flexiſque genibus *Pater*, & *Aue* recitato, ad honorandam Beatæ Martyris memoriam, eiuſque opem vrgenti malo implorandam, quam ſpero minimè denegatam iri. Alia verò epiſtola ſic ait. Cum primum ad ægrotos ſacrum goſſipium infertur, cum iis qui aderunt, piè *Pater* & *Aue*, de genibus dicent, in iis, ſi fuerit Sacerdos, acceptam qua latet chartulam luſtrali aqua ſparget, admouebitque affectæ parti, vel faſciis illam tegentibus, ſignum crucis

deſcribens

deſcribens, *In nomine Patris, & filij & Spiritus ſancti*; poſt, orationem addet Virginis Martyris. *Indulgentiam nobis quæſumus Domine B. Irene Virgo & Martyr imploret*, &c. Demum aquâ ſanctâ mali locum luſtrabit, & hæc quidem nobis in vſu eſt formula, præter quam poteſt quælibet alia piè vſurpari, ſed hæc viſa eſt religioſior. Hactenus Patris epiſtola, cui nihil antiquius, nihil erat iucundius, quàm Irenes geſta & gloriam longè, latéque diſſipari: Effecit enim vt vita illius ſcriberetur, cantaretúrque Latina & Italica lyra; ſuaſit Poëtæ Italo tunc florenti, vt doctum pollicem in eius laudes vltrò expediret; magnum illius imaginum numerum typo & coloribus mãdauit tulitque ac miſit ad varios, miris ſæpiſſimè, ac deſideratis euentibus, quorum nonnullos alibi prætermiſſos malet, vt puto, quiuis hic legere, quàm ſibi perire.

Miſerum quemdam bonorum iacturam in amentiam egerat, palabundus & cadaueri ſimilis per campos dum errat, vidit pulcherrima & nobiliſſima ſpecie Virginem, quæ ſe Martyrem Irenem profeſſa, iuſſit Lupios ſtatim proficiſci, & Bernardinum in Collegio quærere, expiare apud illum peccata, ac de manu illius goſſipium capite excipere, quod ipſa ſuorum oſſium attactu conſecraſſet; venit dierum nouem itinere, peractiſque quæ iuſſus fuerat, mox ſomnum recepit toto iam ſeptennio amiſſum, dormiuitque continentes horas quatuor ac viginti; tum etiam cibum, ac paucis diebus valetudinem, domúmque ſanus repetiit.

Lupios venit è proximo mulier medicos conſultura,

ſultura, quod brachium dextrum tam dira formicula deuoraret, vt mortuas carnes identidem inde abſcinderet chirurgus, medicis malum inſanabile pronuntiantibus; eam Bernardinus confeſſione ſacra & communione procuratam, manum Sanctæ Irenes vt inuocaret admonuit, ac de illius goſſipio adhiberet; fecit imperata mulier, viditque nocte quæ ſubſecuta eſt in ſomnis, formoſiſſimam Virginem, quæ certam reddebat reparatæ ab ſe ſanitatis, & verò expergefacta, ſe probè valentem comperit, grandi medicorum gratulatione. Nicolao Perallo pleuritis vitam adimebat; eratque octauus iam dies, cum Bernardinum ad confeſſionem, vt conſueuerat vocauit; incidit eundo Bernardinus in funus fœminæ quæ morbo eodem ſublata dicebatur, motuſque ægroti periculo, collegit ſeſe, illumque Ireni commendauit, cuius ad eum imagunculam deferebat, tum ad ſocium & ad viæ ducem, macti animo, inquit, Nicolaum Beata Irene confeſtim reſtituet: Quo ipſo tempore (vt deprehenſum eſt) mitior factus eſt ægrotanti dolor, nec multis poſt horis planè conſanuit.

Bernardini ad eamdem preces rogabat Doctor Horatius Colluccius pro cognatâ triduùm in partu æſtuante; decurſis Pater ante Aram Beatæ, Litaniis; Age, inquit, gratias Ireni, cognata incolumis, fœtum incolumem effudit: Quod doctor illicò domum redux, vt prædictum fuerat, cognouit.

Sed fuit etiam inſignis Bernardinus in obſeruando Sancto Nicolao, ac ſcaturiente illius è genu ſacrato liquore, (cui mannæ nomen mira-

bilitas ſortita eſt) multorum morbis fecit medicinam : Sic Hieronymum Melendinum è Societate adiutorem, eo tumori faucium in crucem illito, repente ſanauit ; ſic Marcum Aurelium Achaiſenſem, cum genibus captus decubuiſſet octo menſes, ſimiliter enim ſub veſperum eo vnctus poſtridie in Collegium, ſacrum auditurus ſe contulit ; Sic Antonium Beatillum pariter inunctum, ſed Nicandri Martyris liquore, diſtillatione exoluit maxillas penitùs vinciente. Sic Ioannem Mariam Biezzium ; hic Lupiis valde matutinus poſt ſacrum, à Bernardino confeſſario ſuo petierat, vt ſibi fœlix aucupium precaretur, illudque, tunc diſſuadenti obſequium maluit, quàm cōdictā fidē comitibus fallere. Egreſſus itaque igniariā ſcloppi rotam ſine ictu in auē laxat, inſpecturuſque vitium inſtrumenti os cannæ ferreæ oculis obuertit, cum incenſo interea puluere exploſam glandem faucibus excipit, collapſus ex vulnere in vrbem iumento reportatur : accitur Bernardinus, venit liquorem cuiuſdam ex Beatis, cuius excidit nomen, vitrea in ampulla ferens, vulnus vngit, ægroti ſpem erigit. Quid plura ægrotus ſequenti die ſanus ad opificium ſolitum exiuit.

Nardi Ioannella Sambiaſia eodem vnguine Beati Nicolai, & ſacri Agni cerâ à Patre miſſis ſtatim conualuit. Iſabella autem Venturia Apoſtoli Andreæ liquore: hæc fatigatis incaſsū medicis applicito per varios è Societate, alioſque Beati Andreæ liquore præter dolores perpetuos, alterum in latus lapſabunda ſemper incedebat ; quin contracto lateris eius crure ſola incedere nequibat, quod

quod primo in partu obſtetrix neruum è corpore cum fœtu diuulſiſſet; menſem decimum quintum iis in miſeriis agenti ſubiit, nùm poſſet à Bernardino extorquere de illinendo ſibi Beati Andreæ oleo, id tamen petere audebat nemo(licèt quotdiebus Sabbati adeſſet confitentem ægram auditurus) quod ab tangendo fœminæ corpore ſciretur abhorrere; verùm illa coram calamitatem ſuam lamentante, ac inter cætera dicente, nunquam ſe igitur Collegij Templum aſpecturam; ſubridens Pater, imò, inquit, filia aſpicies, & confide ſis tantùm, priuſquam menſis abierit, tuis pedibus in illud venies; En tibi de manna Beati Andreæ, quod ideò attuli, ſpera illum poſt tot miracula, & ſuſçitatos etiam mortuos haudquaquam opem negaturum, quibus dictis ſenex plumâ ſacro vnguine intinctâ morbi locum cruce conſignauit, ſed hoc etiam fruſtrà. Quare Deum, inquit, precemur, vt petitæ gratiæ compotes faciat; ſic, recitatis litaniis, hæſit ipſe orans ante Aram ſacelli domeſtici, mulierque interea ſomno preſſa cum ſemihorâ indormiſſet, excitata in pedes conſtitit, exclamauitque, Pater tuo beneficio valeo, ad quæ proripuit inde ſe Bernardinus., confluxere reliqui ad inopinum ſpectaculum iam deambulantis, iam de ſcalis per ſe ſe fulciente nemine deſcendentis, prouolutique in genua, Deo, eiuſque Apoſtolo gratias egere, Bernardini precum efficaciam mirati.

CAPVT XL.

De Cultu Beati Caroli & quorumdam è Societate IESV Beatorum.

QVam opinionem Sanctitatis de Sancto Carolo Patauij olim formauerat tenuit deinceps auxitque vehementer, ita vt eius effigiem priuatim coleret nondum inter Sanctos, aut Beatos adſcripti quam illi effigiem morienti cuiuſdam pietas abſtulit. Porrò dum anno ſæculi octauo de illo ſuperis accenſendo Romæ ardenter agitatur, Bernardinus dono eius imagunculam accepit, de qua ſic ad quemdam loquitur. Accepi miſſam Beati Caroli viuam effigiem in argentea bracteâ, qua mirum quantum gauiſus ſum, quod is Sanctus Beato Ambroſio haberi ſuppar videatur poſſe, vt eius lectio geſtorum ; virtutumque ingentium teſtatur ; Volo hanc de collo ſuſpenſam, velut Agni ſacri plagunculam geſtare, haud quidem in exemplar, quod exprimam. Quid enim Gigantem pumilus conetur ? Sed in verecundiæ & pudorem mei, vtque illius adiutus ſuffragio te-porem meum vtilius erubeſcam, qui religioſæ ſanctitati tot nominibus obſtrictus, nondum vllum eorum diluerim : Sparſo autem de Sancti obitu nuntio, hæc breuiario adſcripſit.

Sabbato die 3. Nouembris 1584. *Mediolani à terra migrauit in cælum Illuſtriſſimus Carolus Borromæus*

Borromæus Cardinalis & Archiepiſcopus Mediolanenſis, qui fuit alter Sanctus Ambroſius. Dolet tota Eccleſia tantam iacturam, quamuis det laudem Deo, cui eſt cura de nobis.

Cum verò Lupiis à ſupplicabundis circumuecta illius imago præcipuis induceretur Templis; magno apparatu noſtro quoque Templo excepta eſt, & Bernardinus octogenario tunc maior ducente ſocio illuc venit, ac de geniculis veneratus cum fletu ſæpius ſacratam tabulam, hortatus eſt populum ad ſingularem ſancti obſeruationem, quòd is conſtanter Deo, egregiè, perfectéque ſeruiſſet.

Iam illos de Societate, quorum excelluerat virtus & ſanctitas, quanto proſequeretur ſtudio, quis ſatis exponat? De iis quidem ſermones iucundiſſimè miſcebat, eorum narrabat, attollebatque acta, venerabatur vultus, preces expetebat. Tranſitus dies voluntariis palam colebat pœnis; nomina illorum de Societate qui pro Chriſto vitam poſuerant, in litanias ſcripta, priuatim quotidie vocabat. B. Staniſlaum abſque Angeli adiuncto nominauit nunquam; ex reliquiis B. Aloyſij fruſtulum quotidie geniculatione colebat, ac precatione, comparabatque illius vitam cum fragrantiſſimo ſuffitu, Aræ ſummi Dei impoſito, quòd virtutum odorem ſolidarum, perfectarumque adſpiraſſet.

B. verò Xauerium in cælo propè Paulum Apoſtolum locabat, eiuſque effigiem cum Lupiis primùm comparuit palàm de genibus adorans, exindè in miſerabilium iuuamen ſecundo euentu adhibuit. In iis fuit Dianira Zocca, cui in partu

moribundæ illam miſit aſſerens ad primum eius tactum ſecundo partu, quod ſtatim contigit liberandam; Quare Infanti Ioanni Franciſco nomen eſt inditum. Iacobo Giauoleo puero ex malefico faſcino morienti ipſemet admouit prædicens, quod etiam factum eſt, è veſtigio perſanandum.

At S. Ignatium Societatis Iesv Fundatorem inter Apoſtolos in cœlo ſtatuebat, Petróque proximum eorum principi, & conuerſionis eius veluti paranympho: multus in legenda ipſius vita erat; multus in ſuggerendâ cæteris ad legendum; veſpertinarum precum, laudumque penſo, eius memoriam ſeorſum ſubdebat, cum adhuc publicè non liceret; ſpargebat illius imagines, vt agnoſceretur, & obſeruaretur ab omnibus de quarum vná ſic germanum hortatur. Mitto ad te veram effigiem B.P.N. Ignatij, quam ſingulari dono amantiſſimi Patris Generalis Præpoſiti accepi; hanc te tibi ſeruare peculiarem volo nemini donandam; hanc inaurato ſepto marginare ac purpureo ſerico velatam in monumentum ſanguinis à Chriſto fuſi, ad caput lectuli habere, efficereque vt ſciant domeſtici, non paruam à Deo gratiam inituros, ſi *Pater* & *Aue* Beato quotidie offerant. Eiuſdem verò literis reſpondens. Scribebas, ait, te B. Patri Ignatio curas tuas quoties orabas committere: facis omnino vt maximè decuit, ipſeque idem præſto, ac mihi videor, quicquid peto, illo deprecatore, exorare. Cùm autem ex fratre filius Ignatij nomen nato ſibi filio indidiſſet nuntianti fratri hæc reddidit. Dico, vti res eſt, mox in genua recidi ad precatorium cubitale, quod noſtris

in cubiculis ſinguli habemus, & ſacras Matris Sanctiſſimæ Litanias pro tanti beneficij gratia exegi. Domi ſiquidem monumentum tenere Societatis IESV fundatoris non eſt caſui aſſignandum ſed gratiæ, ex qua certò ſpero acceſſionem tibi, Patrique ac Matri, & toti familiæ, interioris præſidij non vulgarem; curam veſtri omnino B. Ignatius potiſſimam geret.

Patientiam Solazziam egentem fœminam vitæ ancipitem inuiſens B. Ignatij lipſanis conciliauit illi ſomnum, in quo vidit ſanctum manu ſe leuiter attingentem, ſed interpellata adſtantium ſtrepitu; Parcat vobis Deus, inquit, cum ſomno enim S. Ignatius mihi a vobis ereptus eſt, qui me ſuauiſſime affabatur, ſtatimque recuperauit ſanitatem.

Barlettæ matronam nobilem inſolens vexabat moleſtia vbicumque eſſet; etiam in lecto aderant, vndenam haud ſcitur, ſorices, nec interquieſcere ſinebant; Egit cum Bernardino per literas Sacerdos è Societate, cui ſuum laborem matrona detexerat; miſit ad eam Bernardinus Icunculam Sancti Ignatij quam collo illigaret, recitatâ ſemel oratione Dominicâ, & Angeli ſalutatione, poſt quæ ſorex nuſquam vllus comparuit. Camillam Ammiratam ſuffuſioni oculorum male obnoxiam, icunculâ ſimili ſuper oculos in crucem ductâ, penitus ſanauit aiens, non ego, ſed B. Ignatius te ſignat: Simili quoque Irenem Guarinam peſſimè ægrotantem, & Monialem ad B. Ioannis, Ioannam Petrazzolam cui denunciauit ſe iconem haud quaquam diutius quàm in triduum, commo-

dare, ſed quæ tertio die animam acturа credebatur, ſalutare pignus iam ſana reſtituit; Coronam libenter & ſæpè feliciter ad ægrotos mittebat, quod ea adiunctam Iconem Sancti Ignatij effigie haberet. Iacebat ex morbo vehementi Lælius Antollietus quem futurum de Societate ab incunabulis vaticinatus fuerat Dei ſeruus; memor promiſſi mater, adeſt lugens, negatque futurum è Societate, quod de vita illius nihil ſperaretur; At ille, hauquaquam filia, valebit, & Societati nomen dabit, nunc mittam ad illum de Sancti Ignatij lipſanis cum eius imagine, cum quibus illi ſanitas redeat; nouum dictu, vix ea attigerat, cum repentè febris extincta eſt, ipſe intra annum Societati ſe adiunxit; cumque ſanguinis plurimum in tyrocinio ſputaſſet, dubitareturque an eſſet oneri ſuffecturus, obtinuit ſchediũ Bernardini manu exaratũ, quẽ animæ patrem à puero colebat, idque ſibi piè apprimendo ita eſt confirmatus, vt nunquam poſtea ſanguinem ſpuerit. Extant verò ſenis grauiſſimi, & humaniſſimi beneficia complura in eamdem Domum Antollietorum, vt quæ illi ſemper addictiſſima fuiſſet; Ex ea Robertus tumore gutturis ſubinde recurrente, nec cibum tranſmittere, nec interdum ſpiritum poterat, fruſtráque ſanguinis miſſio, fruſtra cauterium, & præſidia reliqua per biennium fuerant, cum collectum filum Bernardini ſanguine aſperſum (quod chirurgus ex lapſu ante enarrato vulneratum curans proiecerat) id collo applicuit, exinde, ſiccatis ſenſim humoribus, graui eo incómodo ſe breui exſoluit; Franciſcum bimulum vrenti febri agitatum Virgilia Antollieta matertera

tera puncto temporis ſanauit, quo Bernardini induſium illi impoſuit. Iſabellam ex eadem gente B. Dominici Monialem anginâ oppreſſam, vt nec aquæ ſtillam toto quatriduo glutire potuiſſet, ex confeſſione abſoluens Bernardinus, quod vellent medici die inſequenti ferro abſceſſum aperire, caſu, an ſecùs in capite attigit, quo tactu ipſi adeo melius factum eſt, vt cibum poſtularet acciperetque iubente Patre par ſorbilium ouorum infeſtam planè anginæ eſcam, ſed pluris fuit iubentis auctoritas, cuius bona purgatam apprecatione ægra ſumpſit, ac poſt illam pirum tam facile vt ſi optimè valeret: Itaque medici cũ rediiſſent omiſſo ferro, deſtinatiſque remediis, prædicauere ſanctimoniam viri Dei, quæ depulſa ſynanche, illorum artes præuertiſſet. Dictæ quoque Virgiliæ à medicis addictæ ſemper pollicitus eſt fore, vt longo poſt tempore ſanaretur, quod exacto anno denique obtinuit: Diſtorquebant illam viſcerum cruciatus, ſed quibus diebus Pater ſigno crucis eam muniuiſſet, inducias dolor cum ea obſeruabat. Huius autem germano Deiphebo tumor fœdus, vitio iecoris latus inter ac renes enatus, & à chirurgo ſectus fœcem miſit trito hepati ſimilem, nec prætérea quidquam trimeſtri ſpatio eiecit, quod medicis lethale videbatur; iuit Bernardinus, vt confitenti aurem daret, Beati Hieronymi feſto die, voluitque poſt confeſſionem plagam inſpicere, & crucem digito ſuper illam ſæpius formauit, ac demùm familiaribus edixit, nihil eſſe quod tunc angerentur, ſaluum ſi quidem Deiphebum fore, die proximâ illucente vulnus purulento reſtagnans humore, medicus

gratulatur, laudatque potentiorem ſua manum, quæ admoto crucis antidoto ægrotum mirabiliter curaſſet.

CAPVT XLI.

Multos ſacratâ Agni cerâ, luſtrali aquâ, & imaginibus, ac reliquiis Sanctorum valetudini reſtituit.

AGnos, aquam luſtralem, ſacras imagines, & reliquias, ſiue vt eorum æſtimationem in hominum mentibus augeret, ſiue vt ſua tegeret admiranda, miſſitabat multis morborum leuamen deſiderantibus. Dedit Agnum cereum opertum ſerico, Iulio Cæſari Tacconio Tarentino, qui agnus poſtea Ioannem Cataldum, & Angelum Tacconium grauiter ægrotantes, vocato ſerui Dei nomine ſanauit. Carpos alium ad vxorem filij ex fratre deſtinauit, item ſerico exornatum, monens vt diligenter conſeruaret in morbos paruorum liberorum, & certè diù poſt eorum vni Hieronymo Realino alligatus valetudinem reddidit; Alium ad Dionoram Guidaram miſit Sancti Ioannis Lupiis monialem, iubens brachio adnecti cui medicinam quæſierat; ſic è veſtigio ſe liberam vidit. Vrſulæ Fornariæ ex effuſiore profluuio ſanguinis abortum timenti ferendum quoque Agnum dedit, cum imaginibus Beatiſſimæ Virginis, & Sancti Caroli, ad quorum amplexum

momento

momento ſanguis ſtetit. Iam de aqua luſtrali Hieronymum de Alexandris Lupiis Rectorem improuiſus inuaſit interiorum, & ſtomachi dolor; volutabatur humi & in lecto, videbaturque quantocyus defecturus; hunc Pater Realinus leui aquæ ſanctæ adſpergine, cruciatu & periculo eripuit. Gregorium Maſtrillium ibidem Rectorem febris vehementiſſima lecto affixerat, venit ad illum officij causâ pius ſenex, dicenſque munere gubernandi non poſſe ægrum recte fungi, his illum verbis luſtrali aqua in crucem adſperſit. Per iſtam ſanctam aquæ benedictæ adſperſionem det tibi Dominus ſalutem mentis & corporis: quibus & febris ceſſit, & cibo refocillatus eſt, & paratam omiſit medicam potionem, cumque poſterâ die ex inopinato genuum dolore, animo linqueretur, eodem remedio Dei ſeruus, imperioſe profeſſus eſt, ſe quod ſtatim perfecit, profligaturum illos cruciatus, ſic enim Cruci, & aquæ piaculæ conciliabat religionis & potentiæ fidem. Emanuel Vega Luſitanus equum inſcenſurus Neapolim, ſalutabatur à Lupienſibus quibus philoſophiam diù prælegerat, ſed vultu præferens mœrorem inſolitum, interrogatus à Bernardino coram multis, quid ſibi hoc vellet, reſpondit, capite tam crudelẽ in modum ſe torqueri, vt neque quid ageret, nec vbi conſiſteret, ſatis ſciret. Tunc intincto ſenex in luſtralem vrceolum digito, frontémque illius in crucem illinens, IESVS, Maria, inquit, nihil hoc futurum eſt, eodemque momento Vega, ſe ab illo ſanatum palam adſtantibus vulgauit. Adduxerat generum Caſtronouo diei vnius itinere quidam ſenex ab anno

anno mutum, ſic vt nullo conatu articulare vocem vllam poſſet, cum Bernardinus aquâ ſacra luſtratum reuerti Domum iuſſit, at ipſe Lupiis vix pedem extulerat, cum loquendi vſum in perpetuum reſumpſit.

Ioannes Thomas de Iudicibus vndecim annorum puer diuturnis languens, feſſuſque febribus per auiam ſuam Portiam Venturam impetrauit vt qua in ſacro Bernardinus digitos abluiſſet paxillum aquæ ad ſe deferretur, illâque hauſtâ extemplò valuit, cuius vim pharmaci non minorem ſenſit, quamuis minus citam, cum ex illiſo equi calce confracta tibia abiiceretur à medicis, hoc enim epoto ſpem illis fecit meliorem, breuique ſe integrè recepit. Franciſcam Sementiam Baronem Sanceſarienſem multos dies in viuis aluit aqua ſola à Bernardino conſecrata, & Franciſca opinione omnium in horas moritura multos deinde annos vixit. Aureliæ quoque Venturæ Lupiis Sanctimoniali, cum æſtu cordis immodico velut igne ſe vri gemeret, alia incaſſum remedia, idem remedium ſaluti fuit. Camilla Puccia febri, & inſomniâ laborans Bernardini preces feſto Palmarum die depopoſcit, annuit Pater flagitanti, ferrique pomum ad eam voluit cui fuerat proſpera precatus, illa, metuentibus domeſticis ne noceret, inde tamen ſtudio pietatis tantillum edit, ſtatimque ab ſe morbum penitus fugauit. Hippolytam Taſſuriam puellam atra bilis continenti fletu, ac ſuſpiriis alebat, miſerantibus familiaribus imaginem tradidit Bernardinus, quâ acceptâ ſomno corripitur, & ſanatur.

Ignatium Garganum è Societate torquebat Neapoli

Neapoli iſchiadis cataſta intolerabili cruciatu, eum ſibi admota qua diù Bernardinus fuerat vſus imagine, confeſtim ſedauit.

Puero egregiæ indolis intentabant chirurgi ferrum, quod pes aliter curari nequiret; diſſuaſit parentibus carnificinam Pater, miſitque lipſanothecam ad puerum ſub ſerum dici quâ ille medicinâ ſubſequenti nocte ſeruatum ſe comperit. Iulius Clauarius faber lignarius periclitabatur, ex aſmate, nunciauit Pater vt thecam reliquiariam quam mittebat piè acciperet, recitaretque ſemel precationem Dominicam & Angelicam ſalutationem, ſic enim donandum priſtinâ ſanitate quam & iuſſis peractis adeptus eſt. Pauperculæ fœminæ cæcitatem timenti aſſulam ex ligno Domus Lauretanæ cum adhibuiſſet, fugientem viſum reuocauit.

Multas difficili partione in diſcrimen adductas feliciter iuuit miſſâ ad illas Rhegienſis in Ciſalpina Gallia Virginis imagunculâ, cui hæc ineſt Epigraphe, *Quem genuit adorauit.*

Annam Mettollam in partu moribundam ſibi commendanti Ioanni Dominico Gianniæ deinde Epiſcopo, ex iis imagunculis vnam dedit, aſſerens cum illâ, poſt *Pater* & *Aue* recitatum commodè parituram, quod vti præmiſerat à Deo eſt præſtitum. De hac imagine Rhegienſi fratrem docet, mirum quantum pollere ad fortunandos partus, ſuntque non plus ſex dies, inquit, cum nobilis mulier obliquo, vt obſtetrix affirmat fœtu erat mortis quàm vitæ certior, accurrit coniux ad hanc imaginem iam famâ venerandam, huic recitatis Virginis litaniis illam trado, defert

parturienti

parturienti, quæ prolem maſculam feliciter enititur; Omitto ſingula recenſere, ne librum pro Epiſtola faciam, &c. Aliis litteris ſic ait. Scito abhinc non plus diebus quindecim in extremis agenti Ioannis Philippi Giaconiæ filiolæ prope adhuc anniculæ paratiſque iam funebribus ſericis ad componendum corpuſculum, adeo extra ſpem vitæ erat, impoſitam imaginem Virginis quam habueram Rhegio, vitam, vireſque reuocaſſe, quod familia omnis interceſſioni beneficæ Virginis Matris attribuit.

CAPVT XLII.

De dono lacrymarum.

PIum hoc vnguentum, quo vitæ omnis aſperitas, & mœrores animi diluuntur, & mens dulci gaudio delibuta non ſinit corpus dolores ſuos perſentire, mirè fuit in Bernardini poteſtate; diurni penſum officij, meditationes, conciones quibus intererat, & cohortationes lacrymarum copia irrorabat; ad aſpectum Chriſti de Cruce pendentis, aut effigiem quamlibet ipſius; in decurſu Coronæ Virginis; ad nuntios calamitatis alienæ, recenſque patrati ſceleris; colloquendo de rebus diuinis; abluendo poſt cibum manus; ſacris operando. Vbi quandoque Euchariſticũ torale adeò lacrymis madefecit vt ſucceſſurus illi ad Altare fingeret vereri, num tantum humoris eſſet ex calice excuſſum, cui placidè Bernardinus, minimè verò

verò ex calice, ſed hoc omiſſo, aliud ſi mauis adhibeto. Cum in literis ad ſe ſcriptis aliquid de ſuis, ſuarumque rerum laudibus legebat miraculorum præcipuè, tum verò fletibus inconſolabilis ſe totum dabat, eratque multis inducendus, vt hunc Societati ad quam pertinebat, non ſibi honorem deferri crederet. Perlatâ Neapoli ad eum epiſtola eius encomiis refertâ infelicitatem ſuam effuſis lacrymis defleuit quòd pro bono, ſancto, Taumaturgo ſcilicet haberetur, hunc enim eſſe manifeſtiſſimum errorem, aduocatoque properè adiutore, cum ſibi iuſſiſſet aſſidere: lege, ait, mi frater, & ſtatue num iure me luctu macerem, cum iſti me ſanctum fabulentur & mirabilium patratorem, eſt hæc ingens mihi afflictio, ingens eorum deceptio; cui frater, volo, inquit mi Pater orare Deum, ne ſinat me diutius viuere; nam ſi iunior, illiteratus, rudis & nullius frugis pati cogor manuum oſcula, ſpolior precatoriis globulis, rogor preces ad Deum fundere quaſi magnâ dignas fiducia, hoc vno ſolùm quod Societatis veſtem circumfero; certò, ſi fiam æui longioris, peius mihi omnino quàm nunc Reuerentiæ Veſtræ futurum eſt; quod ſi quo modo accideret, haud puto propterea excipiendum mihi ſecus ac modò facio; lætando ſcilicet, gratulandoque Societati hunc honorem, Deóque ſummas agendo gratias tantam eius externis æſtimationem inferenti, vt quotquot ſub eius vexillo agimus, totidem ſancti habeamur, & admirandorûm effectoris, quod ſi ægriùs ferre mihi conſcius ſim, ſcrupulo ſanè haud leui duxerim, ne à Deo præfectæ Societatis famæ ac nomini videar eſſe inimicus;

micus; quibus optimi ſenis ſerenatus mœrem ex laudum ſuarum impatientia exortas lacrymas, in lætas conuertit, ex profuſis in Societatem bonis ſingularibus exundantes. Præter cœlitus immiſſum piarum flumen lacrymarum, rapiebatur ſæpius extra ſenſus, animo etiam ſecum corporis molem ſublime tollente. Puella nobilis octauum iam menſem fratres ſuos probroſam grauiditatem celauerat, ne illorũ furori victima fieret, hic eorum alter in lectum decidit, cui tam aſſiduo infelix cogitur miniſterio famulari, vt nec latum vnguem liceret ipſi ſecedere, præſertim cum fratres cæteri vix vnquam pedem cubiculo efferrent; monebant interea de vicino partu viſcerum tormenta, ipſaque inops Bernardino miſerabilium aſylo ſuum periculum nunciauit, qui noæ ternas precando (quid enim ſpei aliunde fuiſſet) exegit horas, ſpectatúſque eſt per oſtij rimas ſplendenti luce circumdatus, altéque in aëre ſuſpenſus, vt penè vertice lacunar attingeret, poſt hæc ad nuntium reuerſus, ſalua omnia nuntiauit, eſſe quod Deo laudem propterea referret; oborto nimirum dum medicus viſeret ægrotanti ſudore, iuſſus fuerat operiri, & ſomnum ſolitudine captare; omnibus itaque dilapſis, ſubtegulanum ſolarium euaſerat miſera, inde Angelum vidit aduolantem, qui ſuſceptum fœtum ad Franciſcam piam fœminam detulit, eiuſmodi naufragia colligere aſſuetam.

Tobiam Apicium Barij degentem Lupios traxerat deſiderium agendi cum Patre Bernardino de animi rebus. Ergo in Collegium de meridie ingreſſus, dum in Aula ſedens reuoluit animo

mo quæ cum illo erat communicaturus, videt ſcintillas, & flammæ radios ex eius cubiculo proſilire, aulamque implere, hic ſacro horrore perſtrictus; nihilo ſecius explorat fores, & animaduertit negligentius occluſas viam iis ignibus præbere, vincente metum curioſitate ianuam penitus quanquam tremens expandit, ſed à Bernardino, quem præcipuè veſtigabat, obiecta tabula oculos arcuit. Quare tandem ingreſſus cernit genibus nitentem, immotum, diſtentis manibus, oréque in cœlum conuerſo clauſis, ſed lacrymantibus oculis precantem, quatuor verò, vt minimùm palmis in medio aëre ſublimem, videbiturque ſcintillis vndique ac flammis ardere, ac ſola in hanc vnam vocem perpetuò mouebat labia, IESVS & MARIA, mecum eſt in via, quo ſpectaculo Tobias cum diù ſtupens oculos pauiſſet, eodem ſitu orantem reliquit, ſed in iſto genere de multis pauca. Nunc ſit

CAPVT XLIII.

De Verborum ipſius efficacitate.

QVantum verbis poſſet, qui tantum operè valebat, quantoque robore hominum flecteret voluntates, prodidit in primis quod Lupiis accidit. Virginem benè natam parentes adigebant vt modeſto cultu & vernaculo vteretur, quòd eam monaſterio deſtinarent; contra, illa in

mundo muliebri tota erat, quò idoneas quamprimum nuptias captaret; erat illa Domus Templo noſtro, & Bernardino maximè addicta, vnde huic mater aliquando: Quid iſtac, inquit, filiam indicans, faciamus Pater; quæ eſſe Monialis omnino abnuit, ac præter ſæculum nihil ſpirat, imò, intulit Pater, planéque oppoſitum fiet.

Dicat per octiduum Beatæ Virgini Antiphonam *Salue*, ſtatímque animum aſſumet vouendi ſe Deo Chriſtóque in ſponſam conſecrandi, quibus puella derepente in alteram mutata niſi de virginitate, ac Cœnobio nihil deinceps cogitauit, quod & tandem alacris iniuit. Occurrebant non raro mancipia intractabilis ingenij, & pertinacia, nec modo à religione amplectenda, ſed ab audiendâ etiam auerſa, ſic ad primas inflecti Bernardini voces, vt ſacrum baptiſma depoſcerent.

Marcellus Coroeſius Lupiis vitam ducebat minimè vitalem ita illum ſcrupuli erodebant, induxerantque in opinionem damnationis iam ſibi decretæ; hunc Pater ſolatus eſt, placauitque efficaciâ dicendi illius animum, vt multa cum pace, multâ cum ſalutis fiduciâ deinde ageret.

Vniuerſitatem Lupienſem vi iuris ſuprema & varia vrgebat Comes Palmiregienſis ad exſoluendam pecuniam creditam ſat grandem, nec multis, magníſque deprecatoribus mouebatur ad indulgendam Ciuibus moram breuem, qui ſe tamdiu vana expectatione promiſſiſque ductaſſent; Cum ergo publica Ciuitatis bona pretio quolibet ſub haſtam conijceret, accurrere Primores ad Bernardinum, qui dolens eorum mœrore

rore ſpem iis fecit meliorem; egit cum Comite, ac eum tam facilem Ciuibus effecit, vt iis in poſterum nihil faceſſeret negotij, quantumuis per multos conſequentes annos non valeret ſummam creditam implere. Intererat publicæ de conſcientiæ lectioni, cum doctrinam quandam Profeſſoris noſtri communem & ſolidam auſus neſcio quis calcibus inſultare, ex quo Bernardinus haud abſimilem labris parari homini lactucam à profeſſore præſagiens; non laudo, mi Pater, inquit, ſi huic reſpondes; tacuit Profeſſor quaſi ſideratus; cumque poſt diſceſſum Bernardini conuitiator rediiſſet; idemque quod prius officium faceret, ſtetit Pater immotus & muto ſimilis, nec verbum maledico, ſyllabámve vllam repoſuit, magno apud conſeſſum modeſtiæ ac patientiæ documento.

Multi grauiſſimis anxij, agitative curis & laboribus, leuamenti cauſa Dei ſeruum adibant, & fluctus animi, acerbitatéſque ipſius alloquio mitigabant.

Baro quidam iam morti proximus, de confeſſione ne ſuſtinebat quidem ſuggerentes, ſeu quod vitâ omni fœdè in flagitiis traductâ ſpem omnem ſalutis abiecerat, ſiue quod ſibi in poſterum meliora non poſſet imperare, aut quocumque tandem obſeſſus faſcino, doctos, religioſos, pios obſtinatâ duritie animi, & fefellit, & fregit; acciti autem Bernardini verbis emollitus, & fractus, vitam apud illum confeſſione expiauit, & multa ſalutis conſequendæ relinquens indicia paulò poſt obiit. Lupiis adoleſcens Matrem perimere, fixum animo tenebat, quod probri occaſio ſorori

extitiſſet; immane conſilium cum deprehendiſſet vnus ex Collegij fratribus, vi magna atque multiplici ab adoleſcente vix tandem obtinuit, vt id conferret cum Patre Bernardino, cuius vi maiore ſpiritus & dicendi, nefarij ſceleris illi mentem exemit Deus, & ſororis, Domuſque infamiæ occurrit. Simili ex cauſa germanis duobus ratum erat ſororem de medio tollere; accerſitos Pater affatu primo ab eo parricidio prorſus deterruit, ſororique placauit.

Si quem autem iſtiuſmodi hominum cæcus furor contra ſuaſiones Patris obſtinaret, his illum conſueuerat vrgere. Abſiſte fili per Dei amorem; per amorem IESV fili mi, ignoſce, quibus cedere ſi nollet, non ſum, inquiebat, cibum prius ſumpturus, quam conquieueris, atque ignoueris, quibus illum denique expugnabat.

Mutuò acceptos bona fide ducatos centum, quidam negauit creditori, exarſit creditor in perfidioſum adeo impotenter, vt ſtatuerit pro ducatis illius ſanguinem haurire; venit Lupios hac mente, caſuque offendens Bernardinum rem illi totam graphicè deſcripſit: Mulcere hic amentem Pater; hortari ſe Domum fidenter reciperet ac polliceri non diu fore cum ad ipſum pecunia referretur. Credidit homo ſermoni, nec fruſtrà, poſtridie mane, antequam à ſomno ſurrexiſſet, adeſt cum centum ducatis fraudulentus, aiens, viſos ſibi totidem dæmones, noctem verò illam centum annos; ita lucem impatienter expectaſſe, oculos verò claudere nequiuiſſe. Ortis crebrò inter côiuges diſſidiis, interque parentes, & immorigeros filios, cum metu diuortij, homicidij, exhæreda-

tionis, offenſæ publicæ, voluntarij exilij, atque infamiæ Bernardinus verborum, & ſanctimoniæ pondere pacem inter illos ex inſperato integrauit.

Baronis Fragagnanenſis liberos bonorum diuiſio malè inter ſe commiſerat, & peius aliquid timebatur, cum ad Patris conſpectum in concordiam ſtabilem redierunt.

Ad Caſtrum Caballinum milliaribus tribus Lupiis diſſitum quidam à nobili, cõuitio pulſatus, ſtatuit ferro iniuriam vlciſci, etſi fortè vindictā eſſet patibulo luiturus, id vni ex noſtris Patribus rem Collegij procuranti cum caſu indicaſſet inuitus ab eo in Bernardini cubiculum eſt protractus, vbi ſenex, intellecto eius conſilio, in genua procidit, manuque capiti impoſita: Parce, inquit, frater cariſſime, & iis ſtare decerne quæ nunc tibi ſum enunciaturus. Ad hæc primum vbertim in lacrymas, & ſingultus ſolui; Bernardino deinde rationibus validis ſcelus diſſuadente, miteſcere, ac frigere, hortatus demùm Bernardinus per Dei amorem aduerſario libenter, & ex animo parceret, heus nunc! ſubiecit, tu bis *Pater* & *Aue* recitato; ego oratoriam coronam pro te ſum poſtea obiturus, & ſecurum de cætero dimiſit fore vt ipſi de honore nihil eſſet propterea deceſſurum, nempe haud diu poſt ab inimico adfuerunt, qui conuitij veniam peterent, quin ipſemet vt primum ſe dedit, ſalutatione illum anteuertit, ex quo inter vtrumque concors amicicia coaluit.

Lupiis ſat notæ Pratolana, & Mettolana familiæ capitalibus odiis ciuitatem ſecum diù di-

ſtraxerant, nec ferro vtrumque nec ſcloppis parcebatur, nullo Dei, æternique ignis, nullo metu publici Magiſtratus, pertinaces tamen inimicitias, & ſimiliores bello aut latrocinio profeſſo; quam priuatis diſſidiis, Patris Bernardini ſeorſim ad partes adhortatio prorſus edomuit, magnâ Ciuitatis ſibi reſtitutæ lætitiâ, quod tùm apud alias quoque familias, tùm apud Rainorum, & Lubelliorum Lupiis nobiliſſimas pariter diſſidentes lethalibus, numeroſiſque inimicitiis perfecit.

Hieronymus Baſanus duas etiam ibidem præcipuas familias inter ſe componere fruſtra magno molimine conatus, Bernardini allocutioni & precibus infectũ negotiũ credidit. Qui mox illo apud Deum tractato tranquillus Præſidi ſignificat, ne eſſe ſollicitus pergeret, deſituras propediè inimicitias, parteſque cũ primùm ſibi obuiæ fierent mutua ſalutatione concordiã priſtinam firmaturas. Hæſit ſuſpenſo iudicio Præſes, gnarus tunc odia vt vnquam maximè feruere, at ſecurus dictorum, & ſapientiæ Bernardini; quam conſecutus eſt prædictus exitus, contra omnium expectationem, etiam partium, quæ nihil minùs quàm de concordia cogitantes, vt ſibi occurrere, mutatis repentè cælitus animis inuicem amicè conſalutauere tantâ ſignificatione charitatis, vt pacem inter ſe conſtantem integrarent.

Hydruntinum quemdam peccandi velut neceſſitas ex aſſuetudine contracta eò adegerat, vt ſe negaret poſſe, niſi turpiter viuere, arcanis tamen Genij boni conſiliis Lupios adductus, confeſſuſque Patri Bernardino, ſic eius verbis reſipuit

puit, vt ſe illius præſidio Tartari faucibus ereptum prædicaret.

Viduam furentem cum nulla ratio, nulla gratia, vel metus à vindictæ ſtudio deterreret, Bernardinus flexit non vt parceret modò interfectoribus filij, ſed vt preces ad Deum pro iis aſſiduè mitteret, induceretque ſuperſtitem filium ad iniuriam pariter condonandam.

Fuit quidam tàm proiecti pudoris, & ſalutis, vt apertis licet in exitium oculis præceps iret, nõ poſſet ab ſe extorquere, de abiiciendis flagitiis tandem ſtatueret, adeò ſe illi obiiciebant multa quæ vinci poſſe deſperabat; iuit nihilominus in Collegium ad Bernardinum confeſſionis cauſâ, ſuaſque illi remoras notauit; Cui Pater, nihil mirum videri, poſt inueteratum per tot annos peccandi vſum, ſed precatione omnia ſuperari; commendaturum ſe illum Deo; ipſe interea ſalutationem Angelicam corâm Virginis Matris effigie quotidie per octiduum diceret cõplanatas iri eius ope difficultates omnes, aliaque protulit tam potenter, vt poſt hebdomadam pronũ homini viſum ſit, quod prius ineluctabile cenſebat, peractáque exhomologeſi, longè aliam vitam viuere cœperit.

Venit alius ad Patrem occaſione cuiuſdam negotij, quod vbi abſoluiſſet, Pater illum fortiter vrgere, publicam offenſionem vt tolleret, eoque impetu diuini ſpiritus hominem perculit, ad omnes antea cæterorum admonitiones ſaxo ſurdiorem, vt è veſtigio in cubiculum Collegij ſecedens confeſſionem parauerit, obieritque ſtatim apud Bernardinum ac eodem die concubinam domo expulerit.

CAPVT XLIV.

De precum ipſius efficacitate in auxilium animarum & poteſtate aduerſus Dæmones.

MEdicum Hydruntinum honeſtiſſimum hominem Lupios adduxit vecordia filij, qui Neapolim miſſus ſtudiorum causâ, inde in rem malam cum meretrice aufugerat; caſſis igitur ad reuocandum prodigum vſus conatibus, illi ad extremum Bernardini preces expoſcebat; promiſit Bernardinus, monuitque poſt biduum rediret, ac tùm demum, abi lætus in patriam, vbi à filio facti pœnitente, veniamque poſcente abhinc paucis diebus videbis literas, eiuſque tùm ad bonam mentem, tum ad diligentiam ſtudiorum conuerſione gauiſurus ac tandem honore quo te, familiámque vniuerſám decorabit; quæ ſuis quæque temporibus vt pollicitus fuerat Bernardinus exitus oſtendit.

Vixit haud procul Roma ſceleſtus quidam variiſque immerſus, incoctuſque criminibus; is cum nullis ad Chriſtiana officia machinis flecteretur, filius quem habebat in Societate rogauit per literas amicum, vt Bernardini ſuffragia miſero impetraret; ſuſcepit Bernardinus pium officium, orauítque ſucceſſu expetito, nam ferreum pectus facinoroſi hominis diuinæ gratiæ ſuccubuit, doluit, confeſſus eſt, Chriſtianè vixit,

xit, Chriſtianéque vitam clauſit.

Nobilis adoleſcens, at Societati perinfenſus, ſupremo in morbo ad confeſſionem nullis artibus mouebatur, quin & Bernardino in cubiculum inducto, vultum aliò vertebat, inceſſens conuitiis qui eum ad ſe adduxiſſent, Pater molli affatu cum nihil promoueret domum redit, ſed monet parentes periculo filij, familiæque dedecore anxios, ne quid dubitarent, artem dæmonis illam eſſe & precationibus ſuperandam; Noſtros ergò hortatur ad orandum; ipſe hoſtiam ſalutarem in miſeri opem oblaturus Templum ingreditur, vbi dum ſacris operatur, æger magnis vocibus Domum implet. Benedictus Deus, abſceſſit cacodæmon, meque iam liberum ad confeſſionem reliquit; fugatus eſt precibus Patris Bernardini; vocetur illico; volo quod ante non poteram, apud illum peccata expiare, redit Pater, excipitur ab eodem perhumaniter, audit confitentem, cæteríſque curat muniri Sacramentis plenum Dei laude, gratiarumque actione ad eos qui ſibi adfuerant, in cœlum dimittit.

Baro item iam iã moriturus ad confeſſionẽ nec inflecti nec frãgi poterat, licet in perpetuo ſcelere viuiſſet, res ad Bernardinũ à Melitenſi Equite defertur, vrgente plurimum ne opẽ miſero ferre abnueret, vocato Pater in eius auxilium Deo, illuc pergit, manus oſculo, & lætis oculis à moribundo ſalutatur, audit confitentem integras tres horas, detineturque ab eo tamdiu, donec ei oculos preſſiſſet. De multis quoque reſcitum eſt pœnitentiæ Sacramentum in vltimâ illa vitæ periodo obſeſſu Dæmonum exoſis, Bernardini præ-

ſentiâ, & precatione liberatis, æternæque ſpei re-ſtitutis.

Hominem Lupiis clarum, & diuitem, ſed iuratæ in Societatem maleuolentiæ, vrgebat ſuprema vitæ hora, audiebantur ab eo & familiaribus interdum toto palatio terriculamenta, voceſque velut innumerabilium lemurum, quibus moti agnati Dei ſeruum accerſunt; huius aditu, & aſpectu recreatus æger, optatus veniſti Pater cariſſime; vexabar ipſo quoque in lectulo malorum dæmonum infeſtatione, qui tuo aduentu in eum angulum ſunt compulſi; da, quæſo, per Deum confitenti aurem, licet iam alius id præſtiterit Sacerdos, nec iſto in caſu me deſere; ſic cœpit noxas explicare, & vt quamque extulerat, porrectâ ianuam verſus manu; En Pater vnum ex dæmonibus ſe proripientem, quod ad ſingula peccata cum repetiiſſet, exhauſtâ denique noxis omnibus conſcientiâ lætus aſſeruit, omnes lemures profugiſſe, paulóque poſt quieto fato defunctus eſt.

Lupienſis Collegij duo cubicula nocturnæ inſidebant laruæ, eorum alterum anno ſæculi voluentis ſecundo cum inhabitaſſet Pater quidam rei eius ignarus, noctibus duabus fores ſenſit quaſi tormentis maioribus pulſari, ac totum interius ſus-deque cubiculum verti; Narrantem Bernardino quæ ſibi obtigerant, iuſſit is genua flectere, impreſſoque capiti ſigno crucis, offer, inquit, Deo in poſterum priuſquam decumbas Salutationem Angelicam duplicem; Alteram in honorem B. Virginis; Angeli Cuſtodis alteram, nec tale quicquam de cætero time; paruit, nec ea

in

in cellulâ, nec alibi vſquam, etſi vexationum eiuſmodi ſuſpecta incoluerit, quicquam moleſtiarum ſuſtinuit. Ex Patribus alius infeſto pariter in cubiculo locatus vidit, recluſis ſtrepitu horrendo foribus, hircum nigerrimum flammas ore ac naribus proflantem rapido ſub lectum tranſitu, camino erumpere, hunc cruce pariter ſignatum, talium ſecurum fecit Bernardinus.

Baptiſta Angelletus Squinzanij natus (Caſtro millibus nouem Lupiis diſtante) ruri cum Patre agens, nocte ſumma vocatus, vt bobus obiiceret pabulum, renuens tam dirè ictus eſt, vt iratus plaga, cultrum ſtrinxerit in percutientem, viſuſque ſibi ſit ferrum altè in illum demerſiſſe; At hic dæmon hominem proſternit, barbam ſemiurit, inuadit denique efficitque à precatione, ab rutæ odore, ab hominum congreſſu ac cibo alienum; mittebat voces inconditas amenti ſimiles, ora diſtorquebat, emaciabatur, efferabatur quotidie, neque exorciſmi, aut ſacrorum acceſſus locorum proderant, & hanc duos annos grauiorem morte vitam trahens, tandem ad Bernardinum vectus, ei in cubiculo ſiſtitur, qui auriculari mox eius auribus inſerto, & ſalutatione Angelica, cuius ipſi præibat verba lentè recitari ab eo iuſſa, in Templum miſit *Pater* & *Aue* coram Auguſtiſſimo Sacramento dicturum, cum ſpe non dubia ſanitatis; addens inſuper, ſi quid eiuſmodi quandoque accideret, meminiſſet ſalutationis eiuſmodi iterandæ, laturam enim ſuppetias Dei Matrem, quæ cum vt ſibi præſcripta fuerant præſtitiſſet, incœpit meliuſculè habere, tùm pedes in via experiri, demum etiam comedere; Domi ve-

rò colorem, vires, & rutæ odorem quem exhorreſcebat recipere. Ad hæc biduò poſt vidit in ſomnis Bernardinum ſacra caſtula linteatum, monentem vt cum illuxiſſet, tantillum rutæ eſitaret, paruit monito vir ſimplex, ſtatimque vomitu capilli muliebris tortas capronas vomitu ejecit, ac tantumdem inſequenti die cum eſum rutæ iteraſſet; octauo autem die ſolitum opus repetit; verùm biennio eneruis, & toto doloribus confecto corpore, adeò tenax eſt dæmonis feritas, ne in primos caſus recideret ad Bernardinum reducitur, qui eodem quo prius remedio vſus, confirmauit, nunquam præterea illi malo fore obnoxium.

Neapoli per annos duodecim ſanctimonialem variis ferarum & Mauri ſimulacris vexabat dæ mon, cædendo, terrendo, vrgendo præcipitium, laqueo fauces adſtrigendo, nec tam diram ab ea infeſtationem preces, aut reliquiæ amouebant, conſultus ſuper iis Bernardinus, eius animi bono permitti reſpondit, flagellum interim viri Dei cum à Patre quodam Monialis accepiſſet, & contra violentos Dæmonis ſuaſus & conatus capræ ſpecie illud extorquentis, fortiter tenuiſſet, hoſtem extra cubiculum expulit, præ foribus tamen ludos & ridicula mouentem.

Donatam Corridoram Burgagnenſi ex pago millibus quindecim Lupiis ſemoto, ſub huius ſæculi exordium ita malignus hoſtis ſibi mancipat, vt ſacris ab rebus, atque hominibus vehementiſſimè abhorreret; fecit tamen filiarum Dynaſtæ curioſitas quædam vt ad ſe perductam incaſſum diù cogerent ad pronuntiandum fidei Symbolum; & earum frater Agnum ſacrum, piáque

que alia Patris Bernardini munuſcula reluctanti horribilibus modis, imponeret, diceretque ſe velle ad ſanctum ſenem eam deducere; ad quæ primum vociferari mulier tùm paulùm quieſcere, poſt intentis in certum oculis; Eccùm, inquit, eccum, & interrogata quid id eſſet, video, ait, canem nigrum, & Sacerdotem ſenem pileo clericali, ſuppato, & ſtola ornatum, cannæque innixum qui canem expellit; tandem etiam ſupplex cum obtinuiſſet, vt Lupios duceretur, multis coram teſtata deinde eſt, illum ſe probè illic agnouiſſe, vitæque maculas apud illum expiaſſe, qui ab ſe antea dæmonem profligaſſet.

CAPVT XLV.

Quoſdam à variis tentationibus liberat; Quibuſdam animi bona varia impetrat.

ERat Lupiis mulier ex illuſtri proſapia, quæ in cineritio veſtitu, ac propoſito caſtitatis quindecim annos cum egiſſet, eius impatiens, ſtatuit reſilire, abiectóque pœnitentis cultu, & vitæ cœlibis horrore, iuueni nubere, bona tamen veniâ propinquorum, quos diſſenſuros haud malè augurans, matronas virtutis notiſſimæ duas ad eos ſæpiùs tentat adlegare; recuſantibus indignitatem officij, ac ſeniore tenacitatem propoſiti ſuadente, aut ſaltem vt communicaret eius deſe

rend-

rendi cùm Bernardino conſilium, tunc enim ſe illius negotium ad propinquos eſſe relaturam poſt variam luctam ad Bernardinum tandem venit, acciditque ad genua confeſſiones audientis, vix genu flexerat, cum ſuam largo fletu veſaniam lugens pœnitentiæ ſacro eam emendauit, narrauitque deinde accedenti ſibi ad Patris exedram velut pondus ingens tergo decidiſſe, dæmonem fortaſſis viri Dei conſpectum non ferentem.

Vidua quædam religioſa, multoſque annos tranquillè caſta, deinc blandè truci belluini ſenſus impugnatione validiſſimè premebatur, diffidénſque poſt diuturnas pugnas de victoria, Bernardinum adiuit, totúmque illi confitendo aperuit animum; At ille, ne dubites; filia, feret planè Deus ſuppetias laboranti; voca in auxilium B. Irenem vrbis tutelarem, & in eius Sacello *Pater* & *Aue*, Deo ter offeras, ſecura Martyrem fore apud Deum tibi propitiam: Paruit vidua, nec quidquam ex eo tempore contra caſtimoniæ candorem ſenſit.

Scripſit Panormo Buteræ Princeps pientiſſima fœmina ad Bernardinum rogans, vt ſe reſponſo dignaretur, ſibi enim abſurdæ cum aſſultarent imagines, conſuetum eſſe illas diſſipare lectitandis quas olim ab ipſo habuerat litteris, & has magno ſibi emolumento eſſe.

Multi apud eum peccata poſituri; vel ipſo acceſſu repentinâ illorum deteſtatione, ac dolore configebantur tam acriter; vt cenſuram anteactæ vitæ à lacrymis ordirentur.

Venit, pro more Franciſcus Antonius de Georgiis

giis ſub ſeram veſperam ad Bernardinum confeſſurus, optabatque maiorem quam experiretur ob admiſſa dolorem. Patri tum fortè horarum penſum exſoluenti ſignificans quamobrem veniſſet, rogatur poſt paulum redire(& hoc ſemel in vita, præterea nunquam Bernardino, fortè diuinitus, excidit, ſolito alioqui confeſſionem petentibus nihil non poſtponere)recedens Franciſcus orauit, vt ſui precando meminiſſet, quò poſſet ritè, perfectéque tam neceſſario frui Sacramento, offenditque ad Collegij fores vnum ex Patribus qui fortuitum ſermonem de contritione,multiſque illius fomitibus & incitamentis, pedetentim iniecit, eaque vi miſcuit vt ſenſu doloris Franciſcus acutiſſimo pũgeretur,totuſque liqueſceret, quod ipſe poſtea Bernardini precibus tribuebat aſſerebátq; ſe nunquam adeò ex animi ſententia confeſſum.

CAPVT XLVI.

Signo Crucis Sanctiſſima multa edit miracula.

FRanciſco Maſſæ Lupiis concionaturo,ſtatim vt aduenit ex labore hyberni itineris, enata parotis tantum cruciatuum ingerebat, vt linteamina dentibus diſcerperet,ac tredecim dies ſomni cibique expers lugeret dumtaxat, animóque deficeret: Ergo interpoſito nomine charitatis à ſene poſtulauit, vt Euangelium pro infirmis ſibi recitaret, auremque affectam cruce ſanctâ ſignaret;

ret; fecit Pater, moxque ſe inde proripuit, quaſi euentus non ignarus; eius enim attactu diruptus ſubitò abſceſſus cruciatum vnâ penitus effudit.

Lælium Tolomeium ibidem ad populum verni ieiunij tempore dicentem, inuaſit dentium ferus dolor cum maxillæ inflatione iunctus, pridie quàm eſſet de Sancta Magdalena Euangelium tractaturus, cui Sanctæ fuit deuotus; verum P. Bernardinus audiens ab eo vetitum, ne ad concionem in eum diem ſignum populo daretur, adiit, ægrotantem, impreſsáque maxillæ tumenti, Cruce, Dei hanc eſſe voluntatem edixit, ne illam Concionem præteriret, quo temporis puncto, cum humore omnis prorſus dolor euanuit, Patrem Antonium Capecum eodem Crucis ductu, dolore lateris abſoluit.

Mariam de Stephano Capuccinorum Patrum Tertianam ſaluis in ſpeciem oculis diſtillatio excæcarat; accedebat mœror, luctuſque perpetuus non tam cæcitatis, quàm iacturæ diuini officij piorumque librorum; huic apud Baronem Burgagnenſem Dominam ſuam iſta lamentanti, ſuaſit Baro adiret quantocyus Bernardinum, ſupplexque ab eo quæreret, Cruce oculos ſignari; negauit quærenti Bernardinus hoc eſſe vitium cæcitatis(celandi opinor miraculi gratiâ) ſed melancholici humoris, impreſſoque oculis ſigno Crucis, ita perſanauit, vt quæ lugens, ductáque ad eum venerat, ſine duce videns & hilaris domum Baronis repeteret.

Marco Antonio Roſato cum turgerent fauces, & Medici præludium quoddam ſtrumarum id ducerent, aliud non occurrit quàm vt ſiſteretur

Bernardino

Bernardino, cum illum egeſtas aliis remediis priuaret, iuſſit Bernardinus tùm Marcum Antonium, tùm qui perduxerat eius patrem genua flectere ac pronunciare ſanctum IESV nomen; dum partem interim ægrotam ſigno Crucis muniuit, atque illo momento diſſipata eſt omnis inflatio, nec vnquam deinde comparuit.

Hortenſius Infantinus Lupienſis Tabellio ex equo lapſus ita dextrum brachium obtriuit, vt aliquamdiu periclitatus ſit, recuperatis vtcumque viribus hæſit inutili brachio cruciatus cum ſpe nihilominus ſanitatis; caſu itaque Bernardinum in Collegio conſpicatus ex eo obtinuit, vt crucem ſuper brachio duceret, inde in forum progreſſus, rogatuſque inſtrumentum quoddam inſtipularetur, excuſare ille iners, captumque brachium, tùm memor Crucis illi à Bernardino efformatæ, probaturum ſe ait ecquid poſſet, euolutóque faſciis brachio, commodè ab ſe ſcribi deprehendit; planéque valuit.

Ioſepho Vergæo ex itinere pedeſtri per æſtatem intercepta crura humoribus defluis multum diebus quadraginta calamitatis attulerunt, nam præ egeſtate remediis carens, carere item labore cogebatur, quo tolerare vitam conſueuerat; iuit ad Bernardinū hinc fulciētibus filiabus, ac inde baculo, duaſq; ipſas horas in exigēdo breuiſſimo ſpatio inſumpſit; dein Patrem rogauit vt ſuper crura efformaret crucem, obſecutus Pater eius pietati, abi, inquit, fili, & in Sacello Beatæ Irenes ſalutationem Angeli recita, mox enim ſanabere. Iuit, recitauit, abiecto baculo, ſanus & alacer domum ſe ad quotidianas operas retulit. Sed

eò eſt pluris quod ſequitur, quò rariores ſunt qui ex amentia per miraculum ſanantur.

Leonardum Sementium Clericum Lupienſem lethali morbo canna Bernardini exemerat, ſed hæſit iuueni mentis emotæ delirium, quod tentatis denique omnibus, perpetuum Medici vaticinabătur, videbatur ſibi eſſe Vicarius Epiſcopi, poſt paulum Epiſcopus, deinde Cardinalis ac demum Pontifex cuius grandi ſanè cum auctoritate munia omnia affectabat, vtque probaret nihil eſſe quod ipſe non poſſet matri oculum digito eruit, vt nouum illi oculum cuderet, multaque alia eadem ſtultitiæ poteſtate geſſit, ob quæ tandem à Patre colaphis caſtigatus, Bernardinum adire voluit has iniurias expoſtulaturus; ipſo autem Collegij ingreſſu ianitorem verbis peſſimè excepit, ſed longè deterius multare re ipſa conatus eſt, quod moratus eſſet ad fores diutius, nec vti Pontificem obſeruaſſet: occurrit homini ante cubiculum Bernardinus & cultu communi, eóque purpureo indutum miſeratus, ipſius caput Cruce triplici ſignauit, addens, Abi ſis Leonarde, iam eſſe Pontifex deſiiſti, ad quem eius contactum, repentè conſanuit, erubuítque ſe profano in veſtitu, & conualui, ait, Pater Bernardinus omnem à me amentiam expulit; Neapolim denique profectus, doctoris inſignia illic obtinuit, nec poſtea vnquam vllum imbecilli capipitis ſignum dedit. Marcum Antonium Scripannium idem Pater ſæuo dentium cruciatu; Paulum Paſcalium puerum quadrienni hernia; & Ioſephum Paſcalium huius fratrem apoſtemate cordi exitium minante, eodem illicò abſoluit ſalutari

tari crucis medicina; itemque fœminam Lupienſem à qua vocatus ad confeſſionem, quod pedum doloribus prohiberetur ab ingreſſu, efformatâ Cruce tam perfectè illicò ſanauit, vt dilata confeſſione, quam inſtituerat domi peragere, in Templum Collegij eam obitura ſe ſtatim conferret; Parem gratiam, paríque remedio conſecuta eſt Porcia Hocia, cum ſe ad Patrem maximo labore tandem in Collegium detuliſſet. Parem quoque, eamque repentinam Pater Ioannes Baptiſta de Tufo articulari morbo ita captus, vt ne in lecto quidem niſi ægrè ſe poſſet conuertere. Infelix mulier oppreſſi nocte per ſomnum infantis cadauer ad Patrem clàm tulit, cum Bernardinus Cruce adhibitâ Matri rediuiuum reſtituit. Horatium Theophilum denſati humoris guttà gemina excæcarat, cumque triennium iam totum abſque duce progredi nequiret, ab amicò ad Patrem eſt perductus, qui iuſſo vtroque in genua, preceſque procidere cæcum cruce oculis impreſſâ videndi reddidit facultati, obſcuræ quidem atque imperfectæ, verùm quæ intra paucos dies, ſuffuſione diſſipatâ, integra euaſit.

CAPVT XLVII.

Multa in illos confert Deus qui Bernardini preces quæſiuerant.

DAbit Capiti huic initium eò mirabilior euentus quo illuſtriore in argumento ſpe-

ctatus eſt. Dicebat Lupiis ad populum magno plauſu Lęlius Tolomeius è Societate,ſed eius dotibus alioqui magnis vis illa deerat miſerationum, lacrymarumq; concitatrix; quare angebatur animo vehementer veritus ne ſexta feriâ ſanctioris hebdomadæ, aridam haberet de Chriſti morte concionem, & quod inde nimis pronum videbat, penè inutilem; quo eius mœrore perſpecto Bernardinus ſuper eo Deum conſuluit, fuſiſque ad illum precibus, Lælium erexit magnis ſpebus fletus vberrimi, tùm ab ſeſe, tùm ab Auditoribus exprimendi, qui fletus ipſi oratori, & facultatis ipſius conſciis pro miraculo fuit, adeò effuſus & inſolens fuit.

Nicolaum Græcum, (qui Societatem deinde ingreſſus eſt) ex genu ſaucio dolores perpeſſum mortiferos duo ex Noſtris Patribus viſebant, per hos ipſe Bernardini preces enixè petiit, qui, vt à Patribus id audiuit, pro ægroto ad Deum accidit, ægrotum,vt poſt reſcitum eſt,orante Bernardino, dolor penitus deſeruit.

Albericus Eſpertius Ciſalpinus Lupiis ægrotans Dei ſeruum rogauit, vt precationem Beato Nicolao Tutelari ſuo ſolennem offerret; obtulit in Collegio Bernardinus,Domi æger interea è ſupremo periculo ad ſanitatem priſtinam rediit.

Horatium Perſicum de Societate, ob inuſitatam, & ſubitam colicorum tormínum rabiem, noctu flentem audiens ſenex miſericors ad eum è veſtigio accurrit, recitatiſque coram precatiunculis illicò ſanauit. Margarita Marinaccia brachiis & faucibus miſerè obſtricta, per nuntium petiit, vt ſuis tot malis ad miſericordiam flecteretur,

retur, ſeque Domino commendaret; fusâ prece remiſit vir Dei, mœrore abſiſteret, breui enim morbo liberandam, quod eâ hora fieri cum cœpiſſet non diù poſt integrè eſt perfectum. Huius cognatæ Aureliæ ortum ad papillas apoſtema chirurgi ferrum opperiebatur, ſed explodens remedium ſoror, à Deo mitius per Bernardinum expetiit, promiſit ille pro ægrota preces, nuntiauitque abſceſſu per ſeſe citra vim dirupto perſanandam; ſoror nuntij baiula Domum redux ore quintuplici apoſtema vltrò purgari aduertit.

Zenobia Signorellia Dux Lizzani ſororis à partu defunctæ caſu perterrita, grauiditatem ſuam Bernardini votis maximè commendarat, reſpondit vnus ex Patribus quem adhibuerat nuntium; Primò, à ſene optimo confirmatum fore vt facilem nanciſceretur partum; Deinde ad Octobris vigeſimum nonum decimâ ſexta horâ ſacrum ab eodem ea mente factum; adfuit Tabellarius Lizzani ſequenti die, tutáque reſciuit & facili partione perfunctam Ducem illâ ipsâ horâ quâ celebrarat Pater.

Aureliam Venturam in Sancti Ioannis Monialem, ingens virium languor à choro abſtinebat; rogatus Bernardinus annuit pro illa futurum ſe Deo ſupplicem, futurumque vt ipſa cum reliquis in choro deinceps frequens eſſet; ſupplicante itaque viro Dei, repetitis confeſtim viribus, chori exedram adiuit, illamque ad vſque ætatem decrepitam frequentauit.

Innocentiæ Verdeſcæ imminente partu reſpondit per illius fratrem ſe Matri Virgini coronam eiusgratia dicturũ. Frater Domũ reuerſus ſororẽ re-

perit in extremis, ex tranſuerſo fœtu brachium emittente, ſed elapſo quo poſſet corona percurri tempore, infans matre incolumi erupit. Olympiæ Margiotæ; Vrſulæ Fornariæ; Portiæ Guliotæ multiſque aliis idem in ſimili diſcrimine, indidem beneficium adfuit, ex precatione, inquam, Bernardini.

Quemdam falsò ſuſpectus vxoris pudor eò impulerat, vt tollendam ſibi de medio duceret, huius parricidij præſagia in viri oculis partim notauit inſons, partim ex eorum miſericordia didicit, quibuſcum ille tanquam fidiſſimis ſcelus contulerat; dicta illuxerat ad cædem dies, cum Prouinciæ Præſidis autoritatẽ implorat mulier, à quo dũ iubetur per Cognitores regios in tutum ſubduci, excurrit ipſa ad Dei famulum, eiuſque auxilium efflagitat. Cui Pater, ſe verò pro illa ſupplicaturum Deo, cæterùm, nihil opus fuiſſe de hoc Præſidem conuenire, cognitori ſi quid forſan moueret agendas gratias, præſtare ſi quidem diſſimulando rem totam premi; reuerſurum ad veſperum coniugem iam mitem, iam aliũm, à quo nihil eſſet metuendum, quæ, iuxta quam præcipiebat ſenex ad amuſſim omnia prodierunt.

Leonardum Cucurtium adoleſcentulum tormento calculi diu excruciatum agnati Bernadino ſiſtunt, procumbit in genua ſimul cum iuuene, & ad colendam S. Leonardi memoriam, ſemel *Pater* & *Aue* recitatis, dimittit aſſerens, quod experientia deinde conſtitit, nunquam poſthac calculo vexandum.

Illuſtrem fœminam viro abſente grauidatam fratres

fratres ſtrictis enſibus ſunt adorti, fuga elapſa, inops ad Bernardinum, hominem adlegat de periculo & ſubſidio acturum, ſpondet Pater infelici preces, vetátque in poſterum quicquam ab vllo metuere; neque verò deinceps quiſquam illi fratrum, aliorúmuè moleſtus extitit.

Vincentia de Sylua vxor Regij Præſidis, poſt viginti circiter annorum ſteriles nuptias; Franciſca Albriſſia Dux Barretenſis; Iſabella Tolfa Marchioni Capurſio nupta, & Ioanna Pappacoda dicti Marchionis filia, Bernardini precibus optata diu prole potitæ ſunt.

Marius quidam magnæ indolis adoleſcens Societatem expetebat in qua duos habebat fratres; horum alter diuturnâ Marij repulsâ nihil diffidens Bernardino illum per literas commendauit egitque denuò cum Prouinciæ Præpoſito vt eum admitteret, à quo ſtatim abſque vlla morâ vel deliberatione Societati, & tyrocinio eſt adſcriptus, quam viri prudentis mutationem repentinam nemo fuit, quin Bernardini votis aſſignaret. Omitto complures, quos patet ex magnis bonorum, capitis, dignitatis, officiorum periculis eius apud Deum eximia gratia & precatione liberatos.

***

CAPVT XLVIII.

Multa ſuo conſpectu, affatu, attactu, aditu mirabiliter patrat.

LAuram Spinetæ Venturæ coniugem bienni amentia detentam affines Polignanum non procul Bario duxerunt rati arreptitiam eam eſſe, atque ab S. Vito expulſum iri ex ea dæmonem; verùm exploratâ eius ſtultitiâ inde Lupios reducunt, ſpe quidem haud vana ſanitatis per Bernardinum obtinendæ, nam ex quo in conſpectum venit, exinde capite ſano vſa, animi noxas apud illum depoſuit, nec vllum præterea toto vitæ decurſu emoti animi argumentum dedit.

Roſa Troiana apud Cicalam Baronem famula, ſeu energumema, ſiue ſtulta, cum audiri ex confeſſione ab vno è Patribus non poſſet, venit poſtea in Collegium, concurrente captanteque ex ea nouitatem plebeculâ, petiit Patrem Bernardinum, ad cuius præſentis ſtatim ſe genua abiecit, auditaque pro confeſſione, ac ſalubri alloquio inſtructa, nec maligni hoſtis, nec ſtultitiæ occupantis vllum deinceps veſtigium retinuit.

Hydruntino in tractu, & Comitatu Palmiregienſi mulier honeſto loco nata in eam amentiam incidit, vt magno rubore agnatos ſuffunderet, adeo probroſis, & peregrinis inſaniebat modis; adductam ad ſe Bernardinus vt intuitus eſt, ipſaque illius admonitu in genua cecidit, menti ſanitas

nitas confeſtim reluxit, expiatáque apud illum conſcientia, domum læta, & valens cum lætis affinibus ſe recepit.

Pacifica Tauria tertij ordinis Carmelitanorum, ex diuulſione lateris ſextum iam diem ſpaſmis fracta, & incuruum corpus ægerrimè trahens ad Bernardinum adiit, negauit Bernardinus diuturnum id fore, ad quæ verba mulier ſe erigit, difflatóque omni cruciatu, domeſticis, quibus inuitis domo exiuerat, ſe probè valentem exhibuit.

Petrus Gamboa ætate ac viribus confectus è ſacro ſuggeſtu per Quadrageſimam Lupiis dicebat, cumque ſe interdum ita probaret imbecillum, vt conſcendere pulpitum non auderet, Bernardini cóngreſſu ſic roborabatur, vt viuax ad populum prodiret, inſtarque iuuenis concionaretur.

Catharina Marinaccia dextro crure octauum iam menſem, magnis cum incommodis obſtricta, lignum ſanctum (quod illi poſt multa incaſſum tentata, propinabatur à Medicis) reiecit, aiens peius eſſe morbo remedium, & malè audire apud caſtos; maluit igitur à Bernardino leuamen, cui Pater poſt confeſſionem id petenti, reſpondit breui adfuturum, vrgentique vt partem vitiatam cruce ſaltem ſignaret, aut tangeret, negauit quidquam eiuſmodi neceſſarium videri, per ſe enim malum breui deſiturum, ſub hæc è genibus in pedes aſſurgit, comperitque ſe ſolo tantùm Patris colloquio, & præſentiâ conſanatam. Quod ipſum Olympiæ Taneſiæ in morbo non abſimili euenit.

Dominico Voræ concinnatori pellium cum

periculo decumbenti faciem attigit Bernardinus, vbi confitentem audiuiſſet, ſolatuſque eſt valetudinis expectatione, eo tactu refocillatus æger, biduò poſt lecto exiliit.

P. Petrus Aloyſius è Societate aſſeruit ſe moleſtiſſimo ſæpiùs, Bernardini manu, aurium morbo abſolutum.

Horatio Guidinano Equiti Melitenſi animam acturo ſuccurrit ſcrupulus cui eximẽdo cum Bernardinum acciuiſſet. Iacentis capiti manum impoſuit, recitatiſque precatiunculis mitte ſcrupulum, inquit, nam illum per otium ſimul in Collegio exememus; eo manus contactu leuatum, die inſequenti, quo moriturum decernebant, expertem febris Medici viderunt, pauló poſt Patrem de ſcrupulo interrogaturus in Collegium conuenit.

Lucretiæ Perrazzollæ dextrum cum humero brachium efferati humoris fluxio contraxerat, & quatuordecim diebus acerbiſſimè torquebat; huic poſt irritum Medicornm laborem ſubiit, vnum ſibi conſpectum Bernardini fore ad remedium efficacem; Lupios ergo in patriam Neapoli teuecta, Patris optimi dextram ægrâ manu ad oſculum prehendens, membris iam ferè menſem emortuis, nouum ſenſit affundi ſpiritum, dolorem abſiſtere, & alacritatem natiuam reflореſcere.

Octauius Paternellus faber murarius multos annos confeſſario vſus Bernardino, ex ſuppreſſa vrina paucas intra horas (ita Medici pronuntiauerant) moriturus eum acciuerat, qui ad triſtem illorum ſententiam ægroto manum blandè, ac beneuolè admouens, negauit ſuum Octauium eo morbo è viuis diſceſſurum, quin imò quantocyus edixit

edixit perſanandum, atque illa nocte, nullis remediis laxato largiter naturæ officio, & ſomno placidiſſimo recreatus, triduo inde calculum eiecit grandiore oliua non multò minorem, Lucretiam Recuperiam humorum fluxio intercluſo pede, bimeſtri iam ſpatio tenebat immobilem, nec malum ſanabile credebatur, rogauit Patrem Bernardinum ſibi aures confitenti præberet, pedémque tumidum tangeret: afflictæ morem Patris charitas geſſit, tactúque illo valetudinem inſtaurauit. At verò Monialis quædam B. Dominici Tertiana longè deterius affecta humique affixa, pede vlceribus, & carcinomatis exeſo eumdem vocauit, ad animi partim conſolationem, partim etiam expiationem, huius miſertus Pater, poſito pallio, ad ſedentis pedem in genua ſtratus, faſciis illum tabo fluentibus, & purulentis malagmatis euoluit, contactúque illo ærumnoſam repentè ſanauit, monens (quod maximo omnium ſtupore præſtitit) die poſterâ in Templum Collegij veniret confeſſionem illic obitura.

Vincentium Bozzium Lupiis nobilem eruptio ſanguinis eliſo ſpiritu præfocabat, Bernardinus inuiſens complexu ſolo diſcrimine exemit, eluuione ſanguinis è veſtigio compreſsâ viribuſque vnà innouatis.

Annibal Mercurius Sacerdos, Maioris Eccleſiæ canonicus animam agebat, Bernardinus magnâ teneritudine hominem complexus & exoſculatus vtpotè Sodalem Congregationis cui præerat, ſecurum vitæ fecit, vnde breui perpulchrè valuit; narrabat autem Virum Dei eo ſibi oſculo fragrantiam quandam Sanctimoniæ inhalaſſe,

odorem

odoremque inſolitum,quo ſtatim reuixiſſet.

Marci Aurelij Bonuicinæ commendabatur anima ſolenni ritu velut è corpore profectura; Adiens illum Bernardinus manumque admouens, æquo animo eſſet, hortatus eſt, illo enim caſu haudquaquam periturum, cœpit exinde Marcus multò melius habere, nec diu poſtea etiam optimè.

CAPVT XLIX.

Imaginibus, Coronis precatoriis, literis, ſcriptiſque Bernardini, &c. multa Deus mirabiliter patrat.

LÆliam Sanſeuerinam Briatici Comitem ſupremum viſura Vrbinatis Ducis adiuit ſoror Iſabella, tulique tabulam Bernardini, recens Lupiis acceptam; Agnouit Lælia etſi moribunda Bernardini vultum, quem olim Neapoli diu à confeſſionibus habuerat, ac religiosè tabulam oſculata, planè confeſtim ſanata eſt.

P. Alfonſus Pariſius è Societate, morbo correptus vehementi, Grimaldo in Calabria Conſentiam lecticâ vectus eſt. At is imaginem Bernardini in cubiculo conſpicatus, citam per eum aut valetudinem, aut mortem petiit, ne illi Collegio grauis foret; moxque ſe immunem ab eo morbo obſtupuit.

Horatio Verdutio Lupiis cognitori ſæua quædam tempeſtas incubuit, ſed vocato in opem

Bernardino, cuius domi colebat imaginem viſa eſt imago tabellâ immotâ ad eum accedere illique comiter officia beneuolentiæ exhibere, paulò verò poſt optato præſidio ſaluus viro ſancto id acceptum tulit.

Lucretiæ Petrazzolæ imminens iecori abſceſſus malignam febrim conſciuerat, ac multitudine medicorum irritis artibus defuncta, ſacris ad mortem ſe comparauerat, verùm vt ſancto oleo eſt inuncta, ſuccurrit deprecatoriis globulis Bernardini, eos ſibi curat admoueri, atque intra quartam horæ partem, apoſtemate diſrupto, putridi ſanguinis ingentem copiam ore fundit, tetro illo leuata pondere, febrim pariter excutit, ac poſt triduum ſana lecto ſurgit diebus exinde quadraginta, dolore identidem recurrente, eiuſdem attactu coronæ illum depellere aſſueuit.

Ioannem Antonium Thomaſium, ſoror Maximilla iam morti proximum Bernardino commendans, coronam ab eo accepit, iuſſa illam ad ægrotum deferre, de cætero nihil metuere; munus piè ægrotus excepit, ac tribus medicis miraculum deprædicantibus, repente conualuit. Idemque beneficium Marcella Græcia conſecuta eſt, cùm ad eam in partu, quarto iam die laborantem coniux Perrinus coronam attuliſſet à Bernardino mutuò conceſſam, mox enim feliciter peperit. Idem Portia Armilij Lucenſis vxor poſt menſium quinque inſomniam ſtoliditate, cruciatu, ac deformatione totius corporis propemodum perdita, coronam ſi quidem à Bernardino impetratam cum familiares collo inieciſſent, triduanum illi conciliarunt ſomnum & plenam ex eo ſanitatem.

Annæ

Annæ Mazziniæ anguſtiis pectoris moleſtè anhelanti, præſenti ac ſtabili remedio fuerunt tres è Bernardini corona globuli. Angelam Caretam vxorem Ioannis Andreæ de Leone (poſtea Baronis Vazienſis) vel mortuam vel pro mortua creditam (nam aëris campani funebri ſono defleta eſt) Bernardini Corona ab ſocru allata ſubitò exciuit.

Bellizarium Aquauiuam Nardenſem Ducem, in itinere fulmine afflatum, & examinatum, ſui carro in vrbem reuexerunt; illic ſacris omnibus munitus dum mortem expectat, quam inſtare medici prædicebant, ab vxore per nuncium Bernardini curæ committitur; reſcripſit Pater valetudine redonandum, eoque reſponſo Nardum totam magnâ lætitia impleuit; ibat nihilominus in peius malum, nec in Duce quidquam, niſi funeſtum medici notabant, donec aliquando oſtenſam ab vxore Bernardini epiſtolam pectori apprimens eodem momento prorſus morbo exiuit. Aliàs quoque peſſimè à morbo habitus, rogauit Patrem per literas de ſanitate ſibi obtinendâ, quam cum redituram reſpondiſſet, eius epiſtolâ piè ceruicali impoſitâ, mox febrim depulit ſomnum cepit, biduò ſanus exiliit.

Antonius Mareſcallus Beneuentani Rector Collegij totos octo dies quietis impos exegerat, malo interea ad mortem vergente; is in Patris cuiuſdam manibus Bernardini literas cum vidiſſet, cupidè popoſcit, ac ceruicali piè ſuppoſuit; nullum æquè papauer profuiſſet; quinque horas nocte illa dormiuit, poſtridie febris expers fuit.

Fauſtinam

Fauſtinam Garianam ſtomachi dolores cum febri ſæuiſſima quadraginta horis eò redegerant, vt ſacro inſtrueretur viatico, & teſtamentum feſtina conderet; appreſſæ ſtomacho Bernardini manu conſcriptæ literæ, illam è veſtigio perſanarunt: ex eo tempore quicquid ſibi grauius incidiſſet *Pater* & *Aue* ſepties repetitis, aiebat ſe per Dei ſeruum quidlibet adipiſci.

Helena Stephania nobilis Neapolitana apoplectico ſtupore ita quatriduo emortua, vt ne ſignis quidem animi pœnitentis, Sacramentum poſcere valeret, ſubiectâ ceruicali Bernardini epiſtolâ, in ſe illicò rediit, deinceps verò in valetudinem priſtinam.

Ioannes Baptiſta Stephani, Barij Iudex, febri, & profluuio ſanguinis correptus, repudiatis pharmacis medicorum, eidem remedio ſanitatem debere voluit, acceptas pridie Virginis Aſſumptæ, literas Bernardini, capiti ſubiecit, quibus tranquillam aſſecutus noctem poſtridie vegetus in Templo adfuit.

Angelam Caputiam ſeptimeſtrem puellam febris continua diſenteriæ adiuncta, in vitæ diſcrimen propellebant, Baroni Forouignenſi eius patri auxilium filiæ roganti reſcripſit Bernardinus, minimè verò morituram, ſed fore in terris, deinde in cœlo Angelam; Quas literas, puellæ parens cùm impoſuiſſet, ſomnum ea reſumpſit, quo nouem diebus caruerat, tùm valens è ſomno rediit; Monialis demùm Sancti Ioannis Parthenone ſe Neapoli incluſit. Longum eſt cenſere quàm multos feliciter eadem curarit medicina.

Philippum Spinellum Cardinalem quem ge-

nu peſſimè affectum aut fore mutilum docebant medici, aut breui obiturum; Mariam Ortiſiam Carpignaneſem Ducem atroci capitis dolore laceratam; Antoniam Piceuam Lupienſem Neapoli febrientem; Beatricem Tolſiam Ducem Quardienſem à partu vitæ ancipitem; Cognitorem Hydrunti regium, nominè Barbutum latere dolentem; Ioannem Thomam Maſtrillium nobilem Nolanum podagra cruciatum; nec omittendum eſt Ludouicum Nicueſam inſueto ex cælo vehementi Lipothimia laborantem Bernardini epiſtola ſanatum; duos eius viæ, morbique comites,ſed eo remedio non vſos periiſſe.

Iulia Philomarina Marchio Ioyoſea nullum vlceribus capitis reperiens pharmacum, illigatis ſub noctem capiti, literis Bernardini, mane integrum,ſanumque reperit, ac febricitantem filiolum vidit eadem arte confeſtim valentem. Biſignanenſis verò Princeps Margarita Aragonia, ex carcinode genui adnato, de familiaribus feminam, eâdem ſanauit pietate. Eâdem ab ſe P. Mirabellius è Societate tormenta podagræ ſæpiùs diſpulit; Eâdem & feram tempeſtatem qua ex Calabria Neapolim rediens coactus fuerat Zopini ſubſiſtere; nam præmiſſis cum ſocio precibus, & exteriori diuerſorij feneſtræ affixa Bernardini ſchedâ, reuecta ſerenitas repetendi itineris copiam præbuit. Cognitor Hydruntinus cognomento Buccinator, viſcerum torminibus diſtractus,applicitum ſibi eiuſmodi remedium ſtatim expertus eſt ſalutare.

Hieronymum Melendinum adiutorem è Societate, ex febri;à medicis iam morti addictum, ſcripto

ſcripto monuit Bernardinus nequaquam morbum lethalem futurum, quo æger accepto ſchedio, medicorum ſententiam mutauit, & ab iis extra periculum credi cœpit. Hippolytam Caracciolam ſæuus pectoris dolor cum diu noctuque interdiceret illi ſomno, maritus adhibitâ ſimili ſchedulâ, in altiſſimum egit ſomnum, quo morbus omnis confectus eſt.

Iſabella Argentia nobilis Căpana diris ex diſtorſione pedis conuulſionibus agitata, dolorem omnem adhibito pedi eodem remedio diſcuſſit.

Theophilo Zimaræ febri & inſomniâ exhauſto vicinã mortem medici occinebant; niſi proxima nocte leuaretur; Bernardinus contra vbi operam dedit confitenti, prædixit euaſurum; cum tamen noctu quies illum de more fugeret, ſedem lecto iuſſit appelli propiùs in qua Bernardinus cõſederat, eiuſque pileolum in eâ ſtatui, exertum deinde extra lectulum caput, ſupra eamdem componens ſedem ad lucem dormiuit, quo tempore medici ſecurum periculi fecerunt. Angelus Minicampius Collegij noſtri æditũus in adornandis Altaribus apoplexiâ ictus veluti in lectum elatus eſt; adfuit ad concurrentium ſtrepitum Bernardinus, & longiorem ex panno quam gerebat ſub veſte produxit zonam, aiens illâ eſſe præcingendum; ſic enim futurum vt recaleſceret, quâ medicinâ tunc reſtitutus eſt, nec quicquam tale præterea paſſus. Portia Beltrammia Beneuentana ægrotis variis Bernardini zona quam penes ſe habebat, ſaluti fuit, ac viro imprimis Petro Antonio Maſtrillo, quem vua naribus increſcens non ſinebat halitum ducere, zonæ ſiquidem attactus

id carnis tuberculum diſcuſſit. Religioſum hominem interaneorum diuulſione cœca laniatum; Franciſcum Antonium infantem horas ſeptem profuſione ſanguinis pereuntem; Iſabellam Acaiam in crudo laterum dolore, per dies duodecim fruſtrà præſidia omnia tentantem; Diodoram Selanam Neapoli iſchiade implexam eiuſque nurum. Iſabellam Carraffam Marchionem Petrellenſem in longa ſudantem, ac difficili partione, eiuſdem zonæ efficacitas abſoluit: Fabritius Lanarius Dux Carpignanēſis Sacramētis omnibus ad mortem inſtructus & iam toto corpore frigidus, iniectâ manibus Bernardini zonâ ſe recepit, breuique poſt mali reliquias penitus excuſſit. Hieronymum Panneteram vitæ ancipitem; Donatum Antonium Roſſium, totos quindecim dies capite grauiter vexatum; Ioſephum Matthiam infantulum à medicis depoſitum idem remedium è veſtigio ſanauit.

Tobiam verò Apontium cum aſthma pertinax fatigaret poſt vitæ omnis expiationem Bernardinum rogauit vt eo ſe malo liberaret, reſpondit Pater Deo aliter viſum neque illa vnquam liberatum iri moleſtiâ, quoties tamen acrius vrgeret, eam collo inſertâ Bernardini zona plurimum temperabat. Et Catharina Roſa omnem aliam opem doloribus capitis inanem edocta, hac vnà vtebatur, vt quoties ij recurrerent zona illa eos retunderet. Petronilla Recuperia; Anna Sciſica, & aliæ ſummum partus diſcrimen eâdem incolumes euaſere.

Donata Pozzia cum ſemeſtrem vterum gereret, fallente veſtigio per ſcalas collapſa magnos nouem

tiem diebus dolores pertulit & exſpes vitæ eſt iudicata, ſed eam calceus Bernardini cruciatibus & periculo, eripuit, vt enim cuique admouebatur parti, ita ex ea abſcedebat dolor, donec toto corpore abiiſſet.

Alexandro Stromeo pedem carcinoma abſumebat, nec poſſe curari niſi ferro medici cenſebant, pridie igitur quam id expedirent vni è noſtris confeſſus eſt, cuius ſocius calceum Bernardini, cui pedem inſereret huic dedit, eoque mali vis adeo fracta eſt vt medici miraculum dixerint, & ferramentis abſtiterint, paucis verò diebus æger pedibus ſanis inſtiterit.

Franciſcam Antoniam geminorum octauò menſe puerperam maritus deſperabat, ſed eiuſdem remedij ope, inſomnia primum & tormenta quæ ſuſtinebat grauiſſima poſt febris etiam euanuit.

Lucia Sicula, crebro capitis morbo obnoxia, Patrem adire conſuerat pro confeſſionibus ſedentem, & cum eius veſtes nihil tale aduertentis contrectaſſet, manus capiti applicare eratque hæc illi perpetuò certa doloris depulſio.

Cæſarem Antonſellum è Societate qua nocte Lupios aduenit atrox carnificina laniabat intercepti nimirum medio vretere calculi, manè audito medici acceſſu ad Deum conuerſus ardenter orauit, ne alterius medici, quam Bernardini illic habitantis operâ curaretur: audiuit Chriſtus ſerui ſui nomen & procul dolore ægrotus calculum extruſit, quem videns medicus negauit in hunc modum abſque patenti miraculo excerni potuiſſe.

Lauriæ Tauriæ paupercula feminæ magnum olei pondus vitiū duxerat, quod ſorori flens cum enunciaret, illa ex capillo Bernardini tantillum oleo iniecit, IESV & Mariæ nomine inuocato; quod piaculum tàm validum fuit; itáque oleum purgauit, vt optatum ex eo pretium tulerit.

Iulius Cæſar Albertinus lethalem plagam Nolæ acceperat, thoracem enim ſubibat altius, & die decimo tertio duxerat cicatricem, concluſâ intus cum virulentis humoribus cita morte, nec vulnus putabant medici poſſe ſat tutò aperire ne in curatione æger deficeret, at familiares admonitum à Bernardino auxilium quærere, pauxillum ex eius capillis clauſo vulneri alligant, quibus ſub veſperum, apertum vulnus apparuit, & coactâ diu ſanie perpurgatum, quod vnus ex medicis admirans, palàm genu flexo, humumque oſculo allambens, veneratus eſt Dei ſeruum inſanabilis plagæ potentem medicum.

Franciſcus Antonius Clodinius Lizzanenſis Ducis filius natu primus maligna ex febri ſenſu omni iam carens ſacro oleo vnctus eſt, nullo per triduū vitæ indicio præter leuem arteriæ motum; Ergo anima Deo ex ritu commendata; curari omnia ad lauandum, componendumque corpus; quæ dum feſtinantur, moribundo Sacerdos è Societate Bernardini pileolum imponit, cuius ille attactu mox oculos aperit; mox per ſe aſſurgens reſidet, mox cibum poſcit, & reſtituitur, hærente dumtàxat ſiniſtro brachio conuulſione quadam; ſed hanc poſt biduum, vbi ſe didicit Bernardini reliquiis ex morte retractum iiſdem applicitis planè ſuperauit.

Ioannes

Ioannes Dominicus Guarinus ſacris myſteriis ad mortem comparatus iamdiù cum ea luctabatur, ad eum Hyppolyta Bonoria in Beati Ioannis Sanctimonialis Bernardini miſit induſium, quod ægroto ſoror cum inieciſſet, ſomnum peperit adeò ſalutarem, vt excitatus cibum requireret, reductiſque medicis in tuto eſſe non abs re crederetur, nam triduò poſt perbellè valuit. Quo item antidoto Margarita Gallonia in dicti Cœnobij alumna, cum iam vt mortua lugeretur ſanata eſt, illo enim veſtita induſio ſtatim obdormiſcens, poſt ſomnum cibo eſt refecta, maneque à medicis abſque vllo febris indicio comperta.

Portiæ Venturæ armento præerat Vitus quidam, is coniugem audiens capite emotam præcipitia quærere in patriam redit, cui Portia miraculi memor in caſu ſimili patrati, reliquias aliquot viri Dei miſit, iis ille vxori adhibitis, ſanitatem mentis ei redonauit.

Fuit quadam in vrbe inter Ciſalpinos femina ſub virginitatis voto pridem religioſè Deo inſeruiens, huic in vehementes ſenſuum inſultus, cum nulla vel precum vel afflictationum præſidia, vel reliquiarum ſufficerent, datum eſt à Patre cui confitebatur pauxillum ex induſio Bernardini, tacito quidem illius nomine, verùm ſpondente fore vt ab ſancto cuius eſſent reliquiæ iuuaretur; At hæc talia incaſſum experta, non multum inde concepit fiduciæ, poſt tamen ad ſacram accedens menſam, & rata has eſſe Sancti Ignatij reliquias, tentauit ab eo ſuis ærumnis opem acceſſere, volenſque in preces Sanctum Ignatiū

vocare, inuita, & nolens Sanctum Bernardinum, ſæpius iterauit & Sancte Bernardine, inquit, pro me Deum precare. Demùm aduertens quid diceret, ſuſpecta ſibimet de amentia eſſe; Quid enim, aiebat, quid nunc mihi cum Sancto Bernardino, quem nunquam hactenus cogitaui, nunc autem efferre aliud non queo, conataque rurſus Sanctum Ignatium appellare, pro illo coacta eſt Sanctum Bernardinum Carpenſem nominare, tùm verò nihil iam addubitans ſe de animi ſtatu deturbatam quo licet reluctante Bernardinum Carpenſem diceret cum præter Sinenſem alium neſciret, conturbata, gemens & anxia ſacrum Chriſti corpus nihilominus ſuſcepit, indéque magna hominis vtriuſque ſerenitate gaudẽs, redit biduo poſt ad Confeſſarium, vt de ſancti non ine reſciret cuius beneficium celebrabat, narratáque omni eius accepti biſtoriâ didicit eſſe Carpenſem, Bernardinum, apud Lupienſes & Neapoli vita nuper & geſtis clarum.

Pater Franciſcus Ceuolá de Societate ad quadriennem dextro in oculo fiſtulam, putauit auditâ ſerui Dei morte, aç mirabilibus, ſupremum hinc ſibi præſidium adfore, admoto igitur ex eius interulâ ſegmento repente ex oculis emplaſtrum concidit, exaruit fiſtula, nec vnquam præterea rediit.

Ibidem verò, nimirum Barij, Beatricem Pintam cum tranſuerſus fœtus diſcerperet, idem Frãciſcus vt vitæ ancipitem pro confeſſione audiit, eiúſque dolorum miſertus ex iiſdem reliquiis particulam tradidit, quâ ſuſceptâ, fœtus dolore procul, & adminiculo obſtetricis, vel alterius

erupit,

erupit, ſuperſtite autem graui capitis cruciatu, admotis reliquiis, vt inhibebatur, ita remotis ſæuiebat, iis ergo capiti alligatis, denique eſt omnino debellatus.

Parmæ Virgines ſacræ Vrſulinæ moleſtiſſimo negotio anxiæ, de quo Viri potentes duo contra ipſas certò decreuerant; ex argento cor duplex Bernardini tabulæ ſuſpenderunt, vt eorum Virorum Deus corda mulceret; exinc eius rei mentionem cum nemo faceret, ſilentio quoque viri illi prætereundum cenſuerunt; Seruant eædem ex Viri Dei corpore fruſtulum, quod aquæ immerſum illam facit piam malorum complurium medicinam.

Monopoli Iulia Tabellionis vxor imaguncu-lam Bernardini ab Societatis Sacerdote Franciſco Guerrerio accepit, in partione quam breui expectabat vſui futuram; hanc illa parieti magis quam animo affigens cum parturiendo torqueretur, ſublatis fortè oculis adſpexit, &, ô Pater, inquit Bernardine non opitularis, vti Confeſſarius abs te mihi ſpoponderat? cui in imagine, capitis nutu, facturum ſignificans, partum vnà facilem, citumque conceſſit.

Alexandro Matteio Comiti Palmiregienſi lateris dolor, remediis ingraueſcens Bernardini reliquiis ocyſſimè abſtitit, & in cognitione litis ad eum inter ſuperos adſcribendum leguntur fœminæ quarum deſperabatur vita, in eâ ſede feliciter peperiſſe, ex quâ vir Dei ſenio confectus ſacro adeſſe conſueuerat.

Santa Bleſcia Beati Dominici Tertiana Bernardini ſepulchrum oſculis adorans, grauiſſimos

quibus diuellebatur momento eodem fugauit cruciatus.

Felicitas item Gigantia ob inciſas ſolito grauius papillas dare lac filio nequibat, omiſſis tamen quæ medici porrigebant, vno ſeipſa oleo proſperè curauit, quod ante tumulum ſerui Dei ardebat. Eodem Marcellus Calillus eius coniux ſtomachi dolores repentè abegit, quibus cum vitæ periculo alterum iam menſem decertabat. Eodem, interaneorum, & capitis cruciatus Iuſtina Saetta Sancti Franciſci Tertiana pari celeritate vicit. Ioſephum Velamum ex procidentiâ viſcerum nullis artibus cedente à Medico damnatum eodem pharmaco Matertera liniuit, ac videre in ſomnis viſa eſt candelam manu præferentem iubentemque iam ſanum fratris filium viſere; quibus monitis euigilans, accurrit, quærit ex ægroto ecquidnam valeat. Benè, inquit, habere videor, & valde commodè. Medicus verò ſtatum morbi explorans, vidit quod antè prociderat ſuo redditum loco, & obtorta prius quaſi voluulo inteſtina (vnde fæculentus prodibat vomitus), emendata, totâ ægrotum valetudine potientem.

Sed exiturus ſim in immenſum ſi proferre
ſingulos lubeat quibus ex lipſanis
Bernardini aliquid inditum,
ſanitatem amiſſam
inſtaurauit, ſit
ergo

CAPVT.

CAPVT L.

Inuocatione Bernardini multa cælitus conceſſa.

IOſephus Aſtolfi Rilliani, & Vincentiæ Moſciæ filius menſium ſenum infantulus, poſt inflationem totius corporis diſſipatam, nouemdiali febri tandem interiit, reuerſus Domum pater qui tunc abfuerat, luctum familiæ integrauit, atque vt erat Lupiis peregrinus, occluſis foribus vitauit conſolationis officia, iuſſitque puero funebria candida ex ſerico emi, corpuſculum mater in cunis compoſuit, & triſti miniſterio perfuncta, tota illa die orbitatem ſuam cum domeſticis defleuit; obtineri autem non potuit, quin aliqui Ciuium adeſſent, hoſpitum mœrorem dolendo leuaturi. At ſub primam noctem mater cum filiis duabus lamenta renouans, filioli corpus exanime inter brachia tollere, ſuauiari amaris oculis, complexu ſtringere, perfundere lacrymis, inter quæ memoriâ Bernardini mentem ſubeunte multorum erga ſe conſciam beneficiorum; Quid verò adeò magnum foret, inquit ruptâ cum gemitu voce, ſi poſt tot mira tua, ô Pater, hoc etiam mihi indulgeres toto quàm vaſtus eſt orbe prædicandum, & hanc meam lucem filiolum meum ſuſcitares: Annue Pater infelici, & hoc per Chriſti ſupplicia obſecranti; hæc & ſimilia cum amor dolori ſuggereret, miratur di-

ducta infantis labia, velut vberi aptata, mammam præbet, videtque ſani de more lac ſugere, ac ſublatâ voce Bernardini miraculum proclamat, aduolat parens, familia confluit, ſummus omnium ſtupor ad improuiſum ſpectaculum viuentis infantuli, vegeti, ac valentis, qui multas horas rigidus, mortuus, inferendus ſepulchro iacuerat. Poſtridie ſeruus cui cura funeris cum veniſſet, rei quam præ oculis habebat magnitudine admirans, cum ſeptem aliis pro teſtimonio illam iuratus confirmauit.

Virginiæ Zeciæ ad B. Claram Lupiis Moniali orta intra narem ſiniſtram caruncula, ſomnum & ſpiritum multo cum dolore inhibebat, poſt tres menſes remediis irritis inſumptos Bernardini ſubſidium aduocauit vt ſibi à Virgine Dei Matre, quod ex hominibus fruſtra quæſierat, impetraret: adſtitit in ſomnis Bernardinus tribus conſequenter noctibus, quibus ſingulis cruce nares illius ſignans, affirmabat ſanitatem ab ſe, imò à Deì Matre illi reſtitui; ex priore ſomno cum euigilaſſet ſuauiſſimo odore perflari cubiculum ſenſit, qui quatriduum deinceps tenuit, tertium verò è ſomnis excitata carunculam è naſo iam pendulam, ac prope deciduam nullo negotio detraxit.

Syluestrum Paſolium ex Minotibus de obſeruantia ſoror Ioannella Paſolia Monialis ægrotantem Bernardino coram eius effigie commendauit, deinc illi noctu ſe ſpectabilem præbenti, ecquid fratrem meum ſanaturus es Pater? Bernardinus verò facturum reſpondit, compoſitiſque euentibus animaduerſum eſt in extremis poſitum Syluestrum

ſtrum eodem momento commodius habuiſſe, ac poſt integrè valuiſſe; Ipſa verò Ioannella ſubortum aliàs in oculo morbum Bernardini appellatione repentè fugauit.

Dominicum Duceum horrenda inflatio ad vſque vmbilicum à pedibus crudeliſſimè diſtendebat; nocte quadam ad Bernardinum verſus ſupplicauit eo ſe tormento liberaret, quod iam poſt trimeſtre ſibi fiebat intolerabile; vix finem orandi fecerat, cum inflatio & dolor hominem penitus dimiſere. Ioſephum Georgij puerulum inter edendum hærens oſſiculus præfocabat; & parens Franciſcus Antonius dum eum inſerto digito molitur, altius protrudens periculum auxerat, quod, cum morti proximum cerneret inuocatione Bernardini illicò diſcuſſit, oſſiculo foras abſque adminiculo, prodeunte. Portiam Venturam cum diſtraheret crudelis iſchias, Ades, inquit, ô Pater, cruciatibus ſuccumbenti, ac ſi intra ſextam feriã ceſſabũt, id tibi acceptum prędicabo; Mirum dictu, creuere ad ſextam feriam cruciatus, eâdem ſubito deſiere. Ioannes Baptiſta Cæſura Aquileiæ ſat notus, quædam Bernardini ſcripturus geſta, illum inuocauit, ſumptoque in manum calamo, ſenſit manu quadam non adſpectabili ſe tangi ſuſpicatuſque ſe à Patre ſanari, herniam comperit, quâ grauiſſimâ laborabat, nullo ſui veſtigio abſtitiſſe. Mariam Donatam Occhibiancam comitialis morbus cum ter quotidie allideret, etiam in Templo aliquando, grandi matris mœrore alliſit, Bernardini ſepulchro mater aduoluta obtinuit ne plus quartâ tunc horæ parte filia teneretur, nunquam verò corriperetur in poſterum.

ſterum. Camillus Morellius diù iam dentibus peſſimè laborans poſtulato Bernardini auxilio, dolere actutum deſiit. Marius verò Lutera Hydruntinus ita pedibus affectus, vt medici non ſanabilem iudicarent, egregiè ſanum ſe manè miratus eſt, cum Bernardino pro valetudine ſub noctem ſupplicaſſet.

Felicitas Gigantia ex abortu miſerè cruciata, promiſſione argenteæ tabulæ viri Dei ſepulchro affigendæ, cruciatum omnem ſubitò diſſoluit. Antoniam Pezzetiam elato iam viro, eodem feſtinantem cum fębri eadem teneretur, filiæ duæ ſerui Dei nomen ſacra ſynaxi veneratæ in viuis ſeruarunt. Ioannes Baptiſta Sabbatius è Societate, torminibus viſcerum ad extrema redactus, (ita medico videbatur) imploratione Bernardini, ea diſſipauit. Ioſephus Matthiæ Neapoli editiſſimis ex ſcalis, & arrectis præceps, vocato Bernardino, lapſu innoxio corruit. Dianam Ferrariā interdiù acerbè tibia vexabat, noctu quietam agere ſinebat. At hæc, Pater Beate Bernardine, muta obſecro, mali vices & noctu ſanè inutilem affligat, interdiù liberam permittat heræ Comiti operam nauare (erat ea Comes Altæuillæ,) impetratum ocyus quod petebat, nam inde noctes habuit infeſtas, dies commodos, & morbis expertes.

Laurentius Garettius de Societate ad Philippinas Inſulas è prouincia Veneta profectus, Hiſpali ægrotauit, & Chriſti naſcentis ſacro die iuſſus eſt ad mortem intra paucas horas ſe ſe accingere, verùm poſtridie planè ſanus, ac valens repertus eſt, interrogatúſque cuius ope certam perniciem euaſiſſet, reſpondit ſe ex quo decumbebat

bebat ſæpe Bernardinum in preces vocaſſe, qui famâ illuſtri ſanctitatis in Italia nuper obiiſſet.

Minerua Maraſcia, puella circiter trimula copioſa diſtillatione ſeſquiannum cæca ex admotis à matre poſt alia omnia Bernardini reliquiis haud tamen illuminata eſt; ſed confidens mater, quod exeunte Iunio negabatur, conceſſum iri Iulio ineunte, quod poſtridie Kal. Iulias celebraretur memoria Bernardini, eum diem cupidè expectabat, præuertit Dei ſeruus hæc fœminæ vota; Kalendis Iuliis cum feſto æris ſono veſpertinarum precum Beatiſſimæ Virginis, & feſtæ, diei ſequentis, lætitiæ daretur ſignum apertis ſubitò luminibus puella: En, inquit, me Patris Bernardini beneficio ſanam, & probè videntem; concurritur ad magnitudinem tam noui muneris, inſpiciuntur oculi, apparentque puri, ac nitentes abſque vlla veteris mali notâ, mox nigris in Bernardini honorem induitur, deductáque ad eius ſepulchrum oculorum par, vnum argenteum, aureum alterum pro anathemate appendit.

CAPVT LI.

Vota Bernardino, optato ſucceſſu nuncupata.

ADriana Pozzia quinquennium totum ſæuis vteri malis fatiſcente, vouit ſoror Donata Bernardino argenteam tabulam, ſi decimum intrà diem ceſſarent; Interim Medicus noua quædam (nam

(nam multa pridem tentata fuerant)ſuggeſſit, ſed lenta, longáque auxilia, cum ecce tibi miratur nono die Adrianam penitus liberam, ac voto ſororis placidè fruentem.

Antonius Annæus capitis accuſatus quantumuis innocens grauiter periclitabatur, mater argenteam illius Bernardino imaginem vouit, detectáque mox innocentia iuuenis inſons pronuntiatus eſt. Federico Verardio natus Lupiis filius Hieronymus eſt dictus, hunc præter alia in cunis hernia dirupit, fœdarunt ſtrumæ, retorta in ventrem crura deformarunt, vt monſtrum magis, quã homo videretur, & dicerent Medici, aut fore perpetuò membris captum, aut minimè vitalem; hic pater cum multis lacrymis ad Bernardini tumulum proiectus argenteum obtulit anathema, ſi valetudinem filio exoraret, en autem domum redeunti venitur obuiam, nunciatur herniam iam coaluiſſe, difflatas ſtrumas, & correcta crura, nihilque infanti de tot morbis reſtare; regreditur itaque lætitiæ impar in Templum Pater magnificas Deo eiuſque famulo gratias acturus.

Franciſcæ Antoniæ Guſtapanæ ad moleſtiſſima incommoda id etiam acceſſit, vt exeſum palatum foramine pateret, nec abſque diſcrimine ſuffocationis inferre ſtomacho cibum poſſet; huic poſt votum Viro Dei factum caro ocyus innaſcens foramen obſtruxit.

Marcus Aurelius Perrinus Lupienſis ſcrupulis in furorem actus, ſextum iam menſem vinctus habebatur, Mater filij Tabulam Bernardini ſepulchro ſpondens, ſanam illi mentem incredibili omnium gaudio, & admiratione impetrauit.

Onufrio

Onufrio Calellio decem menſium infanti angina ſpiritum elidebat, eam à chirurgo bis fruſtra inciſam Matris felicior pietas apud Dei ſeruum ſe voto obligans protinus diſſipauit. Hyppolyta verò Cina pleuritidem ex qua imminens cernebat exitiũ, adhibitis ſibi cum voto Bernardini reliquiis, pari feſtinatione ab ſeſe abegit. Sed hæc de multis iniquo ſpatio excluſis hactenus, opinor ſufficient, ad afficiendos piorum animos imitatione ac æſtimatione Bernardini per quem laudetur, ameturque tot magnificus bonorum ac mirabilium author Deus, quæ ſi numero ſuo lectori tædium faciant, cogitet quæſo quanti ſint ſingula, quantiſque lætitiis ab iis excepta in quorum gratiam & leuamen ab optimo domino, & magnificentiſſimo ſunt conceſſa.

FINIS.

A01·1471371